

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 336

**İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı
Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Teklifi (2/4469) ile Çevre Komisyonu
ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Komisyonu Raporları**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4469 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	5
- Genel Gerekçesi	8
- Madde Gerekçeleri	10
• Çevre Komisyonu Raporu	18
• Muhalefet Şerhleri	23
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu	41
• Muhalefet Şerhleri	50
• Teklif Metni	92
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	92
• Teklif Metnine Ekli Cetvel	114
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Cetvel	129

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Mustafa Demir</i> İstanbul	<i>Recep Uncuoğlu</i> Sakarya	<i>Ertunç Erkan Balta</i> Artvin
<i>Ali Özkaya</i> Afyonkarahisar	<i>İsmail Güneş</i> Uşak	<i>Şahin Tin</i> Denizli
<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i> Sakarya	<i>Yusuf Başer</i> Yozgat	<i>Mehmet Altay</i> Uşak
<i>Abdulahat Arvas</i> Van	<i>Gülây Samancı</i> Konya	<i>Erol Kaya</i> İstanbul
<i>Vildan Yılmaz Gürel</i> Bursa	<i>Tülay Kaynarca</i> İstanbul	<i>Süleyman Karaman</i> Erzincan
<i>Mehmet Habib Soluk</i> Sivas	<i>Semiha Ekinci</i> Sivas	<i>Ceyda Çetin Erenler</i> Kütahya
<i>İlyas Şeker</i> Kocaeli	<i>Tahir Akyürek</i> Konya	<i>Pakize Mutlu Aydemir</i> Balıkesir
<i>Çiğdem Koncagül</i> Tekirdağ	<i>Abdullah Güler</i> İstanbul	<i>Mustafa Savaş</i> Aydın
<i>İsmail Ok</i> Balıkesir	<i>Lütfiye Selva Çam</i> Ankara	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i> Kocaeli
<i>Hüseyin Yayman</i> Hatay	<i>Selahattin Minsolmaz</i> Kırklareli	<i>Mehmet Erdoğan</i> Gaziantep
<i>Şamil Ayrım</i> İstanbul	<i>Osman Ören</i> Siirt	<i>Ziver Özdemir</i> Batman
<i>Hakan Çavuşoğlu</i> Bursa	<i>Ahmet Kılıç</i> Bursa	<i>Uğur Aydemir</i> Manisa

<i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir	<i>İbrahim Aydın</i> Antalya	<i>Necip Nasır</i> İzmir
<i>Bahar Ayvazoğlu</i> Trabzon	<i>Emrullah İşler</i> Ankara	<i>Hacı Turan</i> Ankara
<i>Hamdi Uçar</i> Zonguldak	<i>Ahmet Çolakoğlu</i> Zonguldak	<i>Ahmet Çakır</i> Malatya
<i>Hakan Kahtalı</i> Malatya	<i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum	<i>Murat Baybatur</i> Manisa
<i>Asuman Erdoğan</i> Ankara	<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i> Erzurum	<i>Cemal Taşar</i> Bitlis
<i>Şeyhmus Dinçel</i> Mardin	<i>Cihan Pektaş</i> Gümüşhane	<i>Orhan Yegın</i> Ankara
<i>Celalettin Güvenç</i> Kahramanmaraş	<i>Jülide İskenderoğlu</i> Çanakkale	<i>Rümeysa Kadak</i> İstanbul
<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i> Gaziantep	<i>Nilgün Ök</i> Denizli	<i>Yelda Erol Gökcan</i> Muğla
<i>Bekir Kuvvet Erım</i> Aydın	<i>Fatih Süleyman Denizolgun</i> İstanbul	<i>Selim Gültekin</i> Niğde
<i>Polat Türkmen</i> Zonguldak	<i>Ramazan Can</i> Kırkkale	

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifine katılıyoruz.

23.05.2022

İbrahim Yurdunuseven

Afyonkarahisar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 23/05/2022 tarihinde sunulan 2/4469 Esas No'lu Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

25.05.2022

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum. Gereğini arz ederim.

25/05/2022

Muhammet Müfit Aydın

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

26/05/2022

Burhan Çakır

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/4469) Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

25.05.2022

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzam ile katılıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

25.05.2022

Husret Dinç

Hakkâri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imzam ile katılıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

25.05.2022

Fatma Betül Sayan Kaya

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

24.05.2022

Serap Yaşar

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4469 esas nolu "Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

25.05.2022

Emine Zeybek

Kocaeli

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

25.05.2022

Çiğdem Karaaslan

Samsun

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4469)	
ESAS	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Çevre Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Kanun Teklifi ile 2872 sayılı Çevre Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun başta olmak üzere çeşitli Kanunlarda yapılan değişikliklerle, bu Kanunların düzenlediği alanlarda uygulamada yaşanan ve yaşanması muhtemel olan olumsuzlukların ve sıkıntılıların önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda;

2872 sayılı Çevre Kanununda yapılan değişiklikle; geçtiğimiz yıl kıyılarımızda meydana gelen mülisaj sorununun yeniden yaşanmaması ve çevrenin korunması için; denizi kirleten deniz araçlarına, deniz kıyısı tesislerine ve denize atık boşaltan tesislere bir takım yeni yükümlülük ve yaptırımlar getirilmekte, mevcut cezaların bir kısmı artırılmakta, artırılmış atık suyu yeniden kullanan kuruluşlara bazı avantajlar sağlanmakta, özellikle Marmara Denizine kıyısı olan illerde atık su, atık bertaraf tesisi ve atık geri kazanım tesisi gibi tesisler kurulmadığı için çevre kirliliği riskinin ortaya çıkması ve halk sağlığının tehdit altına girmesi halinde ilgili Belediyelere verilen süre içinde bu tesislerin kurulmaması halinde Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bu tesisleri yapma görev ve yetkisi verilmekte, yine ülke çapında uygulanmak üzere çevre tesislerinin özel sektör eliyle yaptırılabilmesi için 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna madde eklenmekte, keza bu Kanuna eklenen diğer bir madde ile Türkiye Çevre Ajansı Başkanlığına da Kanun kapsamında aynı model ile depozito düzenlemeleri yapabilme imkânı sağlanmakta, ayrıca 2872 sayılı Çevre Kanununda tanımı yapılan çevre yönetim birimi/çevre görevlisi birim ve görevlileri günümüz şartları ve imkanları çerçevesinde yeniden düzenlenmektedir.

3194 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle; geçtiğimiz yıllarda bu Kanunda yapılan bina yüksekliklerinin yençok: serbest olarak belirlenemeyeceğine dair kurula sanayi alanları, ibadethane alanları ve tarımsal amaçlı silo yapıları için istisna getirilmekte böylece bu yapıların yapılış tekniği itibarıyla bu kurula tabi kılınmasından kaynaklanan sorunların giderilmesi amaçlanmakta, birden fazla yapı yapılıp yapıların tamamı bitmeden yapı ruhsat süresi biten projelerin gecikmeden ve mağduriyetler ortaya çıkmadan tamamlanabilmesine yönelik kolaylık sağlanmakta, 3194 sayılı Kanun ve 4708 sayılı Kanun kapsamında bazı hallerde fenni mesullere aynı fiilden mükerrer ceza verilmesine yol açan olumsuz durum düzeltilmektedir.

4708 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle; Kanun kapsamında, özellikle yapı denetim firmalarına verilen cezalarda ve bunlara sebep olan fiillerde bazı düzenlemeler yapılmakta, ilgili Bakanlık tarafından görevlendirmelerin elektronik ortamda ve belli kriterlere göre yapılmasına ve yapılan görevlendirmelerin kabul edilmemesi halinde uygulanacak yaptırımlara dair düzenlemeler yapılmakta, bu konularda uygulamada karşılaşılan sıkıntıların giderilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, bu Kanun kapsamında denetlenerek tamamlanan yapıların teknik ve genel bilgilerini içeren "Bina Kimlik Sertifikası" adı altında bir sertifikanın binalarda bulundurulmasına, bu binaların beş yıllık periyotlarla yapı denetim kuruluşları tarafından teknik yönden denetlenmesine ve bunu kabul etmeyen kişi ve/veya yapı sahiplerine yaptırım uygulanmasına yönelik düzenlemeler yapılmakta, böylece deprem, yangın, sel, göçük vs afet durumlarında binanın teknik bilgilerine ve diğer bilgilerine rahatça ulaşılabilmenin yolu açılmakta, ayrıca beş yıllık denetimlerle yapılara projesine aykırı müdahalelerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

6306 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile; bu Kanun kapsamında ilgili bakanlık tarafından sağlanan kredilerin geri ödenmemesi halinde genel hükümlere göre tahsiline ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının yürüttükleri projelerde müteahhit sıfatı ile yer alabilmelerine dolayısıyla müteahhitlerin faydalandıkları avantajlardan istifade edebilmelerine dair düzenleme yapılmaktadır.

Bunların yanında;

- 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanuna eklenen bir madde ile; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenip değiştirilebilmesine,

- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa eklenen madde ile; yapı kooperatiflerinden özellikle etap kooperatifçiliğinde uygulamada yaşanan sıkıntıların çözümüne yönelik düzenlemeler yapılmakta,

- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa eklenen geçici madde ile; Afyonkarahisar ilimizde sit alanında kalan taşınmazlarla ilgili hak sahipliği için Kanunun Geçici 7 nci maddesinden faydalanma süresini kaçırmış olan vatandaşlarımıza yeni bir başvuru imkânı getirilmekte,

5488 sayılı Tarım Kanununa eklenen geçici madde ile; tarımsal desteklerle ilgili olarak yapılan vergi incelemeleri ve araştırmalar neticesinde gerçeğe aykırı olarak düzenlenen belgeler ve beyanlardan kaynaklı ortaya çıkan hukuki-yargısal sıkıntıların giderilmesine, böylece bir taraftan gerçek üreticilerin mağduriyetinin giderilmesine diğer taraftan kamu zararının oluşmamasına yönelik düzenleme yapılmakta,

5543 sayılı İskan Kanununda yapılan değişiklikle; Kanun kapsamında hak sahibi olan ve yıllara sari borçlandırılanların borçlarını peşin ödemeleri halinde ödeyecekleri bedelde ciddi oranda indirim yapılarak, özellikle Yusufeli Barajı olmak üzere büyük yatırım projelerinin gecikmeksizin hizmete sunulabilmesi amaçlanmakta,

6083 sayılı “Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Yapılması Hakkında Kanun”un adı “Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesi Kanunu” şeklinde değiştirilerek, Genel Müdürlükçe yürütülen hizmetlerden alınan döner sermaye hizmet bedelleri bilahare sunulan hizmetler yönüyle gelişen ve değişen talepler karşısında yeniden Kanunla düzenlenmekte,

7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda özellikle kişisel verilerin korunması noktasında verilen Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde düzenlemeler yapılmakta, ayrıca Kanunun uygulanması sırasında ortaya çıkan problemlerin çözümüne yönelik düzenlemeler yapılmakta,

Son olarak 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansı Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda yapılan değişikliklerle; kıyıların, çevrenin ve Devletin hüküm ve tasarrufundaki bazı korunan alanların bir taraftan mevcut halleriyle çevre mevzuatı çerçevesinde korunması diğer taraftan da vatandaşın kullanımına sunulabilmesi için bu alanların Türkiye Çevre Ajansı tarafından işletilip işletilebilmesine imkân tanınmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile köklü değişiklikler yapılmış ve Kanunun adı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanun olarak değiştirilmiştir. Ayrıca Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “Kurulan tesis birden fazla maksadı havi olması halinde tesis bedelinin her maksada isabet eden kısmı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının teklifi ve Başbakanın onayı ile kesinleşir.” hükmü yürürlükten kaldırılmıştır. Bunun yanında küresel iklim değişikliği ve kuraklık nedeniyle su kaynakları ve barajlar üzerindeki artan baskı ile su kaynakları potansiyelinin azalması nedeniyle ülkemizin de yakın gelecekte su sıkıntısı çeken ülkeler arasında yer alma ihtimali karşısında barajlardaki suların kullanım şekilleri önem kazanmaktadır. Bu nedenlerle madde ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının Cumhurbaşkanınca belirlenmesi, değiştirilmesi ve kaldırılabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- Etap kooperatifçiliğinde uygulamada bazı sorunlar bulunması sebebiyle Kooperatifler Kanununa geçici madde eklenmesi gereği hasıl olmuştur. Uygulamada yaşanan sorunlara örnek vermek gerekirse, tapu alındıktan yıllar sonra kira, ek ödeme, ek kesin maliyet, çıkma payı, kesin maliyet bedelinin yüzde %10’u, tasfiye masrafları gibi hususlarla yeniden borçlandırmalar yapılmaktadır. Bu çerçevede madde ile tapusunu devralan ortağa, sonraki dönemlerde kooperatif tarafından çıkarılan borçlandırmaların hükümsüz hale gelmesi amaçlanmaktadır.

Yine, yapılan düzenlemede, yapı kooperatiflerinin ortaklarından olan alacaklarını, üçüncü şahıslara temlik edemeyeceği belirtilmiş olup, kooperatifin ve kooperatif müteahhitleri de dahil olmak üzere üçüncü kişilerin, kooperatif ortaklarına karşı açtıkları davalarda verilen alacak ve tazminat kararlarının kesinleşmeden icra takibine konulamayacağı ve haciz uygulaması yapılamayacağı ifade edilmektedir. Düzenlemeyle belirtilen mağduriyetlere son verilmesi amacıyla, kooperatif veya müteahhitler tarafından ortaklar aleyhine açılmış ve halen devam eden davalar nedeniyle verilen mahkeme kararlarına dayanılarak başlatılan icra takiplerinin, haciz, satış ve tahliye uygulamalarının durdurulacağı ve konulmuş hacizlerin kaldırılması hususları da düzenlenmektedir.

Madde 3- 2863 sayılı Kanunun Geçici 7 nci maddesi kapsamında yararlanmak isteyen vatandaşlarımızın bu kapsamdaki başvurularına ilişkin süre 30/5/2008 tarihinde sona ermiştir. Ancak, Afyonkarahisar ili, Merkez ilçesi, Kocatepe kasabası sınırları içerisinde bulunan taşınmazlara ilişkin olarak ilgilileri tarafından süresi içerisinde başvuruda bulunulmamış ve bu durum vatandaşlarımızın mağduriyetine sebep olmuştur. Madde ile bu kapsamdaki mağduriyetlerin giderilerek vatandaşlarımızın tapularına kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Madde 4- Çevre görevlisi tanımı ilk olarak 2006 yılında Çevre Kanununa eklenmiştir. O dönemde çevre sektörünün ihtiyaçları ve çevre konusunda deneyimli kişilerin yeterli sayıda olmaması nedeniyle Çevre Kanununa eklenen ve çevre mühendisliği dışında diğer meslek gruplarını da içeren “Çevre görevlisi” tanımının, çevre ile ilgili gerekli mesleki dersleri alarak çevre mühendisliği bölümünden mezun olan kişiler tarafından verilen çevre yönetimi hizmetinin çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve çevre kirliliğinin önlenmesi açısından daha etkin ve verimli olacağı göz önüne alınarak, değiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede madde ile “Çevre yönetimi hizmeti” tanımı yapılarak, bu hizmeti verecek olanlar; “çevre mühendisleri, çevre yönetim birimleri, çevre danışmanlık firmaları veya Bakanlığın ilgili yönetmelikle belirlediği kişiler” olarak sayılmaktadır. Ayrıca çevre kirliliğinin önlenmesi amacı doğrultusunda ileri atıtma tesislerine duyulan ihtiyaç sebebi ile Kanuna ileri atıksu artıtımı tanımı eklenmektedir.

Madde 5- Marmara Denizinde meydana gelen müsilağ kirliliğı sebebiyle bölgesel bazda meydana gelebilecek kirliliğı sebebiyet veren faaliyetlerin engellenmesi amacıyla, Çevre Kanununun idari para cezası içeren hükümlerinin yeniden düzenlenmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu suretle madde ile belli konulara ilişkin olarak ceza miktarlarında artış yoluna gidilmekte ve kanunda cezası bulunmayan günlük 1 kilogram veya daha az tıbbi atık üretimine yönelik düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca deniz kirliliğinde kıyı tesisi yönetimleri için de; gerekli tedbirleri almamaları ve/veya sorumluluk alanlarındaki kirlenmeyi yetkili mercilere bildirmemeleri halinde yaptırımlar getirilmektedir. Ayrıca Teklifte 2872 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yer alan “Çevre yönetim birimi/çevre görevlisi” tanımının “çevre yönetimi hizmeti” olarak değiştirilmesi sebebiyle bu doğrultuda düzenleme yapılmaktadır. Yine, değişiklik yapılan maddede öngörülen cezaların ülke genelindeki Özel Çevre Koruma Bölgelerinde iki kat uygulanması yönünde düzenleme yapılarak, bu alanların daha etkin şekilde korunması amaçlanmaktadır.

Madde 6- Küresel iklim değişikliğinin en çok etkileyeceğı doğal kaynaklardan biri su kaynaklarımız olacaktır. Bu nedenle, atıksuların alternatif bir su kaynağı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, Döngüsel Ekonomi İlkeleri kapsamında su kullanımını azaltmak, oluşan atıksuları artıtarak yeniden kullanmak ve bu sayede su kaynaklarının korunması önemlidir. Atıksu artıtma tesislerinde kullanılan elektrik enerjisinin %50’sine kadar olan kısmı 2872 sayılı Çevre Kanununun 29 uncu maddesi Uyarınca yürürlüğe konulan Atıksu Artıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik kapsamında geri ödenmektedir. Madde ile artıtılmış atıksuyun öneminin giderek artması dikkate alınmak suretiyle artıtılmış atıksuyunu yeniden kullananların mevcut maddedeki indirim oranlarının artırılarak, artıtılmış atıksu kullanımının teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 7- Teklif ile Çevre Kanununun 2 nci maddesinde yer alan “Çevre yönetim birimi/çevre görevlisi” tanımının “Çevre yönetimi hizmeti” olarak değiştirilmesi sebebiyle madde ile bu doğrultuda düzenleme yapılmaktadır.

Madde 8- Madde ile; çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla mahalli idareler tarafından yapılması zorunlu olan ancak teknik, ekonomik veya hızlı nüfus artışı sebepleriyle mahalli idarelerce yapılamayan veya ivedi yapılmasına ihtiyaç duyulan atıksu altyapı ve atık yönetim tesislerinin; çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenerek vatandaşların mağduriyetinin giderilmesi amacıyla, Bakanlıkça veya Bakanlığın yetkilendireceğı ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarınca mevzuata uygun şekilde yapılması, yaptırılması, işlettirilmesi ve akabinde ilgili idareye devri amaçlanmaktadır. Zira, mahalli idareler tarafından, çevresel altyapı tesislerinin kurulmaması sebebiyle, çevre ve insan sağlığı tehdit eden durumlar ile karşılaşılmakta olup, bu konularla ilgili olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına verilen görev ve yetkiler çerçevesinde bu Bakanlığın imkanlarının kullanılarak, çevre ve insan sağlığını tehdit eden sıkıntıların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9- İmar Kanununun 8 inci maddesinde 2020 yılında yapılan değişiklikle, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yapılacak imar planlarında bina yüksekliklerinin yençok: serbest olarak belirlenemeyeceğine dair yapılan düzenleme; sanayi alanları, ibadethane alanları ve tarımsal amaçlı silo yapıları bakımından uygulamada sıkıntılara yol açmaktadır. Nitekim, aynı maddede o tarihte yapılan düzenlemede, yürürlükteki imar planlarında yençok: serbest şekilde belirlenmiş olan yükseklikler için revizyon veya plan değişikliği yapılmak suretiyle yüksekliklerin belirlenmesi zorunluluğu getirilmiş, ancak bu zorunluluktan sanayi alanları, ibadethane alanları ve tarımsal amaçlı silo yapıları istisna tutulmuştur. Madde ile, bir taraftan bahsi geçen yapılarla ilgili uygulamadaki sıkıntıların giderilmesi, diğer taraftan da Kanunun yürürlükteki 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin dokuzuncu ve onuncu paragrafları arasındaki tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10- İmar Kanununun 29 uncu maddesinde, yapıya başlama müddetinin ruhsat tarihinden itibaren iki yıl olduğu, bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsat hükümsüz sayılacağı, bu durumda yeniden ruhsat alınmasının mecburi olduğu yönünde düzenleme bulunmaktadır. Mezkur maddede yapılan düzenleme ile, bir kısım yapılara süresinde başlanmış olmakla birlikte kanunen öngörülen sürenin dolmasıyla yapı ruhsatı hükümsüz hale gelmiş olan parsellerde eksik kalan ya da başlanmayan yapıların onaylı ruhsat eki projelerindeki yükseklik, taban alanı, inşaat alanı, kat adedi ve bağımsız bölüm sayılarında artış olmayacak şekilde ruhsat başvurusu yapılması durumunda eksik kalan yapı maliklerinin tamamı ile parsel maliklerinin çoğunluğunun muvafakatının alınması düzenlenmektedir.

Madde 11- 3194 sayılı İmar Kanunu 42 nci maddesi kapsamında yapı sahibine, yapı müteahhidine ve ilgili fenni mesullere çeşitli idari müeyyideler öngörülmüştür. Ayrıca, yapı denetim kuruluşlarına da 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi kapsamında çeşitli idari müeyyideler verilmesi yönünde düzenlemeler bulunmaktadır. Bunlara ilave olarak 3194 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde 25/3/2020 tarihli ve 7226 sayılı Kanunla yapılan düzenleme ile arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değeri üzerinden belirlenen ilâve idari para cezası getirilmiş ve ilgisince bir ay içinde aykırılığın giderilmesi ve yapının mevzuata uygun hale getirilmesi halinde para cezasının tahsil edilmeyeceği hükme bağlanmıştır. Söz konusu aykırılığın giderilmesi ve yapının mevzuata uygun hale getirilmesi, yapı sahibi ve yapı müteahhidinin yerine getirebileceği hususlar olup fenni mesullerin bu aykırılıkları gidererek fıkra da öngörülen ilave cezanın tahsilini engelleme imkanı bulunmamaktadır. Ayrıca, hizmet bedeline esas yapı yaklaşık maliyeti üzerinden oransal bir ücret alan yapı denetim kuruluşlarına, 4708 sayılı Kanuna göre verilen cezaya ilave olarak arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değeri üzerinden belirlenen bir idari para cezası daha uygulanması, çok yüksek miktarda cezaların ortaya çıkmasına ve yapı denetim kuruluşlarının görevlerini yapamaz hale gelmelerine sebep olarak mağduriyetlere yol açmaktadır. Bu sıkıntıların ve mağduriyetlerin ortadan kaldırılması amacıyla madde ile, 3194 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde öngörülen ilâve idari para cezasının sadece ilgili bent hükümlerine göre aykırılıktan sorumluluğu olan yapı sahibine ve yapı müteahhidine verilmesi, fenni mesullere bu bende göre ilâve idari para cezası verilmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 12- Madde ile, mahalli idarelerin çevre kirliliğini önleyici yatırımlar kapsamında atıksu arıtma, geri kazanım; arıtma çamuru işleme ve bertarafı; sıfır atık yönetimi kapsamında atık toplama, taşıma, işleme, geri kazanım ve bertaraf tesisleri ile mapa-şamandıraların özel sektör eliyle yapılması, işletilmesi, bakımı ve devredilmesine ilişkin düzenlemelerin nasıl hayata geçirileceği belirlenmekte ve 3996 sayılı Kanun kapsamında yapılan bu projelerin hayata geçirilmesi, herhangi bir aksaklık olmaması için Blokajlı Banka Hesabı sisteminin kurulması ve bu sistemin hayata geçirilmesinde ilgili idarelerin görev ve yetkilerine yer verilerek bu projelerin sıhhatli bir şekilde yürütülmesi amaçlanmaktadır.

Madde 13- Madde ile, Türkiye Çevre Ajansı tarafından 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında yer alan depozito düzenlemeleri çerçevesindeki yap-ışlet-devret projelerinin 3996 sayılı Kanun kapsamında yapılabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 14- Madde ile, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamında tamamlanan yapıların izlenmesinin kolaylaştırılması için Bina kimlik sertifikası uygulaması getirilmekte ve bu sertifikanın tanımı belirlenmektedir.

Madde 15- Şantiyelerde görev almaları öngörülen denetim personeli için gerekli olan fiziksel yeterlilikler ilerleyen yaş ile birlikte azalma göstermektedir. Bu nedenle ortaya çıkabilecek denetim zafiyetlerinin önüne geçilmesi amacıyla madde ile 65 yaşını dolduran denetçi ve yardımcı kontrol elemanlarının şantiyelerde denetim görevi almaması amaçlanmaktadır.

Madde 16- Madde ile, laboratuvarlara yaptırılacak olan taşıyıcı sisteme ilişkin tüm deney bedelleri mevcut hüküm gereğince yapı denetim hizmet bedeli içerisine dahil edilmekte bu suretle bu deneylerden Bakanlıkça belirlenenlerin masraflarının yapı denetim kuruluşunca ödenmesi sağlanmaktadır.

Madde 17- Madde ile görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyen laboratuvar kuruluşları hakkında uygulanan idari para cezasının ve belge iptali işlemlerinin kapsamı genişletilerek can ve mal güvenliğini teminen laboratuvar kuruluşlarının usulsüz deney yapmalarının engellenmesi hedeflenmektedir.

7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 25 inci maddesi ile Kanunun 8 inci maddesinde yer alan ve yapı denetim kuruluşlarına son 1 yıl içinde üç ayrı idari para cezası verilmesi durumunda 1 yıl yeni iş almaktan men cezası verilmesini düzenleyen hüküm yürürlükten kaldırılmıştır. Yapının başından sonuna kadar her türlü denetiminden sorumlu olan yapı denetim kuruluşuna böyle bir yaptırım uygulanmadığı halde, yapı denetim kuruluşları tarafından görevlendirilen ve yapının sadece malzeme deneylerini, yapı denetim kuruluşu ile aralarında akdedilecek sözleşme hükümleri doğrultusunda gerçekleştiren laboratuvar kuruluşlarına 3 idari para cezası verilmesi nedeni ile ayrıca 1 yıl yeni iş almaktan men cezası verilmesi ağır bir yaptırım olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle, söz konusu yaptırımın yerine, daha ağır bir kusur olan laboratuvar kuruluşlarının dürüstlüğü, yetkinliğini ve tarafsızlığını riske düşürecek bir faaliyette bulunduğu tespit edilmesi halinde 1 yıl yeni iş almaktan men cezası verilebilmesi yönünde düzenleme getirilmektedir.

Madde ile ayrıca 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 5 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca elektronik ortamda yapılan görevlendirmelere dair Bakanlıkça kendilerine verilen sorumlulukları yerine getirmeyen yapı denetim kuruluşları hakkında uygulanacak idari müeyyide ve 4708 sayılı Kanun kapsamında beş yılda bir periyodik denetimi yapacak yapı denetim kuruluşlarının görev ve sorumluluklarını yerine getirmemeleri halinde tesis edilecek idari yaptırımlar düzenlenmektedir.

Madde 18- Madde ile beton deneyine dair laboratuvarlara verilecek azami hizmet bedelinin ve bu bedelin kimin tarafından karşılanacağı Bakanlıkça hazırlanan yönetmeliklerle belirleneceği düzenlenmektedir. Ayrıca 2021 yılı Haziran ayından itibaren 4708 sayılı Kanun kapsamında iş bitirme aşamasına gelen yapılara bina kimlik sertifikası asılmaya başlandığından sertifika ibaresi bu uygulamaya uyumlu şekilde bina kimlik sertifikası olarak değiştirilmektedir.

Madde 19- Temel hedeflerinden biri can ve mal güvenliğini teminen sağlıklı ve sağlam yapıların oluşmasını sağlamak olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, bu hedefin uygulanmasında karşılaştığı en önemli sorunlardan biri yapıların, 4708 sayılı Kanun kapsamında tamamlanmasını müteakip öngörülmesi mümkün olmayan dış etkenler nedeniyle karşı karşıya kaldığı can ve mal güvenliğini dahi tehlikeye atabilecek müdahalelerdir. Bu kapsamda madde ile, bu tür dış müdahalelerin önceden tespit edilerek görevli yapı denetim kuruluşlarının yapılarda denetimi bitirmesini müteakip denetlenmesi sağlanarak, önlemlerin alınması amacıyla bina kimlik sertifikası alan yapıların beşer yıllık periyotlarla Bakanlıkça elektronik ortamdan belirlenen kuruluşlarca denetleneceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 20- Madde ile 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 19 uncu maddesine göre tarımsal destek alan üreticilere yönelik olarak gerçeğe aykırı müstahsil makbuzu düzenlendiği iddiasıyla yine Tarım Kanunu'nun 23 üncü maddesi gereği tarımsal desteklemelerden 5 yıl boyunca yasaklama getirilen gerçek üreticilerin sorunlarının çözülmesi öngörülmektedir. Ayrıca açılmış olan davalarda idare aleyhine kararlar çıkmaya başlamış olup halen yargılaması devam eden yüzlerce dosyada da benzer akıbetin doğması beklenmektedir.

Bu düzenleme ile mahkeme kararlarının gerekçelerine uygun olarak, gerçek üretim yapmış olduğu tespit edilen üreticilere destekleme ödemesi yapılarak, uzun süren davalar neticesinde çiftçi mağduriyetinin ve tarımsal üretimin olumsuz etkilenmesinin önüne geçilmesi, öte yandan, binlerce dava sebebiyle ödenecek olan faiz, yargılama gideri ve vekâlet ücretine ilişkin maddi külfetin önüne geçilerek kamu zararının önlenmesi öngörülmektedir.

Bu sorunların çözümü maksadıyla düzenlemeyle, gerçek üreticilerin mağdur olmaması ve kamu zararının oluşmaması için 5488 sayılı Tarım Kanununa geçici maddenin eklenerek sorunun çözülmesi amaçlanmaktadır.

Madde 21- 5543 sayılı İskan Kanununun 10, 11 ve 12 nci maddesi gereği hak sahibi olan aileler, kendilerine tahsis edilen taşınmaz mallar için maliyet veya rayiç bedeli üzerinden altmış ay (5 yıl) geri ödemesiz 15 yıl 15 eşit taksit ve faizsiz olarak borçlandırılmaktadır.

Hak sahibi aileler tarafından gelen borçlarını peşin ödeme karşılığı indirim yapılması yönünde taleplere rağmen hâlihazırdaki mevzuat hükümleri gereği borç peşin ödense bile indirim uygulanamamaktadır. Madde ile birlikte, ailelerin taleplerinin karşılanması ve kamunun uzun yıllarda tahsil edeceği alacağının paranın güncel değeri korunarak defaten alınması sağlanmaktadır.

Madde 22- Kanun Teklifinin 23 ve 24 üncü maddeleri ile 6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Yapılması Hakkında Kanunda yapılan değişikliklere uygun olarak Kanunun isminin değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 23- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yürütülen hizmetlere ilişkin olarak tahsil edilen döner sermaye hizmet bedelinin belirlendiği tarife cetvelinin yasalastığı ilk mevzuat 25/11/2010 tarihli ve 6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanundur. Anılan Kanunun adı 02/07/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 92 nci maddesiyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Yapılması Hakkında Kanun olarak değiştirilmiştir. Kanuna ekli (I) sayılı Tarife dahil mevzuatın önemli bir bölümünün mülga hale gelmiş, 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün teşkilatlanması düzenlenmiş ve Kararnamenin 34 üncü Bölümünün son kısmına döner sermaye hizmet bedellerini gösteren (I) sayılı Tarife Cetveli eklenmiştir. Madde ile sunulan hizmetler yönüyle gelişen ve değişen talepler karşısında, iş ve işlemlerdeki değerlendirmeler sonucunda, ilave edilmesi gereken ve değiştirilmesi gereken hususlar belirlenmekte ve ayrıca döner sermaye hizmet bedellerinin kanun ile düzenlenmesi gerekliliği karşısında düzenleme yapılmaktadır.

Madde 24- Madde ile teknolojik gelişmeler, gelişen ve değişen talepler karşısında, iş ve işlemlerdeki değerlendirmeler sonucunda vatandaş lehine rakamlarda değişiklik yapılmak suretiyle daha anlaşılır bir tarife cetvelinin uygulamada kullanılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 25- Madde ile, Darlık Barajı ve Ömerli Barajından etkilenen ailelerin Darlık Mahallesi ve Esenceli Mahallesi iskân edilmeleri amacıyla 6292 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi ile yapılan düzenlemede değişiklik yapılarak, yerleşik bir yaşamın sürmekte olduğu Darlık ve Esenceli mahallelerinde ortaya çıkan mülkiyet sorunlarının giderilerek hak sahiplik şartlarının Cumhurbaşkanı Kararı ile belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 26- Yıkılacak derecede riskli olan yapıların bulunduğu alanlar ile kendiliğinden çöken veya zeminin kayması, heyelan, su baskını, kaya düşmesi, yangın, patlama gibi sebeplerle ağır hasar gören veya ağır hasar görme riski bulunan yapıların bulunduğu alanlardaki dönüşüm uygulamaları 6306 sayılı Kanununun 6/A maddesine göre Bakanlıkça resen yapılabilen veya yaptırılabilir. Söz konusu maddede, resen riskli yapı tespiti yapılırken maliklerin veya kiracıların tespitte engel olmasının önlenmesi bakımından, riskli yapı tespitinin kilitli olan kapıları açmak veya açtırmak yetkisi de dâhil olmak üzere gerektiğinde kolluk kuvvetlerinin yardımıyla yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Diğer taraftan, gerek binanın üzerinde bulunduğu arsanın durumu (kayma riski, heyalan, kaya düşmesi riski gibi vb.) ve gerekse binadaki hasar/tahribat bakımından bazı binaların içerisine girilerek tespit çalışmalarının yapılması ciddi manada risk teşkil edebilmektedir. Belirtilen sebeple, madde ile arsanın tehlikeli durumu veya binadaki mevcut hasar veya tahribat gözetildiğinde acilen boşaltılması ve yıktırılması gerektiği değerlendirilen binaların doğrudan riskli yapı olarak kabul edileceği yönünde düzenleme yapılmaktadır.

6306 sayılı Kanununun 6/A maddesinin üçüncü fıkrasında riskli yapıların tahliyesine ilişkin tebligatın, riskli yapı tespiti işleminin tebligatındaki usul ile yapılacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca bu madde uyarınca yürütülen uygulamalarda, uygulamaların Bakanlıkça resen yürütüldüğü ve uygulama alanındaki taşınmazların ivedilikle tahliyesinin sağlanması gerektiği hususları gözetilerek, bu maddeye göre yürütülen uygulamalarda maliklere, kiracılara ve yapıda ikamet etmek şartıyla sınırlı aynı hak sahiplerine taşınma yardımı yapılabilmesi için düzenleme yapılmaktadır.

Kanun kapsamındaki uygulamalarda malikler taşınmazlarını, dönüşüm uygulamasından önce müteahhit ile yaptıkları sözleşmelere istinaden yapım işini üstlenen müteahhide devredebilmekte, müteahhit de dönüşüm uygulaması neticesinde hak sahiplerine düşen bağımsız bölümleri maliklerine geri vermektedir. Diğer taraftan, Kanun kapsamındaki alanlarda dönüşüm uygulamalarının 6/A maddesi kapsamında Bakanlıkça yapılmasına karar verilmiş ise uygulama yapılacak alanda bulunan taşınmazlarla ilgili olarak daha önce müteahhitlerle imzalanmış olan gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri ile arsa payı karşılığı inşaat sözleşmeleri tarafların ve diğer ilgililerin muvafakati aranmaksızın Bakanlıkça feshedilmiş sayılmaktadır. Feshedilmiş sayılan bu sözleşmelere istinaden, müteahhidin yaptığı herhangi işe karşılık veya bedeli karşılığında değil de, dönüşüm uygulamasının neticesinde yeni malike iade edilmek üzere müteahhide devredilmiş olan taşınmazların, dönüşüm uygulaması neticesinde yürütülecek hak sahipliği çalışmalarına göre eski malikleri adına tescil olması için 6/A maddesinin altıncı fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, Kanununun 6/A maddesi kapsamında yürütülen uygulamalarda hak sahibinin borçlanmasının gerekmesi durumunda, hak sahibine verilecek bağımsız birim üzerine borç miktarı oranında ipotek tesis edilmektedir. Ancak uygulamada bazı hak sahiplerine ait taşınmazlar üzerinde birden fazla ipotek bulunduğu tespit edilmiştir. Mevcut ipotekler gözetildiğinde, Bakanlıkça konulacak ipoteğin hak sahibinden borçlandığı miktarın alınmasında bir güvence teşkil etmeyeceği değerlendirilmiştir. Hak sahibinden alınacak tutarlar başka kentsel dönüşüm uygulamalarında kullanılacağından, hak sahibine verilecek bağımsız birim üzerine borç miktarı oranında birinci dereceden ipotek tesis edilebilmesi için aynı maddenin yedinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır. Yine, Kanununun 6/A maddesi kapsamında yürütülen uygulamalar neticesinde yapılan yeni yapıların hak sahiplerine teslim alınmaması durumunda bu hak sahiplerinin dönüşümden önceki taşınmazlarının bedeli hak sahiplerine ödenmektedir. Dönüşümden önceki taşınmazın tapu kaydında ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar ve şerhler var ise bu hakların ve şerhlerin lehtarlarının mağduriyetini önlemek bakımından söz konusu hakların ve şerhlerin hak sahibine ödenecek taşınmazın bedeli üzerine geçmesi için düzenleme yapılmaktadır.

Madde 27- Kanun kapsamındaki uygulamalara yönelik olarak Bakanlık tarafından kredi sağlanması durumunda bu kredilerin vadesi geçtiği hâlde geri ödenmeyen kısımlarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil

edileceği hükme bağlanmıştır. Ancak, dış finansman kuruluşlarından sağlanacak olan dış kredilerin kullanım şartları bu kuruluşlar ile yapılan anlaşmalara göre belirlendiğinden, bu kredilerin vadesi geçtiği hâlde geri ödenmeyen kısımlarının 6183 sayılı Kanuna göre takip ve tahsil edileceği yönündeki hüküm kısıtlayıcı olabilecektir. Kanun kapsamında kullanılan kredilerin vadesi geçtiği hâlde geri ödenmeyen kısımlarının genel hukuk hükümlerine göre takip ve tahsil edilebileceği de gözetilerek, 7 nci maddenin beşinci fıkrasının son cümlesinin yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları (GYO), Kanun kapsamında dönüşüm projesi geliştirmekte, bu projeler finansal destek sağlamak ve fakat tabi oldukları mevzuat uyarınca yürüttükleri projelerde “müteahhit” sıfatı ile yer almamaktadır. Kanunun 7 nci maddesinin dokuzuncu fıkrasının (c) bendinde, Kanun kapsamında yapılacak uygulamalar neticesinde meydana gelen yeni yapılan işi yüklenen müteahhit, Bakanlık, TOKİ, İller Bankası Anonim Şirketi, İdare ve bunların iştirakleri tarafından gerçekleştirilecek ilk satışı, devri, tescili ve ipotek tesis edilmesi işlemlerinde bu kişi/kurum ve kuruluşlara vergi, harç ve ücret muafiyetleri sağlanmış olmasına rağmen, Kanun kapsamında dönüşüm uygulaması gerçekleştiren GYO’lar için bu muafiyetler söz konusu olmamaktadır. Madde ile Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının da bu muafiyetlerden faydalanması için düzenleme yapılmaktadır.

Madde 28- Madde ile 7221 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişlikle, Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde, kişisel veriler hususunda ilgili 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa atıf yapılmaktadır.

İkinci fıkrada yapılan değişlik ile, Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde fikri, sınai ve ticari haklara ilişkin mevzuat hükümleri ile Kişisel Verilerin Korunması Kanununa atıf yapılmakta ve izin bedelinin üst sınırına ilişkin bir hüküm getirilmektedir.

Maddeye eklenen fıkralar ile;

09.07.2020 tarihli ve 31180 sayılı (Mükerrer) ile 18.09.2020 tarihli ve 31248 sayılı (Mükerrer) Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi standartlarına uyumun sağlanması için Coğrafi bilgi sistemi kapsamındaki yazılımların sertifikalandırması ile ilgili getirilen hüküm ile sektörde standartlaşmanın sağlanması, veri güvenliği anlamında yazılımların ağ hizmetlerini yapabilmeye kabiliyetine sahip olmasına ilişkin alt yapının oluşturulması, coğrafi verinin bir yerden başka bir yere taşınabilmesinin sağlanması, coğrafi verinin kamu kurumları tarafından kullanımının kolaylaştırılması ve söz konusu yazılımların alt yapısının Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi standartlarına uygun coğrafi veri; üretilmesi, okunması ve kullanılmasını sağlamak amaçlanmakta,

Yazılımların, yazılım kısmının değil, coğrafi veri taşıyan servislerin kayıt altına alınması, coğrafi veri üretiminin Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi standartlarına uygunluğu ve yerli ve milli yazılımların tercih edilmesini sağlamak amaçlanmakta,

Savunma, güvenlik ve istihbarat alanında faaliyet gösteren ve bu faaliyet alanları dışında kullanılmayan yazılım, sensör ve donanımlar için sertifika ve kayıt şartı aranmayacağı belirtilmekte,

Coğrafi Veri İzninin alınmaması durumunda ödenmesi gereken idari para cezaları ile ilgili hususlar netleştirilmekte,

Coğrafi Bilgi Sistemi kapsamındaki yazılımlar için sertifika alınmaması durumunda uygulanacak idari para cezaları ile ilgili hususlar düzenlenmekte,

Cezaların uygulanmasına yönelik usul ve esasların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirleneceği hüküm altına alınmakta,

Coğrafi verilerin toplanması, üretilmesi, satılması ve paylaşılmasına ilişkin Bakanlık tarafından Lisans verilmesi amaçlanmakta,

Değişlik yapılan madde kapsamında verilen izin/lisans konularında uygulamayla ilgili olarak ileride oluşabilecek hukuki sorunların önüne geçilmesi için yapılacak denetimlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

Madde 29- Denizlerimizin su kalitesinin bozulmaması, denizaltı biyoçeşitliliğinde azalma yaşanmaması, en büyük karbon yutak alanlarından olan, oksijen ve besin kaynağı olması sebebiyle denizlerin ormanları olarak tanımlanan deniz çayırlarının korunması, tekne ve yatlarda biriktirilen evsel atıkların denizlere boşaltılmaması ve kıyıdaki doğal yapının zarar görmemesi için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yürütülen mapa şamandıra projelerinin ihtiyaç kapsamında Türkiye Çevre Ajansı Başkanlığı eliyle yapılması gerekliliği doğmuştur. Madde ile tekne ve yatların gelişigüzel demir ve çapa atarak deniz canlılarının beslenme, barınma ve üreme bölgeleri olan ve IUCN kriterlerine göre nesli kritik derecede tehlike altında bulunan deniz çayırlarına zarar vermesinin, koylardaki ağaçlara bağlanan tekne halatlarının yeşil bitki örtüsünü tahrip etmesinin, yatların atık boşaltımı yaparak koyları kirletmesinin ve sualtı ekolojisinin yok olmasının önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Yine, maddeyle Bakanlık tarafından Ajansa kullanma izni verilen veya kiralanana, 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamındaki devletin hüküm ve tasarrufu altında yer alan alanların işletmesi ve işletirmesi konularında düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, Ajansın, ihtiyaç hâlinde bu maddede sayılan faaliyetleri özel hukuk tüzel kişiliğini haiz şirketler kurarak veya devralarak gerçekleştirebilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 30- Yürürlük maddesidir.

Madde 31- Yürütme maddesidir.

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

Esas No: 2/4469

Karar No: 7

26/05/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4469 esas numaralı “Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 26/05/2022 tarihinde yapılan toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Raporumuz, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

1. Giriş

İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 64 milletvekilinin imzasıyla 23/05/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4469 esas numaralı “Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” esas komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna, tali komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuzun 26/05/2022 tarihli toplantısında Cumhurbaşkanlığı (Strateji ve Bütçe Başkanlığı), Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Deniz Temiz Derneği-TURMEPA, TEPAV, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Çevre Mühendisleri Odası temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Komisyonumuz, söz konusu Teklif ile ilgili görüşmeleri 1 birleşim halinde yapmış ve görüşmeler 4 saat sürmüştür. Çok sayıda milletvekilinin görüş ifade ettiği müzakereler tutanağa bağlanmış ve toplamda 141 sayfa tam tutanak tutulmuştur.

2. Teklifin Genel Gerekçesi

Teklifin genel gerekçesi incelendiğinde; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmesi, kıyılarımızda müsilaj sorununun yeniden yaşanmaması ve kirliliğe sebebiyet veren faaliyetlerin engellenmesi amacıyla denizi kirleten deniz araçlarına, deniz kıyısı tesislerine ve denize atık boşaltan tesislere yeni yükümlülük ve yaptırımlar getirilmesi, artırılmış atık suyu yeniden kullanan kuruluşlara bazı avantajlar sağlanmasının, mahallî idarelerce yapılamayan veya ivedi yapılmasına ihtiyaç duyulan atık su altyapı ve atık yönetim tesislerinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca veya Bakanlığın yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarca mevzuata uygun şekilde yapılması, yaptırılması, işlettilmesi ve akabinde ilgili idareye devredilmesi, mahallî idarelerin çevre kirliliğini önleyici kapsamdaki bazı yatırımlarının özel sektör eliyle yapılması, işletilmesi, bakımı ve devredilmesine ilişkin usullerin belirlenmesi, Türkiye Çevre Ajansı Başkanlığına Kanun kapsamında depozito düzenlemeleri yapabileme imkânı sağlanması hususlarına yer verilmektedir.

3. Teklif Maddelerinin İçeriği

2/4469 esas numaralı Kanun Teklifi ile;

- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmesi, değiştirilmesi veya kaldırılabilmesi,
- Çevre Kanununa çevre yönetimi hizmeti tanımının eklenmesi,
- Kıyılarımızda müsilaj sorununun yeniden yaşanmaması ve kirliliğe sebebiyet veren faaliyetlerin engellenmesi amacıyla denizi kirleten deniz araçlarına, deniz kıyısı tesislerine ve denize atık boşaltan tesislere yeni yükümlülük ve yaptırımlar getirilmesi,
- Artırılmış atık suyu yeniden kullanan kuruluşlara bazı avantajlar sağlanması,
- Mahallî idarelerce yapılamayan veya ivedi yapılmasına ihtiyaç duyulan atık su altyapı ve atık yönetim tesislerinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca veya Bakanlığın yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarca mevzuata uygun şekilde yapılması, yaptırılması, işlettilmesi ve akabinde ilgili idareye devredilmesi,
- Mahallî idarelerin çevre kirliliğini önleyici kapsamdaki bazı yatırımlarının özel sektör eliyle yapılması, işletilmesi, bakımı ve devredilmesine ilişkin usullerin belirlenmesi,

- Türkiye Çevre Ajansı Başkanlığına Kanun kapsamında depozito düzenlemeleri yapabilme imkânı sağlanması,
- Yapı denetim kuruluşlarında çalışan 65 yaşını doldurmuş denetçi ve yardımcı kontrol elemanlarının şantiyelerde denetim görevi almaması,
- Laboratuvarlara yaptırılacak olan taşıyıcı sisteme ilişkin deneylerden Bakanlıkça belirlenenlerin masraflarının yapı denetim kuruluşunca ödenmesinin sağlanması, görev ve sorumluluklarını yerine getirmeyen laboratuvar kuruluşları hakkında uygulanan idari para cezasının ve belge iptali işlemlerinin kapsamının genişletilmesi,
- Bina yüksekliklerinin serbest olarak belirlenemeyeceğine dair kurala sanayi alanları, ibadethane alanları ve tarımsal amaçlı silo yapıları için istisna getirilmesi,
- Kanun kapsamında denetlenerek tamamlanan yapıların teknik ve genel bilgilerini içeren "Bina Kimlik Sertifikası" adı altında bir sertifikanın binalarda bulundurulması, bu binaların beş yıllık periyotlarla yapı denetim kuruluşları tarafından teknik yönden denetlenmesi ve bunu kabul etmeyen kişi ve/veya yapı sahiplerine yaptırım uygulanması,
- Yapı kooperatiflerinden özellikle etap kooperatifçiliğinde uygulamada yaşanan sıkıntıların çözümüne yönelik düzenlemeler yapılması,
- Tarımsal desteklemelerden 5 yıl boyunca yasaklama getirilen gerçek üreticilerin sorunlarının çözülmesi,
- Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünce yürütülen hizmetlerden alınan döner sermaye hizmet bedellerinin gelişen ve değişen talepler karşısında yeniden Kanunla düzenlenmesi,
- Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda, kişisel verilerin korunması noktasında verilen Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde düzenlemeler yapılması,

öngörülmektedir.

4. Komisyonumuzda Teklifin Genel Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Bilindiği üzere İttüzüğün 23 üncü maddesine göre tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü ve maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır. Tali komisyonların hangi yönden ve hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler. Komisyonumuz üyelerince İttüzüğün 23 üncü maddesi uyarınca Kanun Teklifinin tümü üzerinde görüşme açılması, Komisyonumuzun çalışma ve görev alanını doğrudan ilgilendiren 1, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13 ve 29'uncu maddelerin ayrıca görüşülmesi ve ayrı ayrı görüşme konusu olmayan diğer maddeler üzerindeki görüşlerin de tümü üzerindeki görüşmelerde açıklanması usulü kararlaştırılmıştır.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçilmiştir. Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerde Komisyon Başkanı Trabzon Milletvekili Muhammet Balta tarafından;

- Bütün çabalarının çevreyi korumak, çevre kirliliğini önlemek, gelecek nesillere denizi, toprağı, havası, suyu daha temiz bir ülke bırakmak olduğu,
- Başta Marmara Denizi olmak üzere denizlerimizde meydana gelen müsilağ kirliliğı sebebiyle Komisyon üyelerini bilgilendirmek amacıyla bir toplantı gerçekleştirilmiş ve sorunun çözümü için neler yapılabileceğinin değerlendirildiğı,
- Söz konusu sorunla ilgili Marmara Denizi Eylem Planı hazırlandığı, TBMM'de bir Araştırma Komisyonu kurulduğı, Kanun Teklifinin birçok konuda düzenlemeler içermekle birlikte müsilağ sorununu tekrar yaşamamak için gerekli önlemlerin alınmasına yönelik önemli düzenlemeler içerdiği,

- İleri biyolojik arıtma, atık su arıtımının teşvik edilmesi, atık suların alternatif bir su kaynağı olarak değerlendirilmesi için teşvik oranlarının artırılması, idari para cezalarının artırılması, mahalli idarelerce yapılmayan ve ivedi yapılmasına ihtiyaç duyulan atık su, altyapı ve atık yönetimi tesislerinin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı veya Bakanlığın yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarca mevzuata uygun şekilde yapılması, yaptırılması, işlettilmesi, akabinde ilgili idareye devri gibi önemli düzenlemeler içerdiği,

ifade edilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde ilk imza sahibi İstanbul Milletvekili Mustafa Demir tarafından;

- Marmara Denizi başta olmak üzere denizlerimizin geleceğiyle ilgili ciddi endişelerin olduğunu, bu problemden kurtulmak için, bunun engellenmesi için kanuni düzenlemelerin yapılması zarureti ortaya çıktığını, çözüme yönelik hedeflerin kanunla düzenlenmesinin amaçlandığını ifade etmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakan Yardımcısı Mehmet Emin Birpınar yaptığı sunumda;

- Çevre konularında sürekli yeni kanuni düzenleme ihtiyaçları doğduğunu, son yıllarda yüzleştığımız müsilaj sorunu karşısında da yasal düzenlemeler gerektiğinin Başta Marmara Denizi Olmak Üzere Denizlerimizdeki Müsilaj Sorununun Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu ile ortaya konulduğunu, teklifin ilgili maddelerinin komisyon raporu doğrultusunda hazırlandığını ifade etmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde aleyhte söz alan milletvekilleri tarafından;

- Dünyada çevre ve iklim politikalarının politika ajandasının en üstünde yer aldığı, enerji, sanayi, tarım ve diğer başlıklardaki politikalarının çevre ve iklim politikalarına göre şekillendirildiği,

- Ülkemizin hidrolojik kuraklık ve iklim krizi tehdidiyle karşı karşıya olduğu ve ciddi önlemler alınması gerektiği,

- Marmara Denizi başta olmak üzere bütün deniz alanlarında müsilaj ve ekolojik dengeyi bozacak faktörleri önlemek için yasal düzenlemelerin gerektiği, inzibati önlemlerin ve cezalandırmanın yeterli olmayacağı, kamu eliyle denetimin güçlendirilmesine yönelik adımların atılması gerektiği,

- Atık suların artırılarak tarımsal sulamada ve endüstride yeniden kullanılması gerektiği, denizlerin alıcı ortam olarak görülmesinin yanlışlığı, karada olanın karada kalmasının amaç olduğu,

- Arıtma ve denetim konuları başta olmak üzere çevre ile ilgili konularda karlılık esasına göre değil, kamusal fayda esasına göre hareket edilmesinin önemli,

- Derin deşarjın doğru bir yöntem olmadığı ve denizlerdeki ekosistemi ciddi manada tehdit ettiği, arıtmanın yeterli olmadığı suyun soğutulmasının da gerektiği,

- Denizi kirleten deniz araçlarına grostona göre değil de kirliliğin türüne, miktarına ve sonuçlarına göre yaptırım uygulanmasının değerlendirilmesi gerektiği,

şeklinde görüşler dile getirilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde lehte söz alan milletvekilleri tarafından;

- Kirlilikle mücadelenin en kolay yolunun temizlemek değil, kirliletmek olduğu, Teklifin ideale ulaşma yolunda önemli bir aşama olarak kabul edilebileceği,

- Arıtma tesislerinin kurulmasında alternatif yöntemler geliştirilmesinin olumlu bir başlangıç olacağı,

- Yerel yönetimlerin bu konudaki sorumluluklarını yerine getirmesi gerektiği, bununla birlikte bu önemli yükü paylaşmak için Teklifte önemli bir adım atıldığı,

şeklinde görüşler dile getirilmiştir.

5. Teklifin Maddeleri Üzerindeki Değerlendirmeler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından, Teklifin söz konusu maddelerinin görüşmelerine geçilmiştir. Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip Komisyon, İçtüzüğü'nün 23 üncü maddesi uyarınca kendisiyle ilgili gördüğü 1, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13 ve 29'uncu maddelerinin görüşülmesini kabul etmiştir. Komisyonumuzda Teklifin 1, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13 ve 29'uncu maddeleri üzerinde yapılan görüşmelerde maddeler aynen kabul edilmiştir.

Teklifin tümü ve 1, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13 ve 29'uncu maddeleri üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra, maddeleri ile birlikte tümünün oylaması sonucunda oy çokluğu ile Teklif metni ve gerekçeleri Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Üye
<i>Muhammet Balta</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>	<i>Hacı Osman Akgül</i>
Trabzon	Bursa	Gümüşhane
Üye	Üye	Üye
<i>Husret Dinç</i>	<i>Eyüp Özsoy</i>	<i>Abdullah Ağralı</i>
Hakkâri	İstanbul	Konya
		(Son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Emin Şimşek</i>	<i>Ahmet Akay</i>	<i>Abdulhat Arvas</i>
Muş	Şanlıurfa	Van
Üye	Üye	Üye
<i>Mahir Polat</i>	<i>Murat Bakan</i>	<i>Vecdi Gündoğdu</i>
İzmir	İzmir	Kırklareli
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Barış Karadeniz</i>	<i>Murat Çepni</i>	<i>Ayşe Sibel Ersoy</i>
Sinop	İzmir	Adana
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
	Üye	
	<i>Zeki Hakan Sıdali</i>	
	Mersin	

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4469) esas numaralı Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimizi bilgilerinize sunarız.

I. GENEL DEĞERLENDİRME

Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM İç Tüzüğü ihlal edilerek gündeme alınmıştır. İç Tüzüğün 26'ncı maddesinde; komisyon başkanlıklarının, TBMM Başkanlığı'nca sevk edilen kanun tekliflerinin görüşmelerini, "komisyon üyelerine, Cumhurbaşkanlığına, parti gruplarına ve diğer ilgili komisyonların başkanlıklarına ve teklifleri gündemde yer alan kanun teklifi sahibi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden ilk imza sahibine" en az iki gün (48 saat) önceden bildirmelerinin ardından başlatmaları şart koşulmuşken, bu hükme uyulmamıştır. Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi görüşme çağrı metnini, CHP olarak aldığımız gün ve saat, 24.05.2022 ve 17.45 olarak kaydedilmiştir. Görüşmelere, 26.05.2022 tarihinde saat 14.30'da başlanmıştır. Teklifin içeriğinin incelenmesi için komisyon üyelerine oldukça az bir süre tanınması kaliteli yasama sürecini engellemektedir.

Çevre, ekoloji örgütleri, Sivil Toplum Kuruluşları ve meslek örgütlerinin komisyon görüşmelerine katılımı son derece kısıtlı olmuş, komisyona katılan TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Dursun Kahraman, Deniz Temiz Derneği /TURMEPA Yönetim Kurulu Başkanı Şadan Kaptanoğlu Dikici ve TOBB Temsilcisi Orhan Gülcek'e beşer dakika gibi kısa bir süre verilerek teklifle ilgili görüşlerini ifade etme imkanı sağlanmıştır.

31 madde içeren ancak torba yasa mantığıyla hazırlanan kanun teklifi;

- 2872 Sayılı Çevre Kanunu
- 3194 Sayılı İmar Kanunu
- 4708 Sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun
- 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun
- 3996 Sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması hakkındaki Kanun
- 6200 Sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanun

- 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu
- 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- 5488 Sayılı Tarım Kanunu
- 5543 Sayılı İskan Kanunu
- 6083 Sayılı Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Yapılması Hakkında Kanun
- 7221 Sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 7261 Sayılı Türkiye Çevre Ajansı Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu'nda düzenlemeler getirmektedir.

II. 2/4469 ESAS NUMARALI ÇEVRE KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ'NİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

Müsilajla mücadeleden imar düzenlemelerine, depozito yönetim sisteminin yap-işlet-devret modeliyle yürütülmesinden deniz kirliliğinde idari para cezalarını artırılmasına kadar oldukça geniş yelpazede düzenlemeler içeren teklifin bütünsel açıdan çelişki ve tutarsızlarla dolu olduğu görülmüştür. Atık yönetiminin kamu denetiminden çıkarılarak, özel sektöre devredilmesinin, çevrenin korunmasını ticarileştirebileceği gibi öngörülen veya öngörülemeyen büyük sorunlara yol açabileceği bir gerçektir. Bununla birlikte yine teklifte yer aldığı üzere barajları referans alarak kuraklık tespiti doğru bir yaklaşım değildir. Meteorolojik kuraklıktan ziyade, yeryüzü ve yer altı sularındaki azalma ve eksiklikleri tespit eden hidrolojik kuraklığın referans alınması gerekmektedir. Teklif, geride bıraktığımız yıl yaşanan müsilaj sorunu nedeniyle Boğazlar ve Susurluk Havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzasında yaşanan kirliliğe odaklanmıştır. Marmara Denizi'nde yaşanan kirlilik sorununa karşı acil ve radikal önlemler alınması gerektiği bir gerçektir ancak unutulmamalıdır ki sadece Marmara değil tüm denizlerimiz ve iç sularımız da büyük bir kirlilik tehdidi altındadır.

İklim kriziyle mücadelede bütüncül yaklaşım önemliyken, iktidarın hedeflerinin ve uygulamalarının bu anlamda tutarlı olmadığını görmekteyiz. Türkiye, Karadeniz'den Marmara'ya, Ege'den Akdeniz'e kadar uzanan kıyı şeridiyle biyolojik çeşitlilik açısından çok değerli, doğal yaşam ortamlarını barındıran bir ülkedir. İstanbul ve Çanakkale Boğazları ve biyolojik genetik havuzu olarak adlandırılan Marmara Denizi, dünya denizleri içinde en hassas olarak kabul edilen ekosistemlerin geçiş noktasını oluşturmaktadır. Marmara, Ege, Akdeniz ve Karadeniz ekosistemleri yakinen birbirlerine bağlıdır.

Doğası gereği “çevre” ile “şehirçilik” birbirlerinin icraatını denetleyebilmeli ve dengeleyebilmelidir. Çevre, Şehirçilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın şimdiye kadar yaptığı işlere bakarsak, bu paradoksu ve çevrenin ranta nasıl feda edildiği açıkça görülmektedir. Getirilen teklifte Marmara Denizi'nde meydana gelen müsilaj ile mücadele kapsamında idari

para cezası miktarlarında artış yapılması öngörülmüştür. İklim kriziyle mücadele için bakanlıklar arasında koordinasyon olmadan, mevzuat uygulanmadan, denetim mekanizmaları gerektiği gibi işletilmeden, bütüncül bir politika oluşturulmadan, en önemli karbon yutak alanı olan ormanlar ve sulak alanlar korunmadan, söz konusu tedbirler tek başına yeterli olmayacaktır. Her şeyden önce, kentin geleceğini geri dönülemez biçimde yok edecek “çılgın projeleri” durdurmak gereklidir. Çünkü bunlar, mevcut sağlıksız yapıyı iyileştirecek vizyon projeleri olmaktan çok, “kente karşı işlenmiş suç” kapsamında değerlendirilmesi gereken kararlardır.

Öte yandan, su kıtlığı dünyanın en önde gelen sorunlarından biri olarak öne çıkarken ülkemizde de durum farklı değildir. Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili bir ülke olmasıyla beraber son derece zengin göl ve akarsu kaynakları olmasına rağmen, su stresli ülkeler sınıfında yer almaktadır. Dünyada, artan nüfusla birlikte ortaya çıkan enerji talebi, hammadde ihtiyacı ve iklim krizinin etkileriyle artan orman yangınları ve aşırı sıcaklar su krizini de beraberinde getirmiştir. İklim krizinin kuraklığa, dolayısıyla gıda ve su kıtlığına, yoksulluğa, artan göç dalgalarına yol açarak, ülke sınırları aşan büyük krizlere neden olacağı şimdiden görülmektedir. Türkiye'nin göllerinde yaşanan kuraklık bu tablonun en önemli göstergelerinden biridir. Ülkemiz yıllar önce, 200'ü haritalarda görülebilen, Marmara Denizi büyüklüğünde 300'e yakın irili ufaklı göle sahipken bu göllerin yüzde 60'ı kurumuş, küçülmüş veya kirlilik nedeniyle neredeyse tümü göl olma özelliğini kaybetmiştir. Göllerimizde su üretimi yok olma noktasına gelmiştir.

Akarsu kaynaklarımız ise çevresindeki ekosistem hiçe sayılarak hatalı projelere kurban edilmiştir. İklim krizi, rant odaklı projeler ve bunlar dışındaki insan kaynaklı pek çok etken nedeniyle su kaynaklarımız her geçen gün azalırken aynı zamanda kirlilik tehdidi altındadır. Nüfus arttıkça sorunun daha da derinleşeceği de ortadadır. Dolayısıyla, doğal yaşam kadar geleceğimiz de tehdit altındadır. Bu nedenle, su kaynaklarımızı korumamız için planlar hazırlanarak tedbirler alınması gerekmektedir. Dünya Doğal Kaynaklar Enstitüsü'nün (WRI) hazırladığı “su riski” atlasında, su kıtlığı ve kuraklık görülen bölgeleri gösteren raporda Türkiye listede 32. sırada, 2. en riskli kategoride yani “yüksek derecede su sıkıntısı çeken ülkeler” arasında yer almaktadır. ***Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının belirlenmesinin, değiştirilmesinin ve kaldırılabilmesinin Cumhurbaşkanı'na bırakılmasından ziyade*** konuyla ilgili kurum, kuruluşların, uzmanların, bilim insanlarının katkı sunacağı bir yol haritası belirlenmesinin hayati önem taşıyacağı düşünülmektedir.

Teklifin getirdiği en sorunlu düzenlemelerden biri, Depozito Yönetim Sistemi için Çevre Ajansı'nın, özel işletmelerle yapacağı 10 yıl ve üstü anlaşmaları yap, işlet, devret modeli ile hayata geçirebilecek olmasıdır. Türkiye Çevre Ajansı'nın kuruluş kanununda faaliyetleri, “çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini arttırmak ile ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak” olarak açıklanmaktadır. Çevre Ajansı Kurulması Hakkında Kanun Teklifi'nin gerek komisyon gerekse Genel Kurul görüşmelerinde, oluşturulmak istenen yapının, siyasi etkilere açık, çevre kaygısı adı altında rant önceliği taşıyan

bir karaktere sahip olduğunu belirtmiştik. Görünen o ki, AKP, kamu özel işbirliği (KÖİ) projeleri yani “yap-işlet-devret” ve beraberinde getirdiği garanti yükümlülüklerle birçok alanda geliştirdiği “kârı şirketlere, zararını vatandaşlarımıza ve ülkenin yarınlarına yükleyen” anlayış yelpazesini çevre alanına da yaymak istemektedir.

Son olarak, teklife göre Türkiye Çevre Ajansı’na, doğal sit alanları, özel çevre koruma bölgeleri ve kıyılardaki Hazineye ait yerleri işletme hakkı verilmektedir. Buna göre, Çevre Ajansı, kıyılardaki Hazineye ait yerlerde mapa ve şamandıra sistemleri, deniz araçlarına atık alım hizmetlerini bizzat ya da işletmeye vermek suretiyle işletebilecektir. Çevre Ajansı, çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini artırmak ile ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak amacıyla kurulmuştur. Çevre Ajansı eliyle turizm alanlarının işletilmesi, Ajansın kuruluş amacıyla da bağdaşmamaktadır.

III. TEKLİFİN MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

MADDE 1: Madde gerekçesinde; *“İklim krizi ve kuraklık nedeniyle su kaynakları ve barajlar üzerindeki artan baskı ile su kaynakları potansiyelinin azalması nedeniyle ülkemizin yakın gelecekte su sıkıntısı çeken ülkeler arasında yer alma ihtimaline karşısında barajlardaki suların kullanım şekillerinin önem kazandığına”* vurgu yaparken, ilgili maddeyle, *Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının belirlenmesinin, değiştirilmesinin ve kaldırılabilmesinin Cumhurbaşkanı’na bırakılması*, konunun önemi ve gerekçesiyle çelişmektedir. Tek bir kişiye böylesine geniş bir yetki verilerek, diğer ilgili kurum ve kuruluşların devre dışı bırakılması, iktidarın iklim kriziyle mücadeleye bakış açısını da ortaya koymaktadır. Bununla birlikte barajları referans alarak kuraklık tespiti doğru bir yaklaşım değildir. Meteorolojik kuraklıktan ziyade, yeryüzü ve yer altı sularındaki azalma ve eksiklikleri tespit eden hidrolojik kuraklığın referans alınması gerekmektedir.

MADDE 4: Kanunun tanımlarla ilgili 2’nci maddesindeki *çevre yönetimi/görevlisi tanımı değiştirilip, çevre yönetim hizmeti, çevre yönetim birimi, çevre danışmanlık firması ve ileri atıksu arıtımı tanımları* kanuna eklenmiştir. Söz konusu madde ile öncelikle, çevresel denetimlerin bakanlık tarafından yetki verilmiş *özel firmalar* tarafından yapılmasıyla ilgili alan genişletilmeye çalışılmaktadır. Kanun kapsamında kurulan tesislerin denetimleri bir hizmet sektörü olarak tanımlanmıştır. Bu denetimin özelleştirilmesi anlamına gelmektedir.

Denetime tabi tesislerin kendi bünyelerinde kuracakları yönetim birimleri, çevre mühendisleri, özel danışmanlık firmaların yanı sıra, çevre yönetimi hizmetinin **Bakanlığın yönetmelikle belirlediği** kişiler tarafından da verebileceği ifadesi bulunmaktadır. Bu muğlak ve belirsiz ifadeyle, çevre yönetimi hizmetinin liyakat ve ihtisas alanı olmayan kişiler tarafından verilmesinin önü açılmaktadır.

Kamu denetimi olmadan; denetleyenin, denetleme ücretini denetlediği kişiden aldığı süreçte bir anlamda sermayenin denetçi olduğu, hatta kendi kendini denetlediği bir hale gelecektir.

MADDE 5: Kanunun idari yaptırımlarla ilgili 20'nci maddesine ekleme ve değişiklikler yapılarak, Marmara Denizi'ndeki müsülajın nedeni olabilecek eylemlere yönelik ceza artırılırken, idari ceza uygulanacak eylemler genişletilerek, bildirim yükümlülükleri getirilmektedir.

Buna göre; Marmara Denizi'nde meydana gelen müsülaj kirliliği sebebiyle bölgesel bazda meydana gelebilecek kirliliğe sebebiyet veren faaliyetlerin engellenmesi amacıyla, Çevre Kanunu'nun idari para cezası içeren hükümlerinin yeniden düzenlenmesi ihtiyacını işaret etmektedir. Atık alım, ön arıtma, arıtma veya bertaraf tesislerini kurmayanlar ile kurup da çalıştırmayanlara bu yıl için uygulanan toplam 328 bin 819 TL'lik para cezasının; Boğazlar ve Susurluk Havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzasında ve bu havzada yer alan illerden İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamında iki kat olarak uygulanmasını hedeflemektedir. Bununla birlikte, denizde kirliliğe yol açan, atık ve yakıt bırakan, tanker, gemi ve diğer deniz araçlarıyla ilgili kapsam genişletilerek, daha ağır tonaja sahip deniz araçları da ceza kapsamında sayılmaktadır.

Çevreye yönelik suçlar kapsamında cezaların artırılmış ve yeni ceza maddeleri eklenmiştir ancak denetim gerektiği şekilde yapılmadığı sürece bir anlamı olmayacaktır. Çevre Kanunu kapsamında çevre cezaları hali hazırda bulunmasına rağmen uygulamada sorunlar bulunmaktadır. Çöp ithali konusunda dahi gümrüklerde yeterli denetim yapılmadığı ortadadır. Söz konusu değişikliklerin karşılık bulabilmesi için bağımsız denetçiler tarafından çözüm odaklı bir yaklaşımla bu süreçleri yürütmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte; bakanlıkça yetkilendirilecek kişinin, çevre mühendisi ile aynı görevi yapabileceği bu maddede vurgulanmaktadır. Bu yönüyle, çevre görevlisi pozisyonu isim olarak değiştirilmektedir. Çevre Mühendisleri Odası'nın söz konusu maddeye ilişkin; **“çevre yönetim birimi/çevre görevlisi” yerine “çevre yönetimi hizmeti” düzenlemesinin amacı “atık yönetimini” özel sektöre ihale etmeye yönelik olduğu** yönündeki görüşüne katılıyoruz.

Maddeye ilişkin olarak son olarak, tıbbi atıklarla ilgili olarak “her türlü tıbbi atık” tanımı yerine “1 kg veya daha az tıbbi atık” kavramının kullanıldığı anlaşılır değildir ve bu haliyle sorunu çözmeye etkisi düşük olacaktır. Tıbbi atık potansiyelindeki malzemenin envanterinin tutularak teslim ve atık olarak teslim almada kayıpların önlenmesi gereklidir. Diğer türlü kilo bazında düzenlemeler sadece ve sadece insan ve kurumları mevzuatı arkadan dolanacak formüller bulmaya itecektir.

MADDE 7: Söz konusu maddeyle Bakanlık ve taşra teşkilatı tarafından sadece mevzuata tabi olan ve kirlilik üreten değil tüm işletmelerin çevre yönetimi hizmeti alması teşvik edilmektedir. “Faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olacak veya çevreye zarar verecek” ifadesi oldukça geniş bir kapsamda olup hem Bakanlığın hedeflerine hizmet etmemekte hem de konuyu muğlaklaştırmaktadır. Sektörel uygulamada sadece atık üreten tesisler bile bu hizmeti

almakta olup, herhangi bir kurum, kuruluş ve işletmenin atık üretmemesi mümkün değildir. “Yönetim hizmetinin” ticarileşmesi bu maddede de karşımıza çıkmaktadır.

MADDE 8: Boğazlar ve Susurluk Havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzası ve bu havzada yer alan illerden İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamında, ileri atıksu arıtma tesisi, arıtma çamuru işleme ve bertaraf tesisi ile atık geri kazanım ve bertaraf tesislerinin kurulmaması sebebiyle çevre kirliliği riski oluşması ya da halk sağlığının tehdit edilmesi halinde, bu tesisleri kurmayan yerel yönetimlere söz konusu altyapı yatırımlarının iş termin planlarını Bakanlığa sunmaları için 6 ay süre verilmesini amaçlamaktadır. Bu süre içinde iş termin planlarının sunulmaması veya iş termin planlarında belirtilen sürelerle uyulmaması durumunda, Bakanlık veya Bakanlığın yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlar bu tesisleri mahalli idareler adına re’sen yapabileceği, yaptırabileceği ve bu tesisleri işletirebileceği ifade edilmektedir. Bu madde ile de özelleştirmenin yolu açılmak istenmektedir.

MADDE 12: Yerel yönetimlerin, çevre kirliliğini önlemeye yönelik, arıtma, geri kazanım, arıtma çamuru işleme ve bertaraf, sıfır atık yönetimi kapsamında atıkları toplama, taşıma hizmetleri, atık işleme, geri kazanım ve bertaraf tesisleri ile mapa şamandıraları yap-ışlet-devret yöntemiyle özel sektöre yaptırabilmelerinin önünü açmaktadır.

Kamu hizmetlerinin kamu özel işbirliği (KÖİ) başlığı altında toplanan yap-ışlet- devret, ışlet-devret, yap-kirala-devret ve benzeri modellerle özel sektöre devredilmesi; otoyol, köprü, hava limanları ve şehir hastaneleri gibi projelerde de çok yakından izlendiği gibi, kamuya yıllarca sürecek çok yüksek maliyetler çıkarmaktadır. Bu durum yerel yönetimleri 20-30 yıl sürecek büyük bir ışletme hizmet bedeli ödeme yükümlülüğü altına sokabileceği gibi, almadıkları hizmetin bedelini ödemek zorunda da bırakabilecektir.

MADDE 13: Türkiye Çevre Ajansı’nın, 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun ek 12’nci maddesinde tanımlanan depozito ile ilgili işlemleri yap-ışlet-devret modeliyle özel sektöre yaptırabilmesine olanak tanınmaktadır.

Öncelikle, depozito düzenlemesi konusunda dünya örneklerine bakıldığında; yaklaşık 20 ülkede depozito sisteminin uygulandığını ve özellikle Almanya, Hollanda, Finlandiya, Litvanya, Norveç, Danimarka ve İzlanda örneklerinde yüzde 90’ın üzerinde iade oranıyla çalıştığını; başarılı olan ülkelerin ise sistemin kar amacı gütmeyecek şekilde ve kapalı döngü halinde uygulandığını görüyoruz. Sistemin temelinde hedef; toplanmış malzemeden, kapalı döngü içerisinde yeniden ambalaj üreterek maksimum düzeyde çevresel korumayı ve ekonomik faydayı elde etmektir. Ülkemizde oluşturmaya çalıştıkları sistemde ise vatandaş depozito için bir para ödediğinde sistemde birikmektedir; o biriken para arttıkça kar ya da rant alanı haline gelmektedir. Yani amaç; oluşacak atığı depozito sistemiyle önlemek değil, yıllık yaklaşık 20 milyar TL’lik rantın birilerine nasıl dağıtılacağına hesabıdır. AKP, kamu özel işbirliği (KÖİ) projeleri yani “yap-ışlet-devret” ve beraberinde getirdiği garanti yükümlülüklerle birçok alanda geliştirdiği “kâr şirketlere, zararını vatandaşlarımıza ve ülkenin yarınlarına yükleyen” anlayış yelpazesini çevre alanına da yaymak istemektedir.

AKP, sadece ileri teknoloji veya yüksek maddi kaynak gerektiren projelerle sınırlı tutulması gereken KÖİ modeliyle yatırım yöntemini olağan iş yapma yöntemi haline getirmiştir. KÖİ'ler kamunun yürütmesi gereken yatırım projelerinin görünür gelecekteki gelirinin bugünkü hükümeti finanse eden şirketlere tahsisi için birer siyasi araç haline gelmiştir. Benzer şekilde Çevre Ajansı adı altında oluşturulmak istenen yapı da ülkenin kaynaklarını belli şirketlere peşkeş çeken kamu özel işbirliği sistemi ile hayata geçirilmeye çalışılmaktadır.

Türkiye Çevre Ajansı, yapacağı faaliyetlerle depozito yönetim sistemini kuran, işleten, işlettiren, izleyen ve denetleyen yapı halindedir. Çevre Ajansı, kamu tüzel kişiliği oluşturulmasına rağmen Kamu İhale Kanunu'ndan muaf tutulmuştur. Kamu tüzel kişisi kurup, Kamu İhale Yasası'ndan muaf tutulmasının hem bir rant paylaşım kaygısı hem de AKP'nin denetlenmekten ve şeffaflıktan kaçtığı gerçeğini ortaya koymaktadır.

Yapılan araştırmalar, ülkemizdeki içecek ambalajları malzeme tipine göre sınıflandırıldığında yüzde 92'sinin kapalı döngü geri dönüşüme uygun olduğunu ortaya koymaktadır. Doğru şekilde kurgulanmış bir depozito sisteminin hem çevre kirliliğini azaltacağı hem ekonomik aynı zamanda sosyal fayda sağlayacağı için başarılı şekilde hayata geçmesinin ülkemizin faydasına olacaktı. Türkiye Çevre Ajansı, adına uygun düşen görev ve yetkilerle donatılmış olmanın ötesinde, uzman ve özerk nitelikte bir bağımsız idari otorite statüsünde kurulmalı idi. Ancak tabii ki yine dünya örneklerinin aksine yozlaştırmış, değiştirilmiş ve rant üzerine kurgulanmış bir sistem dayatılmaktadır. Ajans depozito yönetim operasyonu için kar amacı gütmeyen bir yapı oluşturmalı, içinde çevre konusunda çalışan sivil toplum örgütleri, akademisyenler ve ilgili firmalarının yani özel sektör temsilcileri de yer almalıdır. Özetle, "tüzel kişi" deyimi kullanılıyor olmakla birlikte, yasa ile kurulması itibarıyla Kamu Tüzel Kişisi olarak karşımıza çıkan Ajans, getirilen teklifteki faaliyet görme biçimiyle somut şekilde bir rant paylaşım sistemine dönüşmüştür.

MADDE 29: Çevre Ajansı'na doğal sit alanları, özel çevre koruma bölgeleri ve kıyılardaki Hazineye ait yerleri işletme hakkı verilmektedir. Buna göre, Çevre Ajansı, kıyılardaki Hazineye ait yerlerde mapa ve şamandıra sistemleri, deniz araçlarına atık alım hizmetlerini bizzat ya da işletmeye vermek suretiyle işletebilecektir.

Çevre Ajansı'na turizm alanlarını işletme hakkı verilmesi ajansın kuruluş amacıyla gelişmektedir. Çevre Ajansı, çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini artırmak ile ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak amacıyla kurulmuştur.

Madde ile Çevre Ajansıyla turizm alanlarının işletilmesi planlanıyor. Söz konusu yerler hassas alanlar olduğu için buraların Çevre Ajansı eliyle özel sektöre açılıp yoğunluğun artırılması ve hatta yapılaşmanın önünün açılması doğru değildir. Kamu eliyle koruyucu bir yaklaşım hem iklim krizi hem de çevresel riskler konusunda daha ciddi adımlar atılmasını sağlayacaktır. Şamandıra mapa yapılar deniz altındaki ekosistemi etkilemektedir. Deniz altındaki mercan resiflerinin karbon tutan yapılar olduğu gerçeğinden hareketle, söz konusu doğal bitki örtülerinin yok olmaması için doğru kullanılmaları gerekmektedir. Getirilen teklif,

hassasiyetle sürdürülmesi gerek faaliyetin merkez üzerinden taşere edilmesi anlamına gelmektedir. Oysa, iklim krizinin derinleşen etkisiyle birlikte deniz ekosisteminin maddi gelir sağlamaktan ziyade korunması oldukça önemlidir.

Teklifteki yaklaşım, Çevre Ajansı'nın kuruluş amacıyla da bağdaşmamaktadır. Ajansın görevi, çevresel kirlilikleri önlemek iken, kıyılardaki ve denizdeki kirliliği önlemeye yönelik maddelerle birlikte ajansa bu konuda kirlilik bildirimini gibi görevler yüklenileceğine, kıyılarda, korunan alanlarda turizm işletmeciliği görevi verilmektedir. Söz konusu faaliyetler denizlerimizdeki su kirliliğinin de artmasına neden olacaktır.

Türkiye, AB Çevre Ajansına üyedir, ne var ki, Türkiye Çevre Ajansı için yasa önerisinde öngörülen statü ile görev ve yetki alanı bakımından AB üyesi olan devletlerdeki benzeri kurumlara göre ciddi sapmalar bulunmaktadır. İlgili madde örneğinde de görüleceği üzere, dünyadaki örneklerine uygun olarak, çevre politikası alanında strateji belirlemek, geliştirmek, çevre hakkında doğru ve bağımsız bilgi sunmak, iklim krizi ve diğer çevre sorunlarıyla ilgili ulusal strateji oluşturmak, bilimsel araştırmalar yapmak, halkı doğru bilgilendirmek amacıyla kurulmamıştır. Ajansın, çevreyi sermayeleştirme ve rant alanı haline getirme görev edindiği görülmektedir.

Murat Bakan

İzmir

Vecdi Gündoğdu

Kırklareli

Barış Karadeniz

Sinop

Mahir Polat

İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4469) Esas Numaralı Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimi bilgilerinize sunarım.

GENEL DEĞERLENDİRME

Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifinin içerisinde 1,4,5,6,7,8,12,13,29. maddeler Çevre Komisyonunu ilgilendiren maddelerdir. Ekolojik sorunların iktidar eliyle derinleştirildiği ve acil çözümlerin üretilmesi gereken günümüzde bu maddelerin ayrı bir çevre kanunuyla düzenlenip Çevre Komisyonu'nda görüşülmesi gerekirdi. Ancak AKP iktidarının yasa yapma tekniği olarak uzun sürelerdir kullandığı torba yasa yöntemi bu kanun teklifinde de uygulanmış, birbiriyle ilgisi olmayan kanunlar tek bir başlık altında toplanmıştır. Söz konusu maddelerde Çevre Komisyonu tali değil esas komisyon olmalıydı.

Müsilaj Tehlikesi Devam Ediyor

Yaklaşık 500 sayfalık Müsilaj Araştırma Komisyonu Raporu doğrultusunda çıkan bu ilk teklif, önemli sorunlar içermektedir. Aslında araştırma raporunda da var olan eksiklikler, artarak bu teklifte de kendini göstermektedir. Teklif, Marmara'nın nasıl kurtarılacağına dair bir perspektife sahip değildir. Önerilen kısmi ve kendi içlerinde de çelişki taşıyan bir kısım tedbirden başka bir şey değildir.

Oysa Müsilaj ile ilgili atılacak ilk adım kirletmeme prensibi olmalıdır. Temizlemenin en kolay yolu kirletmemektir. Ancak teklifte böyle bir şey yoktur. Mesela denizi kirletenlere ceza var, mesela özelleştirme, sermayeye rant yaratma adımları var, ama esası yoktur. Esası da şudur: Marmara Denizi'ni alıcı ortam olarak kabul eden hiçbir anlayışın Marmara'yı temizlemesi mümkün değildir. Yani Marmara Denizi'ne derin dışarjı öneren, alt akıntının bir konveyör vazifesi görerek bütün atıkları olduğu gibi Karadeniz'e taşıdığını varsayan anlayış olduğu sürece Marmara Denizi'ni temizlemek mümkün değildir.

"Marmara Denizi'ne evsel, endüstriyel, tarımsal atıklar atılmayacak, bunun takipçisi olacağız, mevzuatı buna göre yeniden yapılandıracağız." demedikten sonra ve karadaki artırılmış suyun tekrar karada kullanılmasını sağlayacak önlemleri almadan teklifte yer alan haliyle inzibati tedbirlerle ve özelleştirmeci akılla bu meseleyi çözmek mümkün değildir. Teklifin ilk esasa dair sorunu budur.

İkinci esasa dair mesele de teklifin, arıtma hizmetini kamusal bir hizmet olmaktan çıkarmak ve bunun üzerinden kar elde edilebilecek bir meta haline dönüştürme niyetidir. Arıtma ve atıkların bertarafı sorunu, kamusal olarak ele alınması gereken bir sorundur. Eğer özelleştirilirse, temel motivasyon arıtma değil, kar olacağından dolayı sorun devam edecektir.

Atıksu artımanın özelleştirilmesi demek, “ne kadar az arıtırsan o kadar çok para kazanırsın, ne kadar az girdi kullanırsan o kadar çok kazanırsın” demektir.

Teklifte, Marmara’yı kirleten inşai faaliyetlere, maden ocaklarına, fabrikalara, tarımsal kirleticilere yer verilmemiştir. Örneğin, bakanlıkça da deşarj faaliyetleri başladıktan sonra Marmara’nın 3.5 kat daha fazla kirleneceğini söylediği Ergene derin deşarjı hakkında tek söz yoktur.

Nüfusun artmasına, karasal kökenli yeni kirlilik kaynaklarının oluşmasına, milyonlarca metreküp hafriyatın denize dökülmesine ve temiz su varlıklarının ve Küçük Çekmece Lagünü’nün yok edilmesine sebep olacak Kanal İstanbul teklifte yok farz edilmiştir.

İklim Krizi Derinleşiyor-Su Krizi Yaşamı Tehdit Ediyor

Küresel iklim krizi, enerji, maden ve sanayi yatırımları, su havzalarının yapılaşması, yanlış tarımsal sulama yapılması; su varlıklarının hızla tükenmesine neden olmakta ve sık yaşanan kuraklık, seller gibi iklim olayları da suya erişimi zorlaştırmaktadır. Türkiye’nin yıllık tüketilebilir su potansiyeli 112 milyar metreküptür. Bunun yüzde 74’ü tarımda, yüzde 13’ü içme-kullanma amacıyla kentlerde ve yüzde 13’ü de sanayide kullanılmaktadır. 2020 yılında kişi başına düşen su miktarı 1 346 metreküp olmuştur. Bu rakamın 2070 yılında 1040 metreküp olacağı öngörülmektedir. Türkiye, kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı ile su kıskıtı bulunan ülkeler arasındadır. Sektörel olarak su kullanımına bakıldığında, su varlıklarının % 40,8’inin belediyeler, % 36,4’ünün termik santraller, % 12,8’inin imalat sanayi işyerleri, % 8,6’sının köyler, % 1’inin organize sanayi bölgeleri ve % 0,5’inin maden işletmeleri tarafından kullanıldığı görülmüştür. 2030 yılında nüfusun 100 milyona ulaşacağı tahmin edildiğinden, mevcut su varlıklarının korunması, geliştirilmesi, ekolojik, çevre ile uyumlu teknolojilerin kullanılması, doğadan ve halktan yana su politikalarının oluşturulması, su varlıkları üzerindeki iklim değişikliği, kentleşme, enerji, maden ve sanayi yatırımlarının yaratacağı olumsuz etkileri ortadan kaldırılması için etkin politikaların oluşturulması oldukça önem kazanmıştır.

1960’lardan günümüze 2 milyon hektara yakın sulak alan, vahşi sulamanın da etkisiyle 60 adet göl ve onlarca akarsu kurummuştur. İklim krizine bağlı olarak kuraklığın yanı sıra Karadeniz Bölgesinde olduğu gibi nehir alanlarının yapılaşmaya açılması, çarpık ve plansız kentleşmenin de etkisiyle sık sık taşkın gibi doğal afetler yaşanmaktadır. Türkiye nüfusunun yaklaşık olarak yüzde 92’si şehirlerde ve ilçelerde yaşamaktadır. Su varlıklarının miktarı ve kalitesi azalmıştır. Verimli tarım alanlarının bulunduğu havzaları besleyen ana nehirlerin, bir bütün olarak su varlıklarının kirlenmesi, mevcut politikalarla çözüme kavuşturulamayacak, neredeyse telafisi imkansız bir sorun haline gelmiştir.

Daha Fazla Yasal Düzenleme

Ekonomik büyüme ve kalkınma politikalarının çevre ve insan odaklı olmaması, çevreyi geriye dönüşü olmayacak bir şekilde kirlenmiştir. Yasal düzenlemelerin ve önlemlerin eksikliği, verilen cezaların yetersizliği, çevre sorunlarının giderek artmasına neden olmaktadır. Su varlıklarının kirlenmesi, insan sağlığına zarar vermekte ve canlıların yaşamını

tehlike altında bırakılmaktadır. Çevrenin korunması ve geliştirilmesi her bireyin sorumluluğu olduğu gibi esas olarak yasaların teminatı altındadır. Çevrenin korunması; çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribini, bozulmasını ve yok olmasını önlemeye, mevcut bozulmaları gidermeye, çevreyi iyileştirmeye ve geliştirmeye, çevre kirliliğini önlemeye yönelik çalışmaların bütünü olarak belirtilmiştir. Su varlıklarını kirleten işletmeler, Anayasal hak olan sağlıklı ve düzenli çevrede yaşama ve yaşam haklarına doğrudan saldırıda bulunmaktadır. Bu suçlar, sadece kişilere ve çevreye değil insanlığa karşı işlenen suçlardır. Su varlıklarında mevcut kirlilik göz önüne alındığında, çevreye karşı işlenen suçlarda verilen cezaların caydırıcılığı olmadığı ortadadır. Kanun teklifindeki ceza miktarlarının arttırılması ve Ceza Kanununda da cezaları arttırıcı düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

MADDELER ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Madde 1- Bu madde ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenip, değiştirilebilmesine veya kaldırılabilmesine imkan verilmektedir. Bu kanun yürürlüğe girdiğinde, Cumhurbaşkanı, kendisine verilen bu yetki ile çoğu büyükşehir belediyelerinde bulunan içme suyu barajlarının kullanım yöntem ve oranlarını belirleyebilmenin yanı sıra istediği baraja hidroelektrik santrali yapılmasına karar verebilecektir. Özel sektörün YEKDEM teşvikleri ile hidroelektrik santralleri kurmalarının önünün açılması, su hizmetlerinin özelleştirilmesi, sulama kanallarına ve su kuyularına sayaç takılması ile su meta haline getirilmiş, yani alınır satılır mala dönüştürülmüştür. Dünya Su Konseyinin Forumları ile başlatılan uygulamalar sonucunda, şirketler; su çıkarma, dağıtım, sulama sistemleri, nehir tipi hidroelektrik santraller yapımı, yeraltı suları ve baraj yapımı ihalelerine hız kesmeden devam etmektedir. Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerji Üretimi Amaçlı Kullanıma İlişkin kanun ile akarsuların kullanım hakkını satın alan şirketler; hidroelektrik santraller (HES) kurup, elektrik üretip, satmaya başlamıştır. EPDK verilerine göre hidrolik enerjide 62 adet ön lisans 781 adet üretim lisans verilmiştir. TEİAŞ'ın Aralık 2021 Kurulu Güç Raporuna göre; Türkiye'nin 10.457 adet enerji santralinde toplam 99.819.6 MW kurulu gücü bulunmaktadır. Su hakkında bir çok yasa ve yönetmelik bulunmakta, bir çok bakanlığın ve kamu kurumunun yetki alanına girmektedir. Uzmanlık gerektiren bir konuda Cumhurbaşkanı'na yetki verilmesi, bu yetkinin ne şekilde kullanılacağını belirsizliği, su krizinin derinleşmesine, halkın su hakkının gasp edilmesine yol açacaktır. Ayrıca Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü başta olmak üzere ilgili kurumlar işlevsiz bir hale getirilmektedir.

Madde 4- Kanun Teklifinde tanımlanan çevre danışmanlık firmalarının, görev alanlarından biri de enerji, maden, sanayi, inşaat projelerinin, çevreye karşı olabilecek zararlarının hesap edilmesi, alınacak önlemlerin tespiti veya asgari düzeye indirilmesi çalışmalarını kapsayan çevresel etki değerlendirilmesini yapması ve bu bağlamda ÇED raporu hazırlamasıdır. Bu projelerin çoğunda uygun bulunan ÇED raporu yargıya taşınmış, bilirkişi raporları ile ÇED raporlarındaki tutarsızlıklar ve eksiklikler tespit edilmiştir. Bu durum ÇED raporu hazırlayan firmaların, gerekli bilimsel çalışmaları yapmadan,

araştırmadan, şirketlerin çıkarları ve talepleri doğrultusunda rapor hazırladıklarını ortaya koymaktadır.

Teklifle, atık yönetimi özel sektöre ihale etmenin yasal zemini oluşturulmaktadır. Oysa yasal düzenlemelerin meslek örgütleri ve odalarıyla birlikte yapılması gerekmektedir. Kamusal denetimin artırılması ve ranta dayalı ekolojik tahribatların önüne geçilerek, halkın ve doğanın ortak yararına düzenlemelerin yapılmasını esas almak gerekir.

Atıksu, içindeki kirleticilerin uzaklaştırılması amacı ile kullanılan birincil arıtma, atıksudaki yüzen ve çökebilen katı maddelerin uzaklaştırılması işlemlerini kapsayan fiziksel arıtma ünitelerini, ikincil arıtma, organik maddelerin gideriminde kullanılan biyolojik ve/veya kimyasal arıtma ünitelerini içermektedir. İleri arıtma bu işlemlere ilaveten ikincil arıtmada giderilmeyen kirleticilerin uzaklaştırılmasında kullanılan prosesleri kapsamaktadır. Derin deniz deşarjı ile Marmara Denizi yıllardır atık deposu haline getirilmiş ve kirliliği giderek artmış, Marmara Denizi'ne geri dönüşü mümkün olmayan hasarlar vermiştir. 4. madde ile kanuna ileri arıtma tanımının eklenmesi, mevzuatta "derin deniz deşarjı" ve "alıcı ortam" tanımı durdukça işlevsiz olacaktır. Bu konularda etkin politikalar üretilerek mevzuatın değiştirilmesi gerekmektedir.

Madde 5- Marmara Denizinde meydana gelen Müsilaj kirliliği sebebiyle bölgesel bazda meydana gelebilecek kirliliğe sebebiyet veren faaliyetlerin engellenmesi amacıyla, Çevre Kanununun idari para cezası içeren hükümlerinin yeniden düzenlenmesini ve Özel Çevre Koruma Bölgelerinde iki kat uygulanması yönünde düzenleme yapılmasını amaçlamıştır.

Marmara Denizinde Müsilaj oluşmasının en önemli nedeni, kirlilik yükü çok yüksek olan endüstriyel atık suların ve evsel atık suların ileri arıtmadan geçirilmeden denize deşarj edilmesidir. Bunlara hayvancılık ve tarımda ortaya çıkan atık suların doğrudan Marmara Denizine deşarj edilmesi de eklenebilir. Özellikle Marmara Denizi kıyısında olan fosfatlı gübre üretim tesisinin var olması bu sorunu daha da derinleştirmektedir. Ergene derin deniz deşarjı, Marmara Denizinde Müsilajın temel nedeni olarak gösterilmektedir. Ergene nehrine atılmadan bırakılan, tekstil, gıda, kimya, deri, maden sektörlerinin kimyasal atıklarını içeren 4. kalite kirlı suyu atılmadan, 70 kilometrelik bir kolektör hattı ile karadan yaklaşık 4.5 km. açığa, denizde yüzeyden 47.5 metre derinliğe taşınmaktadır. Atıksu yönetiminde temel prensip "en az kirlleme" ve "maksimum geri kazanım" olmalıdır, anlayışı gereği derin deşarjdan ve Marmara denizinin alıcı ortam olarak görülmesinden vazgeçilmelidir.

Bilimsel verilere göre, Marmara Denizinde yaşanan kirlenme, Karadeniz ve Ege Denizini hatta nehirleri de tehdit etmeye başlamıştır. Türk Deniz Araştırmaları Vakfı'nın (TÜDAV) yapmış olduğu açıklama; Müsilaj'ın birçok türü ortadan kaldıracığı, bunlara Marmara Denizi'nde gorgonlar, süngerler, kabuklular gibi hareketsiz türlerin örnek verilebileceği belirtilmiştir. Raporunda, "biyolojik çeşitlilikteki bu azalma Marmara yanında Kuzey Ege'yi de olumsuz etkileyecektir denilmiştir." Atıksu arıtma ile; kirlı suların, fiziksel, kimyasal özelliklerinin bir kısmı veya tamamı geri kazanılabilmektedir. Ancak böyle de olsa denize deşarj yanlıştır. Zira deşarj materyali saf su dahi olsa denizel ekosisteme, tuzluluğu azaltacağı için zarar verir. Ayrıca su fakiri olma yolunda ilerleyen ülkemizde, ileri düzeyde

arıtılmış suyun karada kullanılması esas olmalıdır. Neticede atıksuyu arıtmak ve kullanmak çevrenin, ekolojik dengenin, tarım alanlarının, yaşam alanlarının ve halk sağlığının korunması için oldukça önemlidir. Marmara Denizine gemilerin atık sularının boşaltılmasının önlenmesi, tersanelerde temiz üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Kanal İstanbul Projesinin hayata geçmesiyle birlikte oluşacak atıksu kirliliğinin de Marmara Denizine verilecek olması da Müsilaj konusunda dikkate alınmalıdır.

Teklifte CB kararname ile tüm Marmara, Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edildiği halde, (gerçi CB akabinde kendi kararname defalarca delmiştir) cezalar neden sadece İstanbul, Kocaeli ve Bursa’da iki kat uygulanmak istenmektedir anlamak mümkün değildir.

Yine 1 kg’dan az tıbbi atık, “ağırlığından bağımsız tüm tıbbi atıklar” olarak değiştirilmelidir.

Madde 6- Atıksu arıtma tesislerinde kullanılan elektrik enerjisinin %50’sine kadar olan kısmı 2872 sayılı Çevre Kanununun 29 uncu maddesi uyarınca yürürlüğe konulan Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik kapsamında geri ödenmektedir. Çevre Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına ileri arıtma teknikleri ile arıtılmış atık suyu yeniden kullanan kuruluşlara, yeniden kullanım oranına göre atıksu arıtma tesislerinde kullanılan elektrik enerjisinin yüzde ellisine kadar olan kısmının, yüzde yüze kadar artırılması hedeflenmiştir. Bu teşvikten, hangi kuruluşların yararlanacağı açık ve net bir biçimde Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ayrıntılandırılmamıştır.

Su varlıklarının korunması ve atıksuların alternatif bir su varlığı olarak değerlendirilmesinin yanı sıra, esas olarak özellikle çevreyi kirleten, sanayide üretim aşaması sonucunda ortaya çıkan endüstriyel atık suların çevreye verdiği zararların önlenmesi olmalıdır. Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) verilerine göre 2021 Türkiye’inde belediye sınırları içinde yaşayanların ancak %60’ına içme ve kullanma suyu arıtma tesislerinde arıtılmış; güvenilir içme suyu sağlanabilmektedir. Belediye bölgelerinde yaşayan nüfusun %40’ına ise yerüstü ve yeraltı su varlıklarından gelen su, basit fiziksel arıtmadan bile geçmeden tüketilmektedir. Bu durum nedeniyle su kaynaklı salgınlar görülmektedir. Oysa içme ve kullanma suyu kaynaklarının yarısını barajlar, göl ve nehirlerin oluşturduğu bir ortamda içme ve kullanma suyunun bırakın doğrudan içme suyu sistemlerine verilmesini; fiziksel ve konvansiyonel arıtılması bile insan sağlığı açısından güvenilir değildir. Toplumumuzun tüketimine sunulacak suyun gelişmiş arıtmaya tabi tutulması şarttır. Ayrıca kentsel atıksuyun ise kirliliğe neden olmayacak düzeyde arıtılarak doğal ortama geri verilmesi şarttır.

Ülkemizdeki kentleşme, sanayi, madencilik, tarım ve diğer yatırım süreçleri ile ilgili politika ve uygulamalara baktığımızda; arazi planlamasının yapılmadığı, orman alanları, doğal karakteri korunması gereken alanlar, meralar, tarım, alanları ve sulak alanların kaybedildiği, vassının yitirildiği, doğal varlıklarımızın tahrip edilerek yok edildiği “ekolojik yıkım” olarak tanımladığımız bir süreçte; 25 su havzasında yüzeysel suların yaklaşık yüzde 70’inin, yeraltı suların yüzde 40’ının kirli olduğu bilimsel veriler ve kamunun raporları ile ortaya çıkmaktadır.

Ergene Nehri’nde yıllardır süren bir kirlilik mevcuttur. Havzadaki endüstri kuruluşlarının arıtılmış veya arıtılmamış atık suları, noktasal kaynak halinde Ergene Nehri’ne verilmektedir. Tarım alanlarından oluşan atıksular ve havza sınırları içinde yer alan yerleşim merkezlerinin evsel atıksuları da doğrudan veya dolaylı olarak Ergene Nehri’ne deşarj edilerek felaketin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Madde 7- 2872 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin birinci cümlesinde yer alan “yönetim birimi kurmak, çevre görevlisi istihdam etmek veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla hizmet satın” ibaresi “yönetimi hizmeti” şeklinde değiştirilerek denetime tâbi tesislerin faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunu, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığını değerlendiren, tesis içi yıllık denetim programları düzenleyen birim ya da çevre mühendislerini, mevcut görevlilerini özel şirketlere devretmektedir. Bu maddenin tek amacı “atık yönetimini” özel sektöre ihale etmenin yasal zeminini oluşturmaktır. Tekirdağ sınırlarındaki organize sanayi bölgelerinden kaynaklanan endüstriyel ve evsel atıksular için, Marmara Denizine Derin Deniz Deşarj Sistemi’nin proje, inşaat ve işletilmesi işlerini gerçekleştiren Derin Deniz Deşarj A.Ş. gibi şirketlerin çoğaltılmasını sağlamaktır.

Ergene Derin Deniz Deşarj Projesi kapsamında ilk deşarjın 14 Kasım 2020’de gerçekleşmesinin üzerinden bir yıl dahi geçmeden Marmara Denizi’nde 2021 yılının Nisan ayında Müsilaj gözle görülür hale gelmiştir. Bu durum atıkların alt akıntıyla Karadenize gitmediğini ayrıca kanıtlamıştır.

Teklifte getirilen, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla çevre yönetim hizmeti satın alınması çevrenin, doğanın, tarım alanlarının, su varlıklarının, yaşam alanlarının ve halk sağlığının devlet eliyle şirketlere bırakılmasıdır. Hiçbir yasa teklifi görüşülürken, ya da hazırlanırken çevreye dair en fazla sözü olan, doğa talanına karşı mücadele eden doğa savunucuları, ekolojistler ve meslek kuruluşları dahil edilmemektedir.

Doğa bir sermaye, devlet ve özel sektör ise işleten, kiralayan, satan pozisyonundadır. Bu teklif ile rant için doğayı zehirleyen şirketlerin talanı sonrasında verdiği zararı “ortadan kaldırmak” için yine “özel sektör” tarafından hizmet satın alınması öngörülmektedir. Havayı kirleten, ormanları yok eden, tarım arazilerine maden ocakları, siyanür çukurları açan şirketlerin çevreye verdiği zarar bakanlık eliyle, hizmet satın alınarak başka bir şirkete para kazandırmanın yasal zeminini oluşturmaktadır.

Çevre konularında öncelikli sorumluluğun Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nda, ardından belediyelerde olması gerekirken bu düzenleme ile kar amacı taşıyan şirketler desteklenmektedir.

Madde 8-Söz konusu madde ile ileri atıksu arıtım tesisi, arıtma çamuru işleme ve bertaraf tesisi ile atık geri kazanım ve bertaraf tesislerinin yapımının ivedi bir biçimde yapılmasının sağlanacağı ifade ediliyor gibi gözükse de bu madde ile arıtma ve bertaraf tesislerinin özel şirketlere yaptırılmasının da önü açılmış olacaktır. Bu madde düzenlenirken mahalli idareler adına yapılacak tesisleri kurmak için bakanlık tarafından yetkilendirecek kurum ve kuruluşların niteliği açık olarak belirtilmemiştir. Bu durum söz konusu kuruluşların

özel şirketler de olabileceği anlamını ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan bakanlığın yetkilendireceği kurumların bu tesisleri kurarken harcayacağı tutarlar mahalli idarelerce karşılanacağı için bu durumun kamuyu zarara uğratacak olması da söz konusudur. Yetkilendirilen kurumların tesisleri hangi standartlara göre yapacağı ve bu tesislerin yapımında nasıl bir tahribata yol açacakları bilinmezken, bütün bu tahribatın faturası yine kamu tarafından ödenmek zorunda kalacaktır.

Kanun teklifinin 8 inci maddesinde yer alan “veya Bakanlığın yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlar” ibaresinin maddeden çıkarılması ve maddede belirtilen tesislerin yapımının tamamen kamuya ait olması gerekmektedir. Ayrıca mahalli idareler tarafından kurulacak tesislerin yanı sıra Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği, atıksuların kollektörlerle toplandıktan sonra arıtılmadan derin deniz deşarjına ve akarsulara verilmesine izin vermektedir. İlgili yönetmeliklerde atık suların arıtılmadan denizlere ve akarsulara deşarjını yasaklayan değişikliklerin de yapılması, derin deniz deşarjına izin veren Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliğini ve Derin Deniz Deşarj Tesisi Onay Genelgesi'nin iptal edilmesi gerekmektedir. Arıtma tesislerinin kamu tarafından kurulmasının yanı sıra su varlıklarının korunması için kanunlarda ve yönetmeliklerde değişikliklere ihtiyaç bulunmaktadır.

Madde 12- Madde ile 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanuna ek madde eklenmektedir. Ek madde ile arıtma, geri kazanım; arıtma çamuru işleme ve bertarafı; sıfır atık yönetimi kapsamında atıkların toplama, taşıma hizmetleri, atık işleme, geri kazanım ve bertaraf tesisleri ile mapaşamandıraların Yap-İşlet-Devret modeli ile özel sektör tarafından yapılması, onarılması, modernize edilmesi ve işletilmesinin önu açılmaktadır.

Denizlerin, su varlıklarının ve en genelde ekolojinin korunması kamusal politikaları ve kamu yatırımlarını gerektirir. Karlılık ve kazanç elde etmek üzerine kurulu özel sektör, doğanın korunması konusunda topluma bir kamu hizmeti veremez. Çünkü özel sektör için birinci öncelik toplumun çıkarından ziyade kar elde etmek olacaktır. Bugüne kadar özellikle son 20 yıldır ısrarla sürdürülen Yap-İşlet-Devret modeli ile ihaleye açılan projeler, bu projeleri yaparken ortaya çıkan doğa tahribatı bunu kanıtlamıştır. Örnek verilecek olursa özellikle otoyol ve köprülerin yapımında kullanılan YİD modeli kamunun kazanç elde etmesinden çok yapımından işletilme sürecine kadar kamuya yüklü maliyetler yüklemiştir. Arıtma tesisleri gibi özellikle su varlıklarının korunmasına yönelik bu tip projelerde öncelikli olan konu su varlıklarının korunmasıdır. Özel sektör eliyle yapılacak, onarılabacak veya işletilecek olan bu tesisler şirketin karlılık hesaplamalarının insafına bırakılabmayacak kadar önemlidir. YİD modeli ile yapılan veya işletilen arıtma, geri kazanım, arıtma çamuru işleme ve bertarafı, sıfır atık yönetimi kapsamında atıkların toplama, taşıma hizmetleri, atık işleme, geri kazanım ve bertaraf tesislerinin görevli şirkete yeterince kar sağlamaması durumunda, tesisin bilimsel gerekliliklere göre değil, karlılığa göre yönetilmesi geri döndürülemez tahribatlara yol açabilir. YİD modeli ile çizilmeye çalışılan algının aksine kamuya maliyet çıkarmadan ya da az maliyetle proje yaptırılması değildir. Öte yandan başka bir tartışma ise YİD modeline göre yapılacak olan bu tesislerde, işçi sağlığı ve iş güvenliğinin ciddi tehdit altında olduğudur. Tehlikeli atıkların da bu tesislerde işleneceği düşünüldüğünde, özel

sektörün daha fazla kar elde etmek için gerektiğinde işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerini askıya alacağı su götürmez bir gerçektir. Özellikle sendikalaşma oranlarının oldukça düşük olduğu ve sendikalaşmanın engellendiği bir ortamda, işçilerin güvenliği hele de böyle tehlikeli bir sektörde patronlarının insafına bırakılamaz. Mapa ve şamandıralar ile teknelerin kıyıda duraklaması ve konaklamasının YİD modeli ile şirketlere verilmesi, kıyıların şirketlerin hakimiyeti altına girmesine sebep olacaktır. Kıyıları kamuya ait alanlardır ve bu şirketler tarafından işgal edilmesine izin verilmemelidir.

Her şeyden önce sürekli olması gereken bu koruyucu tedbirlerin yap-işlet-devret yöntemi ile yaptırılması ekolojik bir tutum değil iktidarın her zamanki gibi rantı önceleyen yaklaşımının sonucudur. Hedeflenen çevre koruma işlevinin “özel sektör eliyle yapılması” eşyanın tabiatına aykırıdır. “Görevli şirketlerin” nasıl tespit edileceğine ilişkin açık bir hükmün olmaması ve iktidarın çevre ihalelerinde rantı önceleyen yaklaşımı bu konuda amaçlanan “çevre korumasının” gerçekleşmeyeceğini göstermektedir.

Ayrıca yerel yönetimlerin konu hakkında karar almalarını kısıtlayan, konu hakkında kurulması planlanan banka hesabı sisteminin yerel idarelerin değil bakanlığın denetiminde olmasını düzenleyen, projelerin onaylanması yetkisini bakanlığa veren bu düzenleme ekolojiyi korumaktan ziyade iktidarın denetim ve rant alanını genişletecektir. Yerel yönetimler arasında siyasi ayrımcılık yapmaktan geri durmayan iktidarın Van Gölü Koruma Kanununu çıkarmaması, HDP’li belediyelere kayyum ataması ve bu belediyelerin bütçelerine ilişkin kısıtlayıcı uygulamaları bu konuda yeterli veri sunmaktadır. Bölge illerindeki imar planı uygulamaları, kıyı kanunu uygulamaları ve orman kanunu uygulamalarında adil davranılmadığına ilişkin birçok uygulama kamuoyuna yansımıştır. Binlerce yıllık medeniyetlerin mirası olan Hasankeyf’in yok edilmesi, Van’da Çevre yolunun kamulaştırmasız bir şekilde yapılmaya çalışılması, Van Gölü kıyısında yüzlerce kamu binasının kıyı kanununa aykırı olmasına rağmen yıktırılmaması, Ahlat’ta Anayasa Mahkemesi kararına rağmen bir Saray yapılması, bölgede güvenlik gerekçesi ile ormanların tahrip edilip yok edilmesi bu uygulamaların tipik örneklerindedir.

Arıtma ve geri dönüşüm politikaları ve projeleri kamunun ve doğanın çıkarı için kamu tarafından yürütülmelidir.

Madde 13- Çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini arttırmak ile ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak için özel bir tüzel kişiliğe haiz, kendi gelirleri olan ve bir şirket gibi yönetilerek Çevre Ajansı kurulmasının belirtilen amaçları yerine getiremeyeceğini, söz konusu ajansın kurulmasının teklif edildiği görüşmeler sırasında da yazılı ve sözlü olarak ifade etmiştik. Yasalaşmasının üzerinden daha iki yıl geçmemişken Ajansın ve taşeron olarak yetkilendirdiği firmaların yanında bu madde ile özel sektöre yeni bir alan sunulmaktadır. Kamuoyu denetiminden uzaklaştırılmış ve piyasa yaklaşımını esas alan özel sektör işletmeciliğinin önceliği ekolojiyi korumak değil kar oranlarını arttırmak olacaktır. Bu nedenle ekolojinin korunmasında kamusal bir yaklaşımın esas alınması, özel sektörün etkisinin kurumsal olarak azaltılması gereklidir. Çevre kirliliğinin

büyük bir çoğunluğunun nedeni, karlarını artırmak amacı ile çevreyi tahrip eden işletmeler olduğundan “sübjektif” bir yapılanma ile ajansın üyelerinin de bu şirketlerin etkisiyle belirlenebileceğini ve bir takım bağış, yardım ve benzeri adlar altındaki kampanyalar ile şirketler ve ajans işbirliği ile doğa tahribatının arttırılacağı öngörülmelidir. Ayrıca depozito sistemini denetlemesi beklenen Çevre Ajansı’na, Çevre Kanunu’nda kamu kurumlarına verilen denetim yetkisi de verilmiştir. Ancak Ajansın danışma kurulunda özel sektör temsilcileri yer alacak ve böyle bir oluşuma kamusal olması gereken bir denetim yetkisi de verilmiş olacaktır. Ayrıca Ajansın içerisinde bir iç denetim mekanizması söz konusu değildir. Ajansın bir iç denetim organı yoktur. Bu denetimsizlik varken bu kaynakların nereye aktarılacağı konusunda endişelerimiz mevcuttur. Hem Ajans’ta hem de yapacağı işlerde özel sektörün değil kamunun etkili ve yetkili olması doğal tahribatı önleyebilir. Aksi takdirde ekolojiyi, onu tahrip edenlere teslim etmiş olacaksınız.

Ayrıca maddede koylardaki ekosistemi kurtarmanın bir yöntemi olarak sunulan Mapa Şamandıra yöntemi, koyların yat sahiplerine terkedileceğinin, halkın kullanımına adı konmamış bir biçimde kapatılacağına da kanıtı niteliğindedir.

Madde 29-Denizlerin su kalitesinin bozulmaması, denizaltı biyo-çeşitliliğinde azalma yaşanmaması, en büyük karbon yutak alanlarından olan, oksijen ve besin kaynağı olması sebebiyle denizlerin ormanları olarak tanımlanan deniz çayırlarının korunması, tekne ve yatlarda biriktirilen evsel atıkların denizlere boşaltılmaması ve kıyıdaki doğal yapının zarar görmemesi için alınması gereken tedbirlerin başında kıyı kanununu ihlal eden yapılaşmanın yasa gereği ortadan kaldırılmasıdır.

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yürütülen mapa şamandıra projelerinin bakanlık tarafından kamu denetiminde yapılması, ekolojinin korunması için esas alınması gereken yaklaşımdır.

Madde gerekçesinde hedeflendiği ifade edilen; “tekne ve yatların gelişigüzel demir ve çapa atarak, deniz canlılarının beslenme, barınma ve üreme bölgelerine ve Dünya Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) kriterlerine göre nesli kritik derecede tehlike altında bulunan deniz çayırlarına zarar vermesi, koylardaki ağaçlara bağlanan tekne halatlarının yeşil bitki örtüsünü tahrip etmesi, yatların atık boşaltımı yaparak koyları kirletmesi ve sualtı ekolojisinin yok olmasının önüne geçilmesi durumu bu düzenleme ile gerçekleştirilemez. Çünkü özel sektörün denetiminde ekolojinin korunması mümkün değildir.

Yine, maddeyle Bakanlık tarafından Ajansa kullanma izni verilen veya kiralanan, 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamındaki devletin hüküm ve tasarrufu altında yer alan alanların, işletmesi ve işletilmesi konularında düzenleme yapılmakta olup bu kapsamda da özel kanunlarla korunmuş yerlerin rant amaçlı kullanılması riski açığa çıkmaktadır. Kıyıları halkındır. Doğal sit alanlarının ve özel çevre koruma bölgelerinin korunması, hiçbir şekilde özel firmaların eliyle yapılamaz. Koylar için Mapa Şamandıra önerisi yapmak, koyları yüzlerce yata terk etmek, onların kümülatif kirliliğine açmak demektir.

Deniz araçlarının atıklarının ticari bir yaklaşımla alımı veya toplanması deniz ve göllerin ranta feda edilmesi ile sonuçlanacaktır. Bu kapsamda keyfiliğe yer bırakmayacak şekilde, kamu görevlileri eliyle bir denetim ve işletim mekanizması kurulmalıdır. Ülkemizde yaşanan çevre sorunlarının başında özellikle büyük şirketlere ihalesi verilen HES'ler, termik santraller ve maden ocaklarının yarattığı doğa tahribatları gelmektedir. Bugün birçok ilimizde bu faaliyetler sonucu birçok köylünün tarlası, suyu havası kirletilerek halkın yaşam alanları zehirlenmektedir. Bunun önüne geçmek için kaynakların seferber edilmesi gerekirken kendisi tam kamusal olmayan Ajansın kuracağı/kurduracağı veya aslında onların denetiminde olacağı özel firmaların çevreyi korumasını beklemek gerçekçi değildir.

Murat Çepni
İzmir

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonu
Esas No: 2/4469
Karar No: 10

03.06.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4469 esas numaralı “Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 30/05/2022 tarihinde yapılan toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

1. Giriş

İstanbul Milletvekili Mustafa DEMİR ve 64 milletvekili tarafından 23/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4469 esas numaralı Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Başkanlıkça 24/5/2022 tarihinde, esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Adalet; Çevre; Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 30/5/2022 tarihli toplantısında, teklifin ilk imza sahibi İstanbul Milletvekili Mustafa DEMİR ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; Adalet Bakanlığı; Hazine ve Maliye Bakanlığı; İçişleri Bakanlığı; Kültür ve Turizm Bakanlığı; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı; Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Kamu İhale Kurumu; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Türkiye Barolar Birliği, Çevre Mühendisleri Odası ile Türkiye Belediyeler Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. 2/5569 Esas Numaralı Kanun Teklifinde Öngörülen Düzenlemeler

Teklifle,

- 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanun,

- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu,

- 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,

- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu,

- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu,

- 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun,

- 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun,

- 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanunu,

- 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanunu,

- 25/11/2010 tarihli ve 6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Yapılması Hakkında Kanun,

- 19/04/2012 tarihli 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun,

- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun,

- 14/2/2020 tarihli ve 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun,

- 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun olmak üzere on dört kanunda değişiklik öngörülmektedir.

Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde Teklifle,

- 2872 sayılı Kanunda yapılan değişiklik; kıyılarımızda meydana gelen müsilağ sorununun yeniden yaşanmaması ve çevrenin korunması için; denizi kirleten deniz araçlarına, deniz kıyısı tesislerine ve denize atık boşaltan tesislere bir takım yeni yükümlülük ve yaptırımlar getirilmektedir. Denize kıyısı olan belediyelerce çevre kirliliğini önleyecek tesisleşme sağlamadığından bu tesislerin

kurulmaması halinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bu tesisleri yapma görev ve yetkisi verilmektedir.

- 3194 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle; bina yüksekliklerinin yençok: serbest olarak belirlenemeyeceğine dair kurala sanayi alanları, ibadethane alanları ve tarımsal amaçlı silo yapıları için istisna getirilmektedir.

- Birden fazla yapı yapılıp yapıların tamamı bitmeden yapı ruhsat süresi biten projelerin gecikmeden ve mağduriyetler ortaya çıkmadan tamamlanabilmesine yönelik kolaylıklar sağlanmaktadır.

- 4708 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle; Kanun kapsamında, özellikle yapı denetim firmalarına verilen cezalarda ve bunlara sebep olan fiillerde bazı düzenlemeler yapılmakta, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

- 6306 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile; bakanlık tarafından sağlanan kredilerin geri ödenmemesi halinde genel hükümlere göre tahsiline göre Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarının yürüttükleri projelerde yüklenici sıfatı ile yer alabilmelerine dolayısıyla müteahhitlerin faydalandıkları avantajlardan istifade edebilmelerine dair düzenleme yapılmaktadır.

- 6200 sayılı Kanuna eklenen bir madde ile; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenip değiştirilebilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

- 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa eklenen madde ile; yapı kooperatiflerinden özellikle etap kooperatifçiliğinde uygulamada yaşanan sıkıntıların çözümüne yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

- 2863 sayılı Kanuna eklenen geçici madde ile; Afyonkarahisar ilinde sit alanında kalan taşınmazlarla ilgili hak sahipliği için Kanunun Geçici 7 nci maddesinden faydalanma süresini kaçırmış olan vatandaşlarımıza yeni bir başvuru imkânı getirilmektedir.

- 5488 sayılı Kanuna eklenen geçici madde ile; tarımsal desteklerle ilgili olarak yapılan vergi incelemelerinde gerçeğe aykırı olarak düzenlenen belgeler ve beyanlardan kaynaklı ortaya çıkan hukuki-yargısal sıkıntıların giderilmesine dair düzenleme yapılmaktadır.

- 5543 sayılı İskan Kanununda yapılan değişiklik; Kanun kapsamında hak sahibi olan ve yıllara sari borçlarını peşin ödemeleri halinde ödeyecekleri bedelde ciddi oranda indirim yapılarak, özellikle Yusufeli Barajı olmak üzere büyük yatırım projelerinin gecikmeksizin hizmete geçirilmesi amaçlanmaktadır.

- 6083 sayılı "Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Yapılması Hakkında Kanun"un adı "Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesi Kanunu" olarak değiştirilmekte, Genel Müdürlükçe yürütülen hizmetlerden alınan döner sermaye hizmet bedelleri yeniden Kanunla düzenlenmektedir.

- 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda özellikle kişisel verilerin korunması noktasında verilen Anayasa Mahkemesi kararları çerçevesinde düzenlemeler yapılmaktadır.

- 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansı Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda yapılan değişiklik; korunan alanların bir taraftan mevcut halleriyle çevre mevzuatı çerçevesinde korunması ve vatandaşın kullanımına sunulabilmesi için bu alanların Türkiye Çevre Ajansı tarafından işletilip işlettirilebilmesine imkân tanınmaktadır.

3. Anayasa'ya Aykırılık Önergesi ile Teklifin Genel Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce, Teklifin 29. maddesinin Anayasa'nın 6 ile 43 maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle Anayasa'ya aykırılık önergesi verilmiş ve önerge İçtüzük'ün 38'inci maddesine göre öncelikle görüşülmüştür.

Anayasa'ya aykırılık görüşmelerinde aleyhte söz alan milletvekilleri tarafından özetle;

Teklifin 29'uncu maddesiyle yapılan düzenleme ile tabiat varlıkları, doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinde bulunan 3621 sayılı Kanun kapsamında devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanların Türkiye Çevre Ajansına devredilmesi, devri yapılan bu alanların işletilmesi veya işlettilmesi, bu amaçla şirket kurulması ve/veya mevcut şirketlerin ajans tarafından devralınması hedeflenmektedir. Yine, bahse konu alanlarda mapa ve şamandıra sistemlerinin kurulması ve deniz araçlarına atıkların alınması işinin de ajans ve ajansa ait şirketler tarafından yapılacağı hükmü getirilmektedir.

Teklifle, kıyı alanlarında yerel yönetimlerde bulunması gereken çevre ile ilgili yetkilerin merkezi bir kuruluş olan Çevre Ajansına devredilmek istendiği, Çevre Ajansına turizm alanlarının işletme hakkı verilmesinin, Ajansın kuruluş amacıyla çeliştiği, Ajansa doğal sit alanları, özel çevre koruma bölgeleri ve kıyılardaki hazineye ait olan taşınmazları işletme hakkı verilmesinin, kıyılarda hazineye ait yerlerde mapa ve şamandıra sistemlerini kurmasına olanak tanınmasının kıyıların parsellenmesine yol açacağını, deniz araçlarının atık alım hizmetlerinin söz konusu Ajans tarafından yapılmasının yahut kuracağını, devralacağı şirketlere yaptırılmasının kıyıların üçüncü kişilere devrine sebep olacağı, yapılan düzenlemenin Ajansın kuruluş amacına aykırı olduğunu, düzenlemeyle kıyı alanlarının kullanımı ve işletilmesinden elde edilecek olan gelirin tamamının yerel yönetimlerden alınarak merkezi idareye aktarılmasının önünün açıldığı, turizm bölgelerinde yer alan yerel yönetimlerin devre dışı bırakılmasının istendiği ifade edilmiştir.

Teklif lehinde söz alan milletvekilleri ise, madde ile denizlerimizin su kalitesinin bozulmaması, deniz altı biyoçeşitliliğinde azalma yaşanmaması, oksijen ve besin kaynağı olan deniz çayırlarının korunması, tekne ve yatlarda biriktirilen evsel atıkların denizlere boşaltılmaması ve kıyıda doğal yapının zarar görmemesini teminen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yürütülen mapa şamandıra projelerinin, ihtiyaç kapsamında Türkiye Çevre Ajansının eliyle yapılmasının amaçlandığı, belirtilen işlerin kar amacı gütmeyen devlet eliyle yapılacağını, dolayısıyla düzenlemenin Anayasaya aykırı olmadığı ifade edilmiştir.

Yapılan oylama neticesine Anayasaya Aykırılık Önergesi Oy Çokluğu ile reddedilmiştir.

Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde, ilk imza sahibi İstanbul Milletvekili Mustafa DEMİR tarafından özetle,

Kanun Teklifinin toplam 31 maddeden oluştuğunu, söz konusu maddelerden 5'inin Çevre Kanunu'nda, 6'sının Yapı Denetimi Hakkında Kanun'da, 3'er maddesinin İmar Kanunu ile Tapu ve Kadastro Kanunlarında, 2'ser maddesinin Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun ile Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanunda değişiklik içerdiğini,

Marmara Denizi başta olmak üzere denizlerimizin geleceğiyle ilgili ciddi endişelerin olduğunu, bunun engellenmesi için yeni kanuni düzenlemelerin yapılması zaruretinin ortaya çıktığını, hazırlanan teklifin "Marmara Denizi başta Olmak Üzere Denizlerimizdeki Müsilaj Sorununun Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu" çalışmalarının bir neticesi olduğunu, teklifle 2872 sayılı Çevre Kanununda öngörülen düzenlemelerin deniz ve su kaynaklarındaki kirliliğin önlenmesine yönelik olduğunu,

Kanun teklifi ile çevreyi kirletenlere ciddi cezalar öngörüldüğünü, çevre kirliliğine sebep olan tersanelere, limanlara ve gemilere kesilen cezaların arttırıldığını, Marmara Denizi'ne atılan atık suların zararlarının ortadan kaldırılmasını teminen ileri biyolojik arıtma atık su tesislerinin kurulmasının

sağlanmasını, bu tesislerin kurulması adına farklı alternatifler kurulmasının amaçlandığını ve yerel yönetimlerin bu konuda teşvik edilmesinin sağlandığını,

Yapı Denetim Hakkında Kanun'la ilgili yapılan değişikliklerde, bina kimlik sertifikası, şantiyelerde yapı denetimlerinde çalışacak mimar ve mühendislerin durumu, laboratuvarlarda yapılacak işlemlerin ödemeleri, yapı denetim kuruluşlarının ve laboratuvarlarının görev ve sorumlulukları, yapı denetim kontrolünde yapılmış yapıların denetlenmesini de içeren düzenlemelerin olduğunu,

İmar Kanunu'nda öngörülen değişikliklerle, sanayi alanları ve ibadethane alanlarında ve tarımsal silo yapılarında yençok sınırlamasının kaldırılmak istendiğini, birden fazla yapı için alınan ruhsatlarda yapılamayan, yarım kalan yapı için ruhsat yenilemelerinde maliklerin muvaffakiyet oranlarının düşürülmesi sağlanarak yarım kalan inşaatların tamamlanmasının ve oluşan mağduriyetlerin önüne geçilmesinin amaçlandığını,

Yaygın kat mülkiyetinin olduğu alanlarda tek ada ya da parselde bulunan yapıların 5 yıl olan ruhsat süreleri dolduktan sonraki eksik kalan yapılarla ilgili sorunların çözülmesinin amaçlandığı,

Yine yapılan bir binada ruhsata aykırı yapılan yerlerle ilgili sadece yapı denetimine değil, yapı sahibine ve yapı müteahhidine de ceza verilmesi hususları ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı,

Tarım Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle desteklemeler ve destekleme başvurularında yaşanan sıkıntıların ortadan kaldırılacağını,

Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun'da yapılacak değişiklik ile riskli yapı tespiti için gelen görevlilere engel olunması, binaya alınmaması gibi durumların ortadan kaldırılmasının amaçlandığı,

Coğrafi Bilgi Sistemleri Kanunu'ndaki değişiklik ile sertifikalandırma ve ceza uygulamalarının getirilmek istendiği,

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde aleyhte söz alan milletvekilleri tarafından;

Kanun Teklifinin 14 ayrı Kanunda değişiklik öngördüğünü, Torba Kanun yaklaşımının yanlış olduğunu, teklifle getirilen maddelerden çevre ilgili maddelerin çok önemli olduğunu, çevre ile ilgili düzenlemelerin Çevre Komisyonunun uzmanlık alanına girdiği, söz konusu maddelerin esas komisyon olarak Çevre Komisyonunda görüşülmesinin gerektiği, ayrıca ilgili maddelerin zaten Tali Komisyon olarak Çevre Komisyonunda görüşüldüğünü,

DSİ'nin baraj, gölet ve depolama alanlarında maksat oranlarını belirleme yetkisinin DSİ'de kalması gerektiği, maksat oranlarını belirleme, değiştirme, kaldırma yetkisinin Cumhurbaşkanına verilmesinin DSİ gibi bir uzmanlık kurumunu devre dışı bıraktığını, ayrıca içme suyu konusunda ve belediyenin mülkiyetinde olan barajlarda yetkinin yerel yönetimlerde olması gerektiği,

Teklif metninde yer alan, birinci ve ikinci derece arkeolojik sit alanları dışında kalan sit alanlarındaki taşınmazların kadastro tutanaklarıyla hak sahiplerine zilyet olarak geçirilmesi ile yapı kooperatiflerinden kaynaklı mağduriyetlerin giderilmesi hususlarının önemli olduğunu, ancak söz konusu durumların sadece Afyon ve Kayseri illeri sınırlı olmadığı, benzer sorunların Türkiye'nin başka bölgelerinde kurulan kooperatifler ve tarımsal toprak kullananlar için de söz konusu olduğunu, bu düzenlemelerin geneli kapsayacak şekilde yapılmasının yararlı olacağını,

Kanun Teklifinin 8. Maddesinin, Susurluk havzası dâhil, Marmara Denizi hidrolojik havzasında ve İstanbul, Bursa ve Kocaeli'nin tamamındaki yerel yönetimlere ileri atık su arıtma çamuru işleme ve bertaraf tesisleriyle atık geri kazanım ve bertaraf tesisleri gibi atık alanına yönelik altyapı yatırımı yapma

yükümlülüğü getirildiği, yerel yönetimlerin belli bir süre içinde yapmadığı/yapamadığı işler Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca Yap-İşlet-Devret modeli ile özel sektöre yaptırılmasının öngörüldüğü, bu durumun yerel yönetimlere ekstra maliyetler yüklediği ve belediyelerin borç yükü altına sokulmasına sebep olabileceği, ayrıca İstanbul özelinde "İleri Biyolojik Tesislerin Kurulacağı Yerlerle" ilgili merkezi idare kurumlarının belediyelere zorluklar çıkardığı, yer tahsisi yapmadığı,

Bütün arıtma sistemlerinin ileri biyolojik arıtma sistemlerine dönüştürülmesinin zaruret olduğu, ayrıca çevreyi ve su kaynaklarını korumak için önem arz eden arıtma tesisleri üzerindeki enerji yükünün azaltılması, kaldırılması, en azından vergi yükünün ortadan kaldırılması, ileri biyolojik arıtım tesislerinde enerji maliyetlerinin tamamının Bakanlıkça karşılanması gerektiği,

Yapı Denetim Firmalarında yerine gitmeden masa başı yapılan işlerin önüne geçilmesi için, artan maliyetler göz önünde bulundurularak yapı denetim firmalarının hizmetlerinden aldığı ücretlerin artırılması ve özellikle Büyükşehirlerin bölgelere ayrılarak görevlendirmelerin yapılması ayrıca uzaklık gerekçesiyle görev yapmaktan kaçınan yapı denetim firmalarına cezai müeyyideler uygulanması gerektiği,

Şantiyelerde görev yapan yapı denetim elemanlarıyla ilgili getirilmek istenen yaş sınırının en az 70'e yükseltilmesi, bürolarda görev yapan personele yaş sınırının getirilmemesi gerektiği,

Tapu ve Kadastro Kanununda ücretlerle ilgili getirilen düzenlemenin hiper enflasyon olgusu göz önünde bulundurularak rakam belirtilmeksizin yapılması,

Teklifin 29. Maddesi ile getirilen düzenlemenin, doğal sit alanları, özel çevre koruma bölgeleri ve kıyıların yağmalanmasına yol açacağı, belirtilen kamu hizmetlerinin yerel yönetim kuruluşlarınca sağlanmasının temin edilmesi ya da söz konusu hizmetlerin belediyeleri de sürece katacak şekilde sağlanmasını ve söz konusu hizmetlerin alt işverenlere verilmesi hükmünün madde metninde çıkartılmasının gerekli olduğu,

Gemilere ve deniz taşıtlarına uygulanacak cezaların grostona göre değil, o geminin kirletici unsuru baz alınarak verilmesinin yararlı olacağı,

Kanun Teklifinde yer alan maddede, bina kimlik sertifika tanımlamasının yetersiz olduğu, bina kimlik sisteminde hangi teknik bilgiler veya genel bilgilerin yer alacağı hususunun belirsiz olduğu, bu konunun açıkça düzenlenmesinin gerektiği,

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde lehte söz alan milletvekilleri tarafında özetle;

Teklifin, başta 2872 sayılı Çevre Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun olmak üzere, toplam 14 kanunda değişiklik yapılmasını öngördüğü,

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının Cumhurbaşkanınca belirlenmesi, değiştirilmesi, kaldırılması hususlarını içeren düzenleme ile, iklim değişiklikleri konusunda hızla hareket edilebilmesinin sağlanmasının amaçlandığı,

2872 sayılı Çevre Kanunu'nda yapılan değişiklikle kıyılarımızda meydana gelen müsilaj sorununun yeniden yaşanmaması ve çevrenin korunmasının amaçlandığı, Çevre Ajansının Sayıştay denetimine tabi bir kuruluş olduğu, yapılan hizmetlerin söz konusu ajans üzerinden yapılmasında mevzuat ve genel işleyiş açısından bir sakıncası söz konusu olmadığı

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'na eklenen maddeyle, yapı kooperatiflerinden özellikle etap kooperatifçiliğinde uygulamada yaşanan sıkıntıların çözümüne yönelik düzenlemelerin yer aldığı,

Teklif metniyle Afyon ve Kayseri illerinde tarımsal arazi ve kooperatif hukukundan kaynaklı kronikleşmiş sorunların giderilmesi hususlarını olumlu olduğu,

Doğal afet sonucu iskân amaçlı yapılan yapılarda, yapı bedellerinin peşin ödenmesi hususundaki düzenlemenin beklentilerle uyumlu bir düzenleme olduğu,

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda belediyeler ve büyükşehir belediyelerinin su, kanalizasyon, atık su ve katı atık hizmetlerini sağlama yükümlülüğünün zaten mevcut olduğu, belediyelerin bu tesisleri mer'i mevzuat gereğince kurmasının zorunlu olduğu,

Yerel yönetimlere verilen 6 aylık sürenin projelerle ilgili termin planlarını sunmakla ilgili olduğu, yani 6 aylık süre içinde bir ön projenin sunulmasının yeterli olduğu, dolayısıyla belediyelerle ilgili endişelerin yersiz olduğu,

Teklifle getirilen bütün düzenlemelerin ortaya çıkan sorunları çözmeyi amaçladığı ve oluşan hak mağduriyetlerini gidermeye dönük hükümler içerdiği,

hususları ifade edilmiştir.

4. Komisyonun Maddeler Hakkında Kararı

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerinin görüşülmesine geçilmesi oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve; 1,4, 6, 7, 9, 11, 14, 16, 18, 22, 24, 26, 27, 30 ve 31 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin Çerçeve 2'nci maddesi; madde metnindeki "yukarıdaki şartların" ibaresinin kanun yazım tekniğine uygun olması amacıyla "şartlarının" şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

Teklifin Çerçeve 3'üncü maddesi; madde metnindeki "kasabası" ibaresinin 5393 sayılı Belediye Kanununda geçen tanıma uygun olması amacıyla "beldesi" şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

Teklifin Çerçeve 5'inci maddesi; işlenecek hüküm (11) bendinin birinci cümlesinde yer alan "oluşan" ifadesinin, tekrardan kaçınılması amacıyla cümleden çıkarılması ve aynı cümlenin sonunda hatalı olarak yazılan "Türk lirası kadar" ibaresinin "Türk lirasına kadar" şeklinde düzeltilerek redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

Teklifin çerçeve 8'inci maddesi; madde metninde yer alan "yapıldı ise" ibaresinin kanun yazım tekniğine uygun olması amacıyla "yapılmışsa" şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

Teklifin çerçeve 10'uncu maddesi; 3194 sayılı Kanuna eklenen geçici maddeyle, birden fazla yapı için ruhsat alınarak inşaata başlanmış ve kat irtifakı kurulmuş ancak bir kısmı tamamlanmadan süre nedeni ile ilk ruhsatı hükümsüz hale gelmiş olan parsellerdeki eksik kalan yapılar için, ruhsat eki onaylı projesinde değişiklik yapılmaması şartıyla yeniden ruhsat başvurularında sadece eksik kalan yapıların hak sahiplerinin muvafakatinin yeterli olmasına yönelik düzenleme yapılması amacıyla önergeyle değiştirilmek suretiyle,

Teklifin çerçeve 12'nci maddesi; madde metninde 5579 sayılı Kanuna tam atıf yapılması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

Teklifin çerçeve 13'üncü maddesi; 3996 sayılı Kanuna eklenen Ek Madde 4'ün ikinci fıkrasında yer alan "gerçekleştirilebilir" ibaresinin, yazım hatasının giderilmesi amacıyla, "giderilebilir" şeklinde redaksiyonla düzenlenmesi suretiyle,

Teklifin çerçeve 15'inci maddesi; şantiyelerde görev almaları öngörülen denetim personeli için getirilen "atmış beş" yaş sınırının "yetmiş beş" olarak önergeyle değiştirilmesi suretiyle,

Teklifin çerçeve 17'inci maddesi; madde metninde yer alan "ortamdaki" ibaresindeki yazım hatasının, "ortamda" şeklinde redaksiyonla değiştirilmesi suretiyle,

Teklifin çerçeve 19'uncu maddesi; madde metninde yer alan "mülki amirin" ibaresinin "mülki idare amirinin"; "alınarak" ibaresinin "alınarak ve" şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

Teklifin çerçeve 20'nci maddesi; madde metninde yer alan "doğrultusunda" ibaresinin "uyarınca", "Tarım ve Orman Bakanlığına" ibaresinin "Bakanlığa", "hükümden" ibaresinin "hükümlerinden" şeklinde metnin kanun yazım tekniğine uygun olması, yazım hatalarının giderilmesi ve anlam karışıklığının önlenmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

Teklifin çerçeve 21'inci maddesi; eklenecek hükümde yer alan "Kanunun" ibaresinin başına kanun yapım tekniğine uygun olması amacıyla "Bu" ibaresinin redaksiyonla eklenmesi suretiyle,

Teklifin çerçeve 23'üncü maddesi; 6083 sayılı Kanunun 8'inci maddesinin tümüyle yeniden düzenlenmesi esnasında, anılan Kanunun hâlihazırda yürürlükte olan 8'inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan hükmün sehven metinden çıkarılması nedeniyle, yaşanan karışıklığın giderilmesi için bahsi geçen hükmün önergeyle Teklif metnine eklenmesi ve devam eden fıkraların buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

Teklifin çerçeve 25'inci maddesi; madde metninde yer alan "Mahallesinin" ibaresinin, anlam karışıklığının giderilmesi amacıyla "Mahallelerinin" şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

Teklifin çerçeve 28'inci maddesi; işlenecek hükmün altıncı fıkrasının (b) bendinin ikinci cümlesine, anlam karışıklığının giderilmesi amacıyla, "idari para cezası" ibaresinin eklenmesi, yedinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Bakanlığınca" ibaresinin "Bakanlığı ile" ve "gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine" ibaresinin "gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine" şeklinde redaksiyonla düzenlenmesi suretiyle,

Teklifin çerçeve 29'uncu maddesi; tabiat varlıkları, doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinde yer alan ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca Türkiye Çevre Ajansına kullanma izni verilen veya kiralanan, bunun yanında 3621 sayılı Kanun kapsamındaki devletin hüküm ve tasarrufu altında yer alan alanların Türkiye Çevre Ajansı tarafından işletileceği ve işlettilereceğine; Türkiye Çevre Ajansı tarafından mapa ve şamandıraların işlettilirilmesine ve özel hukuk tüzel kişilerinin devralmasına ilişkin hükümlerin önergeyle Teklif metninden çıkarılması suretiyle kabul edilmiştir.

Teklifin tümü oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi olan üyelere, şerhlerini vermeleri için 2/6/2022 Perşembe günü mesai bitimine kadar süre verilmiştir.

Komisyon tarafından verilen yetki doğrultusunda, teklifin tamamı tereddütleri gidermek, anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibareler; kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş; metinde redaksiyon mahiyetinde ekleme ve değişiklikler yapılmıştır.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, İstanbul Milletvekili Mustafa DEMİR ve İzmir Milletvekili Necip NASIR özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Metin Yavuz</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>
Konya	Aydın	Çanakkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Burhan Çakır</i>	<i>Mahmut Celadet Gaydalı</i>	<i>İbrahim Halil Oral</i>
Erzincan	Bitlis	Ankara
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Ertunç Erkan Balta</i>	<i>Hüseyin Yıldız</i>	<i>Ahmet Uzer</i>
Artvin	Aydın	Gaziantep
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>İsmet Tokdemir</i>	<i>Gökan Zeybek</i>	<i>Hayrettin Nuhoğlu</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Hulusi Şentürk</i>	<i>Mustafa Demir</i>	<i>Şamil Ayrım</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Necip Nasır</i>	<i>Hasan Baltacı</i>	<i>İlyas Şeker</i>
İzmir	Kastamonu	Kocaeli
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Erbaş</i>	<i>Baki Şimşek</i>	<i>Mürsel Alban</i>
Kütahya	Mersin	Muğla
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Recep Uncuoğlu</i>	<i>Ulaş Karasu</i>	<i>Hamdi Uçar</i>
Sakarya	Sivas	Zonguldak
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

2/4469 esas numaralı ‘Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ ne ilişkin muhalefet şerhimiz.

ANAYASAYA AYKIRILIK

Kanun teklifinin 29.maddesinde yer alan ve komisyon görüşmeleri sırasında tekliften çıkartılan ‘ğ’ bendi, “Tabiat varlıkları, doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinde yer alan, Bakanlık tarafından Ajansa kullanma izni verilen veya kiralanan, 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamındaki devletin hüküm ve tasarrufu altında yer alan alanları işletmek ve işlettirmek” maddesi, Anayasa'nın 43. maddesi ile tamamen çelişmektedir. 43.madde çok açıktır;

"Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanılış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkan ve şartları kanunla düzenlenir." denmektedir. Teklifte gelen düzenlemelerden anlaşılan, yasa teklifinin ilgili maddelerinde, başta Marmara olmak üzere, kirliliği engellemek açısından çok tarif yapılmakta, cezai hükümler getirilmekte, bu konularla ilgili yerel yönetimlere altı aylık bir zaman dilimi içinde de projelerini onaylatma zorunluluğu getirilmektedir. 2019 yerel seçimlerinde kıyıları yönetme konusunda halkın demokratik seçimlerle vermiş olduğu karar bellidir. Burada "devlet" diye tarif edilen, devletin Anayasa ve yasalarla kurulmuş olan organlarını temsil eder ki bunların da özellikle halka en yakın olan kısmı yerel yönetimlerdir. Burada, teklifin 29.maddesi bir ajans üzerinden bu hizmetlerin yapılabilmesine olanak getirmektedir. Devlet ne zamandan beri kendi organlarıyla değil de bu tür ajanslar eliyle gelir elde etmeye ve sorunları çözmeye çalışmaktadır? Bu düşüncenin vücut bularak teklife girmiş olması bile gelecek açısından endişelerimizi körükleyen bir durumdur. Artık kamunun kaynakları öylesine daraltılmıştır ki burada; "Nereden bir gelir elde edilebilir, bu bölgelere yaşayacak olan yatılardan, teknelerden elde edilecek olan gelirleri Çevre Ajansı eliyle nasıl yönetebiliriz?" arayışına girilmiştir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Öncelikle; bu kanun teklifinin içinde olumlu bulduğumuz, üzerinde mutabakata vardığımız, insanımızı, yöre halkını, maddeye konu olan bölgede yaşayan insanımızı yakından ilgilendiren maddeler bulunmaktadır. Ancak bu yasa teklifinin Çevre Ajansına turizm alanlarının işletme hakkı verilmek istenmesi, Ajansın kuruluş amacıyla çalışmaktadır. Çevre Ajansı, çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini artırmak için ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak üzere kurulmuştur. Maddeyle, Çevre Ajansı, turizm alanlarının işletilmesi işine girmektedir. Biz, daha önce Muğla'da kurulmuş olan MUÇEV eliyle Edirne'nin Keşan ilçesine, Enez ilçesine bağlı kıyıların nasıl şahısların himayesine terkedildiğini birçok kez dile getirmiştik. O nedenle getirilen bu teklif, hassasiyetle sürdürülmesi gereken faaliyetlerin merkez üzerine taşere edilmesi anlamına gelmekte, yerel yönetimlerin tümüyle devre dışı bırakılması amaçlanmaktadır. İklim krizinin derinleşmesi ile birlikte bu tür tekliflerle deniz ekosisteminin maddi gelir haline getirilmesinden ziyade korunmasının önemli olması gerekmektedir. İlgili kısım kısmen tekliften çıkarılmış olsa bile daha başında bu planlamanın yapılıp teklifin içine konulmuş olması endişelerimizi taze tutacaktır. Çevre Ajansı'nın internet sitesinde yönetim kurulunun 6 üyesi bulunmaktadır. 3'nün fotoğrafı bulunmakta, 3'ünün bulunmamaktadır. Hatta özgeçmişleri bile yer almamaktadır. Daha bir internet sitesini bile düzenlemekten yoksun olan bir Ajansın denize yanaşacak olan yatları tek tek kontrol ederek gelir elde edeceğinin öngörmek akıl alır gibi değildir. Bu yasa teklifini buraya getiren milletvekilleri değilse bile bu yasa teklifinin hazırlanmasına dayanak oluşturan Bakanlık yetkilileri bu işleri kimin yapacağını, hangi şirket eliyle bu hizmetlerin üstlenileceğini bilmektedir ve bu doğrultuda Yüce Meclisimiz bu perde arkasındaki işe ortak edilmeye çalışılmaktadır. Özellikle dikkat çekmek istiyoruz.

Türk tarımı sürdürülebilir tarım, güvenli tarım ve insanımıza yeterli tarım üretme açısından ciddi bir sıkıntı içindedir. AKP iktidarı döneminde 22 milyon hektarlık tarım toprağımız 17 milyon hektara düşmüştür, 5 milyon hektar tarım toprağını kaybedilmiştir, 300'den fazla göletimizde, gölümüzde, su birikintimizde ciddi azalma meydana gelmiştir. Teklifteki 1.maddeyle; Devlet Su İşleri'nin yapmış olduğu barajlardaki su kullanmayla ilgili yetkinin Cumhurbaşkanlığına verilmesi suretiyle bu göllerin ve göletlerin tümüyle kurumasına engel olmaya çalışılmaktadır. Türkiye, tarımda hâlâ modern sulama tekniklerine geçebilmiş değildir, hâlâ Türkiye tarımının neredeyse tamamına yakını vahşi sulama tekniklerini kullanmaktadır. "Küresel iklim değişikliği" ni adının önüne getirmiş bir Bakanlığın şimdiye kadar Tarım Bakanlığıyla birlikte bu iklim değişikliğinden kaynaklanan susuzluk problemi karşısında teşviklerle,

hibelerle, yardımlarla, projelerle Türkiye'de tarımın ihtiyacı olan sulamadaki modern yöntemlere, doğru ve çağdaş sulama tekniklerine geçmesi gerekirken bunu yapmak yerine, kullanılacak olan suyun maksadını belirleme yetkisini Cumhurbaşkanlığı himayesine almak amacına aykırı bir tekliftir. Yani artık tarımı değil, kurumaya yüz tutmuş olan gölleri ya da göletleri korumayı hedefleyen bir yaklaşımdır. Devlet Su İşleri, İSKİ'den gelen kadrolar tarafından yönetilmeye başlandığından beri önemli bir biçimiyle zafiyete uğramıştır. Devlet Su İşleri bir üniversitedir, bir ODTÜ gibidir. Bir teknik üniversite kadar değerli, nitelikli, yetişmiş insan gücüne sahip olan bu kurum, İSKİ'den gelen kadrolarla ciddi biçimiyle zaafa uğramış, yanlış projeler üretmiş, yanlış seçimler yapmıştır; özellikle de eski Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu kendi döneminde pek çok konuda tek başına karar vermiş ve ülkenin milyarlarca liralık kaynağını heba etmiştir. Bunlardan bir tanesi de Melen Barajı'dır. Sadece İSKİ'nin 315 milyon dolardan fazla parası bu projeyle çöp olmuştur. Onun ötesinde Devlet Su İşleri, Türkiye'deki tarımın ihtiyacı olan, Türkiye'deki enerji için sanayinin ihtiyacı olan doğru yatırımları yapmaktan uzaklaşmış, tercih yanlışlarıyla da kamusal alanda ciddi zararlara uğramıştır.

2. ve 3.Madde ile Kayseri ve Afyon'umuzu yakından ilgilendiren düzenlemeler memnuniyet vericidir ancak Kayseri ve Afyon için gelen düzenlemenin, Türkiye'nin başka bölgelerinde yaşayan kooperatif üyeleri ya da tarımsal toprak kullananlar açısından neden genişletilmediği anlaşılabilir değildir.

Müsilaj Komisyonunun yapmış olduğu çalışmalar sonrasında, özellikle Marmara ve boğazlarla ilgili yeni düzenlemelerle yerel yönetimlere kanuni sorumluluklar getirilmektedir. Ancak yerel yönetimleri göz ardı eden iktidarın yerel yönetimlere bir süre tanıdığı, bu dönem içinde de görevini yapmayan, ilgili projeleri kurullarda onaylatmayan belediyelerin yerine bunları Bakanlığın kendisinin ya da yap-işlet-devret ya da KÖİ modeli projelerle yapmayı önümüze getirdiği görülmektedir. Bugün domatesi 20 liraya yiyorsak, Türkiye'deki nüfusun yarısı hâlâ sağlıklı gıdaya erişemiyorsa, insanlar için ete ulaşmak artık neredeyse sadece bayramlarda dağıtılan bir ikramiye hâline dönüşmüşse bunun temel sebeplerinden bir tanesi yanlış uygulanan yatırım politikalarıdır. KÖİ projeleriyle hazinenin üzerine yüklenmiş olan yüksek maliyet, karşımıza artık enflasyon olarak çıkmaktadır. "Devletin cebinden 5 kuruş çıkmayacak." diye başlanılan projelerin maliyeti, şimdi, artık, kur korumalı mevduat için Mart, Nisan, Mayıs aylarında 55 milyar, 6 ayın sonunda neredeyse 90 milyarlık bir ek yük getirecektir. O nedenle, bu millet zaten KÖİ projeleriyle üzerine yüklenmiş olan yükün farkındayken şimdi arıtma tesisleriyle ilgili de benzer bir projenin yasa teklifiyle önümüze geliyor olmasını anlamak gerçekten mümkün değildir.

Marmara'yla ilgili müsilaj raporları ortaya çıktığında Marmara'yı kirleten unsurların;

- İnsana dönük atıklar olduğu,
- Tarım topraklarında kullanılan yanlış gübre ve yanlış sulama teknikleriyle gübrelerin Marmara Denizi'ne akarsular ya da dereler vasıtasıyla ulaşmasının olduğu,
- Saroz Körfezi'ne gidecek olan Ergene Nehri'nin, Marmara'nın dip akıntılarına verilerek, bir çevre felaketine yol açacak kadar bilgiden, bilimden yoksun alınan kararlar olduğu,
- Nüfusun çok yoğun yaşaması dolayısıyla Marmara Bölgesi'nin giderek büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin merkez üssü hâline gelmesiyle bu bölgelerdeki çiftliklerde oluşan atıkların doğrudan denize ulaşmasından kaynaklanan sıkıntılar olduğu görülmüştür.

Müsilaj ve deniz kirliliği, aslında, kolay çözülemeyecek kadar çok etkene dayanan karmaşık bir sorundur ve çok büyük de bir çevre sorunudur. Müsilaj bir neden değil, bir sonuçtur. Marmara Denizi jeolojik yapısından kaynaklı durağan bir deniz olması ve deniz suyundaki sıcaklık artışı, iklim değişikliği, küresel ısınmada sebepler arasında iklim değişikliğiyle birlikte küresel ısınma da sebepler arasında sayabileceğimiz çok önemli etkenler bulunmaktadır. Ancak biz insanoğlunun üzerinde etkili olabileceğimiz çok önemli alan nedir diye baktığımızda elbette ki denizlerde yaratılan kirliliktir. Şimdi bu kirliliğin nedenleri nedir diye baktığımızda en başta da yine yoğun, kontrolsüz ve plansız şehirleşme sonucu aşırı nüfus artışı, inşaata dayalı bir ekonomik büyüme modelinin seçilmiş olması, yürütülmesi ve hâlâ da yürütülmeye devam ediliyor olmasıdır. Bu model elbette ki bu süreç içerisinde çok ciddi bir anlamda da bir inşaat rantını ortaya koymuştur. Kentsel ve evsel atıkların sonuç olarak yoğun şekilde yeterli arıtma olmadan denize verilmesi sonucu çıkmıştır tabii ki bu süreçten. Aynı şekilde sanayi atıklarının yine kontrolsüz ve yeterli arıtma olmadan derelerimize, denizlerimize bırakılması ve Marmara Denizi'nin bir çöp yığını hâline gelmesine neden olmuştur. Şimdi, böyle bir süreçte, elbette ki müsilaj yaşandığı zaman Bakanlığın hızlı bir şekilde sürece müdahale etmesi, 22 maddelik bir acil eylem planı çıkarması, bir bilim kurulu oluşturmasını olumlu görebiliriz, takdirle karşılayabiliriz ama 21 yıldır ülkeyi yöneten iktidarın müsilaj ile ilgili önlemini kesinlikle alması gerekiyordu. Müdahale için denizlerimizin üzerinin bir anda müsilajla kaplanması mı gerekiyordu?

Bütün bu sorunları giderme noktasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yerel yönetimlere yetki vermek yerine kendisi bu görevleri yerine getirmeye çalışarak, zaten ciddi biçimiyle ekonomik sıkıntı içinde bulunan yerel yönetimlere ek yük

getirmek yerine bu hizmetleri bütçe olanakları içinde kamunun ve hazinenin kaynaklarını kullanarak çözmesi doğrusu olacaktır.

İstanbul'da mazotun litresinin 4 TL'ye satıldığı günlerdeki İstanbul'daki suyun 1 metreküpünün fiyatı ile, mazotun litresi 25 TL'ye satıldığı bugünlerde İstanbul'da satılan 1 metreküp suyun fiyatı aynıdır. Bugün, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İSKİ 2018 birim fiyatlarına yakın bir birim fiyatıyla su satışı yapabilmekte ama 2019 yılından önce durdurulmuş olan pek çok yatırımı da sürdürmektedir. Yasa teklifinin içinde olan ve bizim de önergeyle değiştirilmesini istediğimiz bir nokta bulunmaktadır; Biz Marmara'yı mı korumak istiyoruz, Karadeniz'i mi korumak istiyoruz? Eğer Karadeniz'i korumak istiyorsak İstanbul Boğazı'ndan dip akıntı ile Karadeniz'e giden atıkların yarattığı kirlilik oranının Karadeniz'in toplam kirliliğinin sadece %2'sini oluşturmakta olduğunu bilmemiz gerekir. Karadeniz'deki kirliliğinin temel sebebi Tuna Nehri üzerinden, Almanya'dan başlayarak Orta Avrupa ve Doğu Avrupa'nın bütün sanayi tesislerinin atıklarının arıtılmaksızın Tuna Nehri üzerinden Karadeniz'e gelmesi ve Karadeniz'deki yaratmış olduğu kirliliktir. O nedenle, teklifte yer alan "Marmara Denizi ve boğazlar" ibaresinin mutlaka yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Ama eğer Marmara'yı korumak istiyorsak Marmara'yı doğrudan etkileyecek olan Ataköy, Tuzla, Küçükçekmece, Kadıköy gibi bölgelerdeki ileri biyolojik arıtmanın zaten hızla ilerlediğini ve 2022 yılının sonunda biteceğini belirtmekte fayda olduğunu düşünüyoruz.

Bu bilgilerden hareketle, planlanan ileri biyolojik arıtma için "Nereye yapılacak? Nasıl yapılacak?" sorularının cevaplarının mutlaka belirlenmesi gerekmektedir. Örnek vermek gerekirse; Maltepe 1.690 ya da 4 parselle ilgili Kadıköy Atıksu Ön Arıtma Tesisi 250 bin metreküp/gün kapasiteyle bir yer belirlenip imar planı tadilatı için teklifte bulunulmuştur. İl Sağlık Müdürlüğü 16/6/2020 tarihli görüşüyle "Burası imar planında sağlık tesisi alanıdır, uygun görüş vermiyorum." demiştir. Yine, Kadıköy ilçesi Suadiye ve Bostancı mahallelerinde bir plan teklifi sunulmuştur. 24/12/2021 tarih ve 15657 sayılı kayıtlı yazılarda ÇED Yönetmeliği'nin 16'ncı maddesi kapsamında ÇED ortamında başvurulursa ancak değerlendirileceği belirtilmiştir. Yine, Paşabahçe'den arıtma için, ileri biyolojik tesis yapılması için istenilen alanların görüşü sorulmuştur, 1946 sayılı 21/1/2022 tarih ve 1946 sayılı cevap yazılarında 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu'na atıfta bulunarak söz konusu alanın korunması gerektiği belirtilerek olumsuz görüş verilmiştir. Yine bir örnek olarak Boğaz'daki Küçüksu. Küçüksu arıtma tesisinin yapılabilmesi için mevcut kapasitesi 640 bin metreküp/gün, gelen atık su ilavesi 240 bin metreküp/gün, planlanan ileri biyolojik arıtma için 125 bin metreküp gün önerilmiştir; 30/12/2020 tarihli bir yazıyla bildirilmiştir. 12 Şubat 2021 tarih ve 26.930 sayılı yazıyla Üsküdar Belediyesi 30 Mart 2021 tarih ve 16.553 yazıyla da idareye yani İSKİ'ye olumsuz görüş bildirilmiştir. Yine Üsküdar İleri Biyolojik Arıtma Tesisiyle ilgili Üsküdar ilçesinde günlük 77 bin 760 metreküp/gün gelen yerle ilgili 18/10/2021 ve 792.741 sayılı yazıya karşılık olumsuz görüş belirtilmiştir. İstanbul'u

bilen milletvekillerimiz bulunmaktadır. İstanbul'da, özellikle Boğaz'da ileri biyolojik yani ön arıtmayla Boğaz deşarjının yapılması konusundaki planlama ilkeleri ve yer belirlemelerinin tamamı zaten AKP iktidarı döneminde yapılmıştır. Yani 1994 yılından sonra başlanmış yatırımlardan bahsetmekte olduğumuzu düşünürsek, devlette devamlılık olduğu gibi yerel yönetimlerde de devamlılık olduğunu bilmemiz gerekir. O nedenle, yasanın "Marmara Denizi ve Boğazlar" bölümündeki "Boğazlar" kısmının bu çalışmalar yapıldıktan sonra yeniden değerlendirilmesi doğru olacaktır. "Nereye yapılacak? Nasıl yapılacak?" sorularının cevaplarının mutlaka belirlenmesi gerekmektedir. Keza, tabiat varlıkları içinde bulunan ve sit alanı olan Adalar da bu kapsamdadır. Dikkatle değerlendirilmelidir.

Yapı Denetimi Yasası'yla ilgili bir düzenleme gelmektedir. 3194 sayılı İmar Yasası, 4708 sayılı Yapı Denetimi Yasası ve kentsel dönüşüm, afet riski altındaki alanların dönüştürülmesi ile ilgili bugüne kadar getirilmiş olan düzenlemeler Türkiye'deki riskli yapıların iyileştirilmesi, deprem riski altındaki yapıların dönüştürülmesi konusunda istenilen sonuçları vermemiştir. O nedenle, her yasa teklifinin içine 2 madde, 3 madde koyarak değil, ciddi ve güncel bir çalışma ile bir imar yasası yapılması şarttır. Bu yasanın içinde dönüşümü esas alan, riskli yapıların iyileştirilmesini esas alan bir düzenleme getirilmesi elzemdir ve özellikle büyükşehirlerde deprem riski taşıyan bölgelerdeki yapı stokunun dönüşümüne katkı sağlanması gerekmektedir. Sayın Bakan açıklamasında, "Büyükşehirlerin çeperlerinde ucuz arsa dağıtacağız, ucuz arsayla birlikte bu kentlerdeki konut arzını artıracacağız, kira fiyatlarını dengelemeye çalışacağız." demiştir. Bu bizlere göre yanlış bir bakış açısidir. İstanbul'un Silivri'sinde, Çatalca'sında ya da Tuzla'sında kiralarda bir sıkıntı bulunmamaktadır, sıkıntının olduğu yer şehir merkezleridir. 1940'lı, 50'li, 60'lı, 70'li yıllarda yapılmış, dönüşemediği için günün ihtiyaçlarına cevap veremeyen yapı stoku iyileştirilmek zorundadır. Bu nedenle 0,99 ya da 0,89 faizle hiç evi olmayanlara 2 milyon lira kaynak aktarmak yerine, bu faiz oranlarıyla 500 bin, 600 bin lira uzun vadeli kaynak aktarılması gerekmektedir. Hiç evi olmayanlar değil, evinde âdeta tabutta yaşayan, her depremde "yıkılacak mı?" endişesi taşıyan vatandaşlar hedeflenmelidir. Bu doğrultuda ana strateji olarak İstanbul'da giderek çöküntü merkezlerine dönüşen yerleşik alanlara, örnek vermek gerekirse Fatih'e, Beyoğlu'na, Kadıköy'e, Üsküdar'a, Eyüp'e, Kâğıthane'ye girilmesi gerekmektedir. Buralardaki bu yapı stoku o kadar eskimiştir ki artık buralarda insanlar korkularından oturamamaktadır. Bu nedenle Fatih'te, Eyüp'te, Zeytinburnu'nda neredeyse tamamen yabancı uyruklu insanlar oturmaktadır. Fatih ilçesinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik belgesi olan kişilerin nüfusu her geçen gün azalmaktadır. O nedenle, problem çözülmek isteniyorsa problemin kaynağına inmek ve devletin kaynaklarını doğrudan sorunu giderecek alanlara yönlendirmek gerekmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sormak isteriz;

2 milyar lira kredi verdiniz ve kimi vatandaşlar 10 yıl vadeli kullandılar. Ayda 28 bin lira geri ödemeyi hangi vatandaş ödeyecek? Türkiye'deki ücret skalasına baktığımızda, bir ailede eşler, 4 çocukları ile birlikte 6 kişi çalışsalar, üç öğün su içseler, kira ödemeseler bile bu rakamları ödemelerinin mümkün olmadığını görmek gerekmektedir. O nedenle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, 3194 sayılı İmar Yasası, 4708 sayılı Yapı Denetimi Yasası ve risk altındaki, afet riski altındaki alanların dönüştürülmesiyle ilgili yasalarla öngördüğü sonuçların hiçbiri bu zamana kadar gerçekleşmemiştir, bundan sonrası için de gerçekleşme umudu bulunmamaktadır ve bu konularda mutlaka halkın sorunlarının çözümü odaklı yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Fennî mesullerle ilgili getirilen düzenlemeyi olumlu bulmakla birlikte, orada riskin doğrudan doğruya hak sahibine gitmesi gerektiğini belirtmek istiyoruz. Ancak yapı denetim firmalarına bir düzenleme getirilmiştir; Artık, yapı denetim firmaları kura sistemiyle atanmaktadır. 1 depo benzin 1.400 TL'ye dolmaktadır. Yapı denetim firmalarını kurayla belirlenmektedir. Yapı denetim firması herhangi bir şantiyeyi denetleyeceği zaman ulaştırma hizmeti için ödediği bedeller birinci gider hâline dönüşmüştür. O nedenle, pek çok yerde kulağımıza gelen, yapı denetim firmalarının gitmek yerine uzaktan takip ya da yetkili imar mühendisleri göndermek yerine başka bir biçimiyle denetim hizmetini yapmakta olduklarıdır. Burada ya yapı denetim firmalarının almış olduğu ücretlerle ilgili güncelleme yapılması gerekmektedir, oranların yenilenmesi gerekmektedir ya da büyükşehirlerde büyükşehirin tamamında (1 bölge yerine o şehrin içini parça parça bölerek) daha dar bölgelere dönüştürmek gerekmektedir.

Kadastro Kanunu'nda düzenlemeler bulunmaktadır. Ücretlerle ilgili getirilen %100 artış maddeleriyle ilgili kanun yapımcıların; enflasyonun hiperenflasyona dönüştüğü dönemlerde rakamlar üzerinden getirilen yasa tekliflerinin ömrünün bir yılı geçmeyeceğini bilmesi gerekmektedir. Günümüzde gerçek enflasyon %140'lar seviyesindedir. TÜİK'in açıklayacağı enflasyon rakamının bu yılın haziran ayında %80 seviyelerinde olacağı öngörülmektedir. Sonuç olarak, getirilen bu rakam 1 yıl sonra yarı yarıya düşecektir. O nedenle teklifte rakam yazmak yerine belli kriterlere bağlayacak düzenlemenin idarenin elini kolaylaştıracağı düşüncesinde olduğumuzu belirtmek isteriz. Bu sorunun temel çözümü, böyle düzenlemeleri devamlı teklif olarak getirmek değil, enflasyonun yaşamın temel ekonomik göstergesine dönüşmesine yol açan "Faiz sebep, enflasyon sonuçtur." hükmünü tümüyle ortadan kaldırmaktan geçmektedir.

Kanun teklifi ile birlikte daha önce tarımda hibe desteği almış olan çiftçilere tutulmuş olan tutanaklarla ilgili bir düzenleme gelmektedir. Son derece doğrudur ancak Türkiye'nin her şehrinde desteği alabilmek için çığlıklar yükselmektedir. Destek üreticiye verilmediği sürece, hisselendirilmiş, veraset yoluyla yüzlerce ortağa

bölünmüş olan yerlere verildiği sürece ya da Rize'de olduğu gibi sadece 1 dönüm, 2 dönüm araziye ekebilecek kadar bölünmüş tarlası olan aile bu destekten mahrum bırakıldığı sürece buradan istenilen sonuç elde edilemeyecektir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak Anayasanın amir hükmü olan; 'Türkiye Cumhuriyeti devletinin gayrisafi millî gelirin %1'inden az olmamak üzere tarım ve hayvancılıkla uğraşan insanlara doğrudan hibe desteği verilir.' cümlesini hatırlatmak istiyoruz. Geçen yıl 800 milyar dolar olan Türkiye'nin millî gelirin %1'i olan 8 milyar dolar çiftçiye hibe verilmesi gerekmekteydi. Halbuki bu rakam 29 milyar TL olarak gerçekleşmiş bulunmakta. 8 milyar doların karşılığı ne kadardır? Bu bütçeyi belirleyenlere göre dolar kuru Türkiye'de 3 TL midir yoksa 4 TL midir! O nedenle Anayasa'nın amir hükmü olan gayrisafi millî gelirin %1'inden az olmamak üzere çiftçiye verilmesi gereken hibe ve desteklerin derhâl açıklanması ve uygulanması gerekmektedir.

MADDELER

MADDE 1

Kanun teklifi sahibi tarafından, kanun teklifinin birinci maddesiyle yapılmak istenen düzenlemenin gerekçesi olarak; "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının Cumhurbaşkanınca belirlenmesi, değiştirilmesi ve kaldırılabilmesinin amaçlandığı" ifade edilmiştir.

Bu madde ile yapılmak istenen düzenleme, Cumhurbaşkanı Hükümet Sistemi denen yönetim biçiminin yine garip bir uygulaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanun teklifinin bu maddesinde görüldüğü üzere, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde bürokrasinin azaltılması hedefler arasında sayılmış, fakat barajlardaki maksat oranlarının belirlenmesi için bile Cumhurbaşkanının onayının beklendiği bir duruma gelinmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün (DSİ) yapısal birçok sorunu bulunmaktadır. Özellikle İstanbul gibi devasa bir metropolün içme suyu ihtiyacının karşılanması ile ilgili olarak görevlerini yerine getirmeyen, Melen Barajı gibi birçok projeyi hala tamamlayamayan DSİ'nin, yapısal sorunlarının çözümü yerine bu tür düzenlemelerin yapılması, ülke yönetiminin ağır sorunları görmezden gelip, kendi ürettiği ve uygulamada birçok sorunların yaşandığı sisteminin yürümediğini göstermektedir.

Türkiye nüfusunun 2030 yılında 100 milyona ulaşacağı ve kişi başına düşen su miktarının bin 120 m³'e gerileyeceği öngörülmektedir. Bu öngörüler, Türkiye'nin "su fakiri" olma yolunda ilerlediğine işaret etmektedir. İklim değişikliğinin yarattığı

olumsuz etkilerin artması ile birlikte, kuraklığın da Türkiye için çok önemli bir risk temsil ettiği ortamda su konusunda daha ciddi ve yapısal çözümler üretilmelidir.

MADDE 2

İlgili düzenleme ile Kayseri’de bazı yapı kooperatiflerinin mağdurları için olumlu çözüm getiriliyor. Maddeyle tapusunu devralan ortağa, ilerleyen süreçte kooperatif yönetiminin çıkarttığı borçlar hükümsüz hale gelmesi amaçlanıyor. Söz konusu düzenleme; kooperatif ortağı olup, kesin maliyet hesabını ile belirlenen bedeli ödeyerek, tapusunu almış hak sahiplerinin haklarını koruyan bir düzenlemedir. Ancak sorunun Türkiye gündemine taşınması Kayseri’deki kooperatifler olsa da Türkiye genelinde farklı yerlerde bu sorunun yaşandığı görülmektedir. Bu nedenle düzenlemenin Türkiye genelini kapsamı daha uygun olacaktır. Maddenin “a” bendinde yer alan “etap” ifadesinin “blok” ifadesi ile değiştirilmesini ve ikinci paragrafında yer alan “yönetim giderleri hariç olmak üzere” ifadesinin teklif metninden çıkartılmasını uygun olacaktır. Sorunların kaynağında tapusunu alan kooperatif üyesinin üyeliğinin devam etmesi yattığı için teklife ayrıca “d- yukarıdaki şartları yerine getiren kooperatif üyesinin üyeliği sona erer” bendi eklenmelidir.

MADDE 3

Kanuna geçici bir madde ekleniyor. 2007 yılında aynı kanuna eklenen geçici 7 ’nci maddeyle 27 Temmuz 2004 tarihinde başlayarak yapılan kadastro çalışmalarında zilliyetlik şartları, fiilen kullanım hakkı olduğu hâlde sit alanlarında kalması nedeniyle Hazine adına tespit ve tescili yapılmış taşınmazların , birinci ve ikinci derece arkeolojik sit alanı dışında kalan sit alanlarındaki taşınmazların kadastral tutanakları , zilliyet ve hak sahibi olanlara belirtilen kişilerin veya mirasçılarının bir yıl içinde Maliye birimlerine başvurmaları hâlinde harca tabi olmadan resen ilgilisi adına tescil edilmesine olanak tanıyor. Bu süre 2008 yılında dolmuştu, yeni bir düzenlemeyle buna yıl sonuna kadar yeni bir başvuru hakkı tanıyor. Bu tür birinci ve ikinci derece arkeolojik sit alanları dışında kalan sit alanlarındaki taşınmazların kadastro tutanaklarıyla hak sahiplerine zilyet olarak geçirilmesiyle ilgili düzenlemeye yaklaşımımız olumludur.

Afyonkarahisar bizim açımızdan çok değerlidir, Ulusal Kurtuluş Savaşımızda başta Kocatepe olmak üzere bu vatan uğruna canını yitirmiş olan aziz şehitlerimizin yattığı bir ilden bahsediyoruz. O şehitlerimiz in mabetlerine gözcülük yapan yöre halkının da mağduriyetinin giderilmesinden dolayı memnun olduğumuzu belirtmek istiyoruz.

MADDE 4

Kanun teklifinin bu maddesinde tanımlanan Çevre Yönetim Hizmeti'nde geçen "Bakanlığın ilgili yönetmelikte belirlediği kişiler" ibaresinin netleştirilmesi gerekmektedir. Tanımın, yapı ve mevzuat içindeki yeri açıkça belirlenmelidir. Bu birimlerin yürütücüsü mesleki anlamda Çevre Mühendisi olmalıdır.

Çevre Mühendisi, doğal kaynakların en iyi şekilde kullanılması, üretim ve tüketim faaliyetlerinin insan sağlığına, refahına ve doğal dengeye zarar vermeyecek biçimde planlanması için çalışır. Bu yüzden madde teklifinde "çevre mühendisi" net bir şekilde yazılmalıdır.

Aksi takdirde, çevre mühendisi olmayan, bu konuda herhangi bir uzmanlığı olmayan insanların bu işi yapmasına izin verilmiş olacaktır.

Yine, çevre danışmanlık firmalarında Bakanlığın yetkilendirme kriterini düzenleyen alt yönetmeliklerde gerekli düzenlemeler yapılmalı, buralarda da çevre mühendisleri yetkili olmalıdır.

MADDE 5

Marmara Denizi'nde, Susurluk Havzası ve Marmara Denizi Hidrolojik Havzası yer almaktadır. İstanbul, Kocaeli, Yalova, Bursa, Balıkesir, Çanakkale ve Tekirdağ illerinin tamamının ama az ama çok Marmara Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır.

Tesislerin yoğun bulunduğu illerin isimleri sıralanırken diğer illerin isminin geçmemesinin açıklık ve anlaşılabilirlik noktasında eksik olacağı öngörülmüştür. Teklifin amacı Marmara Denizi'ni müsilaj kirliliğine karşı koruyucu tedbirler almaktır.

İstanbul Boğazı'nın dip akıntısının Marmara Denizi'ne değil Karadeniz'e doğru olduğu gerçeğinden yola çıkıldığında, Marmara Denizi'ne ulaşmayacak atıksular yönünden İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi yapılmasına ihtiyaç bulunmadığı ortaya çıkmaktadır. Bu teklifle, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılabilmesinin de temin bakımından, yapılacak bu düzenlemede atıksuların Karadeniz'e deşarjını sağlayan İstanbul Boğazı'nın hariç tutulması öngörülmüştür. Teklifle, "Çevre yönetim birimi/çevre görevlisi" tanımının "çevre yönetimi hizmeti" olarak değiştirilmesi sebebiyle bu doğrultuda düzenleme yapılmaktadır. TMMOB'a bağlı çevre mühendislerinin yaşadığı işsizlik sorunu gün gibi apaçık ortadayken, onların yerine Bakanlığın belirleyeceği kişilerin yetkilendirilmesin doğru olmadığı düşüncesindeyiz.

MADDE 7

Devletin esas görevinin; kamu hizmeti gerçekleştiren ve denetim mekanizmaları çalışan kurumları yüceltmek ve yapılacak işlerde kurumların liyakat sahibi kadrolarını istihdam etmek olması gerekmektedir. Devlet kamu hizmeti üretmeli, denetlemeli, teknik altyapıya sahip liyakat sahibi insan yetiştirmelidir.

MADDE 8

Kanun teklifinde bu maddenin gerekçesi olarak: “Madde ile; çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla mahalli idareler tarafından yapılması zorunlu olan ancak teknik, ekonomik veya hızlı nüfus artışı sebepleriyle mahalli idarelerce yapılamayan veya ivedi yapılmasına ihtiyaç duyulan atıksu altyapı ve atık yönetim tesislerinin; çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenerek vatandaşların mağduriyetinin giderilmesi amacıyla, Bakanlıkça veya Bakanlığın yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarınca mevzuata uygun şekilde yapılması, yaptırılması, işlettilmesi ve akabinde ilgili idareye devri amaçlanmaktadır. Zira, mahalli idareler tarafından, çevresel altyapı tesislerinin kurulmaması sebebiyle, çevre ve insan sağlığı tehdit eden durumlar ile karşılaşmakta olup, bu konularla ilgili olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına verilen görev ve yetkiler çerçevesinde bu Bakanlığın imkanları kullanılarak, çevre ve insan sağlığını tehdit eden sıkıntıların giderilmesi amaçlandığı” belirtilmektedir.

İstanbul Boğazı'nın dip akıntısının Marmara Denizi'ne değil Karadeniz'e doğru akmasından dolayı, Marmara Denizi'ne verilmeyecek atık sular yönünden İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi yapılmasına ihtiyaç bulunmamakta olduğundan, burası için Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi yeterli olduğundan ve kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılabilmesinin de temini bakımından, yapılacak bu düzenlemede atıksuların Karadeniz'e deşarjını sağlayan İstanbul Boğazı'nın hariç tutulması gerekmektedir.

Bakanlıkça verilen 6 aylık süre içinde iş termin planlarının sunulmaması veya iş termin planlarında belirtilen sürelerle uyulmaması halinde, ilgili mahalli idare adına Bakanlıkça veya yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarca yapılacak veya işlettilirecek tesislerle ilgili ortaya çıkan maliyetin tahsili hususunda, öncelikle bu hususun ilgili mahalli idareye bildirilmesi, bu bildirimden sonraki bir yıl içinde taraflara arasında sağlanacak mutabakat ile bir Protokole bağlanması, Protokol yapılmaması veya yapılan Protokol hükümlerinin yerine getirilmemesi halinde ortaya çıkan maliyetin tahsilinin düzene bağlanması gerekmektedir.

Özellikle İstanbul özelinde konuya açıklık getirmek gerekirse ileri biyolojik arıtma tesisinin yapılabilmesi için coğrafi açıdan herhangi bir olanak yok denebilecek kadar

kısıtlıdır. Ayrıca yerel yönetimlerin talep etmeleri halinde, arazilerin hazineye ait kısımlarının tahsisi konusunda, merkezi yönetimin konuya nasıl yaklaşacağı konusunda soru işaretleri giderilmemiştir. Çünkü daha önce yapılmış olan başvurulara verilmiş olan ret yanıtları vardır. Merkezi yönetim tarafından, 2019’da kaybettikleri belediyeleri adeta cezalandırırçasına gelirlerinin kısılmasını, belediye meclisleri eliyle borçlanmanın daraltılıp yerel yönetimlerin yatırım yapamaz hale getirilmesini ve Bakanlık eliyle birtakım firmaların ihya edilme girişimlerini görüyoruz ve kabul etmiyoruz.

MADDE 9

Meslek Odalarının görüş ve düşünceleri alınmadan, Türkiye’nin %65’lik nüfusunu yöneten CHP Belediyelerinin imar ve şehircilik birimlerinin görüşleri alınmadan imar kanununa 27.dönemde getirilen bu değişiklik ile aynı dönemde bu kanun ikinci kez değiştiriliyor. Değişikliğe karşı olmadığımızı belirtmek isteriz ancak 3194 sayılı imar yasası’nın kat yüksekliklerini sınırlayan bu düzenlemenin de ömrü kısmen 3 yılı geçmeyecektir.

MADDE 10

Özellikle Mekansal Planlama ya da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile ilgili müdürlükleri tarafından başka imar mevzuatında geçmişte olmayan fakat şimdi hasıl olmuş yönetmeliklerle ilgili ihtiyaç duyulması halinde bunların giderilmesi konusunda bir sorunun yaşanıp yaşanmayacağı hakkında bir açıklık getirilmesi gerekmektedir. Bu konu ile ilgili komisyonda dile getirildiği biçimiyle, imar mevzuatından, kat mülkiyeti kanunundan, tapu kanunundan kaynaklanan pek çok sorun yaşanmaktadır. Konut arzının talebi karşılayamadığı ve bu nedenle dar ve orta gelirliilerin en temel hakkı olan barınma hakkının yerle bir olduğu bu dönemde kirada oturmak neredeyse imkansız hale gelmiştir. AKP iktidarında mevzuattan kaynaklanan ve inşaat yapım sürecini engelleyen, ruhsat almayı zorlaştıran pek çok maddenin değiştirilmesi gerekmektedir.

MADDE 12

Teklifin 12.maddesiyle yerel yönetimlerin çevre kirliliğini önleyici yatırımlar kapsamında arıtma, geri kazanım; arıtma çamuru işleme ve bertarafı; sıfır atık yönetimi kapsamında atıkların toplama, taşıma hizmetleri, atık işleme, geri kazanım ve bertaraf tesisleri ile mapa şamandıraları yap-işlet-devret yöntemi ile özel sektöre yaptırabilmenin önünü açmaktadır. Kamu hizmetlerinin kamu özel işbirliği (KÖİ) adı

altında özel sektöre devredilmesi otoyol, köprü, havalimanları, şehir hastanelerinde olduğu gibi, kamuya yıllarca sürecek çok büyük maliyetler çıkarmaktadır. Bu durum yerel yönetimleri 20-30 yıl sürecek büyük bir işletme hizmet bedeli ödeme yükümlülüğü altına sokabileceği gibi, almadıkları hizmetin bedelini de ödemek zorunda kalabileceklerdir.

Devletin yapması gereken yatırımların özel sektöre yapılmasını eleştiriyoruz. Uygulamada görüldüğü üzere kamunun yapması gereken yatırımların özel sektöre yaptırılması, çok yüksek zararların oluşmasına neden olmuştur. Köprüler ve kamu hastanelerindeki zararlar ortaya çıktıkça bu tür projelerin devletin kendi imkanlarıyla yapmasının faydalı olacağı rakamlarla tespit edilmiş bir gerçektir.

“Yap-İşlet”, “Yap-İşlet-Devret”, “Yap-Kirala-Devret” isimleri altında gerçekleştirilen KÖİ uygulamaları, kamuoyuna, “hiç kaynak harcanmadan gerçekleştirilen projeler” denilerek yanlış bir şekilde takdim edilmektedir. Oysa bu projeler için verilen dış borç üstlenimi, alım, kiralama ve benzeri garantiler, devlet açısından “koşullu yükümlülük” oluşturmaktadır. Bu yükümlülükler de nihayetinde devlet bütçesinden karşılanmaktadır.

Bu projelerin yapılabilmek için etütlerinin gerektiği gibi yapılmaması, uygulamaya geçildiğinde teknik, finansal ve hukuki sorunların doğmasına yol açmaktadır. Bu projelerin ihaleleri ve sözleşmeleri şeffaf değildir. Pek çok ihalenin şartname ya da sözleşmesinde, daha sonra şirketler lehine değişiklikler yapılabilmektedir. Bu değişikliklerle devletin üstleneceği yük daha da artırılmaktadır. Bu nedenle maddenin kanun metninden çıkarılması gerekmektedir.

MADDE 14

Kanun teklifi içerisinde denetim mekanizması, denetim yapan kurumların tanımı, denetimin sahici kılınmasına ilişkin bir tavır sergilenmezken tamamen cezaların caydırıcı unsur olarak kullanıldığı bir yöntem izlenmiştir. Çözümü kalıcı olmaktan uzaklaştıran ve su istimleri artıran kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Sadece cezai müeyyidelere yönelik bir uygulamanın başarılı sonuçlar doğurması beklenemez.

Eşgüdüm içerisinde birlikte ve beraberce; kaynakların oluşturulduğu ve doğru projelerin sunulduğu bir yöntem izlenmesi gerekirken sanki yanlışlıkların üzeri kapatılıyormuş gibi bir anlayışın hakim olduğunu görüyoruz.

14. madde ile 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamında tamamlanan yapıların izlenmesinin kolaylaştırılması için Bina kimlik sertifikası uygulaması getirilmekte ve bu sertifikaların tanımı belirlenmektedir.

Onlarca depremde yüz binlerce insanı kaybettiğimiz bir süreçte, depremin daha çok fay zonları üzerinde ve zeminden kaynaklı olduğu bilinmesine rağmen ne yazık ki herhangi bir elektrik tesisatı konusunda bir elektrik mühendisi yapı denetimi firmasında denetimci olabilirken (bu duruma karşı değiliz, onlar da denetlesin elbette) ya da bir makine mühendisi yapı denetim firması içerisinde bulunurken nedense zemin etütleri konusunda bir jeoloji mühendisi, bir jeofizik mühendisinin denetim elemanı olarak bulunması göz ardı ediliyor ve hâlâ aynı hataya devam ediliyor.

Bu yönüyle bakıldığında madde içeriği eksik kalmaktadır. Yine söz konuşum madde içeriğinde binaların üzerine konulacak levhalarla ilgili herhangi bir açıklık getirilmemiştir. Örneğin binanın üzerine kimlik sertifikası tanımı içerisinde mesela, "fay zonu üzerindedir" diye bir ibare konulacak mıdır? O plakanın üzerine ya da sertifikada "heyelanlı bölgededir", "taşkın alanı üzerindedir" diye ibare yer alacak mıdır? İzaha muhtaç, muallak, can ve mal güvenliğini tehdit edecek unsurlar madde teklifinde açıkça belirtilmemiştir ki bu durum önü alınamaz sonuçlar doğuracaktır.

Yerel Yönetimlerin tapu kayıt bilgilerine ve coğrafi bilgi sistemlerine erişimde önlerine konulan kısıtlamaların kaldırılması gerekmektedir. Büyükşehir Belediyelerin ilgili birimlerinin devlet kuruluşlarına ait olan bilgi havuzuna izinsiz erişmesi gerekmektedir.

MADDE 15

65 yaşını tamamlamış ancak ekonomik nedenlerle çalışmak zorunda olduğunu söyleyen yapı denetim çalışanlarının bu durumunu insani açıdan değerlendirirken yüzbinlerce mimar ve mühendisin mezun olduktan sonra asgari ücretle dahi iş bulamaması bir paradokstur. Öyle ki her yıl yurtdışına giden sağlık çalışanımızı ve mühendisimizi ülkede tutarak kendi yurduna katkı vermelerini sağlayamayan iktidar, "yurtdışına mühendis ihraç ediyoruz" diyecek kadar seviyeden yosun ve onur kırıcı açıklamalar yapmaktadır. 65 yaşını tamamlamış yapı denetim çalışanları için olumlu bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz.

MADDE 21

5 yıl ödemesiz, on beş yıl 15 eşit taksitle bir ödemedeki yüzde 65'lik peşin ödeme indirimi gerçekte bir indirim değildir. Bugünkü enflasyon hesabıyla 1 milyon liranın beş yıl ödemesiz, yüzde 80 enflasyon rakamlarıyla beş yıl sonra nerelere geleceğini, on beş yıl içindeki bu ödemelerle toplam ödeyeceği tutarın yüzde 90'lar seviyesinde indirime oturacağı çok açıktır. Önümüzdeki yıl genel seçimler yapıldığında yani 1 yıl içinde zaten bu paranın büyük bir çoğunluğu eriyecektir. O nedenle vatandaşa bir yardım yapılacaksa bugün uygulanan para politikası, maliye politikalarıyla orantılı

olarak yüzde 75'lik bir peşin indirim yasa teklifindeki var olan koşulların eşdeğerinde bir indirim olduğu öngörüyoruz. Bu biçimiyle kabul edilirse bütün Yusufeli' deki yurttaşlarımıza faydası dokunacaktır. Mevcut haliyle faydadan çok zararı bulunmaktadır. Hatta bu oranın daha da yükseltilmesi gerekir.

MADDE 27

3194 sayılı İmar Yasası, 4708 sayılı Yapı Denetimi Yasası ve kentsel dönüşüm, afet riski altındaki alanların dönüştürülmesi ile ilgili bugüne kadar getirilmiş olan düzenlemeler Türkiye'deki riskli yapıların iyileştirilmesi, deprem riski altındaki yapıların dönüştürülmesi konusunda istenilen sonuçları vermemiştir. O nedenle, her yasa teklifinin içine 2 madde, 3 madde koyarak değil, ciddi ve güncel bir çalışma ile bir imar yasası yapılması şarttır. Bu yasanın içinde dönüşümü esas alan, riskli yapıların iyileştirilmesini esas alan bir düzenleme getirilmesi elzemdir ve özellikle büyükşehirlerde deprem riski taşıyan bölgelerdeki yapı stokunun dönüşümüne katkı sağlanması gerekmektedir. Sayın Bakan açıklamasında, "Büyükşehirlerin çeperlerinde ucuz arsa dağıtacağız, ucuz arsaya birlikte bu kentlerdeki konut arzını artıracacağız, kira fiyatlarını dengelemeye çalışacağız." demiştir. Bu bizlere göre yanlış bir bakış açıdır. İstanbul'un Silivri'sinde, Çatalca'sında ya da Tuzla'sında kiralarda bir sıkıntı bulunmamaktadır, sıkıntının olduğu yer şehir merkezleridir. 1940'lı, 50'li, 60'lı, 70'li yıllarda yapılmış, dönüşemediği için günün ihtiyaçlarına cevap veremeyen yapı stoku iyileştirilmek zorundadır. Bu nedenle 0,99 ya da 0,89 faizle hiç evi olmayanlara 2 milyon lira kaynak aktarmak yerine, bu faiz oranlarıyla 500 bin, 600 bin lira uzun vadeli kaynak aktarılması gerekmektedir. Hiç evi olmayanlar değil, evinde âdeta tabutta yaşayan, her depremde "yıkılacak mı?" endişesi taşıyan vatandaşlar hedeflenmelidir. Bu doğrultuda ana strateji olarak İstanbul'da giderek çöküntü merkezlerine dönüşen yerleşik alanlara, örnek vermek gerekirse Fatih'e, Beyoğlu'na, Kadıköy'e, Üsküdar'a, Eyüp'e, Kâğıthane'ye girilmesi gerekmektedir. Buralardaki bu yapı stoku o kadar eskimiştir ki artık buralarda insanlar korkularından oturamamaktadır. Bu nedenle Fatih'te, Eyüp'te, Zeytinburnu'nda neredeyse tamamen yabancı uyruklu insanlar oturmaktadır. Fatih ilçesinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik belgesi olan kişilerin nüfusu her geçen gün azalmaktadır. O nedenle, problem çözülmek isteniyorsa problemin kaynağına inmek ve devletin kaynaklarını doğrudan sorunu giderecek alanlara yönlendirmek gerekmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sormak isteriz;

2 milyar lira kredi verdiniz ve kimi vatandaşlar 10 yıl vadeli kullandılar. Ayda 28 bin lira geri ödemeyi hangi vatandaş ödeyecek? Türkiye'deki ücret skalasına baktığımızda, bir ailede eşler, 4 çocukları ile birlikte 6 kişi çalışsalar, üç öğün su içseler, kira ödemeseler bile bu rakamları ödemelerinin mümkün olmadığını görmek gerekmektedir. O

nedenle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, 3194 sayılı İmar Yasası, 4708 sayılı Yapı Denetimi Yasası ve risk altındaki, afet riski altındaki alanların dönüştürülmesiyle ilgili yasalarla öngördüğü sonuçların hiçbiri bu zamana kadar gerçekleşmemiştir, bundan sonrası için de gerçekleşme umudu bulunmamaktadır ve bu konularda mutlaka halkın sorunlarının çözümü odaklı yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

MADDE 29

Kanun teklifinin 29.maddesinde yer alan ve komisyon görüşmeleri sırasında tekliften çıkartılan ‘ğ’ bendi, “Tabiat varlıkları, doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinde yer alan, Bakanlık tarafından Ajansa kullanma izni verilen veya kiralanan, 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamındaki devletin hüküm ve tasarrufu altında yer alan alanları işletmek ve işlettirmek” maddesi, Anayasa'nın 43. maddesi ile tamamen çelişmektedir. 43.madde çok açıktır; "Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanılış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkan ve şartları kanunla düzenlenir." denmektedir. Teklifte gelen düzenlemelerden anlaşılan, yasa teklifinin ilgili maddelerinde, başta Marmara olmak üzere, kirliliği engellemek açısından çok tarif yapılmakta, cezai hükümler getirilmekte, bu konularla ilgili yerel yönetimlere altı aylık bir zaman dilimi içinde de projelerini onaylatma zorunluluğu getirilmektedir. 2019 yerel seçimlerinde kıyıları yönetme konusunda halkın demokratik seçimlerle vermiş olduğu karar bellidir. Burada "devlet" diye tarif edilen, devletin Anayasa ve yasalarla kurulmuş olan organlarını temsil eder ki bunların da özellikle halka en yakın olan kısmı yerel yönetimlerdir. Burada, teklifin 29.maddesi bir ajans üzerinden bu hizmetlerin yapılabilmesine olanak getirmektedir. Devlet ne zamandan beri kendi organlarıyla değil de bu tür ajanslar eliyle gelir elde etmeye ve sorunları çözmeye çalışmaktadır? Bu düşüncenin vücut bularak teklife girmiş olması bile gelecek açısından endişelerimizi körükleyen bir durumdur. Artık kamunun kaynakları öylesine daraltılmıştır ki burada; "Nereden bir gelir elde edilebilir, bu bölgelere yanaşacak olan yatarlardan, teknelerden elde edilecek olan gelirleri Çevre Ajansı eliyle nasıl yönetebiliriz?" arayışına girilmiştir.

Bu yasa teklifinin Çevre Ajansına turizm alanlarının işletme hakkı verilmek istenmesi, Ajansın kuruluş amacıyla çelişmektedir. Çevre Ajansı, çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini artırmak için ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak üzere kurulmuştur. Maddeyle, Çevre Ajansı, turizm alanlarının işletilmesi işine girmektedir. Biz, daha önce Muğla'da kurulmuş olan MUÇEV eliyle Edirne'nin Keşan ilçesine, Enez ilçesine bağlı kıyıların

nasıl şahısların himayesine terkedildiğini birçok kez dile getirmiştik. O nedenle getirilen bu teklif, hassasiyetle sürdürülmesi gereken faaliyetlerin merkez üzerine taşere edilmesi anlamına gelmekte, yerel yönetimlerin tümüyle devre dışı bırakılması amaçlanmaktadır. İklim krizinin derinleşmesi ile birlikte bu tür tekliflerle deniz ekosisteminin maddi gelir haline getirilmesinden ziyade korunmasının önemli olması gerekmektedir. İlgili kısım kısmen tekliften çıkarılmış olsa bile daha başında bu planlamanın yapıp teklifin içine konulmuş olması endişelerimizi taze tutacaktır. Çevre Ajansı'nın internet sitesinde yönetim kurulunun 6 üyesi bulunmaktadır. 3'nün fotoğrafı bulunmakta, 3'ünün bulunmamaktadır. Hatta özgeçmişleri bile yer almamaktadır. Daha bir internet sitesini bile düzenlemekten yoksun olan bir Ajansın denize yanaşacak olan yatları tek tek kontrol ederek gelir elde edeceğinin öngörmek akıl alır gibi değildir. Bu yasa teklifini buraya getiren milletvekilleri değilse bile bu yasa teklifinin hazırlanmasına dayanak oluşturan Bakanlık yetkilileri bu işleri kimin yapacağını, hangi şirket eliyle bu hizmetlerin üstlenileceğini bilmektedir ve bu doğrultuda Yüce Meclisimiz bu perde arkasındaki işe ortak edilmeye çalışılmaktadır. Özellikle dikkat çekmek istiyoruz.

Gökân Zeybek

İstanbul

Mürsel Alban

Muğla

Hasan Baltacı

Kastamonu

İsmet Tokdemir

Hatay

Ulaş Karasu

Sivas

Hüseyin Yıldız

Aydın

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4469) Esas Numaralı Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 'ne ilişkin muhalefet şerhimi bilgilerinize sunarım.

Giriş

AKP 3 Kasım 2002'de tek başına iktidara geldiği ilk döneminde sadece 2 torba yasa çıkarmıştı. 2007-2011 döneminde 11, 2011-2015 döneminde 21, 2015-2018 döneminde de yaklaşık 30 adet torba yasa çıkarılmıştır. 2018'den sonra Cumhurbaşkanlığı sistemi ile komisyonlardaki yasama çalışmaları neredeyse torba yasalar dışına çıkmamıştır. Tüm yasa teklifleri biçim olarak torba yasa, içerik olarak da iktidara yakın çevrelerin ihtiyaçlarını gideren paketlere dönüşmüştür.

İktidar, yasama etiğini ve “muhalefete saygı” ilkesini yok sayarak yasama sürecini torba yasalarla götürmeyi kural haline getirmiştir. Evrensel hukuk ilkelerinin ağır bir biçimde ihlal edilmesi anlamına gelen torba yasalar, milletvekillerini birbirleriyle ilgisiz pek çok farklı düzenlemeye ilişkin tek bir görüş bildirmeye zorlayarak “yasama kurnazlığı”nı ifade eden bir tekniğe sahiptir.

Farklı konuların aynı yasal düzenleme metninde bir araya getirilerek daha önemli ve kritik hususların kamufle edilmesi yasama etiğini ihlal etmektedir. Yasama sürecinin oldu bittiye getirilerek hızlandırılması aynı zamanda yasama kalitesini de düşürmektedir.

Üzerinde çalıştığımız bu torba yasa da pek çok farklı yasada ve pek çok farklı hususta düzenlemeler getirmektedir. Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde toplam 14 kanunda değişiklik öngörülmektedir. Özellikle 9 maddenin doğrudan Çevre Komisyonuna sevk edilerek orada “esas komisyon” olarak görüşmeleri yapmak yerine tüm teklif esas komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görülmüştür. Bu durum yasama kalitesini düşürmekte, kanun yapım teknikleri açısından da ciddi sorunların doğmasına sebebiyet vermektedir.

Bu yasa teklifinde değiştirilmesi teklif edilen kanunlar:

1. 2872 Sayılı Çevre Kanunu
2. 3194 Sayılı İmar Kanunu
3. 4708 Sayılı Yapı Denetim Hakkında Kanun
4. 6306 Sayılı Affet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun
5. 3996 Sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun
6. 1163 Sayılı Kooperatif Kanunu
7. 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
8. 5488 Sayılı Tarım Kanunu

9. 5543 Sayılı İskan Kanunu
10. 6083 Sayılı Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Yapılması Hakkında Kanun
11. 7221 Sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
12. 7261 Sayılı Türkiye Çevre Ajansı Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi.
13. 6292 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi İle Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkındaki Kanun.
14. 6200 devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanun.

Bu kadar yasanın aynı anda, aynı komisyonda görüşülmesi ve ilgili meslek örgütlerine, meslek odalarına, demokratik kitle örgütlerine ya “göstermelik” görüş sorarak ya da hiç sorulmadan yapılması, muhalefetin görüşlerinin yasaya etki etmemesi, bu yasanın iktidar ve onun çevresindekilerin ihtiyaçları doğrultusunda yapıldığı görüşünü güçlendirmektedir. Böyle bir yasa yapım tekniği toplumsal talepleri ve ihtiyaçları karşılamaktan çok uzaktır.

MADDELER ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

MADDE 1

Bu madde ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranlarının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenip, değiştirilebilmesine veya kaldırılabilmesine imkân verilmektedir. Gerekçe olarak iklim değişikliği ve kuraklık gibi hususlar sayılmış olsa da düzenlemenin asıl amacının Hidroelektrik Santrallerine yani sermaye şirketlerine su kullanım hakkını tahsis etme olarak değerlendirilebiliriz. Özellikle tarımsal sulama amacıyla oluşturulan barajların kullanım amaçlarında değişiklik yetkisinin Cumhurbaşkanıya veriliyor olması üretim araçları açısından da ciddi sorunları ortaya çıkaracaktır.

Bakıldığı zaman su özellikle gıda üretimi ve tarım açısından stratejik bir öneme sahiptir. Fakat enerji krizi ve enerji üretiminde ortaya çıkan sorunlar iktidarın politikalarında da değişimler yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Özellikle yakın zamanda 12. DSİ Bölge Müdürlüğü'nün tarımsal amaçlı sulamayı yasaklayarak suyu enerji üretimine aktarması bunun en bariz örneği olarak karşımızda durmaktadır. Söz konusu düzenlemenin yasallaşması halinde bu yetki Cumhurbaşkanı tarafından keyfi bir şekilde kullanılabilir. Mevcut iktidarın tarıma, üretime ve emekçiye bakışı, uyguladığı politikalarda net bir biçimde görülmektedir. Öyle ki tarım emekçisi girdi maliyetleri altında ezilirken dönemin Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli “*paramız var ki ithalat yapıyoruz*” açıklamasıyla iktidarın üretime ve üreticiye bakış açısını ortaya koymuştur.

Dolayısı ile maddenin mevcut haliyle kabulü durumunda tarım ve içme suyu sağlayan barajların sermayenin hizmetinde birer meta haline dönüşme riski ile karşı karşıya kalacaktır. Tek adamın her şeye muktedir kılınmaya çalışılması ve merkezî yetçi yönetim anlayışının bir devlet geleneği haline dönüştürülmesi kabul edilebilir bir durum değildir.

MADDE 4

Düzenleme ile 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 2. maddesine “çevre yönetim hizmeti, çevre yönetim birimi, çevre danışmanlık firması ve ileri atıksu arıtma” kavramlarının tanımları eklenmektedir. Kanun Teklifinde tanımlanan çevre danışmanlık firmalarının, görev alanlarından biri de enerji, maden, sanayi, inşaat projelerinin, çevreye karşı olabilecek zararlarının hesap edilmesi, alınacak önlemlerin tespiti veya asgari düzeye indirilmesi çalışmalarını kapsayan çevresel etki değerlendirilmesini yapması ve bu bağlamda ÇED raporu hazırlamasıdır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş tüzel kişiliğe sahip bu firmaların hazırlayacağı ÇED raporları güvenilir olması mümkün değildir. Bakıldığı zaman doğaya zarar vermesi muhtemel bir iş veya eylem karşısında gerek meslek örgütlerinin gerek sivil toplum kuruluşlarının gerekse bölge halkının izleyebileceği tek yol ÇED raporlarıdır. Yine yargı süreçlerine bakıldığında usulsüz ve halk sağlığı ile ekolojiye doğrudan zarar verecek birçok talan ve tahribat bu rapor sayesinde engellenbilmiştir. Söz konusu firmalarla ÇED raporları ısmarlama bir biçimde hazırlanabilecek ve ekolojik tahribatın yolu da açılmış olacaktır.

Diğer bir taraftan Atıksu, içindeki kirliticilerin uzaklaştırılması amacı ile kullanılan birincil arıtma, atıksudaki yüzen ve çökebilin katı maddelerin uzaklaştırılması işlemlerini kapsayan fiziksel arıtma ünitelerini, ikincil arıtma, organik maddelerin giderinde kullanılan biyolojik ve/veya kimyasal arıtma ünitelerini içermektedir. İleri arıtma bu işlemlere ilaveten ikincil arıtmada giderilmeyen kirliticilerin uzaklaştırılmasında kullanılan prosesleri kapsamaktadır. Derin deniz deşarjı ile Marmara Denizi yıllardır atık deposu haline getirilmiş ve kirliliği giderek artmış, Marmara Denizi'ne geri dönüşü mümkün olmayan hasarlar vermiştir. 4. madde ile kanuna ileri arıtma tanımının eklenmesi, mevzuatta “derin deniz deşarjı” ve “alıcı ortam” tanımı durdukça işlevsiz olacaktır. Bu konularda etkin politikalar üretilerek mevzuatın değiştirilmesi gerekmektedir.

MADDE 5

Marmara Denizinde meydana gelen Müsilaj kirliliği sebebiyle bölgesel bazda meydana gelebilecek kirliliğe sebebiyet veren faaliyetlerin engellenmesi amacıyla, Çevre Kanunu'nun idari para cezası içeren hükümlerinin yeniden düzenlenmesini ve Özel Çevre Koruma Bölgelerinde iki kat uygulanması yönünde düzenleme yapılmasını amaçlamıştır.

Marmara Denizinde Müsilaj oluşmasının en önemli nedeni, kirlilik yükü çok yüksek olan endüstriyel atık suların ve evsel atık suların ileri arıtmadan geçirilmeden denize deşarj edilmesidir. Bunlara hayvancılık ve tarımda ortaya çıkan atık suların doğrudan Marmara Denizine deşarj edilmesi de eklenebilir. Özellikle Marmara Denizi kıyısında olan fosfatlı gübre üretim tesisinin var olması bu sorunu daha da derinleştirmektedir. Ergene derin deniz deşarjı, Marmara Denizinde Müsilaj'ın temel nedeni olarak gösterilmektedir. Ergene nehrine arıtılmadan bırakılan, tekstil, gıda, kimya, deri, maden sektörlerinin kimyasal atıklarını içeren 4. kalite kirliliği taşıyan suyu arıtılmadan, 70 kilometrelik bir kolektör hattı ile karadan yaklaşık 4.5 km. açığa, denizde yüzeyden 47.5 metre derinliğe taşınmaktadır. Atıksu yönetiminde temel prensip “en az kirlenme” ve “maksimum geri kazanım” olmalıdır, anlayışı gereği derin deşarjdan ve Marmara denizinin alıcı ortam olarak görülmesinden vazgeçilmelidir.

Bilimsel verilere göre, Marmara Denizinde yaşanan kirlenme, Karadeniz ve Ege Denizini hatta nehirleri de tehdit etmeye başlamıştır. Türk Deniz Araştırmaları Vakfı'nın (TÜDAV) yapmış

olduğu açıklama; Müsilaj'ın birçok türü ortadan kaldıracığı, bunlara Marmara Denizi'nde gorgonlar, süngerler, kabuklular gibi hareketsiz türlerin örnek verilebileceği belirtilmiştir. Raporla, "biyolojik çeşitlilikteki bu azalma Marmara yanında Kuzey Ege'yi de olumsuz etkileyecektir denilmiştir." Atıksu arıtma ile; kirli suların, fiziksel, kimyasal özelliklerinin bir kısmı veya tamamı geri kazanılabilmektedir. Ancak böyle de olsa denize deşarj yanlıştır. Zira deşarj materyali saf su dahi olsa denizel ekosisteme, tuzluluğu azaltacağı için zarar verir. Ayrıca su fakiri olma yolunda ilerleyen ülkemizde, ileri düzeyde arıtılmış suyun karada kullanılması esas olmalıdır. Neticede atıksuyu arıtmak ve kullanmak çevrenin, ekolojik dengenin, tarım alanlarının, yaşam alanlarının ve halk sağlığının korunması için oldukça önemlidir. Marmara Denizine gemilerin atık sularının boşaltılmasının önlenmesi, tersanelerde temiz üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Kanal İstanbul Projesinin hayata geçmesiyle birlikte oluşacak atıksu kirliliğinin de Marmara Denizine verilecek olması da Müsilaj konusunda dikkate alınmalıdır.

Teklifte CB kararnamesi ile tüm Marmara, Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edildiği halde, (gerçi CB akabinde kendi kararnamesini defalarca delmiştir) cezalar neden sadece İstanbul, Kocaeli ve Bursa'da iki kat uygulanmak istenmektedir anlamak mümkün değildir.

Yine 1 kg'dan az tıbbi atık, "ağırlığından bağımsız tüm tıbbi atıklar" olarak değiştirilmelidir.

MADDE 6

Atıksu arıtma tesislerinde kullanılan elektrik enerjisinin %50'sine kadar olan kısmı 2872 sayılı Çevre Kanununun 29 uncu maddesi uyarınca yürürlüğe konulan Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik kapsamında geri ödenmektedir. Çevre Kanununun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına ileri arıtma teknikleri ile arıtılmış atık suyu yeniden kullanan kuruluşlara, yeniden kullanım oranına göre atıksu arıtma tesislerinde kullanılan elektrik enerjisinin yüzde ellisine kadar olan kısmının, yüzde yüze kadar artırılması hedeflenmiştir. Bu teşvikten, hangi kuruluşların yararlanacağı açık ve net bir biçimde Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ayrıntılandırılmamıştır.

Su varlıklarının korunması ve atıksuların alternatif bir su varlığı olarak değerlendirilmesinin yanı sıra, esas olarak özellikle çevreyi kirleten, sanayide üretim aşaması sonucunda ortaya çıkan endüstriyel atık suların çevreye verdiği zararların önlenmesi olmalıdır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre 2021 Türkiye'sinde belediye sınırları içinde yaşayanların ancak %60'ına içme ve kullanma suyu arıtma tesislerinde arıtılmış; güvenilir içme suyu sağlanabilmektedir. Belediye bölgelerinde yaşayan nüfusun %40'ına ise yerüstü ve yeraltı su varlıklarından gelen su, basit fiziksel arıtmadan bile geçmeden tüketilmektedir. Bu durum nedeniyle su kaynaklı salgınlar görülmektedir. Oysa içme ve kullanma suyu kaynaklarının yarısını barajlar, göl ve nehirlerin oluşturduğu bir ortamda içme ve kullanma suyunun bırakan doğrudan içme suyu sistemlerine verilmesini; fiziksel ve konvansiyonel arıtılması bile insan sağlığı açısından güvenilir değildir. Toplumumuzun tüketimine sunulacak suyun gelişmiş arıtmaya tabi tutulması şarttır. Ayrıca kentsel atıksuyun ise kirliliğe neden olmayacak düzeyde arıtılarak doğal ortama geri verilmesi şarttır.

Ülkemizdeki kentleşme, sanayi, madencilik, tarım ve diğer yatırım süreçleri ile ilgili politika ve uygulamalara baktığımızda; arazi planlamasının yapılmadığı, orman alanları, doğal karakteri korunması gereken alanlar, meralar, tarım, alanları ve sulak alanların kaybedildiği, vasfının

yitirildiği, doğal varlıklarımızın tahrip edilerek yok edildiği “ekolojik yıkım” olarak tanımladığımız bir süreçte; 25 su havzasında yüzeysel suların yaklaşık yüzde 70’inin, yeraltı suların yüzde 40’ının kirli olduğu bilimsel veriler ve kamunun raporları ile ortaya çıkmaktadır.

Ergene Nehri’nde yıllardır süren bir kirlilik mevcuttur. Havzadaki endüstri kuruluşlarının artırılmış veya artırılmamış atık suları, noktasal kaynak halinde Ergene Nehri’ne verilmektedir. Tarım alanlarından oluşan atıksular ve havza sınırları içinde yer alan yerleşim merkezlerinin evsel atıksuları da doğrudan veya dolaylı olarak Ergene Nehri’ne deşarj edilerek felaketin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

MADDE 7

2872 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin birinci cümlesinde yer alan “yönetim birimi kurmak, çevre görevlisi istihdam etmek veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla hizmet satın” ibaresi “yönetimi hizmeti” şeklinde değiştirilerek denetime tâbi tesislerin faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunu, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığını değerlendiren, tesis içi yıllık denetim programları düzenleyen birim ya da çevre mühendislerini, mevcut görevlilerini özel şirketlere devretmektedir. Bu maddenin tek amacı “atık yönetimini” özel sektöre ihale etmenin yasal zeminini oluşturmaktır. Tekirdağ sınırlarındaki organize sanayi bölgelerinden kaynaklanan endüstriyel ve evsel atıksular için, Marmara Denizine Derin Deniz Deşarj Sistemi’nin proje, inşaat ve işletilmesi işlerini gerçekleştiren Derin Deniz Deşarj A.Ş. gibi şirketlerin çoğaltılmasını sağlamaktır.

Ergene Derin Deniz Deşarj Projesi kapsamında ilk deşarjın 14 Kasım 2020’de gerçekleşmesinin üzerinden bir yıl dahi geçmeden Marmara Denizi’nde 2021 yılının Nisan ayında Müsilaj gözle görülür hale gelmiştir. Bu durum atıkların alt akıntıyla Karadeniz’e gitmediğini ayrıca kanıtlamıştır.

Teklifte getirilen, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla çevre yönetim hizmeti satın alınması çevrenin, doğanın, tarım alanlarının, su varlıklarının, yaşam alanlarının ve halk sağlığının devlet eliyle şirketlere bırakılmasıdır. Hiçbir yasa teklifi görüşülürken, ya da hazırlanırken çevreye dair en fazla sözü olan, doğa talanına karşı mücadele eden doğa savunucuları, ekolojistler ve meslek kuruluşları dahil edilmemektedir.

Doğa bir sermaye, devlet ve özel sektör ise işleyen, kiralayan, satan pozisyonundadır. Bu teklif ile rant için doğayı zehirleyen şirketlerin talanı sonrasında verdiği zararı “ortadan kaldırmak” için yine “özel sektör” tarafından hizmet satın alınması öngörülmektedir. Havayı kirleten, ormanları yok eden, tarım arazilerine maden ocakları, siyanür çukurları açan şirketlerin çevreye verdiği zarar bakanlık eliyle, hizmet satın alınarak başka bir şirkete para kazandırmanın yasal zeminini oluşturmaktadır.

Çevre konularında öncelikli sorumluluğun Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nda, ardından belediyelerde olması gerekirken bu düzenleme ile kâr amacı taşıyan şirketler desteklenmektedir.

MADDE 8

Söz konusu madde ile ileri atıksu arıtma tesisi, arıtma çamuru işleme ve bertaraf tesisi ile atık geri kazanım ve bertaraf tesislerinin yapımının ivedi bir biçimde yapılmasının sağlanacağı ifade ediliyor gibi gözükse de bu madde ile arıtma ve bertaraf tesislerinin özel şirketlere yaptırılmasının da önü açılmış olacaktır. Bu madde düzenlenirken mahalli idareler adına yapılacak tesisleri kurmak için bakanlık tarafından yetkilendirecek kurum ve kuruluşların niteliği açık olarak belirtilmemiştir. Bu durum söz konusu kuruluşların özel şirketler de olabileceği anlamını ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan bakanlığın yetkilendireceği kurumların bu tesisleri kurarken harcayacağı tutarlar mahalli idarelerce karşılanacağı için bu durumun kamuyu zarara uğratacak olması da söz konusudur. Yetkilendirilen kurumların tesisleri hangi standartlara göre yapacağı ve bu tesislerin yapımında nasıl bir tahribata yol açacakları bilinmezken, bütün bu tahribatın faturası yine kamu tarafından ödenmek zorunda kalacaktır.

Kanun teklifinin 8 inci maddesinde yer alan “veya Bakanlığın yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlar” ibaresinin maddeden çıkarılması ve maddede belirtilen tesislerin yapımının tamamen kamuya ait olması gerekmektedir. Ayrıca mahalli idareler tarafından kurulacak tesislerin yanı sıra Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği, atıksuların kollektörlerle toplandıktan sonra arıtılmadan derin deniz deşarjına ve akarsulara verilmesine izin vermektedir. İlgili yönetmeliklerde atık suların arıtılmadan denizlere ve akarsulara deşarjını yasaklayan değişikliklerin de yapılması, derin deniz deşarjına izin veren Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliğini ve Derin Deniz Deşarj Tesisi Onay Genelgesi'nin iptal edilmesi gerekmektedir. Arıtma tesislerinin kamu tarafından kurulmasının yanı sıra su varlıklarının korunması için kanunlarda ve yönetmeliklerde değişikliklere ihtiyaç bulunmaktadır.

MADDE 10

3194 sayılı İmar Kanunu'na “Geçici Madde 25” eklenerek birden fazla yapı için ruhsat alınarak inşaatına başlanmış ve kat ittifakı kurulmuş ancak süre içine tamamlanamadığı için ruhsatı geçersiz kalmış yapıların yeniden ruhsat almaya gerek kalmayacak şekilde, maliklerin tamamının muvafakati ile tamamlanmasını öngörmekteydi.

Söz konusu düzenleme Teklif metnin ilk halinde İmar Kanunu'nun 22. maddesine bir fıkra olarak eklenmek istenmiş, sonra bu durum düzeltilmiştir. Fakat bu hali bile durumun vahametini engellemiştir.

Bu madde kısaca “Batık müteahhitleri kurtarma maddesi” olarak tanımlanabilir. Toplum, derin bir yoksullukla baş etmek zorunda kalırken iktidar partisi yandaş sermaye şirketlerini kurtarmanın yol ve yöntemlerini aramaktadır. Özellikle birçok büyükşehir belediyesini kaybeden AKP iktidarı, alamayacağı yapı ruhsatlarını söz konusu düzenleme ile almanın formülünü geliştirmiştir. Bu durum hem yerel belediyelerin uhdesinde olan bir alana doğrudan müdahale hem de hukuki açıdan sorumludur. Bakıldığı zaman herhangi bir süre ve zaman sınırlaması bulunmamaktadır. Örnek verilecek olursa 15 yıl önce ruhsat almış ve yapının tamamını bitirmemiş bir şirket bu düzenleme ile yeniden inşaata başlayabilecek ve ruhsat alma yükümlülüğü bulunmayacaktır.

MADDE 12

Madde ile 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtılması Hakkında Kanuna ek madde eklenmektedir. Ek madde ile arıtma, geri kazanım; arıtma çamuru işleme ve bertarafı; sıfır atık yönetimi kapsamında atıkların toplama, taşıma hizmetleri, atık işleme, geri kazanım ve bertaraf tesisleri ile mapa-şamandıraların Yap-İşlet-Devret modeli ile özel sektör tarafından yapılması, onarılması, modernize edilmesi ve işletilmesinin önu açılmaktadır.

Denizlerin, su varlıklarının ve en genelde ekolojinin korunması kamusal politikaları ve kamu yatırımlarını gerektirir. Karlılık ve kazanç elde etmek üzerine kurulu özel sektör, doğanın korunması konusunda topluma bir kamu hizmeti veremez. Çünkü özel sektör için birinci öncelik toplumun çıkarından ziyade kar elde etmek olacaktır. Bugüne kadar özellikle son 20 yıldır ısrarla sürdürülen Yap-İşlet-Devret modeli ile ihaleye açılan projeler, bu projeleri yaparken ortaya çıkan doğa tahribatı bunu kanıtlamıştır. Örnek verilecek olursa özellikle otoyol ve köprülerin yapımında kullanılan YİD modeli kamunun kazanç elde etmesinden çok yapımından işletilme sürecine kadar kamuya yüklü maliyetler yüklemiştir. Arıtma tesisleri gibi özellikle su varlıklarının korunmasına yönelik bu tip projelerde öncelikli olan konu su varlıklarının korunmasıdır. Özel sektör eliyle yapılacak, onarılabacak veya işletilecek olan bu tesisler şirketin karlılık hesaplamalarının insafına bırakılamayacak kadar önemlidir. YİD modeli ile yapılan veya işletilen arıtma, geri kazanım, arıtma çamuru işleme ve bertarafı, sıfır atık yönetimi kapsamında atıkların toplama, taşıma hizmetleri, atık işleme, geri kazanım ve bertaraf tesislerinin görevli şirkete yeterince kar sağlamaması durumunda, tesisin bilimsel gerekliliklere göre değil, karlılığa göre yönetilmesi geri döndürülemez tahribatlara yol açabilir. YİD modeli ile çizilmeye çalışılan algının aksine kamuya maliyet çıkarmadan ya da az maliyetle proje yaptırılması değildir. Öte yandan başka bir tartışma ise YİD modeline göre yapılacak olan bu tesislerde, işçi sağlığı ve iş güvenliğinin ciddi tehdit altında olduğudur. Tehlikeli atıkların da bu tesislerde işleneceği düşünüldüğünde, özel sektörün daha fazla kar elde etmek için gerektiğinde işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerini askıya alacağı su götürmez bir gerçektir. Özellikle sendikalaşma oranlarının oldukça düşük olduğu ve sendikalaşmanın engellendiği bir ortamda, işçilerin güvenliği hele de böyle tehlikeli bir sektörde patronlarının insafına bırakılamaz. Mapa ve şamandıralar ile teknelerin kıyıda duraklaması ve konaklamasının YİD modeli ile şirketlere verilmesi, kıyıların şirketlerin hakimiyeti altına girmesine sebep olacaktır. Kıyıları kamuya ait alanlardır ve bu şirketler tarafından işgal edilmesine izin verilmemelidir.

Her şeyden önce sürekli olması gereken bu koruyucu tedbirlerin yap-işlet-devret yöntemi ile yaptırılması ekolojik bir tutum değil iktidarın her zamanki gibi rantı önceleyen yaklaşımının sonucudur. Hedeflenen çevre koruma işlevinin “özel sektör eliyle yapılması” eşyanın tabiatına aykırıdır. “Görevli şirketlerin” nasıl tespit edileceğine ilişkin açık bir hükmün olmaması ve iktidarın çevre ihalelerinde rantı önceleyen yaklaşımı bu konuda amaçlanan “çevre korumasının” gerçekleşmeyeceğini göstermektedir.

Ayrıca yerel yönetimlerin konu hakkında karar almalarını kısıtlayan, konu hakkında kurulması planlanan banka hesabı sisteminin yerel idarelerin değil bakanlığın denetiminde olmasını düzenleyen, projelerin onaylanması yetkisini bakanlığa veren bu düzenleme ekolojiyi korumaktan ziyade iktidarın denetim ve rant alanını genişletecektir. Yerel yönetimler arasında siyasi ayrımcılık yapmaktan geri durmayan iktidarın Van Gölü Koruma Kanununu

çıkarmaması, HDP'li belediyelere kayyum ataması ve bu belediyelerin bütçelerine ilişkin kısıtlayıcı uygulamaları bu konuda yeterli veri sunmaktadır. Bölge illerindeki imar planı uygulamaları, kıyı kanunu uygulamaları ve orman kanunu uygulamalarında adil davranılmadığına ilişkin birçok uygulama kamuoyuna yansımıştır. Binlerce yıllık medeniyetlerin mirası olan Hasankeyf'in yok edilmesi, Van'da Çevre yolunun kamulaştırmaz bir şekilde yapılmaya çalışılması, Van Gölü kıyısında yüzlerce kamu binasının kıyı kanununa aykırı olmasına rağmen yıktırılmaması, Ahlat'ta Anayasa Mahkemesi kararına rağmen bir Saray yapılması, bölgede güvenlik gerekçesi ile ormanların tahrip edilip yok edilmesi bu uygulamaların tipik örneklerindedir.

Arıtma ve geri dönüşüm politikaları ve projeleri kamunun ve doğanın çıkarı için kamu tarafından yürütülmelidir.

MADDE 13

Çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak, döngüsel ekonomi ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini arttırmak ile ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak için özel bir tüzel kişiliğe haiz, kendi gelirleri olan ve bir şirket gibi yönetilerek Çevre Ajansı kurulmasının belirtilen amaçları yerine getiremeyeceğini, söz konusu ajansın kurulmasının teklif edildiği görüşmeler sırasında da yazılı ve sözlü olarak ifade etmiştik. Yasalaşmasının üzerinden daha iki yıl geçmemişken Ajansın ve taşeron olarak yetkilendirdiği firmaların yanında bu madde ile özel sektöre yeni bir alan sunulmaktadır. Kamuoyu denetiminden uzaklaştırılmış ve piyasa yaklaşımını esas alan özel sektör işletmeciliğinin önceliği ekolojii korumak değil kar oranlarını arttırmak olacaktır. Bu nedenle ekolojinin korunmasında kamusal bir yaklaşımın esas alınması, özel sektörün etkisinin kurumsal olarak azaltılması gereklidir. Çevre kirliliğinin büyük bir çoğunluğunun nedeni, karlarını artırmak amacı ile çevreyi tahrip eden işletmeler olduğundan "sübjektif" bir yapılanma ile ajansın üyelerinin de bu şirketlerin etkisiyle belirlenebileceğini ve bir takım bağış, yardım ve benzeri adlar altındaki kampanyalar ile şirketler ve ajans işbirliği ile doğa tahribatının arttırılacağı öngörülmelidir. Ayrıca depozito sistemini denetlemesi beklenen Çevre Ajansı'na, Çevre Kanunu'nda kamu kurumlarına verilen denetim yetkisi de verilmiştir. Ancak Ajansın danışma kurulunda özel sektör temsilcileri yer alacak ve böyle bir oluşuma kamusal olması gereken bir denetim yetkisi de verilmiş olacaktır. Ayrıca Ajansın içerisinde bir iç denetim mekanizması söz konusu değildir. Ajansın bir iç denetim organı yoktur. Bu denetimsizlik varken bu kaynakların nereye aktarılacağı konusunda endişelerimiz mevcuttur. Hem Ajansta hem de yapacağı işlerde özel sektörün değil kamunun etkili ve yetkili olması doğal tahribatı önleyebilir. Aksi takdirde ekolojii, onu tahrip edenlere teslim etmiş olacaksınız.

Ayrıca maddede koylardaki ekosistemi kurtarmanın bir yöntemi olarak sunulan Mapa Şamandıra yöntemi, koyların yat sahiplerine terkedileceğinin, halkın kullanımına adı konmamış bir biçimde kapatılacağıın da kanıtı niteliğindedir.

MADDE 14

Düzenleme ile 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 1 inci maddesine yeni bir fıkra eklenerek "Bina Kimlik Sertifikası" tanımı getirilmektedir. Bina kimlik sertifika tanımlaması yetersiz ve muğlak olup, bunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Yani bina kimlik sisteminde hangi teknik bilgiler veya genel bilgilerin yer alacağı hususu belirsizdir. Günümüzde

24 kentimiz, 80’i aşkın ilçemiz, 500 üzerindeki mahalle veya köy yerleşim biriminde 100.000’den fazla bina aktif fay zonlarının sakınım bandı üzerinde yer almaktadır. Yine çok sayıda yapı heyelan, kaya düşme tehlikesi ile karşı karşıya olup, DSİ Genel Müdürlüğüne hazırlanan havza planlarına göre binlerce bina dere yatakların taşkın riski yüksek alanları üzerinde bulunmaktadır. Bakanlık afet riski yüksek bu alanlara inşa edilen binalara nasıl bir kimlik belgesi düzenleyecektir. Olası afet durumunda bu binalar yıkıldığında bakanlık ne tür sorumluluk alacaktır. Sonuç olarak bahse konu bent bu haliyle, toplumun afet güvenliğini, dolayısı ile sağlığını korumaktan uzaktır. Müteahhitlerin ve emlakçıların daha rahat ve daha pahalı olarak konut satışı yapmasına fırsat veren, toplumun güvenli barınma sorununa çözüm olmayan bir düzenlemedir.

MADDE 15

Söz konusu madde komisyona geldiği ilk hali ile 65 yaşını doldurmuş denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanları, yapı denetim kuruluşları adına şantiye mahallinde görev yapmalarını yasaklamaktaydı. Komisyonda iktidar milletvekillerinin önergesi ile bu yaş hattı 75’e yükseltilmiştir. Bu durum dahi maddenin insan hakları ve hürriyet üzerinde kısıtlayıcı bir madde olma özelliğinden uzaklaştırmamıştır.

Anayasa 49’a göre, “*Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır.*” Demektedir. Bu düzenleme her şeyden önce bir meslek gurubunu iş ve çalışma hayatının dışına itmekte, anayasanın öngördüğü çalışma hakkını elinden almaktadır.

Kısaca kendi mesleklerini icra etmeleri önünde bir engel oluşturmak hem hukuki hem de insani açıdan sorunludur. Bugün devletin en üst kademelerinden tatalım neredeyse birçok meslek gurubunda uygulanmayan yaş sınırlamasının mimar ve mühendislere uygulanması eksik ve sorunlu bir durumdur.

MADDE 17

4708 sayılı Yapı Denetim Kanununda yapılan düzenleme ile Laboratuvar kuruluşlarına öngörülen maddi cezalar ve gerçeğe aykırı belge düzenlemesi durumunda uygulanacak men cezalarını düzenlemektedir. Bununla birlikte yapı denetim kuruluşlarının elektronik ortamda yapılan görevlendirmelere dair Bakanlıkça kendilerine verilen sorumluluklarını yerine getirmemeleri halinde uygulanacak idari müeyyide ve beş yılda bir periyodik denetim yapacak yapı denetim kuruluşlarının sorumlulukları yerine getirmemeleri durumunda tesis edilecek idari yaptırımlar belirlenmiştir.

2020 yılında mecliste görüşülerek kanunlaşan Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile yapı denetim kuruluşlarına yönelik uygulanan men cezaları ortadan kaldırılmıştı. Yapılmak istenilen düzenleme ile elektronik ortamda yapılan görevlendirmelere dair Bakanlıkça kendilerine verilen sorumluluklarını yerine getirmemeleri halinde 120 güne kadar denetim görevi üstlenmesine izin verilmemesi hususu düzenlenmiştir.

Maalesef Türkiye’de denetim mekanizması etkin ve etkili bir şekilde yürütülmediği gibi takibi de mümkün değildir. Yapı denetimlerinin sağlıklı olmadığı bir ortamda insanların yaşamları riske edilmekte, ortaya çıkan olumsuz sonuçlardan ise ne bakanlık ne de yapı denetim kuruluşları bir sorumluluk üstlenmemektedir.

Türkiye’de şehirleşme yapısı incelendiğinde özellikle aktif fay zonları üzerine inşa edilen, taşkın, ve sel gibi doğal afetlerin sıklıkla meydana gelebileceği bir düzlem üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Olası bir deprem veya afetten zarar gören yapıların önemli bir bölümü zeminden kaynaklandığı bilinmektedir. Bu durum bilinmesine rağmen kanun maddesinde Yapı Denetim Kuruluşların aktif fay zonlarının sakinim bandı içinde yapılan binanın fenni mesuliyetini üstlenen bir müeyyide yer almamaktadır. Hatırlanacağı üzere yapı denetim kuruluşlarının denetiminde Kastamonu- Bozkurt ilçesinde dere yatağına 3 yıl önce inşa edilmiş bir binada 13 kişi yaşamını yitirdi. Toplum afet etkilerinden koruyacak düzenlemelerin hayata geçirilerek, insan hayatını riske edecek yapıların inşa edilmesi engellemelidir.

MADDE 19

Söz konusu madde ile yapı denetim kuruluşlarının beşer yıllık periyodik denetimleri, bu denetimlerden alacakları ücretler ve denetim sürecinde yaşanacak engellemelere yönelik engelleyenler için uygulanacak maddi cezaları düzenlemektedir. Bilindiği gibi Türkiye’de şehirleşme aktif fay zonları, taşkın riski taşıyan dere yatakları, heyelan riski taşıyan bölgeler ve çeşitli doğal afetlerin meydana gelebileceği bir düzlem üzerinde bulunmaktadır. Milyonlarca insanın yaşamının olası bir afetle riske gireceği bu şehirleşme anlayışında gerekli hassasiyeti göstermeyen, bu riskli hatlar üzerinde yeni yapılaşmanın önüne geçmeyen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı söz konusu maddenin gerekçesinde temel hedef olarak “...can ve mal güvenliğini teminen sağlıklı ve sağlam yapıların oluşturulmasını sağlamak ...” açıklamaktadır.

Bir yandan riskli alanlarda yapılan imar planlarına sessiz kalınırken diğer yandan “can ve mal güvenliği” kavramını kullanmak kendi içinde bir çelişkidir başka bir şey ifade etmemektedir. Bununla beraber can ve mal güvenliği bir tarafa TCK 116’da belirlenen konut dokunulmazlığının ihlali suçuna da zemin oluşturmaktadır.

Maddeye göre denetimle ilgili iş ve işlemlerle ilgili binaya ya da bağımsız bölüme girişi engelleyenlere ilk gidişte tutanak, ikinci gidişte engelleyenlere ise 1500 TL idari ceza ve kolluk gücü ile binaya ve/veya bağımsız bölüme girişin önü açılacak. Bu maddenin mevcut hali ile onay halinde istenilen yer de denetim yapılarak binalar kolluk gücü ile denetlenebilecektir. Bu maddeyi kanun teklifinde yer alan 26. Maddeden ayrı düşünmemek gerekmektedir. Öyle ki hem kolluk gücüyle denetim hem kolluk gücüyle kapıların zorla açılması hususu yasa yapmak değil hukuk tanımazlıktır. Eğer gerçekten toplum can ve mal güvenliği hedefleniyor ise şehirleşme anlayışının değiştirilerek doğal afet riski ile insanların yaşamlarını riske edecek düzenlemelere son vermekten başlanabilir.

MADDE 20

Maddeyle 5488 sayılı Tarım Kanununa Geçici Madde eklenerek tarımsal desteklenmeden gerçeğe aykırı evrak düzenlediği için desteklerden yararlandırılmayanlar tarımsal üretim yaptıklarını ispatlamaları halinde desteklerden yararlanabileceklerdir. Kanun genel anlamıyla olumluysen, söz konusu düzenlemede verilmeyen desteklenmelerde faiz işletilmemektedir. Çiftçiler tarafından açılan ve binlerle ifade edilen davalarda çiftçiler lehine sonuçlar çıkmaktadır. Burada mahkemeler üreticilere yasal faizlerle ödemelere hükmetmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı çiftçinin hakkı olan yasal faiz tutarını ödemeli ve son dönemlerde ekonomik olarak zor bir dönem yaşayan çiftçiler en azından kısmı bir destek elde edeceklerdir.

MADDE 21

Maddeyle 5543 sayılı İskan Kanununda değişiklikler yapılmaktadır. Değişikle Türk soylu göçmenlere yönelik bazı ekonomik ve iskansal avantajlar sağlanmaktadır. İskan Kanununun 3'üncü maddesi 'd' bendinde *göçmen* şöyle tanımlanmaktadır:

"Göçmen: Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup, yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelip bu Kanun gereğince kabul olunanlardır."

İskan Kanununda göçmen kavramı başlı başına etnik bir ayrımcılığı vurgulamaktadır. Göçmenlik kavramı en geniş tanımıyla ele alınmalıdır. Ya bu haklar ve avantajlar tüm göçmenler için yararlandırılmalıdır ya da gerçekçi kapsayıcı yeni bir düzenleme yapılmalıdır.

MADDE 26

Türk Ceza Kanunu'nun 116 ıncı maddesi "Konut Dokunulmazlığı İhlali" suçunu düzenlemektedir. Maddeye göre "*Bir kimsenin konutuna, konutunun eklentilerine rızasına aykırı olarak giren veya rıza ile girdikten sonra buradan çıkmayan kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*" Yine aynı maddenin 4. Fıkrası "*Fiilin, cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle ya da gece vakti işlenmesi halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur*" demektedir. Yapılmak istenilen düzenleme mülk sahibinin rızasını ortadan kaldırarak ve gerektiğinde kilitli olan kapıları zorla açarak ve açtırarak, kolluk gücünün de desteği ile riskli olan binaların tahliyesini ve yıkılmasını öngören bir maddedir.

Bu maddenin yasallaşması durumunda ilgili kanun teklifinin 19. Maddesi ile zor kullanarak denetlenen binaların bu madde ile yine zorla yıkılmasının önü açılacaktır. Özellikle bakanlığın kamulaştırmak istediği yerleri sahte evrak ve belgelerle riskli yapı olarak belirlemesi durumunda kişinin hukuki tüm hakları elinden alınacaktır.

Hatırlanacağı üzere Bitlis merkez ilçesinde yapılmak istenilen "millet bahçesi" için 2019 yılında çelik konstrüksiyon ile yapılmış PTT'nin binası dahi riskli yapı olarak belirlenmiş ve tahliyesi istenmişti. Yine onlarca dükkan ve iş yeri kapıları mülk sahibine haber verilmeden zor kullanılarak girilmiş, kapı ve pencereler yerlerinden sökülerek derin bir mağduriyet yaşatılmıştı. Bugün bu madde hem o gün Bitlis ilinde yapılan uygulamaların aslında hukuksuz olduğunun itirafı hem de bundan sonra yapılacak bu ve benzeri hukuksuz uygulamaların habercisi niteliği taşımaktadır.

Vatandaşı koruması gereken yasalar vatandaşın temel hürriyet ve özgürlük alanlarına birer saldırı olarak karşımıza çıkmaktadır. Öyle ki Cumhurbaşkanlığı karamamesi ile bir bölgenin Afet Riski taşıdığı belirlenir ise vatandaşı koruyacak hiçbir hukuki zemin kalmayacaktır. Bu madde kanuna, hukuka, adalete ve en önemlisi vicdana aykırı bir düzenlemedir.

MADDE 28

Kanun 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri Kanununda kişisel verilerin korunmasına, bazı teknik meselelere ve mesleki standartlaşmaya dair düzenlemeler içermektedir.

Kanunda sertifikasyon uygulamalarının savunma, güvenlik ve istihbarat alanında çalışan yazılımlar için muaf tutulması tam olarak anlaşılammamaktadır. Son dönemde bu alanda çalışma yürüten bazı özel ve kamu kurumlarının istihbarat yazılımlarını kişisel menfaat amaçlı kullandıkları basında genişçe yer bulmuştu. Öyle ki yurtdışına kaçan ve itiraf videoları

yayınlayan bazı mafya liderlerinin söylemlerine dahi bu durum yansımıştır. Bu nedenle Kanun metninde muğlak olan bu durumun ya gerekçelerinin detaylı açıklanması gerekiyor ya da ilgili bölümünün kanun metninin çıkarılması gerekiyor.

Yine yapılmak istenen kanun değişikliği ile sadece kişisel verilerin paylaşımı ve güvenliği ile ilgili olmayıp (3), (4), (6)(a) ve (6)(b) fıkralarında tarif edilen alt madde değişiklikleri ile Coğrafi Bilgi Sistemi alanında kullanılan yazılımların sertifikalarını kullanıcılar tarafından ödenecek bir bedel olarak yeni ve yüksek maliyetler ile karşı karşıya kalmasını sağlayacaktır. Ayrıca ve en önemli hususlarda biri kullanılan tüm ölçü sistemleri için bir kayıt kontrol ve kalibrasyon işinden bahsedilerek, Coğrafi Bilgi Sistemi verisi üreten fakat meslek odasına bağlı olarak tescilli harita firmaları ve harita mühendislerini yetkisi dışında ikinci bir tescil ve denetim ile kendine bağlama gibi tüm şirketlerin Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü'ne tabi olmasına yol açacaktır.

MADDE 29

Türkiye Çevre Ajansının organ ve birimleri kısmında Yönetim Kuruluna danışmanlık etmek ve tavsiyelerde bulunmak üzere Danışma Kurulunun oluşturulacağı belirtilmiştir. Danışma kurulunda ise Ajansın faaliyet alanlarında temayüz etmiş kişiler ile yükseköğretim kurumu, özel sektör ve kamu kurum ve kuruluşları çalışanları arasından olmak üzere on bir üyenin yer alacağı bilgisi verilmiştir. Ancak uygulamada tamamen iktidara yakın kişiler yönetimlere ve kurullara getirilmiş ve ajans tartışmalı hale gelmiştir.

Oysa Çevre ajansı kurulmasına dair TBMM görüşmelerinde biz HDP olarak: "Danışma Kurulu bağımsız kişilerden oluşmalı ve mutlaka sivil toplum temsilcileri ile ilgili meslek odaları temsilcilerini de kapsamalıdır. Ajans danışma kuruluna seçilecek olan temsilcilerin meslekleri ve kurumları belirtilmeli, temsiliyet açısından çeşitlilik sağlanmalıdır. Çevre Ajansı Kamu idari ve mali yapısı içerisinde, kamu (özellikle Sayıştay) denetimine açık bir yapıda oluşturulmalı; tüm iş ve işlemlerinde şeffaflık sağlanmalıdır. Ajans Yönetimi (Yönetim Kurulu, Başkan ve diğer üst yönetim) için nitelik ve liyakat belirlemeleri tanımlanmalı; Yönetim Kurulu'nda Çevre Mühendisleri Odası tarafından belirlenecek 1 üye, üniversitelerin Çevre Mühendisliği Bölümlerinden belirlenecek 1 üye, çevre alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının belirleyeceği 1 üye mutlaka yer almalıdır. Ajans Danışma Kurulu'nda yer alacak kişilerin meslek, kurum ve liyakatleri tanımlanmalı ve temsiliyet açısından çeşitlilik sağlanmalı; TMMOB ve Çevre Mühendisleri Odası burada yer almalıdır. Yönetim ve Danışma Kurullarında Kamu kurum Kuruluşları adına görev alacak kişiler Çevre Yönetimi Denetimi konularında deneyim sahibi olmalıdır. Ajansın kendi iç yapılanması, birimleri ve personel yapısı da tanımlanmalıdır. Ajans organ ve birimlerinde görev alacak kişilere ait özelliklerin; kamu personeli niteliği taşıma zorunluluğu ile uzmanlık ve yeterlilik şartlarının detaylı olarak belirtilmesi gerekmektedir. Kanun teklifinde yer alan uygulama alanlarının Çevre Mühendisliğinin uzmanlık alanında yer alması sebebi ile görev alacak kişilerin büyük çoğunluğunun Çevre Mühendisi veya benzer akademik alanlardan olma zorunluluğu getirilmelidir. Bakanlığa ait denetim yetkilerinin bakanlık uhdesinde kurulması planlanan bir kuruluşa devredilmesi yetki karmaşasına sebep olacaktır. Ajansın yasada belirtilen haliyle kurulmamasını öneriyoruz ancak tüm itirazlarımıza ve önerilerimize rağmen kurulacaksa bu ajansın "denetim" işlevi olmamalıdır. Denetim işlevi de devredilmiş bir Ajansın varlığı Çevre Bakanlığını atıl ve gereksiz duruma düşürecektir. Ajans kurulma ve çalışma amaçları kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde yürütülen görev ve tanımlar çıkarılmalı;

yurtdışı örneklerinde olduğu gibi “araştırma, geliştirme, farkındalık arttırma vb yönünde destekleyici bir yapıda oluşturulmalıdır.” Demıştik. Ancak bu önerilerin hiçbiri hayata geçirilmediği gibi, aksine ajans tamamen iktidarın aparatı gibi çalışır hale getirilmiş, doğrudan iktidarın “himaye” sine girmiştir.

MARMARA DENİZİ'NDEKİ MÜSİLAJ SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLER

Marmara Denizi'nde müsilaj sorunu esas olarak insan sebepli (antropjenik) bir sorundur. Dünya tarihinde doğanın kendi değişim dönüşüm süreci içinde pek çok türün evrimsel değişikliğe uğradığı, ortadan kalktığı veya yeni türlerin evrimleştiği bilimsel bir gerçektir. Dünyaya çarpan bir meteor, volkanik, atmosferik olaylar, akarsu veya denizlerin rejim değişikliği, su varlıklarının yok olması ya da yeniden doğuşu ekolojik süreçleri kökten değiştirebilmiştir. İnsan türü var olduğu günden sonra bu değişim ve dönüşümlere daha çok tabii olarak varlığını sürdürürken, sanayi devriminin ardından doğal süreçleri daha çok etkileyen bir varlık haline gelmiştir. Fossil yakıtlarının kullanılmaya başlanması, lastik tekerlilerin icadı giderek nükleer enerjinin kullanılmasıyla dünya geri dönüşümsüz bir biçimde değişmeye başlamıştır. Dünyanın jeolojik çağlarına böylece bir yeni çağ daha eklenmiştir o çağın adı Antropozoik çağ ya da antroposendir.

Bir jeolojik çağ olup olmadığı tartışılarsun, bu en kısa çağda dünyada biyoçeşitlilik zarar görmüş, biosfer pek çok kimyasalla kirletilmiştir. İklim krizi insan eliyle çıkarılmıştır.

Bugün konuştuğumuz ve çareler aradığımız müsilaj sorunu da esas olarak insan kaynaklı bir sorundur. 60'lardan bu yana plansız ve çarpık kentleşme, kapitalizmin aşırı kar hırsı ile doğal varlıkların yağmalanması, endüstriyel, evsel atıklar, tarımda yoğun olarak kullanılan gübre ve tarımsal zehirlerin doğurduğu kirlilik, atmosferik olaylar, gemi ticaretindeki yoğunlaşma vb. tüm doğal varlıkların büyük bir hızla tahrip olmasına sebep olurken Marmara Denizi de bunlardan payını almıştır.

1989 ile birlikte başlayan Haliç'in temizlenmesi projesinin aslında Marmara'nın kirletilmesi anlamına geldiği çok geçmeden görülmüş ise de Marmara'nın kirletilmesi o günden bugüne dek neredeyse kesintisiz devam edegelmiştir.

Müsilaj oluşumunda pek çok faktörden bahsedilmektedir. Denizde besleyici tuzların artması, denizin ortalamadan fazla ısınması, oksijensizlik, biyo çeşitliliğin kaybı gibi etkenlerin tümünün kaynağı insan eliyle yaratılan kirliliktir. Kirlilik azot fosfor yükünün artmasına paralel olarak pek çok organik ve inorganik maddenin de sudaki konsantrasyonunun artmasıdır. Suda bu maddelerin konsantrasyonlarının artması, bir yandan bu maddelerin oksidasyonunda kullanılması sebebiyle çözülmüş oksijen miktarının azalması anlamına gelmektedir. Bir diğer yandan sudaki süspansiyon miktarının fazlalığı bir ısınma sebebiyken aynı zamanda oksijen miktarını azaltan da bir faktör olmaktadır. Sudaki N ve P artışı bu maddeleri bir besin ögesi olarak kullanan bir cins fitoplanktonun sayıca artmasına sebep olmuştur. Suda olağan konsantrasyonun çok üzerinde birey sayısına ulaşan fitoplanktonlar da parçalanarak müsilaj oluşumunu tetiklemiştir. Yine kirlenme, besin zincirini kırması sebebiyle fitoplanktonun doğal düşmanlarının azalmasına yol açmıştır. Bu da birey sayısını arttıran bir diğer faktördür.

Buradan hareketle müsilaj sorununun çözümünün denizi kirlilikten kurtarmak olduğunun tespiti önemlidir. Temel olarak sorun insan kaynaklı bir kirlilik sorunu olarak alındığında, bu kirliliği endüstride, evlerde, kırsalda, denizde, havada hangi yöntemlerle azaltacağımıza odaklanmamız kolaylaşacaktır.

Ancak ne yazık ki 8 Haziran’da ilan edilen Marmara Denizi Koruma Eylem Planı (22 Madde) neredeyse uygulanmamaktadır. İlk günlerdeki motivasyon azalmıştır. Müsilajın kendiliğinden yok olduğu, tehlikenin geçtiği, bu durumun olağan ve doğal bir durum olduğu, Marmara Denizi’nin iyi durumda olduğu vehimi bir kısım çevreler tarafından sistemli olarak propaganda edilmektedir. Oysa durum ne yazık ki tam tersidir. Sorunun çözülmesi için ivedi tedbirlerin bir an evvel alınması gerekmektedir. Zira hep söylediğim gibi denizin zamanı kalmamıştır.

Bu sebeple çalışmalara yapıcı bir katkı sağlamak için, bir an evvel alınması gereken tedbirleri aşağıdaki 23 maddede kamuoyuna sunmayı uygun gördük.

1. Marmara Denizi’ni “kirletiliyor olmaktan kurtarmak” başta müsilaj olmak üzere tüm olumsuz unsurlardan kurtaracaktır. (Ör: biyotoksin sorunu, ağır metal sorunu, üst su kütlesindeki aşırı ısınma, biyo-çeşitlilik kaybı, olası insan sağlığı vb.).
2. Bu kapsamda Marmara Denizi hiçbir şekilde alıcı ortam olarak kullanılmamalıdır. Zaten çevre mevzuatında da kabul edilmiş olan uluslararası alıcı ortam standartlarının kabul ettiği 5mg/litre çözülmüş oksijen değerinin çok altında olan oksijen düzeyi sebebiyle şu anda Marmara’yı alıcı ortam olarak kabul ederek deşarj yapmak mümkün değildir.
3. Marmara Denizi’nin kirletilmesi uzun bir tarihsel geçmişe sahip olsa da en büyük güncel kirlilik Ergene derin deniz deşarjıdır. Bu denli majör bir girdinin ivedilikle ortadan kaldırılması gerekmektedir. Ergene havzasında endüstriyel, evsel ve tarımsal kirlilik had safhadadır ve bu kirlenmiş sular arıtılmadan veya yeterince arıtılmadan Marmara’ya deşarj edilmektedir. Deşarj yapılan bölgeye çok yakın bir noktadan alınan su örnekleri (a) kirliliğin korkutucu boyutlarda olduğunu kanıtlamaktadır.

(a)

Tespit edilen mg/l	WHO Değeri mg/l
Cu: 2544.38	0.02
Zn: 1932.02	0.5
Fe: 636.89	0.2
Ni: 77.60	0.02
Cd: 9.91	0.005
Pb: 76.19	0.01

MAREM 2021

Ayrıca Ergene derin deniz deşarjının devreye girmesi ile kirliliğin 3,5 kat artacağını söyleyen (b) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın tespiti ile güncel ölçüm değerleri birbirlerini destekler niteliktedir. Ergene derin deşarjı sonlandırılmalı, suyun geri kazanımı temelinde ileri biyolojik ve gerektiğinde membran arıtma teknolojisine yönelinmelidir. Ergene havzasından derin sondajla sanayii tesislerinin yeraltı sularını kullanmaları yasaklanmalıdır.

(b) <http://tbbyayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/515.pdf>

4. 1989 senesinden beri yanlış bir şekilde uygulanan “Marmara Denizi alt akıntısının artırılmamış ve/veya yeterli artırılmamış atıklar için seyrelme ve bu atıkların Karadeniz’e taşınması için bir konveyör olarak kullanılması” prensibinden en fazla 4 senelik bir zaman zarfında mutlaka vazgeçilmesi ve İstanbul başta olmak üzere Marmara Denizi kıyı ve hinterlandındaki tüm arıtma sistemlerinin “geri kazanım” esasına göre yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bu temel prensibin diğer denizlerimize de en geç 6 senelik bir zaman dilimi içinde geçilmesinde fayda olacaktır.
5. Yukarıda belirtilen temel unsurların gerçekleştirilmesi bağlamında, durumun vahametine istinaden, Marmara Denizi’ni boğazları ile birlikte kapsamına alan bir bağımsız “masa” kurulması gerekmektedir. Söz konusu yapı bağımsız olarak sadece Marmara Denizi su kütleleri ile sorumlu olacak bir yapı olmalıdır. Buna göre;
 - a) Söz konusu yapı bağımsız olmalı, herhangi bir bakanlık altında yer almamalıdır.
 - b) Söz konusu yapıya mutlaka, bir ana laboratuvar bağlamında, kendi kontrolünde, çok yönlü, analiz olanakları sağlanmalıdır.
 - c) Söz konusu yapı Marmara Denizi ve boğazlar genelinde, en az senede 4 kez (ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış dönemleri) mevcut ve değişen fiziksel, kimyasal, biyolojik ve ihtiyolojik izleme çalışmalarını kendi bünyesinde yapacak ve/veya koordinasyonunda yaptıracak olanaklar sağlanmalıdır.
 - d) Marmara Denizi ile ilgili yapılmış ve yapılacak tüm bilimsel çalışmaların verileri söz konusu yapı içinde oluşturulacak veri tabanında toplanması sağlanmalıdır.
 - e) Söz konusu yapının Marmara Denizi ve boğazları etki alanına alacak yeterli sayıda ve teknik yeterlilikte temel ölçüm cihazları, teknik eleman, uygun tekne olanakları sağlanacak in-situ (yerinde) izleme laboratuvarları olmalıdır.
 - f) Söz konusu yapının parametrelere dayanacak sonuç bildirimleri kurum ve kuruluşlarca bağlayıcı olmalıdır.
6. Marmara Denizi’nin hızlı restorasyonu için tamamı koruma alanı ilan edilmelidir. Deniz kenarlarında her ne maksatla olursa olsun yapılaşmaya izin verilmemelidir.
7. Kıyısız alanlar korunmalı, tahribat önlenmeli ve Su havzalarına kaçak inşaat yapılması önlenmelidir. Kıyılarda su hareketlerini engelleyecek yapılaşmanın önüne geçilerek, kıyıların doğal yapısının korunması sağlanmalıdır.
8. Marmara ekosistemini pek çok açıdan temelden olumsuz etkileyecek (inşa faaliyeti sonucu meydana gelen atıklar, dip çamuru, hafriyat, Küçükçekmece lagün ekosistemini yok olması, trafik, artacak nüfusa paralel olarak artacak yapılaşma ihtiyacı, su ihtiyacı, atık suların artışı vb.) Kanal İstanbul projesinden vazgeçilmelidir.
9. “Balıkesir Çanakkale İleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı” gibi deniz ekosistemini olumsuz etkileyecek projelerden vaz geçilmelidir.
10. Marmara Adası’nda sürmekte olan ve bir kısmında ÇED raporu dahi olmayan madencilik faaliyetleri kısıtlanmalı, ekolojik ihtiyaçlar doğrultusunda sıkı denetime tabi kılınmalıdır.

11. Özellikle Susurluk havzasında üretim yapan endüstriyel tesislere Ergene havzasında uygulanan protokolün aynısı uygulanmalı, kesin olarak atık suların derelere veya denize deşarjı engellenmeli, tesislerde kullanılan suyun geri kazanımı temel olmalıdır.
12. Tüm tarımsal havzalarda, tarımsal kaynaklı kirleticilerin derelere, göllere ve nihayetinde denize girişı önlenmeli. Tarımda agroekolojik yöntemlere kademeli geçiş sağlanmalı, tarım alanları ile dere, göl veya deniz arasında tampon bölgeler kurulmalı ve sulama amaçlı yapay sulak alanlar oluşturulmalı ve acil havza planları devreye sokulmalı,
13. Arıtılmış suların denize deşarjı yerine tarımsal ve peyzaj amaçlı kullanımı özendirilmeli.
14. Tarım kimyasallarının (gübre, zehir vb) kullanımı agroekolojik yöntemlerle kademeli olarak azaltılmalı.
15. Önemli bir kirletici olan zeytin kara sularının deşarjı yasaklanmalı, (çiftçinin ne kadar zeytin ürettiğı üzerinden potansiyel zeytin karasuyu miktarı hesaplanarak o miktarın çiftçiden alınması esas alınmalı) toplanan kirli sular buharlaştırma esasıyla yeniden kazanılmalı.
16. Denizlerimizde biyoçeşitliliğın korunması yönünde stratejiler izlenmeli. Marmara Denizi'nde plankton ile beslenen hamsi, sardalya, çaça gibi balıkların avcılığının kontrolü, bu canlılarda popülasyon artışı için gerekli önlemlerin alınması sağlanmalı.
17. Sürdürülebilir balıkçılığa geçiş süreci planlanmalı ve kademeli olarak geçiş yapılmalı. Bu çerçevede denizlerimizde canlı envanteri oluşturulmalı, balık stokları belirlenmeli ve avcılık var olan stoklar baz alınarak planlanmalı.
18. Küçük aile balıkçıları başta tüm balıkçılar devlet tarafından desteklenmeli.
19. Gemi taşımacılığında sintine su ve balast suyu boşaltımı kontrol altına alınmalı, Deniz taşımacılığında kaynaklanan kirlenmenin önlenmesine yönelik denetleme ve izleme mekanizmaları hayata geçirilmeli,
20. Eysel, endüstriyel ve diğerkirlik varlıklarının AAT iyileştirilmesi veya yeniden inşasının zaman alacağı dikkate alınarak bireysel önlemler için ulusal düzeyde kampanyalar düzenlenmeli.
21. Marmara Denizi için müsilaerken uyarı sistemi geliştirilmeli, uydu verileri ve erken uyarı sistemleri ile aşırı alg artışları ve müsilaerleşümü takip edilmeli.
22. Marmara Bölgesi'ndeki nüfus artışına sebep olabilecek kentsel ve endüstriyel planlamalar önlenmeli.
23. Marmara Denizi'nin özgün özellikleri dolayısı ile başta ilköğretim olmak üzere, söz konusu özellikleri içeren ve dolayısıyla bir denizin ne olduğı ile ilgili bilgilerin müfredata eklenerek öğrencilerin deniz ve deniz ortamı ile ilgili fikirlerinin oluşabileceğı bir müfredat düzenlenmesinin yapılması gerekmektedir.

Kanal İstanbul ve Müsilağ Sorunu

Kanal İstanbul projesinin hayata geçirilmesi denizel ortam açısından önemli sonuçlar doğuracaktır. Kanal İstanbul su yolu ve yeni şehir yapılaşma projesinin hayata geçmesiyle birlikte bölgeye yerleştirilecek nüfusun ve kurulacak işletmelerin oluşturacağı atık su kirliliği de Marmara Denizi'ne verilecektir. Bugün İstanbul Su Havzası olarak korunan alanlar, Kanal İstanbul su yolu çevresindeki yapılaşma ile kirletici varlık haline dönüşecektir. Bu kirletici varlığın deşarj yeri yine Marmara Denizi olacaktır. Marmara Denizi'ne Küçükçekmece-Kilyos-Durusu Havzasına konuşlandırılacak olan yeni kent yükü, Sazlıdere'ye, Küçükçekmece Lagünü'ne, havzada yeraltı sularına karışarak Marmara Denizi'ne ulaşacaktır. Bu yükü getirecek, doğal sistemlerin üzerine konuşlanacak kentleşme alanı 13.08.2012 tarih ve 2012/3573 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 15.11.2012 tarih ve 17687 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına göre İstanbul ili kapsamında 24.475 hektar “Yenişehir Rezerv Yapı Alanının” olarak belirlenmiştir. Ardından su yolu ve yeni şehir yapılacak tüm bölge etap etap alt ölçek; 1/5000 nazım imar -1/1000'lik uygulamalı imar planları ile yapılaşmaya açılmaya başlamıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından mahkemelerin iptal ettiği Çevre Düzeni Planı yeniden hazırlanarak 2 Ağustos 2021 gününden itibaren askıya çıkarılarak duyuruldu. Sadece açıklanan yeni planlarda da parseller tekrar “kentsel gelişme ve üniversite alanı” olarak tanımlandı. Alana konut, AVM ve rezidans yapılmasının önü açıldı. Küçükçekmece Lagünü'nün ve arkeolojik sit alanlarının yakınında bulunan parseller için hazırlanan alt ölçekli planlarda da 629 bin 187 metrekare inşaat yapılması ve 12 bin yeni nüfusun buraya yerleşmesi öngörüldü. Her plan değişikliğinde, açılan ihalelerde bölgeye konuşlandırılacak ilave kent yükünün derelere, lagüne ve Marmara Denizi'ne yeni gelecek atık su yükünü arttıracığı görülmektedir.

Kanal İstanbul Projesi ile Terkos Gölü'nün doğusunda kalan yaklaşık 20 km²'lik bir su toplama havzası devre dışı kalacak (yaklaşık yıllık 18 milyon m³'lük bir su kaybı), Sazlıdere Barajı'nın devre dışı kalması ile (yaklaşık yıllık 52 milyon m³'lük bir su kaybı) birlikte toplam su kaybı yıllık 70 milyon m³ olmaktadır.

Ayrıca İstanbul'un 5 milyon nüfusunun su ihtiyacını karşılayan Sazlıdere – İkitelli Sistemi devre dışı kalacaktır. H. Gerçek (2019) yaptığı açıklamalarda Kanal İstanbul ve Yenişehir Yapı Alanları Projesi ile en az 1,1 milyon insanın bölgeye ilave olarak yerleşeceğini bunun 2,5 milyon nüfusa kadar artmasının beklenebileceğini, Büyükşehir Belediyesi'nin yaptığı çalışmada bu nüfusun 2040 yılında, ilave olarak günde 3,3 milyon yolcu yaratacağının öngörüldüğünü belirtmekte. Yeni şehir projesi ile birlikte Yapılacak yeni atık su arıtma tesisi kapasitesi dikkate alındığında ise bölge nüfusunun 7,5 milyon olacağı öngörülmektedir (Kanal İstanbul ve Yenişehir Projesi Teknik Raporu, TBMMOB Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şb, Haziran 2020).

Ayrıca Kanal İstanbul su yolu, Karadeniz girişinin yakın olması nedeniyle Tuna Nehri kaynaklı kirleticilerin en kısa yoldan Marmara denizine taşınmasına neden olacaktır. “Karadeniz'den Marmara Denizi'ne üst akım ile gelen Tuna Nehri kaynaklı azot kirletici yükü 123,5 ton olup, bu miktar yaklaşık 15 milyon kişinin evsel atık suyunda bulunan azot yüküne denk düşmektedir. Bu kirlilik yükünün en iyimser yaklaşımla %50'sinin Kanal İstanbul su yoluna giriş yapacağı öngörülürse, kanalın 45 km boyunca kirlilik taşıyan Tuna Nehri'nin Marmara Denizi'ne bağlantı su yolu olacaktır” (Kanal İstanbul ve Yenişehir Projesi Teknik Raporu, TBMMOB Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şb, Haziran 2020).

Nüfusun artması, karasal kökenli yeni kirlilik varlıklarının oluşması, kirliliğin denize taşınması, milyonlarca metreküp hafriyatın denize dökülmesi (bu konuda Marmaray tecrübesi hatırlanmalıdır) temiz su varlıklarını ve Küçük Çekmece lagününün yok edilmesi, Karadeniz'den gelen kirliliğe ikinci bir yol daha açılması vb. gibi pek çok sebeple Kanal İstanbul su yolu ve yeni şehir yapılması Marmara deniz ekosistemi açısından yok edici bir diğer faktör olacaktır.

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

MUHALEFET ŞERHİ

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülen 2/4469 esas numaralı “Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Teklifin Geneli ve Görüşme Usulleri Üzerine Değerlendirme

23 Mayıs 2022 tarihinde AK Parti İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 64 milletvekilinin imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4469 esas numaralı “Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 26 Mayıs 2022’de tali komisyonlardan biri olarak belirlenen Çevre Komisyonu’nda görüşülmüştür. Akabinde ise teklif, komisyonumuzda 30 Mayıs 2022 Pazartesi günü görüşülmeye başlanmış ve günün son dakikalarında görüşme tamamlanmıştır. Pek çok teknik hususu barındıran teklif, yeterli inceleme ve çalışma süresi olmadan komisyon sürecini tamamlamıştır. Ayrıca tali komisyonlar olarak belirlenen Adalet, Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonları ise toplanmamıştır.

Teklifle;

6200 sayılı DSİ Kanunu

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu

2872 sayılı Çevre Kanunu

3194 sayılı İmar Kanunu

3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanun

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun

5488 sayılı Tarım Kanunu

5543 sayılı İskân Kanunu

6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Kanunu

6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi Kanunu

6306 sayılı Afet Riski Altında Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun

7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulmasına Dair Kanun

olmak üzere 14 ayrı kanunda değişiklik yapılması planlanmaktadır.

Görüldüğü üzere komisyonumuzda görüşülen bu teklif birbiriyle ilgisiz pek çok konuyu içeren bir torba kanun teklifidir. Yasama kalitesini düşüren ve 27. dönemde AK Parti grubunun temel yasama mantığı haline gelmiş olan torba teklifler, ihtisas komisyonlarının da mantığını kadük hale getirmektedir. İhtisas komisyonları, genel kurul aşaması öncesinde alana hakim milletvekillerinin çok daha az sayıda katılımıyla çok daha uzun ve ince çalışmalarının yapıldığı meclis organları olması gerekmektedir. Ancak torba teklifler yaşadığımız örnekte olduğu gibi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda tarıma dair bir teklifin görüşülmesine dahi sebebiyet vermektedir. Böylece “ihtisas” kelimesi soyut hale gelmekte ve anlamını yitirmektedir. Komisyonlarımızı içtüzüğün hükmünü yerine getirmek için çalıştırılan “yasak savma” kurumları haline dönüştürülmektedir. Bu hem TBMM çalışma usulünü, hem yasama kalitesini hem de demokrasimizi tehdit etmektedir. AK Parti’nin “ben yaptım oldu”

mantığına dayanan anlayışla kanunlar köstebek yuvasına dönmekte, etraflı tartışılmadığı için defalarca değiştirilmek zorunda kalmaktadır. Türkiye böyle bir yasama süreciyle yönetilememektedir.

Teklifin önemli bir kısmını oluşturan “Çevre Kanunu” ve “Türkiye Çevre Ajansı” çerçevesinde yapılan değişikliklerin ise komisyonumuzda görüşülerek karara bağlanması yerine, tali komisyon olarak belirlenip görüşmelerin yapıldığı Çevre Komisyonunda esas olarak yapılması çok daha doğru olacaktır.

Teklifin bir diğer yönü ise Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin getirdiği bütün karar ve sorumlulukları tek bir kişinin yani Cumhurbaşkanı’nın alması mantığına dayanmasıdır. Teklifin pek çok maddesinde çok basit kararların dahi Cumhurbaşkanı’na devredildiği görülmektedir. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü’nün yaptığı barajlardaki maksat oranlarını belirlemek DSİ’nin görevi olması gerekirken, düzeltme ve eklemelerin ilgili Bakanlıkça yapılması doğarken, bütün yetkilerin Cumhurbaşkanına verildiği görülmektedir. Aynı şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü’nde döner sermaye ile alakalı kararların, Marmara bölgesi ve çevresine getirilen düzenlemelerin başka su havzalarında uygulanması kararının da Cumhurbaşkanı’na verildiği görülmektedir. Her şeye tek bir kişinin karar verdiği bir devlet yönetiminde, bakanlıklardan bahsetmek, bürokrasiden bahsetmek mümkün değildir. Bu anlayışın bir an önce sona ermesi şarttır.

Teklifin en çok tepki çeken konusu ise Türkiye Çevre Ajansına mapa, şamandıra yapmak için yetki veren ve bu yetkinin Ajans tarafından özel şirketlere devredilebilmesinin yolunu açan düzenlemedir. Aynı şekilde çevre yönetimi ve çevre danışmanlık firmalarının durumu tanımlanarak, azami kamu yararının gözetilmesi gereken bu alanların özelleştirmeye açılarak şirketlerin insafına terk edilmesine sebep olacak düzenlemeler getirmektedir. Bu bağlamda yap-işlet devret mantığını çevre yönetimine sokmak suretiyle bir rant alanı oluşturmanın yolu açılmaktadır. Temelde özelleştirmelerin ya da dünyada uygulandığı şekilleriyle Kamu-Özel İşbirliklerinin olumlu sonuçlar verdiği uygulamalar vardır. Ancak ülkemizde özellikle yol, köprü, havaalanı ve şehir hastaneleri gibi büyük rant ve kamu zararı oluşturan KÖİ’lerin bulunması AK Parti iktidarının konuda karnesinin çok zayıf olduğunu göstermektedir. İktidarın bu kapsamda yapacağı bütün düzenlemeler şüpheli hale gelmektedir. Kamu ihalelerinin sürekli aynı şirketlere yüksek fiyatlarla verilmesi, milletin değil de yandaşların kalkındırılmasına çalışılması karşı durduğumuz en önemli husustur. Bu sebeple teklifleri rant yönünden değerlendirmekteyiz. Yapılacak düzenlemenin sonuçlarına dair teknik bilgilerin ayrıntılı değerlendirilmemesi, oluşacak zararların geri dönülemez noktada olması komisyonda ciddi şekilde eleştirilmesi nedeniyle AK Parti grubu bazı değişiklikler yapma yoluna gitmiştir. Komisyonun İYİ Partili üyeleri olarak özellikle 29. maddede önerge ile yapılan değişikliği olumlu bulduk. Ancak maddelerin genel ruhuna karşı olduğumuz da ifade ettik. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin dahi tam belli olmadığı internet sitesinde özgeçmişlerinin ve fotoğraflarının bulunmadığı Türkiye Çevre Ajansının, Bakanlığın yapamadığı işleri nasıl yapacağını yeniden sormak istiyoruz. Teklifin genel kurulda yapılacak görüşmelerinde de bu hususa yeniden dikkat çekeceğiz.

Maddelerin Değerlendirilmesi

Komisyon görüşmeleri sırasında 1, 2, 4, 8, 12, 15, 23, 25 ve 29. maddeler hakkında değişiklik ve çıkarma önergeleri sunduk. Ayrıca çeşitli maddeler üzerinde de görüşlerimizi ifade ettik. Maddelere ilişkin değerlendirmelerimiz şöyledir:

Madde 1

Teklifle Cumhurbaşkanı'na, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce yapılan barajların hangi maksatla ve hangi oranda kullanılacağına karar verme yetkisi verilmektedir. Kanunun 1953 yılında çıkan ilk halinde Bayındırlık Bakanlığı'nın teklifi ile Bakanlar Kurulunun onayı esas kabul edilmiştir. O günden bugüne kadar bu anlayış sürmüştür. Ancak Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçiş sürecinde çıkarılan ve devlet kurumlarının pek çoğunu tahrip eden 703 sayılı KHK bu alanda da tahribat yapmıştır. 703 sayılı KHK ile mülga hale gelen düzenleme bugüne kadar kanunda bir boşluk olarak kalmıştır. Teklifte yetki doğrudan Cumhurbaşkanı'na verilmek istenmektedir. Verdiğimiz önerge ile karar merciinin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün olması, hata ve sorunlarda ise düzeltme yetkisinin DSİ'nin bağlı bulunduğu bakanlık (günümüz için Tarım ve Orman Bakanlığı) olmasını teklif ettik. Bir barajın maksat oranının belirlenmesi işi, konunun uzmanlarının, baraj yönetiminin, DSİ personelinin bileceği ve değerlendirebileceği bir husustur. Böyle teknik bir düzenleme yetkisinin Cumhurbaşkanı'na verilmesi, hem ehliyet ve liyakat esaslarına uymayacak hem de DSİ ile ilgili Bakanlığın dışında saray bürokrasisince karar verilebilmesinin önünü açacaktır. Bu nedenle işin uzmanlarının yer aldığı DSİ'nin bu alanda karar vermesi, üst düzey düzeltme ve kararların ilgili bakanlıkça verilmesine yönelik komisyona sunduğumuz önergemiz iktidar tarafından reddedilmiştir. Bu durum tek adam rejiminin yasama faaliyetlerine yönelik tipik bir yansımaya olarak karşımıza çıkmıştır.

Madde 2

Kayseri ilimizdeki kooperatif sorunlarıyla alakalı bir tekliftir. Yasama mantığı ve kanunlarımızın işaret ettiği, kanunların "genele hitap" eder şekilde olması ilkesi bu teklifle çiğnenmiştir. Kayseri'de yaşanan sıkıntının çözümü bütün siyasi parti gruplarınca desteklenmektedir. Ancak teklif görüşmelerinde görülmüştür ki bu sorunun Türkiye genelinde başka hangi şehirlerde olduğu dahi incelenmemiştir. Sadece yerel siyasilerin seçim yaturumu olarak yaptıkları değerlendirmeler üzerinden yürütülen yasama çalışması asla sağlıklı sonuçlar vermeyecektir. Görüşmeler sırasında anlaşılmıştır ki benzer sorunlar Türkiye'nin pek çok şehrinde bulunmakta ve çözüm aranmaktadır. Kooperatif üyeliğine bir blok ya da etap için girmiş ödemelerini yapmış ve işini teslim almış pek çok vatandaş, kooperatif üyeliği sonlanamadığı için kendisiyle ilgisiz olan borçlara muhatap kalarak mağdur olmaktadır. Teklif tapuyu devralan vatandaşların yeni oluşturulacak borçlandırmalardan etkilenmemesini sağlamaktadır. Bu haliyle olumlu gördüğümüz teklifin önergemizle bütün Türkiye'ye kapsayacak hale getirilmesini önerdik. Önergemiz reddedildi. Ancak genel kurul sürecine kadar AK Parti grubunca ilgili Bakanlıklarla bir değerlendirme yapılarak yasa kapsamının genişletilmesine yönelik çalışma yapılacağı ifade edilmiştir. Bu hususun takipçisi olarak genel kurulda da öneri ve eleştirilerimizi sunacağız.

Madde 4

Çevre yönetimi, çevre görevlisi ve çevre danışmanlık firması gibi kavramları tanımlayan bu madde pek çok diğer maddede de kaynaklık etmektedir. Burada yapılan tanımların en temel eksikliği mesleki bir muhtevaya sahip olmamalarıdır. Daha önce "Çevre Görevlisi" olarak yapılan tanımlama bu teklifte "Çevre Yönetim Hizmeti" şeklinde değiştirilmiş ve içerisinde yer alan kişilerin niteliklerinin belirlenmesi ise Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmeliğe bırakılmaktadır. Çevre Mühendisliği, biyoloji, kimya ve benzeri alanların işaret edilmediği bu düzenleme çevre gibi, bizce milli beka meselesi olan bir hususta, son derece ciddiyetsizdir.

Hiç bir çevre formasyonu olmayan kişilerin bu hizmetleri vermeleri, şirket kurmaları ve devlet adına iş görmelerinin önünü açacak bu teklife karşı olduğumuzu ifade ederek verdiğimiz önergeyle metinden çıkarılmasını istemiştik. Önergemiz iktidar grubunca reddedilmiştir. Çevre gibi azami kamu yararının aranması gereken alanlarda, özel sektörün vereceği hizmetlerin çerçevesi, kanunla ve çok daha geniş içeriklerle belirlenmelidir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkisiyle çevre yönetimi yapacak şirketlerin kişiye özel yönetmelik değişiklikleri ve oldu bittilerle iş yapması, kesinlikle engellenmelidir. Bu alanda çevre mühendislerine de öncelik veren bir düzenleme yapılması halinde işsiz çevre mühendisleri için de bir istihdam alanı yaratılmış olacaktır. 5. maddede verilen cezalar ve yapılan düzenlemelerde Çevre Yönetim Birimi çok daha önemli bir konuma gelmektedir.

Madde 7

4. madde üzerine yaptığımız değerlendirmenin önemli bir yansıması bu maddede yer almaktadır. Daha önce ayrı ayrı sayılan çevre yönetim alanları “Çevre yönetim hizmeti alınması” şeklinde genelleştirilmiştir. Burada çevre mühendislerinin olmazsa olmaz hale getirilmesi şarttır. 4. maddede yapılacak düzenlemeye ek olarak buraya da “Çevre Mühendisi” istihdamını zorunlu kılacak bir ifade eklenmelidir.

Madde 8

Teklifin en çok eleştiri alan maddelerinden biri de 8. maddedir. Müsilaj ve çevre kirliliğiyle mücadele kapsamında değerlendirilen bu teklifin üç ili kapsadığı görülmektedir. Ancak İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerine bakıldığında asıl hedefin İstanbul olduğu açıkça görülmektedir. Teklifle atık su arıtma alanında yapılacak tesislerin termin planlarının 6 ay içerisinde yerel yönetim tarafından Bakanlığa sunulması şart koşulmaktadır. Teklifle eğer bu sürede plan sunulmaz ya da sunulan plana uyulmaz ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının yerel yönetim yerine bu tesisleri yapma, yaptırma, işletme ve işletirme yetkisini devralacağı, yerel yönetimin hiçbir söz hakkı olmadığı inşaat ve işletme süreçlerinden doğan tesis maliyetinin kendi bütçesinden kesileceği öngörülmektedir. Ayrıca bu maddedeki düzenlemenin başka su havzalarına uygulama yetkisi de Cumhurbaşkanına verilmektedir. Bu teklif açıkça çevre kirliliği ve müsilajla mücadele kamuflejiyle İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nde Millet İttifakı’nın kazandığı büyük başarıdan intikam alma niyeti taşımaktadır. Bu teklifi iyi niyetli olarak değerlendirmek mümkün değildir. İleri Biyolojik Arıtma Tesislerinin kurulabileceği arazilerin temininin İstanbul için çok büyük sorun olduğu ve çok kısa zamanda çözülemeyeceği açıktır. Ayrıca kur artışındaki fiyat farklarının inşaat sektörü başta olmak üzere pek çok alanı etkilediği, ülkemizdeki enflasyonun ve ithalat maliyetlerinin hızla artmasının, pek çok alanda büyük yatırımların durma noktasına geldiği bir ekonomik ortamda, Belediye idaresinden kaynaklı olmayan gecikmede Bakanlığın İstanbul Büyükşehir Belediyesinin işletmelerini alacağı ve bunları başka özel şirketlere işletirebileceği veya yaptırabileceği görülmektedir. Belediye bütçeleri ortadadır. Günümüzde İSKİ ve İBB’nin bu alanda pek çok yatırım yaptığı düşünülürse bu teklifin siyasi amaçlar güttüğü de görülecektir. Açıkça İBB’nin bir noktaya getirdiği arıtma tesisleri ya da planladığı tesislere Bakanlık logolarını basmak, açılışlarına AK Partili siyasileri getirmek ve yandaş şirketleri zengin etmek için bu teklif getirilmiştir. Ayrıca bu düzenlemenin başka su havzalarında uygulanması için tek yetkilinin Cumhurbaşkanı olması da yine Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin getirdiği bir garabettir. Bütün yetkilerin Cumhurbaşkanına devredildiği bir demokrasi dünyada yoktur. Eğer bu düzenleme ya da benzer düzenlemeler başka havzalarda

uygulanacak ise teklif milli iradenin merkezi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne getirilir ve burada tartışılarak bir karara bağlanır. Tek adamın iki dudağı arasında kalan bir devlet idaresi asla milletimizi refaha ve kalkınmaya götürmeyecektir. Son derece sakıncalı bulduğumuz bu maddenin tekliften çıkarılması için verdiğimiz önergemiz ise iktidar grubunca reddedilmiştir.

Madde 12

İlgili madde de çevre kirliliğini önleyici bütün iş ve işlemlerde kamu-özel işbirliği sürecinin önünü açan bir düzenlemeyi teklif etmektedir. Bu kapsamda atık su arıtma tesisleri, mapa, şamandıra, atık işleme tesisleri gibi yapıların yerel yönetimlerce yap-işlet-devret modeliyle yapılabilecektir. Bu noktada önceki maddelerde yaptığımız çekinceler geçerlidir. Çevre gibi geleceğimizi etkileyecek hususlarda karnesi zayıf olan bir iktidarın yap-işlet-devret uygulamasının önünü açması rant ve yolsuzluğa sebebiyet verebilecek durumdur. Özellikle zamanında yapıldığı takdirde seçimlere bir yıl kaldığı bir dönemde en kritik alanlarda dahi yap-işlet-devret gibi kamu özel işbirliği süreçlerini başlatmak şaibeli olacaktır. Bu madde teklifinin metinden çıkarılması için verdiğimiz önergemiz de iktidar grubunca reddedilmiştir.

Madde 13

Bu maddeyle de depozito toplama ve iade işlemlerini yapmakla yetkili olan Türkiye Çevre Ajansının bu iş ve işlemleri yap-işlet-devret modeliyle yapmasının önü açılmaktadır. Temelde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının yetkisinde olan bu depozito uygulamaları kurulan Türkiye Çevre Ajansına devredilmiştir. Bu teklifle de ajanstan özel şirketlere devredilmesi planlanmaktadır. Burada iki hususun sorgulanması gerekir. Madem depozito iş ve işlemlerini özel sektöre yaptırmak planlanmıştır, o zaman neden Türkiye Çevre Ajansı kurulmuştur? Türkiye Çevre Ajansı bu iş için kurulmuşsa neden depozito uygulamaları özel sektöre devredilmek istenmektedir? Türkiye Çevre Ajansının amaç ve hedeflerinden uzaklaştığı bir paravan kuruluş haline getirildiği aşikardır. Bu maddenin de tekliften çıkarılması gerekmektedir.

Madde 15

Teklifin 15. maddesinin ilk hali 65 yaşının üstündeki denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanlarının şantiyelerde denetim yapamamasını düzenlemekteydi. Ancak sektörden gelen talep ve şikâyetler, düzenlemenin bu halinin ciddi sorunlara yol açacağı yönünde olmuştur. Özellikle tecrübeli mühendislerin pek çoğunun bu düzenleme sonrasında denetim yapamaz hale geleceği, yeni mühendislerin ise daha çok tecrübeye ihtiyacı olduğu için işlerde aksamalar yaşanacağı yorumları sektör temsilcilerince tarafımıza iletilmiştir. Bu nedenle ülkemizde akademisyenler gibi pek çok meslek grubu 70'li yaşların ortalarına kadar çalışabilirken yapı denetim alanında böyle bir kısıtlama olması hakkaniyete ve ihtiyaca uygun olmayacaktır. Hem muhalefetin hem de sektörün bu uyarıları kapsamında AK Parti grubu yaş sınırını 75 olarak değiştirmeyi kabul etmiştir. Ancak yeni mühendis yetişmesi ve piyasada işsiz kalan genç mühendislerin de daha kolay iş bulabilmesinin sağlanması amacıyla da bir düzenleme yapılması şarttır. Bu bağlamda tarafımızca verilen önergede yönetmelikle belirlenmiş olan 5 yıl tecrübe şartının 3 yıla düşürülmesi ve kanunla hükme bağlanması önerilmiştir. Önergemiz iktidar grubu tarafından reddedilmiştir.

Madde 20

Tarımsal desteklemelerle alakalı yaşanan bir mağduriyetin çözümü için getirilen bu teklifi bütün siyasi partiler desteklemiştir. Komisyonumuzun görev alanında olmasa da torba yasa mantığıyla karşımıza gelen bu teklif, temelde tarımdaki sorunların ne kadar derinleştiğini de göstermekle beraber tarımsal desteklemelerde genel bir reform ihtiyacının olduğunu da göstermektedir. Özellikle Tarım Kanunu'nun işaret ettiği GSYİH'nin yüzde biri oranında tarıma bütçe harcanması hükmünün asla uygulanmadığı bir ortamda tarımın geliştirilmesi için çok daha fazla yapısal adımların atılmasının şart olduğunu ifade etmek istiyoruz. Bu maddede Türkiye Barolar Birliği temsilcisinin ifade ettiği bir hususu dikkatlere sunmak istiyoruz. TBB temsilcisi teklifte yer alan konuyla alakalı mahkeme süreçlerinde vekâlet ücreti talep edilemeyeceği hükmünün Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na ve Avukatlık Kanunu'na aykırı olduğunu işaret etmiştir. Bu noktada davalara bakan avukatların o güne kadar yaptığı masraflarla alakalı bir hak kayıplarının olup olmayacağı etraflıca değerlendirilmeli, genel kurul sürecinde avukatları mağdur etmeyen bir düzenleme ile süreç işletilmelidir.

Madde 23

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bünyesindeki döner sermaye harcamalarıyla alakalı yapılan bu düzenleme, genel muhtevası açısından eleştirilmemiştir. Ancak maddede Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bünyesindeki döner sermaye işletmeleri için tahsis edilen sermaye miktarının artırılmasında ve tarife cetvelindeki oranların azaltılıp artırılmasında Cumhurbaşkanlığı'nın yetkili kılınması abesle iştirigaldir. Cumhurbaşkanlığı'nın neden bir genel müdürlükteki döner sermaye ile alakalı karar verme sorumluluğu altına aldığı asla anlaşılammıştır. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin getirdiği ucube bürokrasi anlayışının bir tezahürü olan bu teklifin düzeltilmesi ve ilgili bakanlık ile genel müdürlüğün bu hususlarda yetkili kılınması yönünde verdiğimiz önergemiz reddedilmiştir.

Madde 25

Teklifin bu maddesinde İstanbul'un Şile ilçesinde yer alan Darlık ve Ömerli Barajlarından etkilenen vatandaşların buldukları Esenceli ve Darlık Mahallelerinde kalıcı iskânlarını sağlamak amacıyla 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinde düzenleme yapılarak, yerleşik yaşamın sürdüğü bu mahallelerde ortaya çıkan mülkiyet sorunlarının giderilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır. Sorunun ortaya çıkışından buyana 35 yıla yakın bir süre geçmiş olmasına rağmen hak sahipliğinin tespit edilerek mağdurların mülkiyet sorunlarının giderilmeye çalışılmasını yerinde bir düzenleme olarak görmekteyiz. Büyükşehir yasasında yapılan değişiklikle mahalle statüsüne kavuşan Darlık ve Esenceli Mahalleleri hala orman köyü olma vasfını korumaktadır. Bölgede yerleşik vatandaşların birçoğunun orman köylüsü olması, ekonomik anlamda ödeme güçlerinin göz önüne alınmadan düzenleme yapılmış olması yeni sorunları da beraberinde getirecektir. Bu nedenle beklentileri karşılamak üzere hak sahipliği tespiti sonrasında ortaya konacak ödeme planlarının, 5 yıl ödemesiz ve 20 yıl vadeden az olmamak üzere düzenlenmesine yönelik vermiş olduğumuz önergemiz komisyonda kabul edilmemiştir. İktidarın bu tutumu, sorunların kalıcı olarak giderilmesinden ziyade hazineye gelir sağlamanın önceliğinde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Madde 29

Teklifin en sorunlu maddelerinin başında bu madde gelmektedir. Komisyon görüşmelerinin genelinde sık sık eleştiri alan bu madde; meslek örgütlerinden ve toplumdan gelen tepkilerin yanı sıra komisyondaki muhalefetin baskısıyla değiştirilmek zorunda kalmıştır. Teklifin ilk halinde kıyılarımız ve kıyılardaki korunan alanlarımız Türkiye Çevre Ajansı tarafından üçüncü kişilere işlettirilmesinin ve kullanımın devredilmesinin önü açılmaktaydı. Ayrıca mapa ve şamandıra yapımlarında da Ajansın özel üçüncü kişilere devir yetkisi mevcuttu. Bu durum açıkça kıyılarımızın Ajans eliyle peşkeş çekilmesinin, yerli ve yabancı şirketlere devriyle birlikte yapılaşmanın da önünü açacaktı. Deniz çayırlarının korunması, kıyılardaki tekne ve gemi yoğunluğunun azaltılması ve çevrenin korunması amacıyla yapılması planlanan mapa ve şamandıraların tek başına bu amaçları gerçekleştirmeyeceği, konunun uzmanları tarafından dile getirilmiştir. Özellikle deniz çayırlarını korumak için çapa atımını engellemeyi hedefleyen bu çalışmanın pratikte yürütülemeyeceği ifade edilmiştir. Ayrıca Ajans tarafından bu işin suiistimal edilerek koylarımızın ve kıyılarımızın tekne otoparklarına çevrilmesine neden olacağı belirtilmiştir. Bu gibi ihtiyaçların karşılanması için yapılaşmanın başlayacağı göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle Ajansın bu iş ve işlemleri yaptırmak için özel sektöre işletme yetkisi vermesi durumunda kar amacı güdüleceği için çevrenin korunması ikinci plana düşecektir. Diğer maddelerde de yaptığımız itirazlarda olduğu üzere Ajans burada da mapa ve şamandıra ihalelerinin yandaş firmalara verilmesi için bir paravan haline gelecektir. Bütün bu itirazlar karşısında AK Parti grubunun getirmek zorunda kaldığı değişiklik önergesi komisyonda kabul edilerek teklif metninden çıkarılmıştır. Ayrıca Ajansın mapa ve şamandıraları özel şirketlere işlettirilmesinin önünü açan ifade ile Ajansın şirket devralmasını sağlayan ifade de teklif metninden çıkarılmıştır. Bu değişikliği olumlu olarak görsek bile halen ikinci fıkrada “yeni şirketler kurma” ifadesinin yer alması Ajansın kendi eliyle değil bunu şirketler aracılığıyla yürüteceğini işaret etmektedir. Çünkü Ajans ikinci fıkra ile yeni şirket kurabilecektir. Ajans, bu yeni şirketlere yeni yönetim kurulu üyeleri seçecek ve üyelere maaş bağlayacaktır. Ayrıca bu şirketler ortaklıklar kurup yine üçüncü kişilere dolaylı yoldan bu mapa ve şamandıra yapımı ile, işletim süreçlerini yürütebilecektir. Bu haliyle teklif ilk haline göre olumlu olsa da şüpheler içermektedir. Bu nedenle teklifin bu maddesinin metinden çıkarılmasını istediğimiz önerge iktidar grubunca reddedilmiştir.

Sonuç olarak olumlu bulduğumuz bazı maddeler olmasına rağmen bir torba kanun teklifi olması, ilgili tali komisyonlarda görüşülmemesi, Anayasa’ya birçok yönden aykırılığının tartışmaya açık olması, zaten tıkanmış olan “Partili Cumhurbaşkanlığı Sistemi”ni daha da tıkayacağı belli olan, şaibeli yönlerini, doğaya ve çevreye olan olumsuz etkilerini göz önüne alarak bu teklife destek vermeyeceğimizi beyan ederiz.

Hayrettin Nuhoglu

İstanbul

İbrahim Halil Oral

Ankara

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MUSTAFA DEMİR
VE 64 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

ÇEVRE KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 15- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranları Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir, değiştirilebilir veya kaldırılabilir.”

MADDE 2- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle, Kayseri İlinde aşağıdaki şartları taşıyan yapı kooperatifleriyle sınırlı olmak üzere bu madde hükmü uygulanır.

a) İnşaatların etaplar halinde yapılarak teslim edilmesi,

b) Terkin edilmemiş olması,

c) Yapımı tamamlanan etapta bağımsız bölüm malikine kooperatifçe tahakkuk ettirilen bedelin ödenmiş olması,

ç) Kooperatif tarafından üyeye konutunun tapu devrinin yapılmış olması.

Yukarıdaki şartların birlikte sağlanması halinde; konutun tapu devrinin yapılmasından sonraki dönemler için yapı kooperatifi tarafından yönetim giderleri hariç olmak üzere her ne ad altında olursa olsun yapılmış borçlandırmalar veya bu kapsamda üçüncü şahıslara kooperatif tarafından yapılan alacağın devrine ilişkin işlemler hükümsüzdür.

Birinci fıkra kapsamındaki şartları birlikte sağlayan kişilere karşı yapı kooperatifinin veya bu alacağı devralan üçüncü kişilerin yapı kooperatifi nedeniyle açmış oldukları her türlü alacak veya tazminat davaları ile bu kapsamda yapılan ilamsız icra takipleriyle ilgili olarak; ilgilinin talebi halinde

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE
TURİZM KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

ÇEVRE KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 15- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen baraj, gölet ve diğer depolama tesislerinin maksat oranları Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir, değiştirilebilir veya kaldırılabilir.”

MADDE 2- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle, Kayseri ilinde aşağıdaki şartları taşıyan yapı kooperatifleriyle sınırlı olmak üzere bu madde hükmü uygulanır.

a) İnşaatların etaplar halinde yapılarak teslim edilmesi,

b) Terkin edilmemiş olması,

c) Yapımı tamamlanan etapta bağımsız bölüm malikine kooperatifçe tahakkuk ettirilen bedelin ödenmiş olması,

ç) Kooperatif tarafından üyeye konutunun tapu devrinin yapılmış olması

şartlarının birlikte sağlanması halinde; konutun tapu devrinin yapılmasından sonraki dönemler için yapı kooperatifi tarafından yönetim giderleri hariç olmak üzere her ne ad altında olursa olsun yapılmış borçlandırmalar veya bu kapsamda üçüncü şahıslara kooperatif tarafından yapılan alacağın devrine ilişkin işlemler hükümsüzdür.

Birinci fıkra kapsamındaki şartları birlikte sağlayan kişilere karşı yapı kooperatifinin veya bu alacağı devralan üçüncü kişilerin yapı kooperatifi nedeniyle açmış oldukları her türlü alacak veya tazminat davaları ile bu kapsamda yapılan ilamsız icra takipleriyle ilgili olarak; ilgilinin talebi halinde

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

bu davalarda verilen ve henüz kesinleşmemiş mahkeme kararları ile kesinleşen dava ve takiplere dayanılarak başlatılan icra işlemleri, haciz, satış ve tahliye uygulamaları durdurulur. Bu alacaklar kapsamında kesinleşen ilamlara dayanılarak devam eden takipler ile kesinleşen icra takiplerine son verilmesi için birinci fıkra uyarınca bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde borcun bulunmadığına dair davanın açıldığına ilişkin belgenin ibraz edilmesi zorunludur; borcun bulunmadığına ilişkin kesinleşen ilamın icra dairesine ibraz edilmesi halinde takip sonlandırılır.”

MADDE 3- 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Afyonkarahisar ili, Merkez ilçesi, Kocatepe kasabası sınırları içerisinde bulunan 27/7/2004 tarihinden itibaren yapılan kadaströ çalışmalarını sonucu zilyetlik şartları oluştuğu halde sit alanlarında kalması nedeniyle Hazine adına tespit ve tescili yapılmış taşınmazlardan 1 ve 2 nci derece arkeolojik sit alanları dışında kalan sit alanlarındaki taşınmazların kadaströ tutanaklarında zilyet veya hak sahibi olarak belirtilen kişilerin veya mirasçılarının, 31/12/2022 tarihine kadar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının birimlerine müracaatları halinde bu birimlerin talebi ile harca tâbi olmadan re’sen ilgilisi adına tescilleri yapılır. Bu hüküm davası devam eden taşınmazların zilyet veya hak sahibi olan kişileri veya kanuni mirasçılarını da kapsar. Bu davalarda karar verilmesine yer olmadığı kararı verilir. Yargılama giderleri ve masrafları hak sahibi olan kişi ve mirasçılarının yüklenir.”

MADDE 4- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Çevre yönetim birimi/Çevre görevlisi:” tanımı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya bu tanımdan sonra gelmek üzere aşağıdaki tanımlar eklenmiştir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bu davalarda verilen ve henüz kesinleşmemiş mahkeme kararları ile kesinleşen dava ve takiplere dayanılarak başlatılan icra işlemleri, haciz, satış ve tahliye uygulamaları durdurulur. Bu alacaklar kapsamında kesinleşen ilamlara dayanılarak devam eden takipler ile kesinleşen icra takiplerine son verilmesi için birinci fıkra uyarınca bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde borcun bulunmadığına dair davanın açıldığına ilişkin belgenin ibraz edilmesi zorunludur; borcun bulunmadığına ilişkin kesinleşen ilamın icra dairesine ibraz edilmesi halinde takip sonlandırılır.”

MADDE 3- 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Afyonkarahisar ili, Merkez ilçesi, Kocatepe beldesi sınırları içerisinde bulunan 27/7/2004 tarihinden itibaren yapılan kadaströ çalışmalarını sonucu zilyetlik şartları oluştuğu halde sit alanlarında kalması nedeniyle Hazine adına tespit ve tescili yapılmış taşınmazlardan 1 inci ve 2 nci derece arkeolojik sit alanları dışında kalan sit alanlarındaki taşınmazların kadaströ tutanaklarında zilyet veya hak sahibi olarak belirtilen kişilerin veya mirasçılarının, 31/12/2022 tarihine kadar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının birimlerine müracaatları halinde bu birimlerin talebi ile harca tâbi olmadan re’sen ilgilisi adına tescilleri yapılır. Bu hüküm davası devam eden taşınmazların zilyet veya hak sahibi olan kişileri veya kanuni mirasçılarını da kapsar. Bu davalarda karar verilmesine yer olmadığı kararı verilir. Yargılama giderleri ve masrafları hak sahibi olan kişi ve mirasçılarının yüklenir.”

MADDE 4- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Çevre yönetim birimi/Çevre görevlisi:” tanımı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya bu tanımdan sonra gelmek üzere aşağıdaki tanımlar eklenmiştir.

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

“Çevre yönetimi hizmeti: Bu Kanun ve Kanuna göre yürürlüğe konulan düzenlemeler uyarınca tesis ve işletmelerin mevzuata uygunluğunun, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığının değerlendirildiği ve çevre mühendisleri, çevre yönetim birimleri, çevre danışmanlık firmaları veya Bakanlığın ilgili yönetmelikle belirlediği kişiler tarafından verilen hizmeti,”

“Çevre yönetim birimi: Çevre yönetimi hizmeti vermek üzere tesis veya işletmelerin bünyesinde kurulan birimi,

Çevre danışmanlık firması: Çevre yönetimi hizmeti vermek üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilen tüzel kişiliği,

İleri atıksu arıtımı: Fiziksel, biyolojik veya kimyasal arıtma gibi klasik yöntemlerle ilgili yönetmeliklerle belirlenen düzeyde artılamayan ya da artımı mümkün olmayan kirletici maddelerin giderilmesinde kullanılan arıtma işlemini,”

MADDE 5- 2872 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine aşağıdaki cümle eklenmiş, (1) bendinin (4) numaralı alt bendinin başına aşağıdaki cümle eklenmiş ve bentte yer alan “Kati atık bırakan veya evsel atıksu deşarjı yapan tanker, gemi ve diğer deniz araçlarından” ibaresi “Yüz elli groston ilâ” şeklinde değiştirilmiş, (m) bendinde yer alan “çevre yönetim birimini kurmayanlara” ibaresi “çevre yönetimi hizmeti almayanlardan; çevre yönetim birimini kurmayanlara ya da çevre danışmanlık firmalarından hizmet almayanlara” şeklinde, “çevre görevlisi bulundurmayanlara ya da Bakanlıkça yetkilendirilmiş firmalardan hizmet almayanlara” ibaresi “çevre mühendisi veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişiyi bulundurmayanlara” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiş ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Boğazlar ve Susurluk havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzası’nda ve bu havzada yer alan illerden İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamında bu bentteki ceza iki kat olarak uygulanır.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Çevre yönetimi hizmeti: Bu Kanun ve Kanuna göre yürürlüğe konulan düzenlemeler uyarınca tesis ve işletmelerin mevzuata uygunluğunun, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığının değerlendirildiği ve çevre mühendisleri, çevre yönetim birimleri, çevre danışmanlık firmaları veya Bakanlığın ilgili yönetmelikle belirlediği kişiler tarafından verilen hizmeti,”

“Çevre yönetim birimi: Çevre yönetimi hizmeti vermek üzere tesis veya işletmelerin bünyesinde kurulan birimi,

Çevre danışmanlık firması: Çevre yönetimi hizmeti vermek üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilen tüzel kişiliği,

İleri atıksu arıtımı: Fiziksel, biyolojik veya kimyasal arıtma gibi klasik yöntemlerle ilgili yönetmeliklerle belirlenen düzeyde artılamayan ya da artımı mümkün olmayan kirletici maddelerin giderilmesinde kullanılan arıtma işlemini,”

MADDE 5- 2872 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendine aşağıdaki cümle eklenmiş, (1) bendinin (4) numaralı alt bendinin başına aşağıdaki cümle eklenmiş ve bentte yer alan “Kati atık bırakan veya evsel atıksu deşarjı yapan tanker, gemi ve diğer deniz araçlarından” ibaresi “Yüz elli groston ilâ” şeklinde değiştirilmiş, (m) bendinde yer alan “çevre yönetim birimini kurmayanlara” ibaresi “çevre yönetimi hizmeti almayanlardan; çevre yönetim birimini kurmayanlara ya da çevre danışmanlık firmalarından hizmet almayanlara” şeklinde, “çevre görevlisi bulundurmayanlara ya da Bakanlıkça yetkilendirilmiş firmalardan hizmet almayanlara” ibaresi “çevre mühendisi veya Bakanlıkça yetkilendirilen kişiyi bulundurmayanlara” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiş ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Boğazlar ve Susurluk Havzası dâhil Marmara Denizi Hidrolojik Havzası’nda ve bu Havza’da yer alan illerden İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamında bu bentteki ceza iki kat olarak uygulanır.”

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

“On sekiz (dahil) grostona kadar olan tanker, gemi ve diğer deniz araçlarından kaynaklı evsel atıksuların, deterjanlı su, köpük, egzoz gazı yıkama sistemi suları vb. yıkama sularının veya katı atıkların denize boşaltılması durumunda 5000 Türk Lirası, on sekiz ilâ elli (dahil) groston arasında olanlara 10.000 Türk Lirası, elli ilâ yüz (dahil) groston arasında olanlara 20.000 Türk Lirası, yüz ilâ yüz elli (dahil) groston arasında olanlara 30.000 Türk Lirası idari para cezası uygulanır.”

“ğğ) Liman, tersane, gemi bakım-onarım, gemi söküm, yat limanı gibi kıyı tesisi yönetimlerinin; bu Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklere aykırı olarak, kendi yönetim sahaları içerisinde meydana gelen kirliliği yetkili mercilere bildirmemesi halinde kıyı tesis yönetimlerine 25.000 Türk Lirası; deniz çöpleri, atıklar ve atıksuların toplanması ve yönetimine ilişkin gerekli tedbirleri almaması halinde bu yönetimlere 25.000 Türk Lirasından 100.000 Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu bentte yer alan idari para cezaları, balıkçı barınaklarına üçte bir oranında uygulanır.

hh) Taraf olunan uluslararası sözleşmelerde ve ilgili yönetmeliklerde belirlenen kükürt oranından daha fazla kükürt içeren akaryakıtı denizcilik yakıtı olarak kullanan gemi ve diğer deniz vasıtalarından bin (dahil) grostona kadar olanlar için groston başına 200 Türk lirası, bin ilâ beşbin (dahil) groston arasında olanlara bu miktar ve ilave her groston başına 25 Türk Lirası, beşbin grostondan fazla olanlara ise, yukarıdaki miktarlar ve ilave her groston başına 5 Türk lirası idari para cezası verilir.

ıı) Günlük 1 kilogram veya daha az tıbbi atık üreten sağlık kuruluşlarından oluşan tıbbi atıklarını bu Kanunda ve ilgili yönetmeliklerde öngörülen yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak biriktiren, sınıflandıran, depolayan, taşıyan, ambalajlayan ve bertaraf edenlere 10.000 Türk Lirası kadar idarî para cezası verilir.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“On sekiz (dâhil) grostona kadar olan tanker, gemi ve diğer deniz araçlarından kaynaklı evsel atıksuların, deterjanlı su, köpük, egzoz gazı yıkama sistemi suları vb. yıkama sularının veya katı atıkların denize boşaltılması durumunda 5.000 Türk lirası, on sekiz ilâ elli (dâhil) groston arasında olanlara 10.000 Türk lirası, elli ilâ yüz (dâhil) groston arasında olanlara 20.000 Türk lirası, yüz ilâ yüz elli (dâhil) groston arasında olanlara 30.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır.”

“ğğ) Liman, tersane, gemi bakım-onarım, gemi söküm, yat limanı gibi kıyı tesisi yönetimlerinin; bu Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklere aykırı olarak, kendi yönetim sahaları içerisinde meydana gelen kirliliği yetkili mercilere bildirmemesi halinde kıyı tesis yönetimlerine 25.000 Türk lirası; deniz çöpleri, atıklar ve atıksuların toplanması ve yönetimine ilişkin gerekli tedbirleri almaması halinde bu yönetimlere 25.000 Türk lirasından 100.000 Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Bu bentte yer alan idari para cezaları, balıkçı barınaklarına üçte bir oranında uygulanır.

hh) Taraf olunan uluslararası sözleşmelerde ve ilgili yönetmeliklerde belirlenen kükürt oranından daha fazla kükürt içeren akaryakıtı denizcilik yakıtı olarak kullanan gemi ve diğer deniz vasıtalarından bin (dâhil) grostona kadar olanlar için groston başına 200 Türk lirası, bin ilâ beşbin (dâhil) groston arasında olanlara bu miktar ve ilave her groston başına 25 Türk lirası, beşbin grostondan fazla olanlara ise, yukarıdaki miktarlar ve ilave her groston başına 5 Türk lirası idari para cezası verilir.

ıı) Günlük 1 kilogram veya daha az tıbbi atık üreten sağlık kuruluşlarından, tıbbi atıklarını bu Kanunda ve ilgili yönetmeliklerde öngörülen yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak biriktiren, sınıflandıran, depolayan, taşıyan, ambalajlayan ve bertaraf edenlere 10.000 Türk lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

“Bu maddede öngörülen cezalar Özel Çevre Koruma Bölgelerinde iki kat olarak uygulanır.”

MADDE 6- 2872 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına “indirim uygulamaya” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve ileri artıtma teknikleri ile artıtılmış atıksuyu yeniden kullanan kuruluşlara, yeniden kullanım oranına göre bu oranı yüzde yüze kadar artırmaya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- 2872 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin birinci cümlesinde yer alan “yönetim birimi kurmak, çevre görevlisi istihdam etmek veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla hizmet satın” ibaresi “yönetimi hizmeti” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 2872 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 16- Boğazlar ve Susurluk havzası dahil Marmara Denizi Hidrolojik Havzası’nda ve bu havzada yer alan illerden İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamında, ileri atıksu artıtım tesisi, artıtma çamuru işleme ve bertaraf tesisi ile atık geri kazanım ve bertaraf tesislerinin kurulmaması sebebiyle çevre kirliliği riski oluşması veya halk sağlığının tehdit edilmesi halinde; bu tesisleri kurmayan mahalli idarelere söz konusu altyapı yatırımlarının iş termin planlarını Bakanlığa sunmaları için 6 ay süre verilir. Bu süre içinde iş termin planlarının sunulmaması veya iş termin planlarında belirtilen sürelerle uyulmaması durumunda, Bakanlık veya Bakanlığın yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlar bu tesisleri mahalli idareler adına re’sen yapabilir, yaptırabilir ve bu tesisleri işletirebilir. Ortaya çıkan maliyet, mahalli idarelerin, 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun gereğince kendilerine aktarılan paylarından, ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı veya İller Bankası tarafından kesinti yapılarak tahsil olunur. Tahsil olunan tutar, harcama

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Bu maddede öngörülen cezalar Özel Çevre Koruma Bölgelerinde iki kat olarak uygulanır.”

MADDE 6- 2872 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına “indirim uygulamaya” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve ileri artıtma teknikleri ile artıtılmış atıksuyu yeniden kullanan kuruluşlara, yeniden kullanım oranına göre bu oranı yüzde yüze kadar artırmaya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- 2872 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin birinci cümlesinde yer alan “yönetim birimi kurmak, çevre görevlisi istihdam etmek veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan bu amaçla hizmet satın” ibaresi “yönetimi hizmeti” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 2872 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 16- Boğazlar ve Susurluk Havzası dâhil Marmara Denizi Hidrolojik Havzasında ve bu Havza’da yer alan illerden İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin tamamında, ileri atıksu artıtım tesisi, artıtma çamuru işleme ve bertaraf tesisi ile atık geri kazanım ve bertaraf tesislerinin kurulmaması sebebiyle çevre kirliliği riski oluşması veya halk sağlığının tehdit edilmesi halinde; bu tesisleri kurmayan mahalli idarelere söz konusu altyapı yatırımlarının iş termin planlarını Bakanlığa sunmaları için 6 ay süre verilir. Bu süre içinde iş termin planlarının sunulmaması veya iş termin planlarında belirtilen sürelerle uyulmaması durumunda, Bakanlık veya Bakanlığın yetkilendireceği ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlar bu tesisleri mahalli idareler adına resen yapabilir, yaptırabilir ve bu tesisleri işletirebilir. Ortaya çıkan maliyet, mahalli idarelerin, 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun gereğince kendilerine aktarılan paylarından, ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı veya İller Bankası tarafından kesinti yapılarak tahsil olunur. Tahsil olunan tutar, harcama genel

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

genel bütçeden yapıldı ise genel bütçeye, farklı bir bütçeden yapıldı ise ilgili idare bütçesine gelir kaydedilir. İlgili tesisin yapım ve işletme maliyetleri tamamen karşılandıktan sonra söz konusu tesis, ilgili idaresine devredilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve bu maddeye ilişkin hükümlerin diğer su havzalarında da uygulanmasına Cumhurbaşkanı yetkilidir.”

MADDE 9- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin dokuzuncu paragrafında yer alan “İmar planlarında” ibaresi “Sanayi alanları, ibadethane alanları ve tarımsal amaçlı silo yapıları hariç olmak üzere imar planlarında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 3194 sayılı Kanunun 22 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birden fazla yapı için ruhsat alınarak inşaata başlanmış ve kat irtifakı kurulmuş ancak bir kısmı tamamlanmadan süre nedeni ile ruhsatı hükümsüz hale gelmiş olan parsellerdeki eksik kalan yapılar için; ruhsat eki onaylı projesindeki yükseklik, taban ve inşaat alanı, kat adedi ve bağımsız bölüm sayılarında artış olmayacak şekilde konum, ortak alan, arsa payı ve kullanım amacı değişikliği olmaksızın yapılacak ruhsat başvurularında, eksik kalan yapı maliklerinin tamamı ile parsel maliklerinin çoğunluğunun muvafakati aranır.”

MADDE 11- 3194 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinin birinci cümlesine “yukarıdaki bentlere göre” ibaresinden sonra gelmek üzere “aykırılıktan sorumlu olan yapı sahibine ve yapı müteahhidine” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bütçeden yapılmışsa genel bütçeye, farklı bir bütçeden yapılmışsa ilgili idare bütçesine gelir kaydedilir. İlgili tesisin yapım ve işletme maliyetleri tamamen karşılandıktan sonra söz konusu tesis, ilgili idaresine devredilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve bu maddeye ilişkin hükümlerin diğer su havzalarında da uygulanmasına Cumhurbaşkanı yetkilidir.”

MADDE 9- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin dokuzuncu paragrafında yer alan “İmar planlarında” ibaresi “Sanayi alanları, ibadethane alanları ve tarımsal amaçlı silo yapıları hariç olmak üzere imar planlarında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 3194 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 25- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, birden fazla yapı için ruhsat alınarak inşaata başlanmış ve kat irtifakı kurulmuş ancak bir kısmı tamamlanmadan süre nedeni ile ilk ruhsatı hükümsüz hale gelmiş olan parsellerdeki eksik kalan yapılar için; ruhsat eki onaylı statik projesinde deprem güvenliği bakımından yapılması zorunlu olan değişiklikler hariç, yapı projelerinde herhangi bir değişiklik olmaksızın yapılacak yeniden ruhsat başvurularında, ruhsat başvurusunda bulunulan ilgili yapı maliklerinin tamamının muvafakati aranır.”

MADDE 11- 3194 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinin birinci cümlesine “yukarıdaki bentlere göre” ibaresinden sonra gelmek üzere “aykırılıktan sorumlu olan yapı sahibine ve yapı müteahhidine” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“EK MADDE 3-Mahalli idarelerin çevre kirliliğini önleyici yatırımlar kapsamında arıtma, geri kazanım; arıtma çamuru işleme ve bertarafı; sıfır atık yönetimi kapsamında atıkların toplama, taşıma hizmetleri, atık işleme, geri kazanım ve bertaraf tesisleri ile mapa-şamandıraların özel sektör eliyle ve özel hukuka tabi 10 yıldan uzun süreli sözleşmelerle yap-işlet-devret modeliyle gerçekleştirilmesi ile bu maddede belirtilen kamu yatırım ve tesislerinden halihazırda mevcut bulunanların idamesi, bakımı ve onarımı, yenilenmesi, kapasitesinin artırılması ile modernize edilmesi suretiyle ilave yatırımlarının yaptırılarak işletilmesi, niteliğine göre görevli şirket veya mahalli idarece dönemsel olarak ödenecek işletme hizmet bedeli karşılığında işlet devret modeliyle gerçekleştirilmesi halinde, iş ve işlemler bu Kanundaki usul ve esaslar çerçevesinde yürütülür.

Mahalli idarelerin birinci fıkrada kapsamındaki toplam yatırım tutarı ve/veya toplam işletme hizmet bedeli 50.000.000 Türk Lirası'nın altındaki projelerine ilişkin ihale ve sözleşme işlemleri için bu Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında yetkilendirme kararı aranmaz. Bu değer altında kalmak amacıyla projeler bölünemez. Söz konusu projeler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylandıktan sonra ihale işlemlerine başlanabilir. Bu tutar her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Mahalli idarelere bağlı kuruluşlar, bu madde kapsamındaki projelerini bağlı oldukları mahalli idare üzerinden gerçekleştirirler.

Mahalli idarelerin birinci fıkrada kapsamında yap-işlet-devret ve işlet devret modeliyle gerçekleştireceği projeleri ile ilgili yetkilendirme talepleri; yer seçimi ve uygunluğunu da içeren ön yapılabilirlik etüdü, ön proje veya kesin proje, idari şartname ile sözleşme taslağından oluşan

“EK MADDE 3-Mahalli idarelerin çevre kirliliğini önleyici yatırımlar kapsamında arıtma, geri kazanım; arıtma çamuru işleme ve bertarafı; sıfır atık yönetimi kapsamında atıkların toplama, taşıma hizmetleri, atık işleme, geri kazanım ve bertaraf tesisleri ile mapa-şamandıraların özel sektör eliyle ve özel hukuka tabi 10 yıldan uzun süreli sözleşmelerle yap-işlet-devret modeliyle gerçekleştirilmesi ile bu maddede belirtilen kamu yatırım ve tesislerinden hâlihazırda mevcut bulunanların idamesi, bakımı ve onarımı, yenilenmesi, kapasitesinin artırılması ile modernize edilmesi suretiyle ilave yatırımlarının yaptırılarak işletilmesi, niteliğine göre görevli şirket veya mahalli idarece dönemsel olarak ödenecek işletme hizmet bedeli karşılığında işlet devret modeliyle gerçekleştirilmesi halinde, iş ve işlemler bu Kanundaki usul ve esaslar çerçevesinde yürütülür.

Mahalli idarelerin birinci fıkrada kapsamındaki toplam yatırım tutarı ve/veya toplam işletme hizmet bedeli 50.000.000 Türk lirasının altındaki projelerine ilişkin ihale ve sözleşme işlemleri için bu Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında yetkilendirme kararı aranmaz. Bu değer altında kalmak amacıyla projeler bölünemez. Söz konusu projeler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylandıktan sonra ihale işlemlerine başlanabilir. Bu tutar her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Mahalli idarelere bağlı kuruluşlar, bu madde kapsamındaki projelerini bağlı oldukları mahalli idare üzerinden gerçekleştirirler.

Mahalli idarelerin birinci fıkrada kapsamında yap-işlet-devret ve işlet devret modeliyle gerçekleştireceği projeleri ile ilgili yetkilendirme talepleri; yer seçimi ve uygunluğunu da içeren ön yapılabilirlik etüdü, ön proje veya kesin proje, idari şartname ile sözleşme taslağından oluşan

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

proje dokümanlarıyla birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından teknik olarak değerlendirildikten sonra yetkilendirme kararı için iletilir.

Görevli şirket, bu maddedeki yatırım ve hizmetlerin tamamlayıcısı veya ilgili olabilecek ticari hizmetleri ve yatırımları, üstlendiği yükümlülükleri yerine getirmesine engel olmayacak şekilde, ihale dokümanında yer alması kaydıyla ve ilgili idarenin onayını almak suretiyle ve söz konusu faaliyetlerden elde edilecek gelirin, taraflarca anlaşılacak oranlarda paylaşılması şartıyla yapabilir. Bu faaliyetler dolayısıyla elde edilecek gelir; ön yapılabilirlik etüdünde projeye etkisi öngörülerek ihale dokümanında yer alması kaydıyla ve ön yapılabilirlik etüdüne uygun olarak şartname ve sözleşmede düzenlenecek esaslar çerçevesinde görevli şirket ile mahalli idare arasında paylaşılır.

Proje sahibi mahalli idareler; proje konusuna, niteliğine ve özelliğine göre toplanan gelirlerden, uygulama sözleşmesinde belirlenen ödeme miktarına karşılık gelen miktarı, Blokajlı Banka Proje Hesabına aktarır. Uygulama Sözleşmesindeki ödemeye ilişkin düzenlemeler çerçevesinde Blokajlı Banka Proje Hesabından yalnızca proje kapsamında yapılacak ödemelere ve aktarımlara izin verilir.

Görevli şirketin görevini sözleşmedeki şartlara uygun olarak yerine getirmemesi veya sözleşmede belirlenecek diğer hizmet kusuru hallerinde mahalli idarece yapılacak ödeme kesintileri hariç olmak üzere, mahalli idarenin söz konusu aktarım ve ödemelerini Blokajlı Banka Proje Hesabından yerine getirmemesi durumunda, görevli şirketin usul ve esasları sözleşmede düzenlenecek başvurusu üzerine mahalli idare tarafından ödenmesi gereken tutar, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının talebi üzerine, ilgili mahalli idarelerin 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

proje dokümanlarıyla birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından teknik olarak değerlendirildikten sonra yetkilendirme kararı için iletilir.

Görevli şirket, bu maddedeki yatırım ve hizmetlerin tamamlayıcısı veya ilgili olabilecek ticari hizmetleri ve yatırımları, üstlendiği yükümlülükleri yerine getirmesine engel olmayacak şekilde, ihale dokümanında yer alması kaydıyla ve ilgili idarenin onayını almak suretiyle ve söz konusu faaliyetlerden elde edilecek gelirin, taraflarca anlaşılacak oranlarda paylaşılması şartıyla yapabilir. Bu faaliyetler dolayısıyla elde edilecek gelir; ön yapılabilirlik etüdünde projeye etkisi öngörülerek ihale dokümanında yer alması kaydıyla ve ön yapılabilirlik etüdüne uygun olarak şartname ve sözleşmede düzenlenecek esaslar çerçevesinde görevli şirket ile mahalli idare arasında paylaşılır.

Proje sahibi mahalli idareler; proje konusuna, niteliğine ve özelliğine göre toplanan gelirlerden, uygulama sözleşmesinde belirlenen ödeme miktarına karşılık gelen miktarı, Blokajlı Banka Proje Hesabına aktarır. Uygulama Sözleşmesindeki ödemeye ilişkin düzenlemeler çerçevesinde Blokajlı Banka Proje Hesabından yalnızca proje kapsamında yapılacak ödemelere ve aktarımlara izin verilir.

Görevli şirketin görevini sözleşmedeki şartlara uygun olarak yerine getirmemesi veya sözleşmede belirlenecek diğer hizmet kusuru hallerinde mahalli idarece yapılacak ödeme kesintileri hariç olmak üzere, mahalli idarenin söz konusu aktarım ve ödemelerini Blokajlı Banka Proje Hesabından yerine getirmemesi durumunda, görevli şirketin usul ve esasları sözleşmede düzenlenecek başvurusu üzerine mahalli idare tarafından ödenmesi gereken tutar, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının talebi üzerine, ilgili mahalli idarelerin 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun gereğince genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylarından, aynı Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen kesintilerden sonra kalan kısımdan, ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı veya İller Bankası tarafından kesinti yapılarak Blokajlı Banka Proje Hesabına takip eden ayın sonuna kadar aktarılır. Aktarılabacak bu tutar, kesintiler düşüldükten sonra ilgili mahalli idareye gönderilecek tutarın %10'unu aşamaz.

Bu madde kapsamında gerçekleştirilecek tesisler için 30 yıldan az süreli olarak tesis edilecek üst hakları da bağımsız ve sürekli nitelikte kabul edilir.

Bu madde kapsamında yetkilendirme talepleri, yetkilendirme kararı alınması ve ihale sözleşme işlemlerine ilişkin, Blokajlı Banka Proje Hesabına ve yatırım ve hizmetlerin gerçekleştirilmesi ile diğer hükümlere ilişkin usul ve esaslar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 13- 3996 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4- Türkiye Çevre Ajansı tarafından, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında yer alan depozito düzenlemeleri çerçevesindeki yap-işlet-devret projeleri, bu Kanundaki usul ve esaslara göre gerçekleştirilebilir.

Depozito düzenlemeleri çerçevesinde Türkiye Çevre Ajansınca yatırımı gerçekleştirilen kamu yatırımlarının özel sektör tarafından belirli şartlarla ve 10 yıldan uzun süreli olarak işletilmesi bu Kanundaki usul ve esaslara göre gerçekleştirilebilir.

Bu maddenin uygulanmasına yönelik diğer usul ve esaslar, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun gereğince genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylarından, aynı Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen kesintilerden sonra kalan kısımdan, ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı veya İller Bankası tarafından kesinti yapılarak Blokajlı Banka Proje Hesabına takip eden ayın sonuna kadar aktarılır. Aktarılabacak bu tutar, kesintiler düşüldükten sonra ilgili mahalli idareye gönderilecek tutarın %10'unu aşamaz.

Bu madde kapsamında gerçekleştirilecek tesisler için 30 yıldan az süreli olarak tesis edilecek üst hakları da bağımsız ve sürekli nitelikte kabul edilir.

Bu madde kapsamında yetkilendirme talepleri, yetkilendirme kararı alınması ve ihale sözleşme işlemlerine ilişkin, Blokajlı Banka Proje Hesabına ve yatırım ve hizmetlerin gerçekleştirilmesi ile diğer hükümlere ilişkin usul ve esaslar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 13- 3996 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4- Türkiye Çevre Ajansı tarafından, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında yer alan depozito düzenlemeleri çerçevesindeki yap-işlet-devret projeleri, bu Kanundaki usul ve esaslara göre gerçekleştirilebilir.

Depozito düzenlemeleri çerçevesinde Türkiye Çevre Ajansınca yatırımı gerçekleştirilen kamu yatırımlarının özel sektör tarafından belirli şartlarla ve 10 yıldan uzun süreli olarak işletilmesi bu Kanundaki usul ve esaslara göre gerçekleştirilebilir.

Bu maddenin uygulanmasına yönelik diğer usul ve esaslar, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Strateji ve Bütçe Başkanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 14- 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“o) Bina kimlik sertifikası: Bu Kanun kapsamında denetlenerek tamamlanan yapıların teknik ve genel bilgilerine, Bakanlıkça farklı modüllerde yapılan yetkilendirmelerle, hem yapı sahibi ve ilgili vatandaşlarca hem de kamu görevlileri tarafından ulaştırılması amacıyla yapıya asılan sertifikayı,”

MADDE 15- 4708 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Altmış beş yaşını dolduran denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanları, yapı denetim kuruluşu adına, şantiye mahallinde yapının denetimi görevini yürütemezler.”

MADDE 16- 4708 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrasının dördüncü cümlesine “Bu bedele,” ibaresinden sonra gelmek üzere “laboratuvarlara yaptırılacak olan taşıyıcı sisteme ilişkin deneylerden Bakanlıkça belirlenenlerin masrafları dâhil olup,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 4708 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin onuncu fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bende aşağıdaki alt bent eklenmiş, fıkranın (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkranın (e) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“2) Betondan numune alınması, laboratuvarda kürlenmesi, deneylerinin yapılması ve raporlanması, izlenmesi ve denetlenmesi süreçlerinde ilgili standartlara ve mevzuata uyulmaması,”

“9) Laboratuvar kuruluşunun, beton deneyine ilişkin Bakanlıkça belirlenen azami fiyatın üzerinde bedel aldığıın tespiti,”

“d) Laboratuvar kuruluşuna, beton, hazır beton, beton çelik çubuk ve benzeri yapı malzemesi üreten ve/veya pazarlayan firmalar

MADDE 14- 29/6/2001 tarihli ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“o) Bina kimlik sertifikası: Bu Kanun kapsamında denetlenerek tamamlanan yapıların teknik ve genel bilgilerine, Bakanlıkça farklı modüllerde yapılan yetkilendirmelerle, hem yapı sahibi ve ilgili vatandaşlarca hem de kamu görevlileri tarafından ulaştırılması amacıyla yapıya asılan sertifikayı,”

MADDE 15- 4708 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Yetmiş beş yaşını dolduran denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanları, yapı denetim kuruluşu adına, şantiye mahallinde yapının denetimi görevini yürütemezler.”

MADDE 16- 4708 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrasının dördüncü cümlesine “Bu bedele,” ibaresinden sonra gelmek üzere “laboratuvarlara yaptırılacak olan taşıyıcı sisteme ilişkin deneylerden Bakanlıkça belirlenenlerin masrafları dâhil olup,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- 4708 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin onuncu fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bende aşağıdaki alt bent eklenmiş, fıkranın (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkranın (e) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“2) Betondan numune alınması, laboratuvarda kürlenmesi, deneylerinin yapılması ve raporlanması, izlenmesi ve denetlenmesi süreçlerinde ilgili standartlara ve mevzuata uyulmaması,”

“9) Laboratuvar kuruluşunun, beton deneyine ilişkin Bakanlıkça belirlenen azami fiyatın üzerinde bedel aldığıın tespiti,”

“d) Laboratuvar kuruluşuna, beton, hazır beton, beton çelik çubuk ve benzeri yapı malzemesi üreten ve/veya pazarlayan firmalar

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

adına laboratuvar hizmetinde bulunduğu tespit edilmesi halinde, İl Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça bir yıl yeni iş almaktan men cezası verilir.”

“2) Laboratuvar kuruluşunun gerçeğe aykırı olarak düzenlediği raporu idarelere veya şahıslara sunduğunun tespit edilmesi,”

“Bakanlıkça 5 inci madde uyarınca elektronik ortamda görevlendirildiği bir yapıda;

a) Yapı denetim kuruluşunca ilgili denetim personeli Bakanlıkça belirlenen sürede görevlendirilerek yapının denetim sorumluluğunun üstlenilmemesi,

b) Denetim sorumluluğu üstlenilen ancak yapı denetim kuruluşundan kaynaklanan nedenlerle Bakanlıkça belirlenen sürede yapı denetim hizmet sözleşmesinin imzalanmaması,

c) Yapı denetim kuruluşunun; izin belgesinin geçici olarak geri alınması, iptal edilmesi, birinci fıkranın (g) bendi uyarınca yeni iş almaktan men cezası alması veya o yapı için Bakanlıkça elektronik ortamdaki yapılan görevlendirilmesinin kaldırılması durumları hariç olmak üzere yapı denetim hizmet sözleşmesinin yapı denetim kuruluşundan kaynaklı sebeple feshi,

ç) Yapı ruhsatı verildikten sonra, yapı denetim kuruluşunun gerçeğe aykırı beyan veya bilgi/belge vermesi sebebiyle o yapı için hatalı görevlendirme yapıldığının anlaşılması,

hallerinde yapı denetim kuruluşu, Bakanlıkça elektronik ortamda yapılan sıralamadan her bir fiili için 120 güne kadar çıkarılarak yapı denetim kuruluşunun yeni bir işte denetim görevi üstlenmesine izin verilmez. Bu fıkra uyarınca, elektronik ortamda sıralamadan çıkarılan yapı denetim kuruluşunun yeniden sıralamaya girmesi halinde, sıralamadan çıkarılmasına sebebiyet veren yapıda tekrar Bakanlıkça görevlendirilmesi mümkündür. Bu fıkra uyarınca yürütülecek işlemler için birinci fıkranın (h) bendi, üçüncü

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

adına laboratuvar hizmetinde bulunduğu tespit edilmesi halinde, İl Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça bir yıl yeni iş almaktan men cezası verilir.”

“2) Laboratuvar kuruluşunun gerçeğe aykırı olarak düzenlediği raporu idarelere veya şahıslara sunduğunun tespit edilmesi,”

“Bakanlıkça 5 inci madde uyarınca elektronik ortamda görevlendirildiği bir yapıda;

a) Yapı denetim kuruluşunca ilgili denetim personeli Bakanlıkça belirlenen sürede görevlendirilerek yapının denetim sorumluluğunun üstlenilmemesi,

b) Denetim sorumluluğu üstlenilen ancak yapı denetim kuruluşundan kaynaklanan nedenlerle Bakanlıkça belirlenen sürede yapı denetim hizmet sözleşmesinin imzalanmaması,

c) Yapı denetim kuruluşunun; izin belgesinin geçici olarak geri alınması, iptal edilmesi, birinci fıkranın (g) bendi uyarınca yeni iş almaktan men cezası alması veya o yapı için Bakanlıkça elektronik ortamda yapılan görevlendirilmesinin kaldırılması durumları hariç olmak üzere yapı denetim hizmet sözleşmesinin yapı denetim kuruluşundan kaynaklı sebeple feshi,

ç) Yapı ruhsatı verildikten sonra, yapı denetim kuruluşunun gerçeğe aykırı beyan veya bilgi/belge vermesi sebebiyle o yapı için hatalı görevlendirme yapıldığının anlaşılması,

hallerinde yapı denetim kuruluşu, Bakanlıkça elektronik ortamda yapılan sıralamadan her bir fiili için 120 güne kadar çıkarılarak yapı denetim kuruluşunun yeni bir işte denetim görevi üstlenmesine izin verilmez. Bu fıkra uyarınca, elektronik ortamda sıralamadan çıkarılan yapı denetim kuruluşunun yeniden sıralamaya girmesi halinde, sıralamadan çıkarılmasına sebebiyet veren yapıda tekrar Bakanlıkça görevlendirilmesi mümkündür. Bu fıkra uyarınca yürütülecek işlemler için birinci fıkranın (h) bendi, üçüncü

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

fikra, beşinci fıkra, yedinci fıkra, on beşinci fıkra ve 9 uncu maddenin birinci fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu fıkra uyarınca uygulanan yeni bir işte denetim görevi üstlenilememesine dair işlem yapı denetim kuruluşuna elektronik sistem üzerinden bildirilir. Bu fıkranın yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

“Yapı denetim kuruluşunun ek 1 inci madde kapsamında Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde yürüttüğü denetimde, ruhsat eki onaylı statik projesine uygun olan ancak ruhsat eki diğer projelere uygun olmayan aykırılıkları tespit etmemesi halinde, yapı denetim kuruluşuna İl Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne o işe ilişkin aldığı hizmet bedelinin %20’si oranında idari para cezası uygulanır.”

“Yapı denetim kuruluşunun, ek 1 inci maddeye göre Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde yürüttüğü denetim görevinde;

- a) Ruhsat eki onaylı statik projesine uygunsuzluğu tespit etmemesi,
- b) Yapısal hasar olduğu halde bu durumu tespit etmemesi,
- c) Tespite konu statik projesine uygunsuzluğun ya da hasarın mahallinde olmadığı halde bu yönde tespitte bulunması,
- ç) Bakanlıkça belirlenen sürede denetimi yerine getirmemesi,

hallerinde Merkez Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça yapı denetim kuruluşunun bir yıl süre ile ek 1 inci madde kapsamında yeni bir denetim görevi üstlenmesinin engellenmesine yönelik idari müeyyide Merkez Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki idari müeyyideler Resmî Gazete’de ilan edilir. Bu fıkra uyarınca yürütülecek işlemler için birinci fıkranın (h) bendi, yedinci fıkra ve 9 uncu maddenin birinci fıkra hükümleri uygulanmaz.”

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

fikra, beşinci fıkra, yedinci fıkra, on beşinci fıkra ve 9 uncu maddenin birinci fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu fıkra uyarınca uygulanan yeni bir işte denetim görevi üstlenilememesine dair işlem yapı denetim kuruluşuna elektronik sistem üzerinden bildirilir. Bu fıkranın yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

“Yapı denetim kuruluşunun ek 1 inci madde kapsamında Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde yürüttüğü denetimde, ruhsat eki onaylı statik projesine uygun olan ancak ruhsat eki diğer projelere uygun olmayan aykırılıkları tespit etmemesi halinde, yapı denetim kuruluşuna İl Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne o işe ilişkin aldığı hizmet bedelinin %20’si oranında idari para cezası uygulanır.

Yapı denetim kuruluşunun, ek 1 inci maddeye göre Bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde yürüttüğü denetim görevinde;

- a) Ruhsat eki onaylı statik projesine uygunsuzluğu tespit etmemesi,
- b) Yapısal hasar olduğu halde bu durumu tespit etmemesi,
- c) Tespite konu statik projesine uygunsuzluğun ya da hasarın mahallinde olmadığı halde bu yönde tespitte bulunması,
- ç) Bakanlıkça belirlenen sürede denetimi yerine getirmemesi,

hallerinde Merkez Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça yapı denetim kuruluşunun bir yıl süre ile ek 1 inci madde kapsamında yeni bir denetim görevi üstlenmesinin engellenmesine yönelik idari müeyyide Merkez Yapı Denetim Komisyonunun teklifi üzerine Bakanlıkça uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki idari müeyyideler Resmî Gazete’de ilan edilir. Bu fıkra uyarınca yürütülecek işlemler için birinci fıkranın (h) bendi, yedinci fıkra ve 9 uncu maddenin birinci fıkra hükümleri uygulanmaz.”

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 18- 4708 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına “hizmet bedelinin ödenmesi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “beton deneyine ilişkin laboratuvarca verilen hizmetlerin azami bedeli ve bu bedelin kimin tarafından karşılanacağı,” ibaresi eklenmiş ve fıkra yer alan “sertifika” ibaresi “bina kimlik sertifikası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 4708 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

“Bitmiş yapıların periyodik olarak denetimi ve hizmet bedeli

EK MADDE 1- Bu Kanun kapsamında denetlenerek bina kimlik sertifikası alan yapılar, sertifikanın asılmasını müteakip beşer yıllık periyotlarla yapı denetim kuruluşlarınınca denetlenir. Bu denetimler Bakanlıkça elektronik ortamda belirlenen yapı denetim kuruluşları tarafından yürütülür.

Yapı denetim kuruluşlarına bu madde kapsamında yaptıkları denetimlere dair verdikleri hizmet için ödenecek bedel Bakanlıkça belirlenir.

Yapı denetim kuruluşlarınınca bu madde kapsamında periyodik olarak yapılacak denetime ilişkin verilen hizmetin bedeli, 5 inci maddenin altıncı fıkrası uyarınca yapı denetim hizmet bedelinden Bakanlık Döner Sermaye İşletme hesabına aktarılan Bakanlık payları kullanılarak karşılanır.

Bu madde kapsamında denetim görevini mevzuata uygun yerine getirmeyen yapı denetim kuruluşları, bu nedenle ortaya çıkacak yapı hasarlarından dolayı denetimi yaptığı tarihten itibaren beş yıl süreyle yapı sahibine karşı sorumludur.

Bu maddeye göre yapılacak denetimle ilgili iş ve işlemler için binaya ve/veya bağımsız bölüme girilmesinin engellenmesi halinde; denetim mahalline ilk gidişte buna dair tutanak tutularak, ikinci gidişte girişi engelleyenlere idari para cezası verileceği ve sonrasında binaya ve/veya bağımsız bölüme kolluk kuvvetleri yardımıyla

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18- 4708 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına “hizmet bedelinin ödenmesi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “beton deneyine ilişkin laboratuvarca verilen hizmetlerin azami bedeli ve bu bedelin kimin tarafından karşılanacağı,” ibaresi eklenmiş ve fıkra yer alan “sertifika” ibaresi “bina kimlik sertifikası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 4708 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Bitmiş yapıların periyodik olarak denetimi ve hizmet bedeli

EK MADDE 1- Bu Kanun kapsamında denetlenerek bina kimlik sertifikası alan yapılar, sertifikanın asılmasını müteakip beşer yıllık periyotlarla yapı denetim kuruluşlarınınca denetlenir. Bu denetimler Bakanlıkça elektronik ortamda belirlenen yapı denetim kuruluşları tarafından yürütülür.

Yapı denetim kuruluşlarına bu madde kapsamında yaptıkları denetimlere dair verdikleri hizmet için ödenecek bedel Bakanlıkça belirlenir.

Yapı denetim kuruluşlarınınca bu madde kapsamında periyodik olarak yapılacak denetime ilişkin verilen hizmetin bedeli, 5 inci maddenin altıncı fıkrası uyarınca yapı denetim hizmet bedelinden Bakanlık Döner Sermaye İşletme hesabına aktarılan Bakanlık payları kullanılarak karşılanır.

Bu madde kapsamında denetim görevini mevzuata uygun şekilde yerine getirmeyen yapı denetim kuruluşları, bu nedenle ortaya çıkacak yapı hasarlarından dolayı denetimi yaptığı tarihten itibaren beş yıl süreyle yapı sahibine karşı sorumludur.

Bu maddeye göre yapılacak denetimle ilgili iş ve işlemler için binaya ve/veya bağımsız bölüme girilmesinin engellenmesi halinde; denetim mahalline ilk gidişte buna dair tutanak tutularak, ikinci gidişte girişi engelleyenlere idari para cezası verileceği ve sonrasında binaya ve/veya bağımsız bölüme kolluk kuvvetleri yardımıyla

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

gireceği hususunda uyarıda bulunulur. İkinci gidişte girişi engelleyenlere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne 1.500 Türk Lirası idari para cezası verilir. Buna rağmen girişin engellenmesi halinde mülki amirin veya varsa bu konuda yetki devredeceği yardımcısının onayı alınarak kolluk kuvvetleri yardımıyla binaya ve/veya bağımsız bölüme girilerek denetimle ilgili iş ve işlemler tamamlanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 20- 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Desteklemelerden yararlanmak için başvuruda bulunduğu hâlde, meri mevzuat uyarınca desteklemelerden yararlanabilmek için ibrazı öngörülen makbuz, fatura ve diğer belgelerin gerçeğe aykırı veya usulsüz olduğu gerekçesiyle desteklemeden yararlandırılmayanlara veya yararlandıkları destekleme tutarları aynı gerekçe ile bu Kanunun 23 üncü maddesi doğrultusunda geri alınanlara, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde Tarım ve Orman Bakanlığına başvurmaları ve Bakanlık tarafından yapılan incelemede bunların gerçek üretim yaptığının tespit edilmesi hâlinde hak ettikleri destekleme ödemeleri yapılır. Yapılan ödemelere faiz işletilmez, masraf veya ek ödeme adı altında herhangi bir ödeme yapılmaz. Ancak bu hükümden yararlananlardan bu Kanunun 23 üncü maddesi çerçevesinde tahsil edilmiş olan faiz, kamu alacaklarının yeniden yapılandırmasını düzenleyen özel kanunlar kapsamında faizler yerine tahsil edilmiş olan fer’i alacaklar ile katsayı tutarı ve geç ödeme zamları iade edilir. Bu hüküm yararlandıkları destekleme tutarlarının, aynı gerekçelerle geri alınması yönünde haklarında takip başlatılanlar için de uygulanır ve maddede öngörülen şartların oluşması hâlinde haklarındaki takip işlemlerine son verilir. Ancak bu maddenin

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gireceği hususunda uyarıda bulunulur. İkinci gidişte girişi engelleyenlere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne 1.500 Türk lirası idari para cezası verilir. Buna rağmen girişin engellenmesi halinde mülki idare amirinin veya varsa bu konuda yetki devredeceği yardımcısının onayı alınır ve kolluk kuvvetleri yardımıyla binaya ve/veya bağımsız bölüme girilerek denetimle ilgili iş ve işlemler tamamlanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 20- 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Desteklemelerden yararlanmak için başvuruda bulunduğu hâlde, meri mevzuat uyarınca desteklemelerden yararlanabilmek için ibrazı öngörülen makbuz, fatura ve diğer belgelerin gerçeğe aykırı veya usulsüz olduğu gerekçesiyle desteklemeden yararlandırılmayanlara veya yararlandıkları destekleme tutarları aynı gerekçe ile bu Kanunun 23 üncü maddesi uyarınca geri alınanlara, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde Bakanlığa başvurmaları ve Bakanlık tarafından yapılan incelemede bunların gerçek üretim yaptığının tespit edilmesi hâlinde hak ettikleri destekleme ödemeleri yapılır. Yapılan ödemelere faiz işletilmez, masraf veya ek ödeme adı altında herhangi bir ödeme yapılmaz. Ancak bu hükümden yararlananlardan bu Kanunun 23 üncü maddesi çerçevesinde tahsil edilmiş olan faiz, kamu alacaklarının yeniden yapılandırmasını düzenleyen özel kanunlar kapsamında faizler yerine tahsil edilmiş olan fer’i alacaklar ile katsayı tutarı ve geç ödeme zamları iade edilir. Bu hüküm yararlandıkları destekleme tutarlarının, aynı gerekçelerle geri alınması yönünde haklarında takip başlatılanlar için de uygulanır ve maddede öngörülen şartların oluşması hâlinde haklarındaki takip işlemlerine son verilir. Ancak

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

yürürlüğe girdiği tarihten sonra maddenin kapsadığı dönemlere ilişkin olarak haklarında takip başlatılanların, takibe ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde anılan Bakanlığa başvurmaları hâlinde bunlar da madde hükmünden aynı şartlar dâhilinde yararlandırılır. Bu maddeden yararlananlara 23 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca uygulanması öngörülen herhangi bir hak mahrumiyeti uygulanmaz.

Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan ve madde hükmünden yararlananların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce destekleme ödemeleri ile ilgili olarak açmış oldukları davalar karşılıklı olarak sonlandırılır ve bu sebeple herhangi bir yargılama gideri ile vekâlet ücreti talep edilemez.

Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan ve açtıkları davalardan vazgeçenlerin bu ihtilaflarıyla ilgili olarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra tebliğ edilen kararlar uyarınca işlem yapılmaz ve bu kararlar ile idare aleyhine hükmedilmiş yargılama giderleri ve vekâlet ücreti bulunması hâlinde bunlar idareden talep edilemez.”

MADDE 21- 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununun 27 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.
“Kanunun 10, 11 ve 12 nci maddeleri kapsamına giren hak sahibi ailelerden sözleşme aşamasında borcunu peşin olarak ödemek isteyenlere borçlandırma bedeli üzerinden yüzde altmış beş oranında indirim yapılır. Ödemesiz süre içerisindeki işlerde ise borçlandırma bedeli üzerinden yapılacak peşin ödeme indirim oranları yönetmelikte belirtilir.”

MADDE 22- 25/11/2010 tarihli ve 6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Yapılması Hakkında Kanunun adı “Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesi Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra maddenin kapsadığı dönemlere ilişkin olarak haklarında takip başlatılanların, takibe ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığa başvurmaları hâlinde bunlar da madde hükmünden aynı şartlar dâhilinde yararlandırılır. Bu maddeden yararlananlara 23 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca uygulanması öngörülen herhangi bir hak mahrumiyeti uygulanmaz.

Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan ve madde hükümlerinden yararlananların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce destekleme ödemeleri ile ilgili olarak açmış oldukları davalar karşılıklı olarak sonlandırılır ve bu sebeple herhangi bir yargılama gideri ile vekâlet ücreti talep edilemez.

Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere başvuruda bulunan ve açtıkları davalardan vazgeçenlerin bu ihtilaflarıyla ilgili olarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra tebliğ edilen kararlar uyarınca işlem yapılmaz ve bu kararlar ile idare aleyhine hükmedilmiş yargılama giderleri ve vekâlet ücreti bulunması hâlinde bunlar idareden talep edilemez.”

MADDE 21- 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununun 27 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.
“Bu Kanunun 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddeleri kapsamına giren hak sahibi ailelerden sözleşme aşamasında borcunu peşin olarak ödemek isteyenlere borçlandırma bedeli üzerinden yüzde altmış beş oranında indirim yapılır. Ödemesiz süre içerisindeki işlerde ise borçlandırma bedeli üzerinden yapılacak peşin ödeme indirim oranları yönetmelikte belirtilir.”

MADDE 22- 25/11/2010 tarihli ve 6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Personeline Ek Ödeme Yapılması Hakkında Kanunun adı “Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesi Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 23- 6083 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- (I) Genel Müdürlük faaliyetlerinin gerektirdiği araç, gereç, satın alma, bakım, onarım, yapım, sigorta, kiralama, araştırma, tanıtım, temsil, eğitim giderleri, yurtdışında yürütülecek proje giderleri, kadaströ hizmetlerinin yapılması, yenilenmesi, güncellenmesi ve benzeri her türlü harcamalar döner sermaye gelirlerinden karşılanabilir.

(2) Döner sermaye işletmelerinin yönetimi, faaliyet alanları, işleyişi, sermaye kaynakları, her türlü idari ve mali işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(3) Döner sermaye işletmesince elde edilecek gelirler bu Kanuna ekli (I) sayılı Tarife Cetvelinde gösterilmiştir. Tarife Cetvelindeki yöresel katsayılar; il ve ilçelerin coğrafi ve ekonomik durumu, nüfusu, gelişmişlik seviyesi, işlem hacmi ve taşınmazların değeri dikkate alınmak suretiyle Bakanlıkça 0,30-3,00 arasında belirlenir. Tarife Cetvelinde belirlenen döner sermaye hizmet bedeli tutarlarını veya oranlarını yarısına kadar indirmeye veya en fazla üç katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir. Bu fıkradaki döner sermaye hizmet bedelleri her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanır. Yeniden değerlendirme oranı uygulanmış tutarlar her yıl Genel Müdürlük tarafından ilan edilir.

(4) Döner sermaye işletmeleri için kendi kaynaklarından karşılanmak üzere tahsis edilen sermaye miktarı Cumhurbaşkanlığına beş katına kadar artırılabilir. Bu suretle artırılan sermaye elde edilen kârlarla karşılanır. Ödenmiş sermaye tutarı tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra elde edilen kârlar, döner sermaye hizmetlerinde kullanılmak üzere ertesi yılın gelirlerine ilave edilir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 23- 6083 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- (I) Genel Müdürlük faaliyetlerinin gerektirdiği araç, gereç, satın alma, bakım, onarım, yapım, sigorta, kiralama, araştırma, tanıtım, temsil ve eğitim giderleri, yurt dışında yürütülecek proje giderleri, kadaströ hizmetlerinin yapılması, yenilenmesi, güncellenmesi ve benzeri her türlü harcama döner sermaye gelirlerinden karşılanabilir.

(2) Döner sermaye işletmelerinin yönetimi, faaliyet alanları, işleyişi, sermaye kaynakları, her türlü idari ve mali işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının da görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(3) Döner sermaye işletmesince elde edilecek gelirler bu Kanuna ekli (I) sayılı Tarife Cetvelinde gösterilmiştir. Tarife Cetvelindeki yöresel katsayılar; il ve ilçelerin coğrafi ve ekonomik durumu, nüfusu, gelişmişlik seviyesi, işlem hacmi ve taşınmazların değeri dikkate alınmak suretiyle Bakanlıkça 0,30-3,00 arasında belirlenir. Tarife Cetvelinde belirlenen döner sermaye hizmet bedeli tutarlarını veya oranlarını yarısına kadar indirmeye veya en fazla üç katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir. Bu fıkradaki döner sermaye hizmet bedelleri her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanır. Yeniden değerlendirme oranı uygulanmış tutarlar her yıl Genel Müdürlük tarafından ilan edilir.

(4) Döner sermaye faaliyetlerine ilişkin hizmetler Genel Müdürlük personeline ek görev olarak yaptırıldığı takdirde, döner sermaye gelirlerinden ödenmek üzere, kendilerine (100-300) rakamlarının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımından elde edilecek tutardan, yaptıkları hizmetin özelliğine ve güçlüğüne göre Genel Müdürün onayı ile belirlenecek miktarda aylık ek görev ücreti verilebilir.

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

(5) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve münhasıran elektronik ortamdaki verilere ilişkin olmak üzere veri paylaşımından döner sermaye ücreti tahsil edilmez. Ayrıca Tapu müdürlüklerince gerçekleştirilen her türlü terkin, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan alanlara yapılan her türlü bedelsiz terk ve bağışlama işlemlerinden, Genel Müdürlük birimlerinde sebebiyet verilmiş hataların düzeltilmesi işlemlerinden, ilgililerin kusuru olmaksızın nüfus idaresi tarafından resen gerçekleştirilen maddi hataların düzeltilmesi, tamamlanması ve geri alınması işlemleri neticesinde tapuda yapılan kimlik bilgileri düzeltme işlemlerinden, tapu müdürlüklerince resen yapılan işlemlerden, aile konutu şerhi işlemlerinden ve kat irtifakından resen kat mülkiyetine geçiş işlemlerinden döner sermaye ücreti tahsil edilmez. Veri paylaşımına ilişkin protokol veya sözleşmelerde, döner sermaye hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenebilir.”

MADDE 24- 6083 sayılı Kanuna ekte yer alan (I) Sayılı Tarife Cetveli eklenmiştir.

MADDE 25- 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanunun geçici 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(5) Döner sermaye işletmeleri için kendi kaynaklarından karşılanmak üzere tahsis edilen sermaye miktarı Cumhurbaşkanınca beş katına kadar artırılabilir. Bu suretle artırılan sermaye elde edilen kârlarla karşılanır. Ödenmiş sermaye tutarı tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra elde edilen kârlar, döner sermaye hizmetlerinde kullanılmak üzere ertesi yılın gelirlerine ilave edilir.

(6) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve münhasıran elektronik ortamdaki verilere ilişkin olmak üzere veri paylaşımından döner sermaye ücreti tahsil edilmez. Ayrıca tapu müdürlüklerince gerçekleştirilen her türlü terkin, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan alanlara yapılan her türlü bedelsiz terk ve bağışlama işlemlerinden, Genel Müdürlük birimlerinde sebebiyet verilmiş hataların düzeltilmesi işlemlerinden, ilgililerin kusuru olmaksızın nüfus müdürlüğü tarafından resen gerçekleştirilen maddi hataların düzeltilmesi, tamamlanması ve geri alınması işlemleri neticesinde tapuda yapılan kimlik bilgileri düzeltme işlemlerinden, tapu müdürlüklerince resen yapılan işlemlerden, aile konutu şerhi işlemlerinden ve kat irtifakından resen kat mülkiyetine geçiş işlemlerinden döner sermaye ücreti tahsil edilmez. Veri paylaşımına ilişkin protokol veya sözleşmelerde, döner sermaye hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenebilir.”

MADDE 24- 6083 sayılı Kanuna ekte yer alan (I) Sayılı Tarife Cetveli eklenmiştir.

MADDE 25- 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanunun geçici 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerlerden, sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar; İstanbul ili, Şile ilçesinde Darlık ve Ömerli Barajları yapımından etkilenen Darlık ve Esenceli Mahallesinin yeni yerleşim yerlerinin belirlenmesi için Orman Genel Müdürlüğüne orman sınırları dışına çıkarılarak tapuda Hazine adına resen tescil edilir. Bu alanlarda 3402 sayılı Kadastro Kanununun 22 nci maddesinin kadastro yapılmış olan yerlerin ikinci defa kadastroya tabi tutulamayacağına ilişkin hükmü uygulanmaz. Bu alanların tespiti amacıyla Orman Genel Müdürlüğüne yeteri kadar orman kadastro komisyonu görevlendirilir. Bu tespit sırasında ilan süresi bir hafta, itiraz süresi ise bir ay olarak uygulanır.

(2) Yeni yerleşim yerindeki hak sahipliği, borçlandırma ve takyide ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir.”

MADDE 26- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 6/A maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine “Dönüşüm Projeleri Özel Hesabından karşılanmak” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve gerektiğinde kilitli olan kapıları açmak veya açtırmak” ibaresi, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, fıkranın mevcut ikinci cümlesinde yer alan “Riskli olarak tespit” ibaresi “Riskli olarak tespit/kabul” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine “borç miktarı oranında” ibaresinden sonra gelmek üzere “birinci dereceden” ibaresi eklenmiş, aynı fıkranın son cümlesine “hesaba yatırılır” ibaresinden sonra gelmek üzere “; hak

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerlerden, sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar; İstanbul ili, Şile ilçesinde Darlık ve Ömerli Barajlarının yapımından etkilenen Darlık ve Esenceli Mahallelerinin yeni yerleşim yerlerinin belirlenmesi için Orman Genel Müdürlüğüne orman sınırları dışına çıkarılarak tapuda Hazine adına resen tescil edilir. Bu alanlarda 3402 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin kadastro yapılmış olan yerlerin ikinci defa kadastroya tabi tutulamayacağına ilişkin hükmü uygulanmaz. Bu alanların tespiti amacıyla Orman Genel Müdürlüğüne yeteri kadar orman kadastro komisyonu görevlendirilir. Bu tespit sırasında ilan süresi bir hafta, itiraz süresi ise bir ay olarak uygulanır.

(2) Yeni yerleşim yerindeki hak sahipliği, borçlandırma ve takyide ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanınca belirlenir.”

MADDE 26- 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun 6/A maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine “Dönüşüm Projeleri Özel Hesabından karşılanmak” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve gerektiğinde kilitli olan kapıları açmak veya açtırmak” ibaresi, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, fıkranın mevcut ikinci cümlesinde yer alan “Riskli olarak tespit” ibaresi “Riskli olarak tespit/kabul” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş, altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine “borç miktarı oranında” ibaresinden sonra gelmek üzere “birinci dereceden” ibaresi eklenmiş, aynı fıkranın son cümlesine “hesaba yatırılır” ibaresinden sonra gelmek üzere “; hak

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

sahibinin dönüşümden önceki taşınmazının tapu kaydında yer alan ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar ve şerhler hak sahibi adına yatırılan taşınmazın bedeli üzerinde devam ettirilir; tapu kaydındaki haklar ve şerhler Bakanlığın talebi üzerine tapu müdürlüğünce resen terkin edilir” ibaresi eklenmiştir.

“Riskli yapı tespiti yapılmasının engellenmesi durumunda güvenliği sağlamak üzere kolluk kuvvetlerinden destek alınarak tespit yapılır. Bakanlık veya idare tarafından, binanın bulunduğu arsanın tehlikeli durumu veya binadaki hasar ve tahribat bakımından acilen boşaltılması ve yıktırılması gerektiği belirlenen binalar riskli yapı olarak kabul edilir.”

“Tahliyeye ilişkin tebligat ikinci fıkrada belirtilen şekilde yapılır. Bu madde uyarınca yapılacak uygulamalarda maliklere, kiracılara ve yapıda ikamet etmek şartıyla sınırlı aynı hak sahiplerine taşınma yardımı yapılabilir.”

“Uygulama yapılacak alandaki taşınmazlar, feshedilmiş sayılan sözleşmelere istinaden tapuda müteahhide devredilmiş ise, uygulama neticesinde meydana gelen yeni taşınmazlar hak sahipliği çalışmaları gözetilerek müteahhide devir yapan eski malikleri adına resen tescil olunur.”

MADDE 27- 6306 sayılı Kanunun 7 inci maddesinin beşinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmış, dokuzuncu fıkrasının (c) bendine “bunların iştirakleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları (GYO)” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 28- 14/2/2020 tarihli ve 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “mevzuat hükümleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamındaki hükümler” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan “Çevre ve Şehircilik” ibareleri “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde değiştirilmiş, fıkranın

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sahibinin dönüşümden önceki taşınmazının tapu kaydında yer alan ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar ve şerhler hak sahibi adına yatırılan taşınmazın bedeli üzerinde devam ettirilir; tapu kaydındaki haklar ve şerhler Bakanlığın talebi üzerine tapu müdürlüğünce resen terkin edilir” ibaresi eklenmiştir.

“Riskli yapı tespiti yapılmasının engellenmesi durumunda güvenliği sağlamak üzere kolluk kuvvetlerinden destek alınarak tespit yapılır. Bakanlık veya idare tarafından, binanın bulunduğu arsanın tehlikeli durumu veya binadaki hasar ve tahribat bakımından acilen boşaltılması ve yıktırılması gerektiği belirlenen binalar riskli yapı olarak kabul edilir.”

“Tahliyeye ilişkin tebligat ikinci fıkrada belirtilen şekilde yapılır. Bu madde uyarınca yapılacak uygulamalarda maliklere, kiracılara ve yapıda ikamet etmek şartıyla sınırlı aynı hak sahiplerine taşınma yardımı yapılabilir.”

“Uygulama yapılacak alandaki taşınmazlar, feshedilmiş sayılan sözleşmelere istinaden tapuda müteahhide devredilmiş ise, uygulama neticesinde meydana gelen yeni taşınmazlar hak sahipliği çalışmaları gözetilerek müteahhide devir yapan eski malikleri adına resen tescil olunur.”

MADDE 27- 6306 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin beşinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve dokuzuncu fıkrasının (c) bendine “bunların iştirakleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları (GYO)” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 28- 14/2/2020 tarihli ve 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine “mevzuat hükümleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamındaki hükümler” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan “Çevre ve Şehircilik” ibareleri “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde değiştirilmiş, fıkranın

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

birinci cümlesine “paylaşması veya satması;” ibaresinden sonra gelmek üzere “fıkrî, sınai ve ticari haklara ilişkin mevzuat hükümleri ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve” ibaresi eklenmiş, fıkraya dördüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkranın mevcut altıncı ve yedinci cümleleri yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“İzin bedelinin üst sınırı; her halükarda yerli gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri ile yabancı gerçek kişiler ve tüzel kişiler için belirlenen pafta başına izin bedelinin yüz bin katı Türk Lirasını geçemez.”

“(3) Coğrafi bilgi sistemi kapsamındaki yazılımlar, Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi standartları ile uygunluğu sağlanmak amacıyla Bakanlıkça sertifikalandırılır. Sertifika bedelleri Bakanlıkça belirlenir ve Döner Sermaye İşletmesi Birim Fiyat Listesinde her yıl yayımlanır. Sertifikalara ilişkin kapsam, usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikle belirlenir.

(4) Coğrafi veri toplayan sensör ve donanımlar ilgililerince Bakanlıkça oluşturulacak elektronik ortama kaydedilir. Kapsam, usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikle belirlenir.

(5) Savunma, güvenlik ve istihbarat alanında faaliyet gösteren yazılımlar, sensör ve donanımlar için bu maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan sertifika ve kayıt zorunluluğu aranmaz.

(6) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca;

a) Coğrafi Veri İzninin alınmaması durumunda; Başvuru için faaliyet sahibine tebliği tarihinden itibaren en az on gün süre verilir. Süresi içerisinde başvurusunu yapmayanların faaliyetleri durdurulur ve izin bedelinin beş katı tutarında idari para cezası uygulanır. Pafta sınır alanının tespit edilememesi halinde idari para cezası için 1000 (bin) adet 1/1000’lik pafta üzerinden hesaplama yapılır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

birinci cümlesine “paylaşması veya satması;” ibaresinden sonra gelmek üzere “fıkrî, sınai ve ticari haklara ilişkin mevzuat hükümleri ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve” ibaresi eklenmiş, fıkraya dördüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, fıkranın mevcut altıncı ve yedinci cümleleri yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“İzin bedelinin üst sınırı; her halükarda yerli gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri ile yabancı gerçek kişiler ve tüzel kişiler için belirlenen pafta başına izin bedelinin 100.000 katı Türk lirasını geçemez.”

“(3) Coğrafi Bilgi Sistemi kapsamındaki yazılımlar, Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi standartları ile uygunluğu sağlanmak amacıyla Bakanlıkça sertifikalandırılır. Sertifika bedelleri Bakanlıkça belirlenir ve Döner Sermaye İşletmesi Birim Fiyat Listesinde her yıl yayımlanır. Sertifikalara ilişkin kapsam, usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(4) Coğrafi veri toplayan sensör ve donanımlar ilgililerince Bakanlıkça oluşturulacak elektronik ortama kaydedilir. Buna ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(5) Savunma, güvenlik ve istihbarat alanında faaliyet gösteren yazılımlar, sensör ve donanımlar için bu maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan sertifika ve kayıt zorunluluğu aranmaz.

(6) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca;

a) Coğrafi Veri İzninin alınmaması durumunda; başvuru için faaliyet sahibine tebliği tarihinden itibaren en az 10 gün süre verilir. Süresi içinde başvurusunu yapmayanların faaliyetleri durdurulur ve izin bedelinin 5 katı tutarında idari para cezası uygulanır. Pafta sınır alanının tespit edilememesi halinde idari para cezası için 1000 (bin) adet 1/1000’lik pafta üzerinden hesaplama yapılır.

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

(b) Coğrafi Bilgi Sistemi kapsamındaki yazılımlar için sertifika alınmaması durumunda; 100.000 TL(Yüzbin TürkLirası) idari para cezası uygulanır. Ceza uygulandığı tarihten itibaren 3 ay içerisinde sertifika alınmaması halinde sertifikasız kullanımın her tespitinde aynı miktarda ceza işlem uygulanır. Bu tutar takvim yılı başından geçerli olmak üzere her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

(c) İdari para cezası kararları, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre kararı veren merci tarafından ilgiliye tebliğ edilir. Cezalar, tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içinde ödenir. Süresinde ödenmeyen idari para cezaları 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil edilir. İdari para cezasına karşı 30 gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtirazlar zaruret olmayan hallerde evrak üzerinden incelenerek karara bağlanır. İtiraz üzerine verilen Mahkeme kararları kesindir. Cezaların uygulanmasına yönelik usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelik ile belirlenir.

(7) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yapacakları işbirlikleri kapsamında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine; Türkiye'ye ait Ulusal Coğrafi Veri Sorumluluk Matrisi kapsamındaki coğrafi verileri toplaması, üretmesi, paylaşması veya satması, veri madenciliği yapması ve yeni veri üretmesi konularında; fikrî, sınai ve ticari haklara ilişkin mevzuat hükümleri ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla Bakanlık tarafından lisans verilir. Lisans kapsamında Bakanlıkla paylaşılan verilerin üçüncü şahıslara bedeli karşılığında Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu üzerinden verilmesi durumunda elde edilecek gelirler Ulusal Coğrafi

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(b) Coğrafi Bilgi Sistemi kapsamındaki yazılımlar için sertifika alınmaması durumunda; 100.000 TL(yüzbin Türk lirası) idari para cezası uygulanır. Cezanın uygulandığı tarihten itibaren 3 ay içinde sertifika alınmaması halinde sertifikasız kullanımın her tespitinde aynı miktarda idari para cezası uygulanır. Bu tutar takvim yılı başından geçerli olmak üzere her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

(c) İdari para cezası kararları, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre kararı veren merci tarafından ilgiliye tebliğ edilir. Cezalar, tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içinde ödenir. Süresinde ödenmeyen idari para cezaları 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince takip ve tahsil edilir. İdari para cezasına karşı 30 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtirazlar zaruret olmayan hallerde evrak üzerinden incelenerek karara bağlanır. İtiraz üzerine verilen mahkeme kararları kesindir. Cezaların uygulanmasına yönelik usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

(7) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile yapacakları işbirlikleri kapsamında gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine; Türkiye'ye ait Ulusal Coğrafi Veri Sorumluluk Matrisi kapsamındaki coğrafi verileri toplaması, üretmesi, paylaşması veya satması, veri madenciliği yapması ve yeni veri üretmesi konularında; fikrî, sınai ve ticari haklara ilişkin mevzuat hükümleri ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla Bakanlık tarafından lisans verilir. Lisans kapsamında Bakanlıkla paylaşılan verilerin üçüncü şahıslara bedeli karşılığında Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu üzerinden verilmesi durumunda elde edilecek gelirler Ulusal Coğrafi

(İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve
64 Milletvekilinin Teklifi)

Bilgi Sistemleri hizmetlerinde kullanılmak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğünün ilgili hesabına yatırılır. Lisans bedelleri, Bakanlıkça belirlenir ve Döner Sermaye İşletmesi Birim fiyat listesinde her yıl yayımlanır. Lisansa ilişkin kapsam, usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikle belirlenir.

(8) Bu madde hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına aittir. Gerekğinde bu yetki, Bakanlıkça; il müdürlüklerine devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılır.”

MADDE 29- 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ğ) Tabiat varlıkları, doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinde yer alan, Bakanlık tarafından Ajansa kullanma izni verilen veya kiralananan, 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamındaki devletin hüküm ve tasarrufu altında yer alan alanları işletmek ve işletirmek.

h) Bakanlık tarafından Ajansa kullanma izni verilen veya kiralananan, Kıyı Kanunu kapsamındaki devletin hüküm ve tasarrufu altında yer alan alanlarda; mapa ve şamandıra sistemleri kurmak, işletmek, işlettmek, deniz araçlarına atık alım hizmetlerini vermek ve bu hizmetlerin verilmesini sağlamak.”

“(2) Ajans, ihtiyaç hâlinde bu maddede sayılan faaliyetleri özel hukuk tüzel kişiliğini haiz şirketler kurarak veya devralarak gerçekleştirebilir.”

MADDE 30- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 31- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bilgi Sistemleri hizmetlerinde kullanılmak üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğünün ilgili hesabına yatırılır. Lisans bedelleri, Bakanlıkça belirlenir ve Döner Sermaye İşletmesi Birim Fiyat Listesinde her yıl yayımlanır. Lisansa ilişkin kapsam, usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(8) Bu madde hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına aittir. Gerekğinde bu yetki, Bakanlıkça; il müdürlüklerine devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılır.”

MADDE 29- 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“ğ) Bakanlık tarafından Ajansa kullanma izni verilen veya kiralananan, Kıyı Kanunu kapsamındaki devletin hüküm ve tasarrufu altında yer alan alanlarda; mapa ve şamandıra sistemleri kurmak, işletmek, deniz araçlarına atık alım hizmetlerini vermek ve bu hizmetlerin verilmesini sağlamak.”

“(2) Ajans, ihtiyaç hâlinde bu maddede sayılan faaliyetleri özel hukuk tüzel kişiliğini haiz şirketler kurarak gerçekleştirebilir.”

MADDE 30- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 31- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TEKLİF METNİNE EKLİ CETVEL

(I) SAYILI TARİFE CETVELİ	
GENEL İLKELER	
<p>Tarife cetvelinde bulunan gösterge, ilave gösterge miktarları ile maktu ve diğer ücretler her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanır. Yeniden değerlendirme oranı uygulanmış tutarlar her yıl Genel Müdürlük tarafından ilan edilir.</p> <p>Tapu ve Kadastro işlemleri bölümündeki hesaplamalar ve güncelleme sonucu oluşan küsuratlar yuvarlanarak uygulanır.</p> <p>Döner sermaye ücreti; mevzuatı gereği tapu ve kadastro birimlerince tahakkuk ettirilip tahsil edilen işlem ücretidir.</p> <p>Döner sermaye ücreti, kanunlardaki özel hükümler saklı olmak kaydıyla işlem talebinde bulunan gerçek veya tüzel kişilerden, bu kişilerin muafiyetinin bulunması halinde ise işlemin diğer tarafından tahsil edilir.</p> <p>Bu tarife cetvelindeki döner sermaye ücretlerine katma değer vergisi dahildir.</p>	
TANIMLAR	
Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,	
Döner sermaye ücreti: Bu cetvelde yer alan işlem ücretinden, işlem ücreti ile ilave işlem ücreti toplamından veya maktu olarak belirlenen ücretlerden oluşan miktarı,	
Genel Müdürlük: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünü,	
Gösterge: Bu satırda gösterilen, döner sermaye ücreti hesabında esas alınan ve her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılan miktarı,	233,00--₺
İlave Gösterge: Bu satırda gösterilen, döner sermaye ücreti hesabında esas alınan ve her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılan ilave miktarı,	32,00--₺
İşlem: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce sunulan her türlü hizmeti,	
Kadastro İşlemleri Bölümünde İşlem Ücreti: Ücret sütununda gösterilen miktarın; m ² başına, hektar başına, kilometre (km) başına, maktu olarak, yöresel katsayı uygulanarak veya sözleşme bedeline göre hesaplanan ve talebe bağlı işlemlerde hiçbir surette 157,00--₺ den, kontrollük işlemlerinde 278,00--₺ den az olmayan ücreti,	
Maktu Ücret (M): Bu cetvelde yer alan ve miktarı sabit olarak (yöresel katsayı ile çarpılmaksızın) belirlenen ücretleri,	
Raporlaştırılmış veri: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla gerçek ve tüzel kişilere, kamu kurum ve kuruluşlarına, görsel, işitsel ve yazılı medyaya verilecek olan raporlaştırılmış verileri,	
Tapu İşlemleri Bölümünde İlave İşlem Ücreti: Yöresel katsayının ilave gösterge ile çarpımından elde edilen ücreti,	
Tapu İşlemleri Bölümünde İşlem Ücreti: Yöresel katsayının gösterge ile çarpımından elde edilen ücreti,	
Tapu ve Kadastro Verilerinin Elektronik Ortamda Paylaşımı Hizmetleri: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından üretilen veya arşivlenen, mülkiyet bilgisi ve kişisel veri içermeyen sekizinci bölüm kapsamındaki elektronik ortamda paylaşılan verileri,	
Yöresel Katsayı (YK): Yurt içi ve yurtdışı işlemlerinde veya bir işleme özel olarak, tapu ve kadastro işlemleri için bakanlıkça belirlenen sayısal değeri, ifade eder.	

1	TAPU İŞLEMLERİ
1.1	Satış, mal değişim sözleşmeleri, bağış, ölüncüye kadar bakma akdi işlemleri;
1.1.1	Kat irtifaklı ve kat mülkiyetli bağımsız bölümlere ilişkin taleplerde;
1.1.1.1	Kat irtifaklı ve kat mülkiyeti tesisli bağımsız bölümlere ilişkin tek bir talepte; bağımsız bölüm adedi kadar işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.1.2	Kat irtifaklı, kat mülkiyetli bağımsız bölüm ve diğer vasıftaki taşınmazların birlikte talebinde; 1.1.1.1 ve 1.1.2.1 sıralarında hesaplanan miktarların ayrı ayrı ve diğer vasıftaki taşınmazların, ilave her bir adedi kadar, ilave işlem ücretinin toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.2	Kat irtifaklı ve kat mülkiyetli olmayan taşınmazlar ve taşınmaz niteliğindeki bağımsız ve sürekli haklara ilişkin taleplerde;
1.1.2.1	Bir adet taşınmaza ilişkin taleplerde; bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.2.2	Birden fazla taşınmaza ilişkin tek bir talepte; bir adet işlem ücreti ve ilave her bir taşınmaz için hesaplanan ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.3	Devre mülke ilişkin; satış, mal değişim sözleşmesi, bağış ve ölüncüye kadar bakma akdi işlemleri;
1.1.3.1	Bir adet devre mülke ilişkin taleplerde; bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.3.2	Birden fazla devre mülke ilişkin tek bir talepte; bir adet işlem ücreti ve ilave her bir devre mülk adedi kadar hesaplanan ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.2	İpotek tesisi işlemi;
1.2.1	Bir adet taşınmaz için ipotek tesisi talebinde; bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.2.2	Birden fazla taşınmazın ipotek tesisi talebinde; bir adet işlem ücreti ve ipotek tesis edilen ilave her bir taşınmaz için hesaplanan ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.2.3	İpotek derecelerinin değiştirilmesi, ipotek alacağının temlik ve teminat ilavesinden; her bir işlem için bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.3	Satış-ipotek tesisi işlemi;
1.3.1	Bir adet taşınmazda satış ve ipotek tesisinin tek bir talepte yapılması halinde; iki adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.3.2	Birden fazla taşınmazda satış ve ipotek tesisinin tek bir talepte yapılması halinde; satış için hesaplanan toplam işlem ücreti ve ipotek için hesaplanan toplam işlem ücretlerinin toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.4	Taksim, aynı sermaye konulması, irtifak hakkı tesisi ve her türlü cins değişikliği taleplerinde; bir adet işlem ücreti ve ilave her bir taşınmaz için ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.

1.5	Kat irtifakı tesisi, doğrudan kat mülkiyeti tesisi ve ferdileşme taleplerinde; bir adet işlem ücreti ve ilave her bir bağımsız bölüm için ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.6	Yetki alanı dışı tapu işlemlerinde; yetki verilen tapu müdürlüğünün yöresel katsayısı esas alınarak hesaplanan işlem ücretinin iki katı, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.7	Yurt dışı tapu işlemlerinde; yurt dışı yöresel katsayı esas alınarak hesaplanan işlem ücretinin dört katı, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.8	Tarafların farklı tapu müdürlükleri veya yurtdışı birimlerinde bulunmaları halinde yapılacak mülkiyetin devrini amaçlayan sözleşmelerde; bu işlem için belirlenen yöresel katsayı esas alınarak hesaplanan işlem ücretinin dört katı, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.9	Hatalı bağımsız bölüm veya blok numarası düzeltme talebinde; bir adet işlem ücreti ve düzeltme yapılan ilave her bir bağımsız bölüm veya blok adedi kadar ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.10	Hak sahibinin talebi üzerine kimlik bilgilerinin güncellenmesi için zeminde inceleme yapılması halinde;
1.10.1	Taşınmazda kimlik bilgilerinin güncellenmesi için zeminde inceleme talebinde; maktuen 347,00--₺ döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.10.2	Birden fazla taşınmazda kimlik bilgilerinin güncellenmesi için; 1.10.1 sırasında belirtilen miktar ve ilave taşınmaz adedi kadar ilave gösterge toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.11	Yabancıların taraf olduğu devir borcu doğuran tapu işlemlerinde; işlem için belirlenen döner sermaye ücretine ek olarak her bir taşınmaz veya bağımsız bölüm başına maktuen 1.090,00--₺ döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.12	Suret olarak verilen tapu senedi ve ipotek belgesi için yöresel katsayıya bakılmaksızın belge başına; maktuen 20,00--₺. döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.13	Tescilsiz edinim halleri dahil malik ve kütükte kayıtlı hak sahipleri hariç olmak üzere 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 1020'nci maddesi gereğince "ilgisini inanılır kılan" kişilere, aldıkları kayıtları değerlendirme amaçlı kullananlara ve lisanslı harita kadastro mühendislik bürolarına verilen kayıt örneklerinde taşınmaz başına, çıkarılacak diğer belge örneklerinden sayfa başına; maktuen 48,00--₺. döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.14	Mahkeme kararlarının (kadastro mahkemesi kararları hariç) tescili; kadastro müdürlüklerince tescil bildirimini düzenlenmesi gerekmeyen mahkeme kararlarının tescilinde bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.15	DİĞER İŞLEMLER: Kamulaştırma, devre mülk tesisi, ayırma, ayırma suretiyle taksim, birleştirme, itikal, düzeltme, bağışlamadan rücu, geçici tescil şerhi, şerh edilebileceği kanunlarda açıkça öngörülen hakların tapuya şerhi, deniz, göl ve nehir kıyılarında izinli ve izinsiz doldurma suretiyle iktisap edilen yerlerin tescili, vasiyetnamenin infazı veya piyango ve ikramiye suretiyle iktisap, dalyan ve voli mahallerin tasarrufi işlemleri, geçici tescil şerhi, eklenti ve teferruat belirtmesi, taşınmaz yükü tesis ve devri işlemleri, yönetim planı değişikliği belirtmesi, haricen yapılan toplu yapı belirtmesi ve tapu sicilinde yapılan diğer işlemlerden bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.

2	KADASTRO İŞLEMLERİ A=Taşınmazın yüzölçümü (m ² cinsinden)	YÖRESEL KATSAYI	ÜCRET
2.1	Aplikasyon İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner Sermaye Ücreti;		
2.1.1	1 < A ≤ 1.000 m ² arasında olanlardan,	YK	383,00--₺.
2.1.2	1000 < A ≤ 3000 m ² arasında olanlardan	YK	576,00--₺.
2.1.3	3000 < A ≤ 5000 m ² arasında olanlardan,	YK	1.153,00--₺.
2.1.4	5000 < A ≤ 10 000 m ² arasında olanlardan,	YK	1.535,00--₺.
2.1.5	10 000 < A ≤ 20 000 m ² arasında olanlardan,	YK	2.112,00--₺.
2.1.6	20 000 < A ≤ 50 000 m ² arasında olanlardan,	YK	2.757,00--₺.
2.1.7	50 000 < A ≤ 100 000 m ² arasında olanlardan,	YK	3.352,00--₺.
2.1.8	100 000 < A ≤ 200 000 m ² arasında olanlardan,	YK	3.841,00--₺.
2.1.9	200 000 < A ≤ 500 000 m ² arasında olanlardan,	YK	4.606,00--₺.
2.1.10	A>500.000 m ² 'den büyük arazilerde, her 100.000 m ² için 2.1.9 sırasında hesaplanan ücrete ilave olarak,	YK	315,00--₺.
2.1.11	İmar parsellerinde hesaplanan döner sermaye ücreti aynen tahsil edilir.		
2.1.12	Kadastro parsellerinde, imar parseli için hesaplanan döner sermaye ücretinin %50 si tahsil edilir.		
2.1.13	Belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan kadastro parselleri ile 3194 sayılı İmar Kanununun 8/ğ maddesi kapsamında kalan kadastro parsellerinden imar parseli için hesaplanan ücretin 0.25'i tahsil edilir. (*Bu taşınmazların, İmar Kanununun 8/ğ maddesi kapsamında kaldığı, talep sahibince belediyeden alınacak yazının ibrazı ile tevsih edilir.)		
2.2	Cins Değişikliği İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.2.1	Yapısız iken yapı hâle getirme işlemleri;		
2.2.1.1	1 < A ≤ 1.000 m ² arasında olanlardan,	YK	630,00--₺.
2.2.1.2	1.000 < A ≤ 3.000 m ² arasında olanlardan,	YK	870,00--₺.
2.2.1.3	3.000 m ² 'den büyük olanlarda, her 1000 m ² için, 2.2.1.1 ve 2.2.1.2 sıralarında hesaplanan ücretlerin toplamına ilave olarak,	YK	80,00--₺.
2.2.1.4	Özel Durumlar;		
2.2.1.4.1	İmar parsellerinde hesaplanan döner sermaye ücreti aynen tahsil edilir.		
2.2.1.4.2	Kadastro parsellerinde, imar parseli için hesaplanan döner sermaye ücretinin %50 si tahsil edilir.		
2.2.1.4.3	Tarımsal amaçlı binaların (besi damı, kümes ve benzeri) cins değişikliği işleminde tahsil edilecek döner sermaye ücreti tavanı,		2000,00--₺.
2.2.1.4.4	Aynı yapı üzerinde kat ilavesi suretiyle yapılacak cins değişikliği işleminde,	M	340,00--₺.
2.2.1.4.5	Parsel üzerinde Birden fazla yapı varsa her yapının kat ilavesi için,	M	160,00--₺.

2.2.1.4.6	Yaygın kat mülkiyetinin uygulandığı parsellerde binaların bir kısmı için cins değişikliği talep edilmesi hâlinde, sadece cins değişikliği talebinde bulunulan binaların arsa payına göre hesap edilen tutar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.2.1.4.7	Parsel üzerinde birden fazla bina varsa, fazla olan her bir yapı için ilave tahsil edilecek döner sermaye ücreti,	M	162,00--₺.
2.2.1.4.8	Yaygın kat mülkiyetinin uygulanmadığı hâllerde aynı parsel üzerinde değişik zamanlarda ilave yapılan binaların cins değişikliği işlemlerinde, yeni yapılan her bir bina için,	M	252,00--₺.
2.2.2	Yapılı iken yapısız hâle gelme işlemlerinde; parsel başına maktuen,	M	162,00--₺.
2.2.3	Yapı ile ilgisi olmayan, parselin yalnızca vasfına yönelik cins değişikliği taleplerinde; 2.2.2 sırasındaki ücrete 2.5.1 sırasındaki ücret ilave edilerek elde edilen toplam miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.3	Birleştirme İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti; (n= birleşen parsel sayısı).		
2.3.1	Taşınmazın yüzölçümüne bakılmaksızın ve yöresel katsayı uygulanmaksızın ((n-1)x349,00--₺) formülü ile hesaplanan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.4	İrtifak Hakkı Tesisi Ve Terkini İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.4.1	Taşınmazın yüzölçümüne ve yöresel katsayıya bakılmaksızın parsel başına,	M	315,00--₺.
2.5	Parselin Yerinde Gösterilmesi, Ada/Parsel, Adres İle Kuyu, Direk ve Benzeri Tesislerin Hangi Parsel İçerisinde Kaldığının Tespiti İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.5.1	Taşınmazın yüzölçümüne ve yöresel katsayıya bakılmaksızın parsel başına,	M	157,00--₺.
2.5.2	Taşınmazlarda bağımsız bölümün yerinde tespiti işleminde,	M	157,00--₺.
2.5.3	Aynı malike ait olup, birbirine bitişik birden çok parselin veya aynı parselde bulunan birden çok bağımsız bölümün yerinde gösterilmesi işleminde, ilave olarak birden fazla her parsel/bağımsız bölüm başına,	M	53,00--₺.
2.5.4	Muhdesatın terkinin ve muhdesatın cinse taşınması;		
2.5.4.1	Muhdesatın terkinin; 2.2.2 sırasındaki ücrete 2.5.1 sırasındaki ücret ilave edilerek elde edilen miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.5.4.2	Muhdesatın cinse taşınması; 2.2.2 sırasındaki ücrete 2.5.1 sırasındaki ücret ilave edilerek elde edilen miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.6	Hatalı Bağımsız Bölüm Veya Blok Numarası Düzeltme İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti; (yöresel katsayı uygulanmaksızın);		
2.6.1	İki bağımsız bölüme kadar hatalı bağımsız bölüm düzeltmesi işlemi için,	M	349,00--₺.
2.6.2	Hatalı bağımsız bölümü bulunan yapının ikiden fazla her bağımsız bölümü için 2.6.1 sırasındaki ücretine ilave olarak adet başına,	M	53,00--₺.
2.6.3	Hatalı blok adı veya numarası düzeltilmesinde her bir blok için,	M	349,00--₺.
2.7	Öncelikli Kadastro İşleminde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.7.1	3402 sayılı Kadastro Kanunu uyarınca yapılacak olan öncelikli kadastro işlemleri, talep edilen yılı içindeki maliyetlere %10 ilave edilerek hesaplanan miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		

2.8	4342 Sayılı Mera Kanunu Uyarınca İhale Sureti İle Yapılacak Harita İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.8.1	Harita yapım işlerinde kontrol bedeli olarak harita yapım sözleşme bedelinin %5'i döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.8.2	Merayla ilgili aplikasyon işlemlerinde kontrol bedeli olarak aplikasyon sözleşme bedelinin %10'u döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.8.3	Mera Kanunu kapsamında Genel Müdürlükten hizmet talep edilmesi durumunda; (Yöresel katsayı uygulanmak sureti ile);		
2.8.3.1	Harita yapımı için hektar başına,	YK	172,00--b.
2.8.3.2	Aplikasyon yapımı için hektar başına,	YK	177,00--b.
2.8.4	Mera Komisyonlarının yapılan harita yapımı ile aplikasyon işlerinin kontrolü için;		
2.8.4.1	Aplikasyon işlerinde kontrol bedeli hektar başına,	YK	42,50--b.
2.8.4.2	Harita yapım işlemlerinde kontrol bedeli hektar başına,	YK	23,00--b.
2.9	Kadastral Yol Sınırlarının Belirlenmesi İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti (Yöresel katsayı uygulanmaksızın);		
2.9.1	10 noktaya kadar, (onuncu nokta dahil),	M	779,00--b.
2.9.2	10 noktadan sonra ilave her bir nokta başına,	M	37,00--b.
2.10	Mahkeme Kararlarının İnfazında Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti (kadastro mahkemesi kararları hariç olup, bu işlem için tapu müdürlüğüne ayrıca döner sermaye ücreti tahsil edilmeyecektir); kadastro müdürlükleri tarafından tescil bildirimi düzenlenecek ise,	M	487,00--b.
2.11	Kontrollük Hizmetlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti (Yöresel katsayı uygulanmak sureti ile);		
2.11.1	Parselasyon Planlarının Kontrolü;		
2.11.1.1	Parselasyon Planlarının Kontrollük Ücreti Hesabı;		
2.11.1.1.1	Düzenleme sahasının yüzölçümü hangi dilimde kalıyor ise, önceki dilimlerin en üst sınırına kadar kademeli hesaplanıp, bu sınır ile miktar arasındaki yüzölçümü farkı bu dilime ait hektar birim fiyatı ile çarpılarak bulunan değere ilave edilmek suretiyle kademeli olarak hesaplanır. Hesaplanan değer yöresel katsayı ile çarpılarak, döner sermaye ücreti hesaplanır.		
2.11.1.1.2	Parselasyon planlarının kontrolü işlemi, dağıtım tabi tutulmak suretiyle yapılan uygulamalar sonucu oluşan planların kontrolünü kapsar.		
2.11.1.1.3	Arazi toplulaştırma projesinin bir bütün olarak ihale edildiğinin ve kontrolü talep edilen kısımların aynı sözleşme kapsamı içinde kaldığının tespiti hâlinde sonradan kontrole gelen kısımların kontrollük bedelinin daha önce bedeli tahsil edilen basamağa ilave edilmek suretiyle hesaplanması gerekmektedir.		
2.11.1.2	Taşınmazın yüzölçümü;		
2.11.1.2.1	$1 < A \leq 100.000 \text{ m}^2$ arası olanlar için hektar başına,	YK	498,00--b.
2.11.1.2.2	$100.000 < A \leq 500.000 \text{ m}^2$ arası olanlar için, 2.11.1.2.1 sırasında hesaplanan ücrete ilave olarak hektar başına,	YK	420,00--b.
2.11.1.2.3	$500.000 < A \leq 1.000.000 \text{ m}^2$ arası olanlar için, toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	368,00--b.

2.11.1.2.4	1.000.000 < A ≤ 1.500.000 m ² arası olanlar için, toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	212,00--b.
2.11.1.2.5	A>1.500.000 m ² olanlarda, toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	53,00--b.
2.11.1.2.6	Parselasyon işlemlerinin iptali sonrası mümkün olduğu hallerde yapılacak geriye dönüş işlemlerinde yeni bir uygulama yapılmaksızın kontrole tabi olması durumunda, güncel olarak hesaplanacak kontrollük bedelinin %25'i, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.11.1.2.7	Geriye dönüş işlemi ile birlikte yeni bir uygulama yapılması durumunda hesaplanacak kontrollük ücretine ilave olarak, 2.11.1.2.6 sırasında hesaplanan miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.11.2	Değişiklik İşlemleri;		
2.11.2.1	Oluşmuş imar parsellerinde yapılan ayırma (birleştirme-ayırma birlikte), yola terk (park, yeşil alan dâhil) ve yoldan ihdas haritalarının kontrolünde yüzölçümü;		
2.11.2.1.1	1 < A ≤ 3.000 m ² arasında olanlardan,	YK	330,00--b.
2.11.2.1.2	3.000 < A ≤ 5.000 m ² arasında olanlardan, her 1000 m ² için 2.11.2.1.1 sırasında hesaplanan ücrete ilave olarak,	YK	104,00--b.
2.11.2.1.3	5.000 < A ≤ 10.000 m ² arasında olanlardan, her 1000 m ² için toplam miktara ilave olarak,	YK	78,00--b.
2.11.2.1.4	10.000 < A ≤ 100.000 m ² arasında olanlarda, toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	66,00--b.
2.11.2.1.5	100 001 m ² den 200 hektara kadar (200 hektar dahil) toplam miktara ilave olarak hektar başına, bu sıradaki ücret tahsil edilir. 200 Hektar üzeri yüzölçümler hesaplamada dikkate alınmaz.	YK	53,00--b.
2.11.2.1.6	2.11.2.1 ve 2.11.2.2 sıralarında belirtilen işlemlerin kendi içinde ayrı ayrı veya kendi içinde birkaçının birlikte yapılmış olması hâlinde 2.11.2.1 ve 2.11.2.2 sıralarında belirtilen tarife uygulanır.		
2.11.2.2	Kadastro parsellerinde yapılan ayırma (birleştirme-ayırma birlikte), yola terk (park, yeşil alan dâhil), yoldan ihdas ve sınırlandırma haritaları kontrolünde yüzölçümü;		
2.11.2.2.1	1 < A ≤ 20.000 m ² arasında olanlardan,	YK	277,50--b.
2.11.2.2.2	20.000 < A ≤ 100.000 m ² arasında olanlarda toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	37,50--b.
2.11.2.2.3	100 001 m ² den 400 hektara kadar (400 hektar dahil) toplam miktara ilave olarak hektar başına, bu sıradaki ücret tahsil edilir. 400 Hektar üzeri yüzölçümler hesaplamada dikkate alınmaz.	YK	22,50--b.
2.11.2.2.4			
2.11.3	Özel Durumlar		
2.11.3.1	2.11.2.1 ve 2.11.2.2 sıralarında ayırma sonucu oluşan parsel sayısı ikiden fazla ise ikiden fazla olan her bir parsel için hesaplanan miktara bu sıradaki ücret eklenir. Elde edilen toplam miktar yöresel katsayı ile çarpılır ve bu suretle elde edilen yeni miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.	YK	72,00--b.
2.11.3.2	2.11.2 Sırası altında hesaplanan ücreti, kontrole esas yüzölçümü ilk dilim aralığında kalıyor ise birim fiyatın yöresel katsayıyla çarpımı ile diğer dilimlerde kalıyor ise 2.11.1 sırasındaki gibi hesaplanır.		
2.11.3.3	4342 sayılı Mera Kanunu kapsamındaki taşınmazın tahsis amacı değişikliğine bağlı ifrazında 2.11.2.2 kapsamında hesaplanacak miktarın % 25'i döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		

2.11.4	Taş ocaklarına ilişkin haritalar, hâlihazır haritalar, maden sahalarına ilişkin haritalar gibi ilgilileri tarafından yaptırılan ve tescile konu olmayan haritaların tersimat, hesap, kontrol ve onay talepleri kadastro müdürlüğünce dikkate alınmaz. Ancak haritası yapılan alanın sınırları içerisinde kalan kadastro parsellerinin zemin durumu ile birlikte yapılan haritaya işlenmiş olması durumunda yalnızca mülkiyet sınırları yönünden uygunluğunun kontrolüne ilişkin taleplerin karşılanması mümkündür. Bu durumda ruhsat sahası içerisinde kalan parsel yüzölçümleri toplamı üzerinden her bir hektar için (Hax75xYK) formülü ile hesaplanan miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir. (Ha: Hektar)	YK	75,00 TL
2.11.5	Kamulaştırma Haritalarının Kontrolü		
2.11.5.1	Şeritvaribazlı kamulaştırmalarda (Yöresel katsayı uygulanmaz);		
2.11.5.1.1	Her kilometre için,	M	631,00--b.
2.11.5.1.2	Şeritvari haritalarda yer kontrol nokta değeri, harita bilgi ve belgeleri km başına,	M	140,00--b.
2.11.5.1.3	Şeritvari haritalarda bir km'ye kadar birim fiyat aynen alınır. Bir km'yi aşan kısımların kontrollük ücreti orantı yolu ile hesaplanır (yöresel katsayı dikkate alınmaz).		
2.11.5.2	Hektar bazlı kamulaştırmalarda (Yöresel katsayı uygulanır);		
2.11.5.2.1	Kamulaştırmaya tabi taşınmazın/taşınmazların toplam yüzölçümlerinin her hektarı için bu sıradaki ücret tahsil edilir. Taşınmazın/taşınmazların toplamlarının 100 hektarı aşan kısmı hesaplamalarda dikkate alınmaz.	YK	140,00--b.
2.11.5.2.2	Hektar bazlı haritalarda yer kontrol nokta değeri, harita bilgi ve belgeleri için hektar başına,	YK	53,00--b.
2.11.5.2.3	Hektar bazlı haritalarda bir hektara kadar birim fiyat aynen alınır. Bir hektarı aşan kısımların kontrollük ücreti orantı yolu ile hesaplanır.		
2.11.5.2.4	Kamulaştırma Kanunu kapsamında hektar bazlı (şeritvari bazlı kamulaştırma/ kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı hariç) irtifak hakkı tesisi ve terkininde bu tarife cetvelinin 2.4 maddesindeki tarife uygulanır, ayrıca işlemden kullanılan harita bilgi ve belge bedellerine ilişkin bu tarife cetvelinin 4'üncü maddesindeki tarifeye göre hesaplama yapılır.		
2.11.5.3	4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında kalan taşınmazların tahsis amacı değişikliğine bağlı olarak hektar bazlı kamulaştırmalarda 2.11.5.2 maddesine göre hesaplanacak döner ücretlerinin % 25'i tahsil edilir.		
2.11.6	Mülkiyet Raporu İşlemleri		
2.11.6.1	İmar planına bağlı ayırma ve/veya birleştirme haritaları ile ilgili olarak işlem öncesi mülkiyet raporu talep edilmesi halinde işleme tabi parsel başına,	M	37,00--b.
2.11.6.2	Parselasyon, toplulaştırma ile hektar bazlı kamulaştırma haritaları ile ilgili olarak işlem öncesi mülkiyet raporu talep edilmesi halinde düzenleme sınırı/kamulaştırma sınırı esas olmak üzere hektar başına (ha),	M	26,00--b.
2.11.6.3	Şeritvari kamulaştırma haritaları ile ilgili olarak işlem öncesi mülkiyet raporu talep edilmesi halinde km başına,	M	67,00--b.
3	DENGELEME HESAP KONTROLLERİ		
3.1	Klasik ağ dengelemesi, uyuşum testleri ve dilim dönüşüm hesabı veya kontrolünde tahsil edilecek döner sermaye ücreti maktun,	M	252,00--b.
3.2	GNSS yöntemi ile yapılan nokta sıklaştırılması hesabında tahsil edilecek döner sermaye ücreti, nokta başına;		
3.2.1	Ana nirengi noktası adet başına,	M	224,00--b.

3.2.2	Diğer nirengi noktaları adet başına,	M	88,00--b.
3.2.3	Poligon noktaları adet başına,	M	37,00--b.
3.3	GNSS yöntemiyle yapılan nokta sıklaştırılması hesap kontrolünde proje kapsamında tahsil edilecek döner sermaye ücreti, yeni üretilen nokta başına;		
3.3.1	Ana nirengi noktası adet başına,	M	121,00--b.
3.3.2	Diğer nirengi noktaları adet başına,	M	30,00--b.
3.3.3	Poligon noktaları adet başına,	M	12,00--b.
3.3.4	Yükseklik hesabı adet başına,	M	30,00--b.
3.3.5	Dönüşüm parametresi hesabı veya kontrolü için,	M	150,00--b.
3.4	Özel Durumlar		
3.4.1	Kadastro müdürlüklerince döner sermaye kontrollük ücretinin tahsil edildiğinin belirtilmesi hâlinde, Genel Müdürlük veya bölge müdürlüğü tarafından tekrar dengeleme hesap kontrol bedeli tahsil edilmeyecektir.		
3.4.2	Aynı proje kapsamında daha önce dengeleme hesap kontrol ücreti ödendiğinin ilgili tarafından belgelendirilmesi hâlinde, bu miktar kadastro müdürlüğüne kontrollük hizmetleri bölümünde yer verilen usule göre hesaplanan toplam miktardan düşülür.		
4	BİLGİ VE BELGE TALEPLERİ		
4.1	Teknik Belge Örnekleri (Yöresel Katsayılar Uygulanmaksızın) maktuen;		
4.1.1	Ölçü Krokileri sayfa başına,	M	48,00--b.
4.1.2	Takeometrik ölçüm karneleri sayfa başına,	M	22,50 -b.
4.1.3	Aplikasyon Krokisi sayfa başına,	M	22,50 -b.
4.1.4	Ebatlı Kroki ve Röperli Kroki sayfa başına,	M	22,50 -b.
4.2	Parsel Köşe Koordinatları;		
4.2.1	1 ile 500 nokta için nokta başına,	M	4,50--b.
4.2.2	501 ile 1.000 nokta için nokta başına,	M	3,75--b.
4.2.3	1.001 ve daha fazla nokta için nokta başına,	M	1,84--b.
4.3	Standart Topoğrafik Harita/Standart Topoğrafik Kadastral Pafta Kopyaları maktuen;		
4.3.1	Mat Kopya (50X70),	M	81,00--b.
4.3.2	Mat Kopya (70X100),	M	113,00--b.
4.3.3	Şeffaf Kopya (50X70),	M	113,00--b.
4.3.4	Şeffaf Kopya (70X100),	M	150,00--b.
4.3.5	Saydam PVC Maktuen;		
4.3.5.1	Bazlı (50X70),	M	502,00--b.
4.3.5.2	Bazlı (70X100),	M	632,00--b.

4.3.6	Film Maktuen;		
4.3.6.1	Film (50X70),	M	532,00--b.
4.3.6.2	Film (70X100),	M	680,00--b.
4.4	Ülke Nirengi Sisteminde Koordinat Değerleri Maktuen;		
4.4.1	TUTGA noktası,	M	278,00--b.
4.4.2	C dereceli noktalar;		
4.4.2.1	C1 derece Ana GPS Ağı (AGA) noktası,	M	278,00--b.
4.4.2.2	C2 derece Sıklaştırma GPS Ağı (SGA) noktası,	M	162,00--b.
4.4.2.3	C3 derece Alım İçin Sıklaştırma Ağı (ASN) noktası,	M	122,00--b.
4.4.2.4	C4 derece poligon noktaları ile poligon bağlanabilen fotogrametrik nokta değerleri,	M	53,00--b.
4.4.3	ED-50 koordinatlı noktalar;		
4.4.3.1	Ana nirengi noktası (ED-50),	M	104,00--b.
4.4.3.2	Ara nirengi noktası (ED-50) (dördüncü derece/dizi/fotogrametrik ara ve tamamlayıcı nirengi noktası),	M	53,00--b.
4.4.4	Dönüşüm ve Yüzey Hesabı Parametreleri		
4.4.4.1	Onaylanmış dönüşüm parametresi (nokta sayısından bağımsız olarak),	M	389,00--b.
4.4.4.2	Onaylanmış yüzey hesabı parametre değerleri (nokta sayısından bağımsız olarak),	M	523,00--b.
4.4.5	Nivelman;		
4.4.5.1	Nivelman noktası,	M	53,00--b.
4.4.5.2	Nirengi ve nivelman kanavaları mat ozalit kopyası,	M	72,00--b.
	(Yukarıdaki fiyatlara röper krokileri dâhildir.)		
4.4.6	Sayısal Haritalar Maktuen;		
4.4.6.1	Her türlü haritanın (STH, STK) sayısal üretim sonucu elde edilen sayısal değerleri veya mevcut dokümanlardan sayısallaştırma sonucu (raster, vektör) elde edilen sayısal değerlerin standart pafta bedeli,	M	1.048,00--b.
4.4.6.2	Sayısal arazi modeli verisi (20X20 metre grid aralıklı XYZ formatında) pafta başına,	M	37,50--b.
4.4.7	Arşiv Hizmetleri		
4.4.7.1	Araştırma ve inceleme yapan Türk ve yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere araştırma ve incelemeye açılan belgelerin fotokopi, dijital kopya veya mikrofilm şeklindeki kopyalardan maktuen;		
4.4.7.1.1	Belgelerden A4 boyutunda fotokopi çekiminde sayfa başına,	M	0,30--b
4.4.7.1.2	Belgelerden A3 boyutunda fotokopi çekiminde sayfa başına,	M	0,37--b
4.4.7.1.3	Dijital kopyalarda poz başına,	M	0,37--b

4.4.7.1.4	Talep edilen belgenin APS veya kargo ile gönderilmesi isteniyorsa masrafları ilgilisince ödenir.		
5	MALVARLIĞI ARAŞTIRMALARI		
5.1	Yazılı belge (çek, senet, alacak belgesi, kira kontratı, icra takip yazısı ve benzeri) ve kimlik ibraz edilmesi hâlinde malvarlığı araştırması yapılan kişi başına,	M	340,00-₺.
6	VERİ PAYLAŞIMI		
6.1	Genel Müdürlük ile iş bu Kanun'un 8 inci maddesinin beşinci fıkrasındaki döner sermaye ücreti istisnasının dışında kalan diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlarla ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı ile ilgili protokoller kapsamında kurumlar, kuruluşlar ile yapılan veri paylaşımlarında;		
6.1.1	Kamu kurum ve kuruluşlarına, Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak verilmesinde;		
6.1.1.1	Tapu sistemindeki her bir sorgulama metodu,	M	0,037-₺.
6.1.2	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına TAKBİS üzerinden, verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak verilmesinde;		
6.1.2.1	Tapu sistemindeki her bir sorgulama metodu için,	M	0,90-₺.
6.2	Web Tapu Sistemi üzerinden yapılan veri paylaşımına ilişkin olarak; Mahkemelerin, cumhuriyet başsavcılıklarının, icra ve iflas müdürlükleri ile kamu kurum ve kuruluşlarının görevleriyle ilgili taşınmaz verilerine erişimi, Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile taşınmaza ilişkin konularda faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin, kendi işleriyle sınırlı olmak üzere, Protokol/sözleşme düzenlenir. Protokol/sözleşme düzenlemesine ilişkin usul ve esaslar Tapu Sicil Tüzüğü ile veya yönetmelikle belirlenebilir.		
6.2.1	İmzalanan protokollerle web tapu sistemi kullanılarak kendi taşınmazları dışında her bir parsel sorgulamasında, taşınmaz bulunamadı cevabı için,	M	1,50-₺.
6.2.2	İmzalanan protokollerle web tapu sistemi kullanılarak kendi taşınmazları dışında her bir parsel/taşınmaz sorgulaması için olumlu sorgulamalarda parsel/taşınmaz başına,	M	7,50-₺.
6.2.3	Tescilsiz edinim halleri dahil malik ve kütükte kayıtlı hak sahipleri hariç olmak üzere 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1020'nci maddesi gereğince " <i>ilgisini inanılır kılan</i> " kişilere, aldıkları kayıtları değerlendirme amaçlı kullanan kişilere ve lisanslı harita kadastro mühendislik bürolarına verilen kayıt veya proje örneklerinde taşınmaz başına,	M	48,00-₺
7	DİĞER İŞ VE İŞLEMLER (Yöresel Katsayı Uygulanmaksızın);		
7.1	İhale şartnamesi veya ön yeterlilik dokümanı,	M	1.048,00-₺.
7.2	Kalibrasyon ücreti,	M	364,00-₺.
7.3	Elektronik takeometre kiralınması (standart ekipmanı ile birlikte ve sigorta işlemleri yüklenici tarafından karşılanmak suretiyle), günlüğü,	M	262,00-₺.

7.4	GNSS alıcısı (standart ekipmanı ile birlikte ve sigorta işlemleri yüklenici tarafından karşılanmak suretiyle) günlüğü,	M	517,00--₺.
7.5	Her türlü ölçü, hesap, çizim araştırılması ve kontrolü saat başına,	M	58,00--₺.
7.6	Düşey tarayıcılarla pafta tarama ve bilgisayarda sayısallaştırma;		
7.6.1	Kurum arşivinde mevcut 175 mikron ve daha az kalınlıkta kâğıt, karton veya şeffaf;		
7.6.1.1	Paftanın taranarak teslim edilmesinde pafta bazında,	M	193,00--₺.
7.6.1.2	Paftanın sadece taranmasında adet başına,	M	19,00--₺.
7.6.2	Yukarıdaki tarife Genel Müdürlük arşivinde bulunan paftanın içeriğindeki bilgilerle, tarama bedelini kapsamakta olup, Genel Müdürlük arşivi dışındaki veya Genel Müdürlüğe yapılan işlerde bir adet paftanın taranması hâlinde sadece tarama bedeli tahsil edilecektir.		
7.7	Lisanslı Harita ve Kadastro Mühendisleri ve Bürolarına/Lisanslı Aracılık Faaliyetlerini Yürütecek Araçlara Uygulanacak Fiyatlar;		
7.7.1	Lisans belgesi veya kimlik belgesi,	M	1.090,00--₺.
7.7.2	Kaşe bedeli,	M	389,00--₺.
7.7.3	Eğitim bedeli (saat başına),	M	109,00--₺.
7.7.4	Kadastro müdürlüklerince lisanslı büro veya aracılık sözleşme bedelinin %5'i oranında bilgi ve belge bedeli, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
7.7.5	Tescile tabi yapılan işlemlerin kadastro müdürlüklerince kontrollerinde lisanslı büro sözleşme bedelinin %5'i oranında kontrollük bedeli, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
7.8	Proje ve danışmanlık hizmetleri ile kiraya verilen her türlü üretim araç ve gereçlerinden proje veya danışmanlık hizmeti bedeli veya sözleşme bedelinin %10'u oranında döner sermaye ücreti tahsil edilir.		
7.9	Gerçek ve tüzel kişiler, kamu kurum ve kuruluşları, görsel, işitsel ve yazılı medyaya verilecek olan yabancılara ilişkin raporlaştırılmış veriler;		
7.9.1	Talep edilen ayrıntılı raporlaştırılmış veriler elektronik ortamda istenmesi halinde ilk sayfa için maktuen 11,00--₺. ilave sayfalar için sayfa başına,	M	6,00--₺.
7.9.2	Talep edilen ayrıntılı raporlaştırılmış veriler kağıt ortamında (A4) istenmesi halinde ilk sayfa için maktuen 11,00--₺. ilave sayfalar için sayfa başına maktuen,	M	7,50--₺.
8	TAPU VE KADASTRO VERİLERİNİN ELEKTRONİK ORTAMDA PAYLAŞIMI HİZMETLERİ		
8.1	Bu başlık altındaki veriler, günlük 10 sorgulamaya kadar ücretsiz olarak kullanıma sunulur.		

8.1.1	Taslak Koordinatlı Geometri: Sistem tarafından hassasiyeti düşürülen coğrafi koordinatlı görsel geometri,		
8.1.2	Parsel Taslak koordinatlı geometrisi,		
8.1.3	Parsel Tanımlayıcı Bilgileri: Taşınmaz kimlik numarası, il, ilçe, mahalle, ada, parsel, pafta, parsel niteliği, parsel alanı, mevki, zemin tipi (ana taşınmaz, KM/Kİ), bağımsız bölüm sayısı,		
8.1.4	Yapı taslak koordinatlı geometrisi, taslak koordinatlı 3D bina modeli		
8.1.5	İrtifak taslak koordinatlı geometrisi		
8.2	8.1. Maddesi kapsamındaki verilerin aylık sorgulama aboneliği;		
8.2.1	100 adet sorgulama kontörü,	M	68.00--₺
8.2.2	200 adet sorgulama kontörü,	M	112.00--₺
8.2.3	500 adet sorgulama kontörü,	M	218.00--₺
8.2.4	1000 adet sorgulama kontörü,	M	517.00--₺
8.2.5	Sınırsız sorgulama aboneliği; 8.2.4. sırasındaki ücrete ilave olarak, sorgulama başına,	M	0.37--₺
8.3	Onaysız coğrafi koordinatlı parsel geometrisi;		
8.3.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadaströ bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	33,00--₺
8.3.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	3,00--₺
8.3.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına tapu ve kadaströ bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak veri paylaşımlarında,		33,00--₺
8.4	Bağımsız bölüm 2D taslak koordinatlı geometri ve temel özellikleri (bağımsız bölüm nitelik, 2D taslak koordinatlı geometri);		
8.4.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadaströ bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	22,00--₺
8.4.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	9,00--₺
8.4.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadaströ bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	15,00--₺
8.4.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,	M	15,00--₺
8.5	Üç boyutlu bağımsız bölüm planı;		
8.5.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadaströ bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	22,00--₺

8.5.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	9,00--b
8.5.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastr bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	15,00--b
8.5.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,		15,00--b
8.6	Bağımsız bölüm kat planı raster verisi;		
8.6.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastr bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	22,00--b
8.6.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	9,00--b
8.6.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastr bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	15,00--b
8.6.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,	M	15,00--b
8.7	RAPORLAR:		
8.7.1	Onaylı parsel teknik belge raporu ve sayısal verileri;		
8.7.1.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastr bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında nokta başına,	M	4,50--b
8.7.1.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında nokta başına,	M	1,50--b
8.7.1.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastr bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında nokta başına,	M	3,00--b
8.7.1.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde nokta başına,	M	3,00--b
8.7.2	Ana taşınmaz satış analiz raporu;		
8.7.2.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastr bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	150,00--b
8.7.2.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	60,00--b
8.7.2.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastr bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	88,00--b
8.7.2.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,	M	88,00--b
8.7.3	Bağımsız bölüm satış analiz raporu;		

8.7.3.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadaströ bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak veri paylaşımında,	M	150,00--₺
8.7.3.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımında,	M	60,00--₺
8.7.3.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadaströ bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımında,	M	88,00--₺
8.7.3.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,	M	88,00--₺
9	Harita Kadaströ Mühendislik Hizmetlerine Yönelik Danışmanlık Talepleri:		
9.1	Tapu ve Kadaströ Genel Müdürlüğü, talebe bağılı olarak, istenilen sayıda danışmanı bir veya birden fazla projede görevlendirebilir. Görevlendirilen personelin, konaklama işe ve ibate dahil tüm giderleri talep sahibi tarafından karşılanmak kaydıyla, bu hizmet için personel başına, günlük tahsil edilecek döner sermaye ücreti,	M	890,00--₺
10	Bu cetvelde bulunmayan Harita, Harita Bilgileri ve İlişkili hizmetlerden; Genel Müdürlüğümüzün üyesi bulunduğu Bakanlıklar Arası Harita İşlerini Koordinasyon ve Planlama Kurulu (BHIKPK) tarafından yâda benzer ulusal organizasyonlar tarafından belirlenen ürün/hizmet maliyet fiyatlarına meri mevzuatla belirlenen vergi ve paylar eklenerek elde edilen tutar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ CETVEL

(I) SAYILI TARİFE CETVELİ	
GENEL İLKELER	
<p>Tarife cetvelinde bulunan gösterge, ilave gösterge miktarları ile maktu ve diğer ücretler her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanır. Yeniden değerlendirme oranı uygulanmış tutarlar her yıl Genel Müdürlük tarafından ilan edilir.</p> <p>Tapu ve Kadastro işlemleri bölümündeki hesaplamalar ve güncelleme sonucu oluşan küsuratlar yuvarlanarak uygulanır.</p> <p>Döner sermaye ücreti; mevzuatı gereği tapu ve kadastro birimlerince tahakkuk ettirilip tahsil edilen işlem ücretidir.</p> <p>Döner sermaye ücreti, kanunlardaki özel hükümler saklı olmak kaydıyla işlem talebinde bulunan gerçek veya tüzel kişilerden, bu kişilerin muafiyetinin bulunması halinde ise işlemin diğer tarafından tahsil edilir.</p> <p>Bu tarife cetvelindeki döner sermaye ücretlerine katma değer vergisi dahildir.</p>	
TANIMLAR	
Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,	
Döner sermaye ücreti: Bu cetvelde yer alan işlem ücretinden, işlem ücreti ile ilave işlem ücreti toplamından veya maktu olarak belirlenen ücretlerden oluşan miktarı,	
Genel Müdürlük: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünü,	
Gösterge: Bu satırda gösterilen, döner sermaye ücreti hesabında esas alınan ve her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılan miktarı,	233,00--₺
İlave Gösterge: Bu satırda gösterilen, döner sermaye ücreti hesabında esas alınan ve her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılan ilave miktarı,	32,00--₺
İşlem: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce sunulan her türlü hizmeti,	
Kadastro İşlemleri Bölümünde İşlem Ücreti: Ücret sütununda gösterilen miktarın; m ² başına, hektar başına, kilometre (km) başına, maktu olarak, yöresel katsayı uygulanarak veya sözleşme bedeline göre hesaplanan ve talebe bağlı işlemlerde hiçbir surette 157,00--₺ den, kontrollük işlemlerinde 278,00--₺ den az olmayan ücreti,	
Maktu Ücret (M): Bu cetvelde yer alan ve miktarı sabit olarak (yöresel katsayı ile çarpılmaksızın) belirlenen ücretleri,	
Raporlaştırılmış veri: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla gerçek ve tüzel kişilere, kamu kurum ve kuruluşlarına, görsel, işitsel ve yazılı medyaya verilecek olan raporlaştırılmış verileri,	
Tapu İşlemleri Bölümünde İlave İşlem Ücreti: Yöresel katsayının ilave gösterge ile çarpımından elde edilen ücreti,	
Tapu İşlemleri Bölümünde İşlem Ücreti: Yöresel katsayının gösterge ile çarpımından elde edilen ücreti,	
Tapu ve Kadastro Verilerinin Elektronik Ortamda Paylaşımı Hizmetleri: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından üretilen veya arşivlenen, mülkiyet bilgisi ve kişisel veri içermeyen sekizinci bölüm kapsamındaki elektronik ortamda paylaşılan verileri,	
Yöresel Katsayı (YK): Yurt içi ve yurtdışı işlemlerinde veya bir işleme özel olarak, tapu ve kadastro işlemleri için bakanlıkça belirlenen sayısal değeri, ifade eder.	

1	TAPU İŞLEMLERİ
1.1	Satış, mal değişim sözleşmeleri, bağış, ölüncüye kadar bakma akdi işlemleri;
1.1.1	Kat irtifaklı ve kat mülkiyetli bağımsız bölümlere ilişkin taleplerde;
1.1.1.1	Kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisli bağımsız bölümlere ilişkin tek bir talepte; bağımsız bölüm adedi kadar işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.1.2	Kat irtifaklı, kat mülkiyetli bağımsız bölüm ve diğer vasıftaki taşınmazların birlikte talebinde; 1.1.1.1 ve 1.1.2.1 sıralarında hesaplanan miktarların ayrı ayrı ve diğer vasıftaki taşınmazların, ilave her bir adedi kadar, ilave işlem ücretinin toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.2	Kat irtifaklı ve kat mülkiyetli olmayan taşınmazlar ve taşınmaz niteliğindeki bağımsız ve sürekli haklara ilişkin taleplerde;
1.1.2.1	Bir adet taşınmaza ilişkin taleplerde; bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.2.2	Birden fazla taşınmaza ilişkin tek bir talepte; bir adet işlem ücreti ve ilave her bir taşınmaz için hesaplanan ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.3	Devre mülke ilişkin; satış, mal değişim sözleşmesi, bağış ve ölüncüye kadar bakma akdi işlemleri;
1.1.3.1	Bir adet devre mülke ilişkin taleplerde; bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.1.3.2	Birden fazla devre mülke ilişkin tek bir talepte; bir adet işlem ücreti ve ilave her bir devre mülk adedi kadar hesaplanan ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.2	İpotek tesisi işlemi;
1.2.1	Bir adet taşınmaz için ipotek tesisi talebinde; bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.2.2	Birden fazla taşınmazın ipotek tesisi talebinde; bir adet işlem ücreti ve ipotek tesis edilen ilave her bir taşınmaz için hesaplanan ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.2.3	İpotek derecelerinin değiştirilmesi, ipotek alacağının temliki ve teminat ilavesinden; her bir işlem için bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.3	Satış-ipotek tesisi işlemi;
1.3.1	Bir adet taşınmazda satış ve ipotek tesisinin tek bir talepte yapılması halinde; iki adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.3.2	Birden fazla taşınmazda satış ve ipotek tesisinin tek bir talepte yapılması halinde; satış için hesaplanan toplam işlem ücreti ve ipotek için hesaplanan toplam işlem ücretlerinin toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.4	Taksim, aynı sermaye konulması, irtifak hakkı tesisi ve her türlü cins değişikliği taleplerinde; bir adet işlem ücreti ve ilave her bir taşınmaz için ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.

1.5	Kat irtifakı tesisi, doğrudan kat mülkiyeti tesisi ve ferdileşme taleplerinde; bir adet işlem ücreti ve ilave her bir bağımsız bölüm için ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.6	Yetki alanı dışı tapu işlemlerinde; yetki verilen tapu müdürlüğünün yöresel katsayısı esas alınarak hesaplanan işlem ücretinin iki katı, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.7	Yurt dışı tapu işlemlerinde; yurt dışı yöresel katsayı esas alınarak hesaplanan işlem ücretinin dört katı, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.8	Tarafların farklı tapu müdürlükleri veya yurtdışı birimlerinde bulunmaları halinde yapılacak mülkiyetin devrini amaçlayan sözleşmelerde; bu işlem için belirlenen yöresel katsayı esas alınarak hesaplanan işlem ücretinin dört katı, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.9	Hatalı bağımsız bölüm veya blok numarası düzeltme talebinde; bir adet işlem ücreti ve düzeltme yapılan ilave her bir bağımsız bölüm veya blok adedi kadar ilave işlem ücreti toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.10	Hak sahibinin talebi üzerine kimlik bilgilerinin güncellenmesi için zeminde inceleme yapılması halinde;
1.10.1	Taşınmazda kimlik bilgilerinin güncellenmesi için zeminde inceleme talebinde; maktuen 347,00--₺ döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.10.2	Birden fazla taşınmazda kimlik bilgilerinin güncellenmesi için; 1.10.1 sırasında belirtilen miktar ve ilave taşınmaz adedi kadar ilave gösterge toplamından oluşan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.11	Yabancıların taraf olduğu devir borcu doğuran tapu işlemlerinde; işlem için belirlenen döner sermaye ücretine ek olarak her bir taşınmaz veya bağımsız bölüm başına maktuen 1.090,00--₺ döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.12	Suret olarak verilen tapu senedi ve ipotek belgesi için yöresel katsayıya bakılmaksızın belge başına; maktuen 20.00--₺. döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.13	Tescilsiz edinim halleri dahil malik ve kütükte kayıtlı hak sahipleri hariç olmak üzere 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 1020'nci maddesi gereğince "ilgisini inanılır kılan" kişilere, aldıkları kayıtları değerlendirme amaçlı kullananlara ve lisanslı harita kadastro mühendislik bürolarına verilen kayıt örneklerinde taşınmaz başına, çıkarılacak diğer belge örneklerinden sayfa başına; maktuen 48,00--₺. döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.14	Mahkeme kararlarının (kadastro mahkemesi kararları hariç) tescili; kadastro müdürlüklerince tescil bildirim düzenlenmesi gerekmeyen mahkeme kararlarının tescilinde bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.
1.15	DİĞER İŞLEMLER: Kamulaştırma, devre mülk tesisi, ayırma, ayırma suretiyle taksim, birleştirme, intikal, düzeltme, bağışlamadan rücu, geçici tescil şerhi, şerh edilebileceği kanunlarda açıkça öngörülen hakların tapuya şerhi, deniz, göl ve nehir kıyılarında izinli ve izinsiz doldurma suretiyle iktisap edilen yerlerin tescili, vasiyetnamenin infazı veya piyango ve ikramiye suretiyle iktisap, dalyan ve voli mahallerin tasarrufi işlemleri, geçici tescil şerhi, eklenti ve teferruat belirtmesi, taşınmaz yükü tesis ve devri işlemleri, yönetim planı değişikliği belirtmesi, haricen yapılan toplu yapı belirtmesi ve tapu sicilinde yapılan diğer işlemlerden bir adet işlem ücreti, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.

2	KADASTRO İŞLEMLERİ A=Taşınmazın yüzölçümü (m² cinsinden)	YÖRESEL KATSAYI	ÜCRET
2.1	Aplikasyon İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner Sermaye Ücreti;		
2.1.1	1 < A ≤ 1.000 m ² arasında olanlardan,	YK	383,00--₺.
2.1.2	1000 < A ≤ 3000 m ² arasında olanlardan	YK	576,00--₺.
2.1.3	3000 < A ≤ 5000 m ² arasında olanlardan,	YK	1.153,00--₺.
2.1.4	5000 < A ≤ 10 000 m ² arasında olanlardan,	YK	1.535,00--₺.
2.1.5	10 000 < A ≤ 20 000 m ² arasında olanlardan,	YK	2.112,00--₺.
2.1.6	20 000 < A ≤ 50 000 m ² arasında olanlardan,	YK	2.757,00--₺.
2.1.7	50 000 < A ≤ 100 000 m ² arasında olanlardan,	YK	3.352,00--₺.
2.1.8	100 000 < A ≤ 200 000 m ² arasında olanlardan,	YK	3.841,00--₺.
2.1.9	200 000 < A ≤ 500 000 m ² arasında olanlardan,	YK	4.606,00--₺.
2.1.10	A>500.000 m ² 'den büyük arazilerde, her 100.000 m ² için 2.1.9 sırasında hesaplanan ücrete ilave olarak,	YK	315,00--₺.
2.1.11	İmar parsellerinde hesaplanan döner sermaye ücreti aynen tahsil edilir.		
2.1.12	Kadastro parsellerinde, imar parseli için hesaplanan döner sermaye ücretinin %50 si tahsil edilir.		
2.1.13	Belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan kadaströ parselleri ile 3194 sayılı İmar Kanununun 8/ğ maddesi kapsamında kalan kadaströ parsellerinden imar parseli için hesaplanan ücretin 0.25'i tahsil edilir. (*Bu taşınmazların, İmar Kanununun 8/ğ maddesi kapsamında kaldığı, talep sahibince belediyeden alınacak yazının ibrazı ile tevsik edilir.)		
2.2	Cins Değişikliği İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.2.1	Yapısız iken yapı hâle getirme işlemleri;		
2.2.1.1	1 < A ≤ 1.000 m ² arasında olanlardan,	YK	630,00--₺.
2.2.1.2	1.000 < A ≤ 3.000 m ² arasında olanlardan,	YK	870,00--₺.
2.2.1.3	3.000 m ² 'den büyük olanlarda, her 1000 m ² için, 2.2.1.1 ve 2.2.1.2 sıralarında hesaplanan ücretlerin toplamına ilave olarak,	YK	80,00--₺.
2.2.1.4	Özel Durumlar;		
2.2.1.4.1	İmar parsellerinde hesaplanan döner sermaye ücreti aynen tahsil edilir.		
2.2.1.4.2	Kadastro parsellerinde, imar parseli için hesaplanan döner sermaye ücretinin %50 si tahsil edilir.		
2.2.1.4.3	Tarımsal amaçlı binaların (besi damı, kümes ve benzeri) cins değişikliği işleminde tahsil edilecek döner sermaye ücreti tavanı,		2000,00--₺.
2.2.1.4.4	Aynı yapı üzerinde kat ilavesi suretiyle yapılacak cins değişikliği işleminde,	M	340,00--₺.
2.2.1.4.5	Parsel üzerinde Birden fazla yapı varsa her yapının kat ilavesi için,	M	160,00--₺.

2.2.1.4.6	Yaygın kat mülkiyetinin uygulandığı parsellerde binaların bir kısmı için cins değişikliği talep edilmesi hâlinde, sadece cins değişikliği talebinde bulunulan binaların arsa payına göre hesap edilen tutar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.2.1.4.7	Parsel üzerinde birden fazla bina varsa, fazla olan her bir yapı için ilave tahsil edilecek döner sermaye ücreti,	M	162,00--₺.
2.2.1.4.8	Yaygın kat mülkiyetinin uygulanmadığı hâllerde aynı parsel üzerinde değişik zamanlarda ilave yapılan binaların cins değişikliği işlemlerinde, yeni yapılan her bir bina için,	M	252,00--₺.
2.2.2	Yapılı iken yapısız hâle gelme işlemlerinde; parsel başına maktuen,	M	162,00--₺.
2.2.3	Yapı ile ilgisi olmayan, parselin yalnızca vasfına yönelik cins değişikliği taleplerinde; 2.2.2 sırasındaki ücrete 2.5.1 sırasındaki ücret ilave edilerek elde edilen toplam miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.3	Birleştirme İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti; (n= birleşen parsel sayısı).		
2.3.1	Taşınmazın yüzölçümüne bakılmaksızın ve yöresel katsayı uygulanmaksızın ((n-1)x349,00--₺) formülü ile hesaplanan miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.4	İrtifak Hakkı Tesisi Ve Terkini İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.4.1	Taşınmazın yüzölçümüne ve yöresel katsayıya bakılmaksızın parsel başına,	M	315,00--₺.
2.5	Parselin Yerinde Gösterilmesi, Ada/Parsel, Adres İle Kuyu, Direk ve Benzeri Tesislerin Hangi Parsel İçerisinde Kaldığının Tespiti İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.5.1	Taşınmazın yüzölçümüne ve yöresel katsayıya bakılmaksızın parsel başına,	M	157,00--₺.
2.5.2	Taşınmazlarda bağımsız bölümün yerinde tespiti işleminde,	M	157,00--₺.
2.5.3	Aynı malike ait olup, birbirine bitişik birden çok parselin veya aynı parselde bulunan birden çok bağımsız bölümün yerinde gösterilmesi işleminde, ilave olarak birden fazla her parsel/bağımsız bölüm başına,	M	53,00--₺.
2.5.4	Muhdesatın terkinin ve muhdesatın cinse taşınması;		
2.5.4.1	Muhdesatın terkinin; 2.2.2 sırasındaki ücrete 2.5.1 sırasındaki ücret ilave edilerek elde edilen miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.5.4.2	Muhdesatın cinse taşınması; 2.2.2 sırasındaki ücrete 2.5.1 sırasındaki ücret ilave edilerek elde edilen miktar, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.6	Hatalı Bağımsız Bölüm Veya Blok Numarası Düzeltme İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti; (yöresel katsayı uygulanmaksızın);		
2.6.1	İki bağımsız bölüme kadar hatalı bağımsız bölüm düzeltmesi işlemi için,	M	349,00--₺.
2.6.2	Hatalı bağımsız bölümü bulunan yapının ikiden fazla her bağımsız bölümü için 2.6.1 sırasındaki ücretine ilave olarak adet başına,	M	53,00--₺.
2.6.3	Hatalı blok adı veya numarası düzeltilmesinde her bir blok için,	M	349,00--₺.
2.7	Öncelikli Kadastro İşleminde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.7.1	3402 sayılı Kadastro Kanunu uyarınca yapılacak olan öncelikli kadastro işlemleri, talep edilen yılı içindeki maliyetlere %10 ilave edilerek hesaplanan miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		

2.8	4342 Sayılı Mera Kanunu Uyarınca İhale Sureti İle Yapıtılacak Harita İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti;		
2.8.1	Harita yapım işlerinde kontrol bedeli olarak harita yapım sözleşme bedelinin %5'i döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.8.2	Merayla ilgili aplikasyon işlemlerinde kontrol bedeli olarak aplikasyon sözleşme bedelinin %10'u döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.8.3	Mera Kanunu kapsamında Genel Müdürlükten hizmet talep edilmesi durumunda; (Yöresel katsayı uygulanmak sureti ile);		
2.8.3.1	Harita yapımı için hektar başına,	YK	172,00--₺.
2.8.3.2	Aplikasyon yapımı için hektar başına,	YK	177,00--₺.
2.8.4	Mera Komisyonlarınca yapılan harita yapımı ile aplikasyon işlerinin kontrolü için;		
2.8.4.1	Aplikasyon işlerinde kontrol bedeli hektar başına,	YK	42,50--₺.
2.8.4.2	Harita yapım işlemlerinde kontrol bedeli hektar başına,	YK	23,00--₺.
2.9	Kadastral Yol Sınırlarının Belirlenmesi İşlemlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti (Yöresel katsayı uygulanmaksızın);		
2.9.1	10 noktaya kadar, (onuncu nokta dahil),	M	779,00--₺.
2.9.2	10 noktadan sonra ilave her bir nokta başına,	M	37,00--₺.
2.10	Mahkeme Kararlarının İnfazında Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti (kadastro mahkemesi kararları hariç olup, bu işlem için tapu müdürlüğünce ayrıca döner sermaye ücreti tahsil edilmeyecektir); kadastro müdürlükleri tarafından tescil bildirim düzenlenecek ise,	M	487,00--₺.
2.11	Kontrollük Hizmetlerinde Tahsil Edilecek Döner sermaye ücreti (Yöresel katsayı uygulanmak sureti ile);		
2.11.1	Parselasyon Planlarının Kontrolü;		
2.11.1.1	Parselasyon Planlarının Kontrollük Ücreti Hesabı;		
2.11.1.1.1	Düzenleme sahasının yüzölçümü hangi dilimde kalıyor ise, önceki dilimlerin en üst sınırına kadar kademeli hesaplanıp, bu sınır ile miktar arasındaki yüzölçümü farkı bu dilime ait hektar birim fiyatı ile çarpılarak bulunan değere ilave edilmek suretiyle kademeli olarak hesaplanır. Hesaplanan değer yöresel katsayı ile çarpılarak, döner sermaye ücreti hesaplanır.		
2.11.1.1.2	Parselasyon planlarının kontrolü işlemi, dağıtım tabi tutulmak suretiyle yapılan uygulamalar sonucu oluşan planların kontrolünü kapsar.		
2.11.1.1.3	Arazi toplulaştırma projesinin bir bütün olarak ihale edildiğinin ve kontrolü talep edilen kısımların aynı sözleşme kapsamı içinde kaldığının tespiti hâlinde sonradan kontrole gelen kısımların kontrollük bedelinin daha önce bedeli tahsil edilen basamağa ilave edilmek suretiyle hesaplanması gerekmektedir.		
2.11.1.2	Taşınmazın yüzölçümü;		
2.11.1.2.1	$1 < A \leq 100.000 \text{ m}^2$ arası olanlar için hektar başına,	YK	498,00--₺.
2.11.1.2.2	$100.000 < A \leq 500.000 \text{ m}^2$ arası olanlar için, 2.11.1.2.1 sırasında hesaplanan ücrete ilave olarak hektar başına,	YK	420,00--₺.
2.11.1.2.3	$500.000 < A \leq 1.000.000 \text{ m}^2$ arası olanlar için, toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	368,00--₺.

2.11.1.2.4	1.000.000 < A ≤ 1.500.000 m ² arası olanlar için, toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	212,00--b.
2.11.1.2.5	A>1.500.000 m ² olanlarda, toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	53,00--b.
2.11.1.2.6	Parselasyon işlemlerinin iptali sonrası mümkün olduğu hallerde yapılacak geriye dönüş işlemlerinde yeni bir uygulama yapılmaksızın kontrole tabi olması durumunda, güncel olarak hesaplanacak kontrollük bedelinin %25'i, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.11.1.2.7	Geriye dönüş işlemi ile birlikte yeni bir uygulama yapılması durumunda hesaplanacak kontrollük ücretine ilave olarak, 2.11.1.2.6 sırasında hesaplanan miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
2.11.2	Değişiklik İşlemleri;		
2.11.2.1	Oluşmuş imar parsellerinde yapılan ayırma (birleştirme-ayırma birlikte), yola terk (park, yeşil alan dâhil) ve yoldan ihdas haritalarının kontrolünde yüzölçümü;		
2.11.2.1.1	1 < A ≤ 3.000 m ² arasında olanlardan,	YK	330,00--b.
2.11.2.1.2	3.000 < A ≤ 5.000 m ² arasında olanlardan, her 1000 m ² için 2.11.2.1.1 sırasında hesaplanan ücrete ilave olarak,	YK	104,00--b.
2.11.2.1.3	5.000 < A ≤ 10.000 m ² arasında olanlardan, her 1000 m ² için toplam miktara ilave olarak,	YK	78,00--b.
2.11.2.1.4	10.000 < A ≤ 100.000 m ² arasında olanlarda, toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	66,00--b.
2.11.2.1.5	100 001 m ² den 200 hektara kadar (200 hektar dahil) toplam miktara ilave olarak hektar başına, bu sıradaki ücret tahsil edilir. 200 Hektar üzeri yüzölçümler hesaplamada dikkate alınmaz.	YK	53,00--b.
2.11.2.1.6	2.11.2.1 ve 2.11.2.2 sıralarında belirtilen işlemlerin kendi içinde ayrı ayrı veya kendi içinde birkaçının birlikte yapılmış olması hâlinde 2.11.2.1 ve 2.11.2.2 sıralarında belirtilen tarife uygulanır.		
2.11.2.2	Kadastro parsellerinde yapılan ayırma (birleştirme-ayırma birlikte), yola terk (park, yeşil alan dâhil), yoldan ihdas ve sınırlandırma haritaları kontrolünde yüzölçümü;		
2.11.2.2.1	1 < A ≤ 20.000 m ² arasında olanlardan,	YK	277,50--b.
2.11.2.2.2	20.000 < A ≤ 100.000 m ² arasında olanlarda toplam miktara ilave olarak hektar başına,	YK	37,50--b.
2.11.2.2.3	100 001 m ² den 400 hektara kadar (400 hektar dahil) toplam miktara ilave olarak hektar başına, bu sıradaki ücret tahsil edilir. 400 Hektar üzeri yüzölçümler hesaplamada dikkate alınmaz.	YK	22,50--b.
2.11.2.2.4			
2.11.3	Özel Durumlar		
2.11.3.1	2.11.2.1 ve 2.11.2.2 sıralarında ayırma sonucu oluşan parsel sayısı ikiden fazla ise ikiden fazla olan her bir parsel için hesaplanan miktara bu sıradaki ücret eklenir. Elde edilen toplam miktar yöresel katsayı ile çarpılır ve bu suretle elde edilen yeni miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.	YK	72,00--b.
2.11.3.2	2.11.2 Sırası altında hesaplanan ücreti, kontrole esas yüzölçümü ilk dilim aralığında kalıyor ise birim fiyatın yöresel katsayısıyla çarpımı ile diğer dilimlerde kalıyor ise 2.11.1 sırasındaki gibi hesaplanır.		
2.11.3.3	4342 sayılı Mera Kanunu kapsamındaki taşınmazın tahsis amacı değişikliğine bağlı ifrazında 2.11.2.2 kapsamında hesaplanacak miktarın % 25'i döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		

2.11.4	Taş ocaklarına ilişkin haritalar, hâlihazır haritalar, maden sahalarına ilişkin haritalar gibi ilgileri tarafından yaptırılan ve tescile konu olmayan haritaların tersimat, hesap, kontrol ve onay talepleri kadaströ müdürlüğünce dikkate alınmaz. Ancak haritası yapılan alanın sınırları içerisinde kalan kadaströ parsellerinin zemin durumu ile birlikte yapılan haritaya işlenmiş olması durumunda yalnızca mülkiyet sınırları yönünden uygunluğunun kontrolüne ilişkin taleplerin karşılanması mümkündür. Bu durumda ruhsat sahası içerisinde kalan parsel yüzölçümleri toplamı üzerinden her bir hektar için (Hax75xYK) formülü ile hesaplanan miktar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir. (Ha: Hektar)	YK	75,00 TL
2.11.5	Kamulaştırma Haritalarının Kontrolü		
2.11.5.1	Şeritvaribazlı kamulaştırmalarda (Yöresel katsayı uygulanmaz);		
2.11.5.1.1	Her kilometre için,	M	631,00-₺.
2.11.5.1.2	Şeritvari haritalarda yer kontrol nokta değeri, harita bilgi ve belgeleri km başına,	M	140,00-₺.
2.11.5.1.3	Şeritvari haritalarda bir km'ye kadar birim fiyat aynen alınır. Bir km'yi aşan kısımların kontrollük ücreti orantı yolu ile hesaplanır (yöresel katsayı dikkate alınmaz).		
2.11.5.2	Hektar bazlı kamulaştırmalarda (Yöresel katsayı uygulanır);		
2.11.5.2.1	Kamulaştırmaya tabi taşınmazın/taşınmazların toplam yüzölçümlerinin her hektarı için bu sıradaki ücret tahsil edilir. Taşınmazın/taşınmazların toplamlarının 100 hektarı aşan kısmı hesaplamalarda dikkate alınmaz.	YK	140,00-₺.
2.11.5.2.2	Hektar bazlı haritalarda yer kontrol nokta değeri, harita bilgi ve belgeleri için hektar başına,	YK	53,00-₺.
2.11.5.2.3	Hektar bazlı haritalarda bir hektara kadar birim fiyat aynen alınır. Bir hektarı aşan kısımların kontrollük ücreti orantı yolu ile hesaplanır.		
2.11.5.2.4	Kamulaştırma Kanunu kapsamında hektar bazlı (şeritvari bazlı kamulaştırma/kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı tesisi hariç) irtifak hakkı tesisi ve terkininde bu tarife cetvelinin 2.4 maddesindeki tarife uygulanır, ayrıca işlemden kullanılan harita bilgi ve belge bedellerine ilişkin bu tarife cetvelinin 4'üncü maddesindeki tarifeye göre hesaplama yapılır.		
2.11.5.3	4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında kalan taşınmazların tahsis amacı değişikliğine bağlı olarak hektar bazlı kamulaştırmalarda 2.11.5.2 maddesine göre hesaplanacak döner ücretlerinin % 25'i tahsil edilir.		
2.11.6	Mülkiyet Raporu İşlemleri		
2.11.6.1	İmar planına bağlı ayırma ve/veya birleştirme haritaları ile ilgili olarak işlem öncesi mülkiyet raporu talep edilmesi halinde işleme tabi parsel başına,	M	37,00-₺.
2.11.6.2	Parselasyon, toplulaştırma ile hektar bazlı kamulaştırma haritaları ile ilgili olarak işlem öncesi mülkiyet raporu talep edilmesi halinde düzenleme sınırı/kamulaştırma sınırı esas olmak üzere hektar başına (ha),	M	26,00-₺.
2.11.6.3	Şeritvari kamulaştırma haritaları ile ilgili olarak işlem öncesi mülkiyet raporu talep edilmesi halinde km başına,	M	67,00-₺.
3	DENGELEME HESAP KONTROLLERİ		
3.1	Klasik ağ dengelemesi, uyum testleri ve dilim dönüşüm hesabı veya kontrolünde tahsil edilecek döner sermaye ücreti maktun,	M	252,00-₺.
3.2	GNSS yöntemi ile yapılan nokta sıklaştırılması hesabında tahsil edilecek döner sermaye ücreti, nokta başına;		
3.2.1	Ana nirengi noktası adet başına,	M	224,00-₺.

3.2.2	Diğer nirengi noktaları adet başına,	M	88,00-₺.
3.2.3	Poligon noktaları adet başına,	M	37,00-₺.
3.3	GNSS yöntemiyle yapılan nokta sıklaştırılması hesap kontrolünde proje kapsamında tahsil edilecek döner sermaye ücreti, yeni üretilen nokta başına;		
3.3.1	Ana nirengi noktası adet başına,	M	121,00-₺.
3.3.2	Diğer nirengi noktaları adet başına,	M	30,00-₺.
3.3.3	Poligon noktaları adet başına,	M	12,00-₺.
3.3.4	Yükseklik hesabı adet başına,	M	30,00-₺.
3.3.5	Dönüşüm parametresi hesabı veya kontrolü için,	M	150,00-₺.
3.4	Özel Durumlar		
3.4.1	Kadastro müdürlüklerince döner sermaye kontrollük ücretinin tahsil edildiğinin belirtilmesi hâlinde, Genel Müdürlük veya bölge müdürlüğü tarafından tekrar dengeleme hesap kontrol bedeli tahsil edilmeyecektir.		
3.4.2	Aynı proje kapsamında daha önce dengeleme hesap kontrol ücreti ödendiğinin ilgilisi tarafından belgelendirilmesi hâlinde, bu miktar kadastro müdürlüğüne kontrollük hizmetleri bölümünde yer verilen usule göre hesaplanan toplam miktardan düşülür.		
4	BİLGİ VE BELGE TALEPLERİ		
4.1	Teknik Belge Örnekleri (Yöresel Katsayılar Uygulanmaksızın) maktuen;		
4.1.1	Ölçü Krokileri sayfa başına,	M	48,00-₺.
4.1.2	Takeometrik ölçüm karneleri sayfa başına,	M	22,50 -₺.
4.1.3	Aplikasyon Krokisi sayfa başına,	M	22,50 -₺.
4.1.4	Ebatlı Kroki ve Röperli Kroki sayfa başına,	M	22,50 -₺.
4.2	Parsel Köşe Koordinatları;		
4.2.1	1 ile 500 nokta için nokta başına,	M	4,50-₺.
4.2.2	501 ile 1.000 nokta için nokta başına,	M	3,75-₺.
4.2.3	1.001 ve daha fazla nokta için nokta başına,	M	1,84-₺.
4.3	Standart Topoğrafik Harita/Standart Topoğrafik Kadastral Pafta Kopyaları maktuen;		
4.3.1	Mat Kopya (50X70),	M	81,00-₺.
4.3.2	Mat Kopya (70X100),	M	113,00-₺.
4.3.3	Şeffaf Kopya (50X70),	M	113,00-₺.
4.3.4	Şeffaf Kopya (70X100),	M	150,00-₺.
4.3.5	Saydam PVC Maktuen;		
4.3.5.1	Bazlı (50X70),	M	502,00-₺.
4.3.5.2	Bazlı (70X100),	M	632,00-₺.

4.3.6	Film Maktuen;		
4.3.6.1	Film (50X70),	M	532,00--b.
4.3.6.2	Film (70X100),	M	680,00--b.
4.4	Ülke Nirengi Sisteminde Koordinat Değerleri Maktuen;		
4.4.1	TUTGA noktası,	M	278,00--b.
4.4.2	C dereceli noktalar;		
4.4.2.1	C1 derece Ana GPS Ağı (AGA) noktası,	M	278,00--b.
4.4.2.2	C2 derece Sıklaştırma GPS Ağı (SGA) noktası,	M	162,00--b.
4.4.2.3	C3 derece Alım İçin Sıklaştırma Ağı (ASN) noktası,	M	122,00--b.
4.4.2.4	C4 derece poligon noktaları ile poligon bağlanabilen fotogrametrik nokta değerleri,	M	53,00--b.
4.4.3	ED-50 koordinatlı noktalar;		
4.4.3.1	Ana nirengi noktası (ED-50),	M	104,00--b.
4.4.3.2	Ara nirengi noktası (ED-50) (dördüncü derece/dizi/fotogrametrik ara ve tamamlayıcı nirengi noktası),	M	53,00--b.
4.4.4	Dönüşüm ve Yüzey Hesabı Parametreleri		
4.4.4.1	Onaylanmış dönüşüm parametresi (nokta sayısından bağımsız olarak),	M	389,00--b.
4.4.4.2	Onaylanmış yüzey hesabı parametre değerleri (nokta sayısından bağımsız olarak),	M	523,00--b.
4.4.5	Nivelman;		
4.4.5.1	Nivelman noktası,	M	53,00--b.
4.4.5.2	Nirengi ve nivelman kanavaları mat ozalit kopyası,	M	72,00--b.
	(Yukarıdaki fiyatlara röper krokileri dâhildir.)		
4.4.6	Sayısal Haritalar Maktuen;		
4.4.6.1	Her türlü haritanın (STH, STK) sayısal üretim sonucu elde edilen sayısal değerleri veya mevcut dokümanlardan sayısallaştırma sonucu (raster, vektör) elde edilen sayısal değerlerin standart pafta bedeli,	M	1.048,00--b.
4.4.6.2	Sayısal arazi modeli verisi (20X20 metre grid aralıklı XYZ formatında) pafta başına,	M	37,50--b.
4.4.7	Arşiv Hizmetleri		
4.4.7.1	Araştırma ve inceleme yapan Türk ve yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilere araştırma ve incelemeye açılan belgelerin fotokopi, dijital kopya veya mikrofilm şeklindeki kopyalardan maktuen;		
4.4.7.1.1	Belgelerden A4 boyutunda fotokopi çekiminde sayfa başına,	M	0,30--b
4.4.7.1.2	Belgelerden A3 boyutunda fotokopi çekiminde sayfa başına,	M	0,37--b
4.4.7.1.3	Dijital kopyalarda poz başına,	M	0,37--b

4.4.7.1.4	Talep edilen belgenin APS veya kargo ile gönderilmesi isteniyorsa masrafları ilgilisince ödenir.		
5	MALVARLIĞI ARAŞTIRMALARI		
5.1	Yazılı belge (çek, senet, alacak belgesi, kira kontratı, icra takip yazısı ve benzeri) ve kimlik ibraz edilmesi hâlinde malvarlığı araştırması yapılan kişi başına,	M	340,00-₺.
6	VERİ PAYLAŞIMI		
6.1	Genel Müdürlük ile iş bu Kanun'un 8 inci maddesinin beşinci fıkrasındaki döner sermaye ücreti istisnasının dışında kalan diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlarla ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı ile ilgili protokoller kapsamında kurumlar, kuruluşlar ile yapılan veri paylaşımlarında;		
6.1.1	Kamu kurum ve kuruluşlarına, Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak verilmesinde;		
6.1.1.1	Tapu sistemindeki her bir sorgulama metodu,	M	0,037-₺.
6.1.2	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına TAKBİS üzerinden, verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak verilmesinde;		
6.1.2.1	Tapu sistemindeki her bir sorgulama metodu için,	M	0,90-₺.
6.2	Web Tapu Sistemi üzerinden yapılan veri paylaşımına ilişkin olarak; Mahkemelerin, cumhuriyet başsavcılıklarının, icra ve iflas müdürlükleri ile kamu kurum ve kuruluşlarının görevleriyle ilgili taşınmaz verilerine erişimi, Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile taşınmaza ilişkin konularda faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin, kendi işleriyle sınırlı olmak üzere, Protokol/sözleşme düzenlenir. Protokol/sözleşme düzenlemesine ilişkin usul ve esaslar Tapu Sicil Tüzüğü ile veya yönetmelikle belirlenebilir.		
6.2.1	İmzalanan protokollerle web tapu sistemi kullanılarak kendi taşınmazları dışında her bir parsel sorgulamasında, taşınmaz bulunamadı cevabı için,	M	1,50-₺.
6.2.2	İmzalanan protokollerle web tapu sistemi kullanılarak kendi taşınmazları dışında her bir parsel/taşınmaz sorgulaması için olumlu sorgulamalarda parsel/taşınmaz başına,	M	7,50-₺.
6.2.3	Tescilsiz edinim halleri dahil malik ve kütükte kayıtlı hak sahipleri hariç olmak üzere 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1020'nci maddesi gereğince " <i>ilgisini inanılır kılan</i> " kişilere, aldıkları kayıtları değerlendirme amaçlı kullanan kişilere ve lisanslı harita kadastro mühendislik bürolarına verilen kayıt veya proje örneklerinde taşınmaz başına,	M	48,00-₺
7	DİĞER İŞ VE İŞLEMLER (Yöresel Katsayı Uygulanmaksızın);		
7.1	İhale şartnamesi veya ön yeterlilik dokümanı,	M	1.048,00-₺.
7.2	Kalibrasyon ücreti,	M	364,00-₺.
7.3	Elektronik takeometre kiralınması (standart ekipmanı ile birlikte ve sigorta işlemleri yüklenici tarafından karşılanmak suretiyle), günlüğü,	M	262,00-₺.

7.4	GNSS alıcısı (standart ekipmanı ile birlikte ve sigorta işlemleri yüklenici tarafından karşılanmak suretiyle) günlüğü,	M	517,00-₺.
7.5	Her türlü ölçü, hesap, çizim araştırılması ve kontrolü saat başına,	M	58,00-₺.
7.6	Düşey tarayıcılarla pafta tarama ve bilgisayarda sayısallaştırma;		
7.6.1	Kurum arşivinde mevcut 175 mikron ve daha az kalınlıkta kâğıt, karton veya şeffaf;		
7.6.1.1	Paftanın taranarak teslim edilmesinde pafta bazında,	M	193,00-₺.
7.6.1.2	Paftanın sadece taranmasında adet başına,	M	19,00-₺.
7.6.2	Yukarıdaki tarife Genel Müdürlük arşivinde bulunan paftanın içeriğindeki bilgilerle, tarama bedelini kapsamakta olup, Genel Müdürlük arşivi dışındaki veya Genel Müdürlüğe yapılan işlerde bir adet paftanın taranması hâlinde sadece tarama bedeli tahsil edilecektir.		
7.7	Lisanslı Harita ve Kadastro Mühendisleri ve Bürolarına/Lisanslı Aracılık Faaliyetlerini Yürütecek Araçlara Uygulanacak Fiyatlar;		
7.7.1	Lisans belgesi veya kimlik belgesi,	M	1.090,00-₺.
7.7.2	Kaşe bedeli,	M	389,00-₺.
7.7.3	Eğitim bedeli (saat başına),	M	109,00-₺.
7.7.4	Kadastro müdürlüklerince lisanslı büro veya aracılık sözleşme bedelinin %5'i oranında bilgi ve belge bedeli, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
7.7.5	Tescile tabi yapılan işlemlerin kadastro müdürlüklerince kontrollerinde lisanslı büro sözleşme bedelinin %5'i oranında kontrollük bedeli, döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		
7.8	Proje ve danışmanlık hizmetleri ile kiraya verilen her türlü üretim araç ve gereçlerinden proje veya danışmanlık hizmeti bedeli veya sözleşme bedelinin %10'u oranında döner sermaye ücreti tahsil edilir.		
7.9	Gerçek ve tüzel kişiler, kamu kurum ve kuruluşları, görsel, işitsel ve yazılı medyaya verilecek olan yabancılara ilişkin raporlaştırılmış veriler;		
7.9.1	Talep edilen ayrıntılı raporlaştırılmış veriler elektronik ortamda istenmesi halinde ilk sayfa için maktuen 11,00-₺. ilave sayfalar için sayfa başına,	M	6,00-₺.
7.9.2	Talep edilen ayrıntılı raporlaştırılmış veriler kağıt ortamında (A4) istenmesi halinde ilk sayfa için maktuen 11,00-₺. ilave sayfalar için sayfa başına maktuen,	M	7,50-₺.
8	TAPU VE KADASTRO VERİLERİNİN ELEKTRONİK ORTAMDA PAYLAŞIMI HİZMETLERİ		
8.1	Bu başlık altındaki veriler, günlük 10 sorgulamaya kadar ücretsiz olarak kullanıma sunulur.		

8.1.1	Taslak Koordinatlı Geometri: Sistem tarafından hassasiyeti düşürülen coğrafi koordinatlı görsel geometri,		
8.1.2	Parsel Taslak koordinatlı geometrisi,		
8.1.3	Parsel Tanımlayıcı Bilgileri: Taşınmaz kimlik numarası, il, ilçe, mahalle, ada, parsel, pafta, parsel niteliği, parsel alanı, mevkii, zemin tipi (ana taşınmaz, KM/Kİ), bağımsız bölüm sayısı,		
8.1.4	Yapı taslak koordinatlı geometrisi, taslak koordinatlı 3D bina modeli		
8.1.5	İrtifak taslak koordinatlı geometrisi		
8.2	8.1. Maddesi kapsamındaki verilerin aylık sorgulama aboneliği;		
8.2.1	100 adet sorgulama kontörü,	M	68,00--₺
8.2.2	200 adet sorgulama kontörü,	M	112,00--₺
8.2.3	500 adet sorgulama kontörü,	M	218,00--₺
8.2.4	1000 adet sorgulama kontörü,	M	517,00--₺
8.2.5	Sınırsız sorgulama aboneliği; 8.2.4. sırasındaki ücrete ilave olarak, sorgulama başına,	M	0,37--₺
8.3	Onaysız coğrafi koordinatlı parsel geometrisi;		
8.3.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	33,00--₺
8.3.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	3,00--₺
8.3.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak veri paylaşımlarında,		33,00--₺
8.4	Bağımsız bölüm 2D taslak koordinatlı geometri ve temel özellikleri (bağımsız bölüm nitelik, 2D taslak koordinatlı geometri);		
8.4.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	22,00--₺
8.4.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	9,00--₺
8.4.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	15,00--₺
8.4.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,	M	15,00--₺
8.5	Üç boyutlu bağımsız bölüm planı;		
8.5.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	22,00--₺

8.5.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	9,00--₺
8.5.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	15,00--₺
8.5.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,		15,00--₺
8.6	Bağımsız bölüm kat planı raster verisi;		
8.6.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	22,00--₺
8.6.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	9,00--₺
8.6.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	15,00--₺
8.6.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,	M	15,00--₺
8.7	RAPORLAR:		
8.7.1	Onaylı parsel teknik belge raporu ve sayısal verileri;		
8.7.1.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında nokta başına,	M	4,50--₺
8.7.1.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında nokta başına,	M	1,50--₺
8.7.1.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında nokta başına,	M	3,00--₺
8.7.1.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde nokta başına,	M	3,00--₺
8.7.2	Ana taşınmaz satış analiz raporu;		
8.7.2.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	150,00--₺
8.7.2.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımlarında,	M	60,00--₺
8.7.2.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımlarında,	M	88,00--₺
8.7.2.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,	M	88,00--₺
8.7.3	Bağımsız bölüm satış analiz raporu;		

8.7.3.1	Protokol veya abonelik olmaksızın, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak veri paylaşımında,	M	150,00--₺
8.7.3.2	Genel Müdürlükle kamu kurum ve kuruluşları arasında imzalanan, elektronik ortamda veri paylaşımı protokolleri kapsamında, servisler üzerinden veri paylaşımında,	M	60,00--₺
8.7.3.3	Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kurum ve kuruluşlara, tapu ve kadastro bilgi sistemi (TAKBİS) üzerinden verilerin elektronik ortamda çevrim içi olarak paylaşımında,	M	88,00--₺
8.7.3.4	1000'den fazla sorgulama için toplu abonelik taleplerinde sorgu başına,	M	88,00--₺
9	Harita Kadastro Mühendislik Hizmetlerine Yönelik Danışmanlık Talepleri:		
9.1	Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, talebe bağlı olarak, istenilen sayıda danışmanı bir veya birden fazla projede görevlendirebilir. Görevlendirilen personelin, konaklama işe ve ibate dahil tüm giderleri talep sahibi tarafından karşılanmak kaydıyla, bu hizmet için personel başına, günlük tahsil edilecek döner sermaye ücreti,	M	890,00--₺
10	Bu cetvelde bulunmayan Harita, Harita Bilgileri ve İlişkili hizmetlerden; Genel Müdürlüğümüzün üyesi bulunduğu Bakanlıklar Arası Harita İşlerini Koordinasyon ve Planlama Kurulu (BHIKPK) tarafından yâda benzer ulusal organizasyonlar tarafından belirlenen ürün/hizmet maliyet fiyatlarına meri mevzuatla belirlenen vergi ve paylar eklenerek elde edilen tutar döner sermaye ücreti olarak tahsil edilir.		

